CEZARINA ADAMESCU

ÎNTÂLNIRI AŞTEPTATE

-critică eseistică-

Editura online
"SEMĂNĂTORUL TISMANA"
Iulie 2012

ETERNELE IUBIRI - SECVENŢE SUFLETEŞTI ÎN EMPATIE

ELENA M. CÎMPAN, ***Jurnalul nefericirii***, la 44 de ani, în 2011, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012

"*Am ajuns să înţeleg că lumea seamănă cu cei lângă care stai. Uneori, vecinătatea este favorabilă, alteori nu. Dacă vrei să fii tu, trebuie să fii singur".*
-Elena M. Cîmpan-

Cel care se încumetă să citească acest gen de scriere, are un orizont de aşteptare aidoma celor curioşi care urmăresc la televizor, show-uri de scandal. Se aşteaptă la ceva extraordinar. La amănunte picante. Când colo, e…numai viaţă. Viaţă, viaţă şi viaţă. Adică trăire. Trăire şi simţire. Mărturisire a acestora, fără menajamente. Da, jurnalul e un document literar şi o frescă de viaţă. Al cui? Al orişicui. Jurnalul trăirii, *„al meu"* şi *„al tău", cititorule!"*

Singurătatea cu tine. Singurătatea-mpreună. Singurătatea fără tine. Singurătatea absolută. Singurătatea de moarte. De zi şi de noapte. Singurătatea permanentă. Atâtea nuanţe ale singurătăţii…Câţi oameni, atâtea singurătăţi. Câte iubiri – atâtea singurătăţi. Fiecare iubeşte pe altcineva. Acesta-i paradoxul iubirii. Terezia atârnă mereu într-o parte. Niciodată nu poate sta în cumpănă.

Un dialog cu tine. Un fel de vorbire fără de glas. Gând pornit, gând oprit. Poţi opri gândul? Da şi nu. Mai bine, lasă-l slobod precum caii în Bărăganul privirii. Să alerge cât vor. Cu spume la bot. Cu sudoarea în coamă. Fără şei şi fără zăbale. Slobozi, slobozi precum păsările-n înalt. Precum căprioara pe stâncă. Precum peştii-n ocean.

O turmă de cuvinte, strunite sau nu, pe câmpia paginii albe.

E o vorbă cu tine despre tine. Altfel, nu te-ai destăinui nici măcar confesorului.

Un jurnal ca o nouă relaţie. Un jurnal al absenţei. Al jindului de tandreţe. Confesiuni, mărturii, şoapte, mici secrete, nu neapărat ale autoarei. Ce poate fi mai intim decât sufletul? Şi totuşi, de multe ori, ni-l dăm pe faţă. Adică în vileag. Adică ni-l predăm în braţele cuiva, care nu are nevoie de el. Care nu ştie cum să scape de el. Se descotoroseşte uşor. Îl aruncă. Îl calcă-n picioare. Îl respinge.

Iar tu, n-ai decât să ţi-l aduni de pe jos, sau dintr-o ladă prăfuită, unde a fost azvârlit. Şi să-l pui la loc.

Nu mai e la fel ca înainte. S-a schimbat. Degeaba îl scuturi, îl speli, îl perii cu grijă. Are ceva străin în el. Ceva care poartă numele deziluziei, al abandonului. Vei mai putea oare, să-l încredinţezi în mâinile cuiva? Cu greu.

Un jurnal are mereu personaje adevărate. Cu nume reale sau nu, faptele, gândurile, cuvintele sunt îngrijite, ajustate. O dedublare. Pentru că nu suporţi nici măcar tu adevărul. Îl prefabrici, îl reînnoieşti, îi dai o faţă nouă, cât de cât convenabilă. Doar aşa îl/te suporţi. Doar aşa poţi trece mai departe. Doar aşa nu te mai gândeşti la propria moarte.

Cuvintele au putere fantastică. Chiar şi putere de decizie în locul tău. Chiar şi putere de viaţă şi de moarte.

Nu e bine să te joci cu ele, pentru ca la un moment dat, nici ele să nu se joace cu tine.

E un joc tare periculos. Mai bine să stai deoparte. Mai prudent. Pentru orice eventualitate.

Jurnalul unui om romantic incurabil. Puţin patetic. Dar cine nu e patetic în lumea crudă din jur? Avem nevoie de patetism ca de aer.

"Eclipsă_? Eu sunt mai însorită ca nicicând. Nu simt lipsa niciunui soare. Sunt astrală, precum astrul zilei. Încălzesc. Sunt propriul meu soare. Nu acesta e soarele meu. Soarele meu eşti tu. Luna mea eşti tu. Iar eclipsele tale sunt formale. N-ai cum să dispari. Nu te voi lăsa niciodată. În locul tău, voi lumina eu, când îţi va fi greu, voi avea grijă de tine. Aş spune chiar că fac economie să te am mai târziu. Te pun deoparte, te adăpostesc, te protejez. Am grijă ca nicicând să nu dispari. E ca atunci când, din când în când, mai închidem ochii pentru a-i lăsa şi pe ei să se odihnească. Astfel, îi simţi mai bine. Iar când se deschid, parcă-s noi.
Sămănătorism, câmpenism, tradiţionalism. Bucolic. Iubirea e în toate. Sunt un romantic incurabil. Mi-e dor de o lume romantică, pe măsura dorului meu, de omul din ea. Mi-e dor de tine".

Jurnalul cucereşte prin sinceritate, cum altfel? Oricât ar fi de estompate sentimentele, tot răbufnesc. Pentru că ştii sigur că le încredinţezi cuiva care nu te va trăda niciodată: hârtiei.

Din această pricină, îţi permiţi să fii sincer.

Jurnal scris, nu oricum, ci doar când ai starea necesară.

Din această pricină, îţi permiţi să fii sincer.

Ana Blandiana spunea că jurnalul unui poet nu e o chestiune de viaţă, ci de absenţă a vieţii.

Cam aşa e: tot ce nu trăieşti, scrii.

Cei care trăiesc nu au timp de jurnale. Abia au timp să trăiască.

Autorii de jurnale, pur şi simplu, scriu.

În jurnal îţi permiţi să fii ironic, autoironic, autopersiflant, să te iei în balon şi să urci aşa, oricât de sus, până balonul se dezumflă. După care, urmează căderea. E necesară din când în când, ca să-ţi ridici privirile iar spre cer şi să porneşti mai departe. Amărăciunea gurii nu poate fi eliminată nici cu un butoi de miere.

Câtă iubire, tot atâta disperare printre rândurile jurnalului. Câtă patimă, atâta tristeţe! Câtă seninătate şi bucurie, atâta angoasă! Cum să le desparţi una de cealaltă, fără să muşti din carnea cuvântului şi fără ca acesta să sângereze? Cine nu a muşcat până la sânge din sfârcul cuvântului, nu va şti niciodată să-şi sprijine aerul de singura stea disponibilă.

Cu toate precauţiile luate la început, răzbat accente personale în toată scrierea. Pe fragmente. Pe stări. Pe teme. Nici nu se poate altfel.

"Jurnalul fericirii", "*Jurnalul nefericirii*" – câte feluri de scrieri personale nu există?

Marcat ca specie literară şi utilizată de aproape toţi scriitorii, **Jurnalul** este o modalitate de a-ţi pune ordine în gânduri, în simţuri şi în cuvinte. Scrierea lui poate permite constatarea evoluţiei unui scriitor în timp, atât ca valoare artistică dar şi, cronologic vorbind, densitatea textelor şi înaintarea pe drumul propriu, paralel cu alţi autori.

Autoarea strecoară în pagini, printre amănunte strict personale, informaţii cu caracter general despre cultură, despre autori şi cărţi, despre manifestări diverse ale culturii şi artei, apoi, consideraţii personale legate de acestea. E un fel de radiografiere a stării de cultură pe un anumit segment temporal şi spaţial, cu paliere multiple, cu oameni şi fapte culturale în situaţia în care am câştigat dreptul la libertatea cuvântului, dar nu *"libertatea de a spune orice, oricum".* A menţine un echilibru între această libertate şi limitele bunului simţ şi ale deontologiei profesionale este un pic mai dificil. În numele libertăţii cuvântului, atât de clamate în ultimii douăzeci de ani, s-a recurs la atacuri la persoană destul de dure.

Aproape toate bucuriile sunt umbrite de absenţă. De absenţa iubirii. Atunci, cui folosesc, dacă nu ai cu cine să le împarţi? E preţul succesului care trebuie plătit. E crucea. E jertfa. E mântuirea prin scris. Metanoia. E nemurirea. Cine înţelege lucrul acesta, îl asumă fără greutate. Lucrurile nu pot fi împărţite. Trebuie să te dedici TOTAL şi definitiv. Jumătăţile de măsură nasc jumătăţi de măsură. Un rotund va naşte întotdeauna un rotund mai mic, şi altul şi altul, în cercuri concentrice precum apa.

Întreaga scriere, chiar dacă nu ar fi fost intitulată astfel, conferă un aer de tristeţe, de apăsare, de înfrângere şi de neputinţă.

Aşa cum se confesează, autoarea scrie sub impulsul dorului pentru persoana iubită, mai bine zis, sub impulsul absenţei. Lumea se învârte în jurul acestei iubiri (imposibile?) şi de aici deznădejdea. Aproape obsesiv se reia fraza, ori măcar ideea, preluată din **Epistola întîia către Corinteni** a Sfântului Apostol Pavel, pusă ca motto şi de Marin Preda: "Dacă dragoste nu e, nimic nu e!" – puţin parafrazată, dar păstrând ideea de bază: *"Dacă nu eşti tu, nimic nu e"*. Deviza Elenei M. Cîmpan este: "*Dau tot, vreau tot!"* Cam radicală. Şi Dumnezeu a zis: **"Mult ţi s-a dat, mult ţi se va cere".**

Eu aş zice: Dau cât pot, dar mai ales, cât nu pot şi nu vreau nimic în schimb. Dau de unde nu am, după principiul steinhardt-ian: "***Dăruind, vei dobândi".*** Ce folos ai, dacă dăruieşti ceea ce ai, ceea ce-ţi prisoseşte? Cred că aceasta e adevărata dăruire.

Nu mai au loc nopţile de-atâtea zile. Nu-şi mai încap zilele-n piele, de nopţile singuratice. Şi vai, cum se mai aleargă unele pe altele! Ca la maratonul cel mare, să cucerească flacăra olimpică. Dar flacăra e încă departe. Poate fi oprit timpul din scurgerea lui? Da. Un accident, un pas greşit şi totul încremeneşte.

Nu, nu iubirea încremeneşte, ci clipele. Ea stăruie, stăruie, înaintează în larg. "Duc in altum!" – cum zice latinul. Înaintează în larg. Până când? Până la prima furtună. Până la primul aisberg de care se va zdrobi iremediabil. Aisbergul e trădarea, uitarea.

Îţi aduni firimiturile de vis, jumătăţile de-amintiri, fleacurile cuminţi, resturi vinovate din carnea cuvintelor.

Restul? Concluzie de tras oiştea singurătăţii.

Jurnalul poate fi o scriere mirifică, o scriere de dragoste, precum aceasta. Zeii ocrotitori ai iubirii sunt Eminescu, Noica Stănescu, Iorga, Arghezi, Călinescu. O dragoste ca un sâmbur de migdal, dulceag-amărui, strălucitor prin absenţă. Din care nu va încolţi nimic. Pentru că e strivit şi carnea lui dulceag-amăruie a intrat în coaja tare, străbătută de şanţuri şi vinişoare de lemn. Cum să mai alegi ce e bun şi ce e strivit de tăvălugul cel mare?

Idee: iubirea se vede chiar şi prin ceaţă. Se cunoaşte de la mare depărtare şi se atinge şi la cinci metri. Iubirea străbate spaţiile. Şi timpul. A fost ieri? Iată că vine şi azi. Dar mâine? Mâine va fi un azi care trece în ieri. Şi devine parte de veşnicie.

Chemări sufleteşti. "*Sufletul simte chemare".* Iubiri trupeşti. Întâi cheamă sufletul, apoi vine trupul şi ia în stăpânire. Când vine. De obicei, absentează. Rămâne chemarea care se întoarce-n ecou, de unde-a venit.
Aşa cum omul se-ntoarce-n ţărână.

Radiografierea sufletului, pe secvenţe disparate, apoi lipite la masa de montaj, asftel ca să iasă o poveste de viaţă. O poveste sufletească. Privită cu dioptriile inimii. Care nu-s de ici, de colo. Eu n-am pretenţia să analizez iubirea. Cum să analizezi un sentiment? Cu ce măsură să-l măsori? Dar sufletul, ori cât a rămas din el? Măsurat, cântărit, tăiat, strivit, aruncat, căutat, pus în ramă. Adică, în pagină.

Dar poţi să radiografiezi Duhul? Pot fi fotografiaţi îngerii? Poate fi descris inefabilul? Da, acel "ceva" – poate fi "prins" în cuvinte simple, scrise pe azurul privirii.

Montate sau nu, fărâmele de vitraliu, pot fi citite pe bucăţele, în devălmăşie. Împreună, alcătuiesc segmentul numit viaţă. Cu toate ingredientele.

Nu lipsesc însă din notaţiile diurne, mâhnirile adânci pricinuite de absenţa persoanei iubite.

Jurnalul trădează sufletul poetei în toată splendoarea nudităţii lui.

Materia parcă îşi pierde greutatea când poetul îi smulge sufletul vieţii.

Îngenunchere. Sărutatul pământului. Îmbrăţişarea aerului. Păşitul pe valuri. Stavilă cascadei din creierul munţilor. Ce? Un vers. Atât. Poate schimba Universul. Răsturna relieful. Transforma pietrele în stele suitoare în crug. Ori în nacele de păpădie pentru dirijabile.

Tainice şi întortocheate sunt căile dragostei.

Dacă porneşti pe ele, te înfunzi în labirintul de sine.

Iar de aici, cu greu vei mai găsi o ieşire.

Şi totuşi, "*iubirea e singura care ne salvează",* spune autoarea, îl pierde pe om, dar îl şi scoate la liman.

"*Am ajuns să înţeleg că lumea seamănă cu cei lângă care stai. Uneori, vecinătatea este favorabilă, alteori nu. Dacă vrei să fii tu, trebuie să fii singur".* Aceasta este una din ideile forte ale cărţii.

Poeta Elena M. Cîmpan nu se sfieşte să-şi divulge iubirea, uimindu-se pe sine că, la vârsta (incredibil de tânără!) pe care o are, îndrăzneşte să spere în virtutea care stă deasupra deasuprelor tuturor celorlalte virtuţi, aşa cum se spune în Evanghelie.

Iubirea ei însă este descrisă atât de frumos, atât de suav, cu atâta candoare, încât ţi se pare că aşa ceva nu există:

"Eşti partea mea de cer, sunt partea ta de cer. Nu-ţi coborî privirea, sunt aici pentru tine. Niciodată nu m-am simţit că aparţin cuiva, ca acum, ţie. Sărbătorile mele sunt altele decât înscrisurile din calendar: când îmi vorbeşti, când te uiţi în ochii mei. Atât de rar, atât de rare sărbători, în rest muncesc pentru a uita".

De altfel radiografierea este proprie, autoarea, în chip analitic, îşi trece în revistă toate stările şi sentimentele. Rezultatul e un lung şi superb lamento trubaduresc pe marginea iubirii. Cine nu e patetic când vorbeşte despre iubire? Cine nu e patetic când tace despre iubire? Vai de noi dacă n-ar fi astfel! "*Jurnalul acesta cu tine este despre mine*" – spune autoarea.

"Anvergura sufletului uman atinge cea mai profundă vulnerabilitate" – spunea Marina Constantinescu în emisiunea ei, al cărei invitat era actorul Valer Dellakeza.

Lucăceşti, spaţiul de graţie, spaţiul de meditaţie, Hiperboreea, amintirea paradisului. Grădina raiului, matricea spirituală, vacanţa. Cuibul de cuci. Peste care autoarea zboară, zboară, face rotocoale şi când oboseşte, se aşează. Aici, poeta îşi are, "*pontonul", "stabilimentul".* Aici citeşte, visează, scrie, plânge, iubeşte. Aici şi pretutindeni, pentru că spaţiul acesta se extinde uneori, acoperind orizontul. De la zenit la nadir. Toată zarea. Şi atunci, autoarea scrie pe azur, scrie pe nouri, scrie pe valuri, scrie pe frunze, trimite răvaşe la zmee, pentru a-şi mărturisi, ca la altar, iubirea. Uneori, răspunsul vine, alteori, nu.

Fără îndoială că Dumnezeu mi-a aşezat sub priviri această carte-jurnal, ori pseudo-jurnal al Elenei M. Cîmpan, ca să mă văd mai bine, ca să mă uit în oglindă şi să mă recunosc. Până la un punct. Mereu căutăm similitudini. Deşi eu fac parte din altă generaţie, (dar au oare relevanţă generaţiile în chestiuni de suflet? – sufletul a fost mereu acelaşi), iubirea e mereu NUMAI DE O PARTE, suferinţa are aceeaşi culoare – cenuşie spre negru. Aşteptarea e la fel în toate timpurile. Există o empatie firească între noi, de aceea, feed-back-ul s-a născut imediat. Parcă aş fi scris eu zecile de pagini, doar că eu sunt ceva mai timidă.

Îi fac o reverenţă autoarei pe această cale, pentru că m-a ajutat să mă văd mai bine. Mi-a oferit dioptrii sufleteşti. Impactul ***Jurnalului nefericirii*** asupra mea a fost grozav şi revelator.

"Acest jurnal este rezultatul singurătăţii mele, al lacrimilor atât de multe, atât de grele.

Îmi văd chipul cu pistrui săraţi. Sunt atât de săraţi că mă irită. Simt, ajung cu limba bobul de sare, cu buzele uscate. E căutarea durerii. E căutarea ta. Îmi spăl obrajii cu apă rece. Simt cum apa sfârâie. Obrajii îmi ard, sunt fierbinţi, sunt de foc. Dar nimic nu mai contează, frumuseţe, aspect. Totu-i durere. M-am închis într-un sine ce nu conteneşte să cânte pe dinăuntru.

Nimeni nu-mi aude sunetele. Învăţ un limbaj al îndrăgostitului nefericit. Oftez şi sufletul îmi sună. Cine să audă atâta discreţie? Pentru tine sunt, pentru tine sunt vorbele mele. Tăcerea. Ascultă!..."

Ce poate fi mai clar, mai edificator decât aceste mărturisiri, la lumina conştiinţei de sine? Scrisul este pentru Elena M. Cîmpan – un ***modus vivendi***, aşa declară cu sinceritatae: *“Nu pot să-mi imaginez lumea fără această mare invenţie care este scrisul, de mână, de calculator, de ce-o fi. Nu mă mulţumeşte doar bătucitul pe tastatură. Tânjesc după scrisul de mână, îl consider cel adevărat”.*

“*Jurnal de sentimente*” – aşa intitulează Elena Cîmpan această carte.

“E tipul de jurnal intim, de trăiri, de „al meu” şi „al tău”, cititorule! Mi-aş dori în primul rând să mă scriu pentru mine, să văd ce rămâne la capătul zilei, la capătul anului? Un an, atât îmi dau, îmi ofer, îmi cer. Merită viaţa literară trăită? Cât la sută este din viaţa obişnuită? În cazul meu cred că a trecut simţitor de 50%, în partea cealaltă, mai grea. Balanţa indică vizibil lumea cărţilor. Încet, jumătatea vieţii pierde teren. Nici nu ştiu cum e bine”.

O carte de iubire. Cartea iubirii. Iată şi o definiţie a ei: *“Iubirea e ca o lumânare, trebuie să ardă, chiar dacă dispare. Altfel, n-are niciun rost. Acesta-i rostul ei, arderea. Ce mai rămâne, apoi, nu mai contează. Atâtea ăfamilii sunt lumânări arse. Adică nimic, nu mai rîmâne nimic. Iubirea trebuie mereu aprinsă.”*

Capriciile, toanele, labirintul iubirii ne răstoarnă viaţa. Între evenimente şi sentimente. Nimic nu e simplu deşi ar trebui să fie cel mai simplu lucru din lume.

Cel mai bine cunoşti un autor după cărţile lui. Acolo nu minte. Şi e întreg, nu doar pe părţi distincte.

“Iubirea e o cale de cunoaştere. Iubindu-te, am ajuns să te cunosc” – spune autoarea. Un “tu” în lumina eului. În chip analitic.Tonul preponderant panseistic, reflexiv, cu nuanţe lirice, al micilor tablete diurne, dă un farmec aparte scriiturii. De obicei, frazele de final ale acestor mici fragmente, crâmpeie de viaţă sunt aproape şocante, cu talc, precum morala din fabulă.

Un mod accesibil, firesc, de a-ţi rosti sentimentele. Fără ascunzişuri. Cu sufletul pe masă. Ca pe masa de vivisecţie. Sufletul îmbolnăveşte şi trupul, spune Elena M. Cîmpan.

O operaţie necesară. O rezecţie. Tot ce e rău se scoate şi se aruncă. Altfel, infestează întreg organismul.

Uneori se simte un ton de reproş, de mustrare blândă, de neputinţă, aproape de disperare. Absenţa doare. Nepăsarea ucide. În cele din urmă, tonul e de acceptare, resemnare, de supunere totală, fatidic. Aşa mi-a fost dat. Trebuia să se întâmple.

Scriitoarea se autodefineşte: *“Îmi place să fac mereu lucrurile care dau un sens vieţii. (...) Cineva mi-a spus odată: „să nu laşi să treacă nicio*

zi fără să tragi o linie, fără să nu scrii, să faci ceva frumos”. Latinii aveau dreptate. Şi noi suntem latini. Atunci, care-i rostul zilei? Câteodată, eu trag linii noaptea, scriu, visez. Stau cu ochii la lună. Azi-noapte a fost o lună ucigătoare: albă, în toată splendoarea, batjocură pe cerul – aşternut, fără nicio putere. Şi eu singură. Să nu-ţi vină să urli? Luna mi-a locuit în ochi până dimineaţă. Şi tu în ochii mei, aşternut culorii lor. M-am trezit cu două lumini grele”.

Este cel puţin ciudat cum autoarea vorbeşte tot timpul despre iubirea adâncă, pătrunzătoare, unică, aproape obsesivă, fără pic de trivialitate, ci cu o candoare demnă de marii romantici. Nimic nu deranjează, nici ca atitudine, nici ca limbaj, nici ca moralitate. O iubire curată, furată, ascunsă, pitită, o iubire care nu se exteriorizează prin nimic. Iubirea aceasta are ceva sublim, deşi uneori se vorbeşte despre amorul carnal. Dorul o poartă pretutindeni şi-i sporeşte candoarea. Totul pornit de la un sărut. Primul şi ultimul. Poate de aceea e atât de importantă, de vreme ce autoarea o aşează pe primul loc şi nu concepe viaţa fără ea. A dezvălui identitatea persoanei iubite, este aproape o impietate. E o iubire simbol, una din marile iubiri universale, care a născut capodopere. Dar şi care a fost şi a rămas, rana de nevindecat a protagoniştilor. Trivializând, în emisiuni TV sau în filme, s-ar putea numi, comercial: o iubire imposibilă. Eu aş numi-o: o iubire ca nici o alta. Ar trebui inventat un nou alfabet, numai pentru această descriere. Cuvinte vechi, nefolosite încă.

Paradoxul iubirii constă în faptul că, acei care nu se iubesc, au parte de traiul împreună, iar cei care, cu adevărat ar trebui să fie alături, nu ajung decât arareori să-şi împlinească acest vis. Să fie oare destinul atât de nedrept?

Dincolo de această iubire, nimic nu mai are însemnătate, pentru că ea ocupă tot spaţiul inimii, tot spaţiul gândirii, al vorbirii, al respirării, al tuturor mişcărilor mecanice. *“Inimă, bijuterie-ntr-un cufăr / O, de-ai şti surioară cât sufăr!”* (Emil Botta).

Tristeţile amiezilor de sărbătoare când nu ţi-e dor de nimeni şi nimeni nu-ţi bate în uşă…Tristeţi duminicale, minulesciene, bacoviene, labişiene, eminesciene, argheziene. “*Gol de duminică”* spune autoarea, *“o culme a singurătăţii”*. Oare toţi poeţii au fost nefericiţi în zilele de sărbătoare? “*Dintr-o rană mai cumplită iese versul mai sublim”* – spunea poetul Jose Marti.

Temă predilectă marilor poeţi – singurătatea e sinonimă cu iubirea. Toţi sau aproape toţi cei care iubesc sunt singuri. Numai că nu-şi dau seama de asta. Îşi creează iluzia că sunt cuplu, că trăiesc în doi sau mai mulţi, dar

de fapt, e vorba de singurătăţile-împreună. Chiar dacă n-ar exista piedici exterioare, bariere, ziduri, oprelişti.

Poate că dacă ai fi mai mult timp alături de persoana iubită, te-ai plictisi îngrozitor şi ai jindui spre altcineva. Dragostea, o dată împlinită, îşi pierde din parfum, din suculenţă. Devine banală.

Ceea ce e cu adevărat de jinduit, este inefabilul ei, partea nevăzută a inimii, acel ceva, plăpând, înaripat şi sacru.

Aşa cum sufletul nu se vede dar se simte, aşa şi iubirea.

E greu să radiografiezi sentimentele altuia. Şi să mai dai şi sfaturi. Doar ca să ţi le limpezeşti pe-ale tale. Nu degeaba se spune: priveşte mai întâi în ograda ta sufletească şi apoi peste gard.

Eu privesc acum peste gard, ca să-mi văd ograda sufletească. Şi să mă recunosc drept stăpână în ea.

În materie de iubire, nimeni nu e mai breaz decât celălalt.

Pe acest palier se mişcă autoarea destul de lejer, luându-şi drept precauţii şi alte teme de monolog, de pildă, propria familie, adolescentul Iacob, părinţii.

Ei devin personaje, parcurgând scena vieţii – în treacăt. Orizontul trăirii, atât de divers şi de o coloratură bogată, cu nuanţe subtile, devine scena/podeaua/scândura – aşa cum numesc actorii teatrul -, şi aici concentrează toate sentimentele.

Unele nuanţe sunt emblematice, unicate, cu totul şi cu totul ieşite din comun, altele fac parte, pur şi simplu din spectru.

Cel mai bine deosebeşti statura impunătoare a protagonistului, căruia îi cunoşti până şi firele de păr de pe cap şi-i ghiceşti chiar şi intenţiile.

La Elena M. Cîmpan, cuvintele reprezintă cel mai mare spectacol al vieţii. Ascultându-le, simte că trăieşte, simte toate senzaţiile invadând-o, dintr-o dată. Sunt fundamentale. Ceea ce pentru alţii are prea puţină însemnătate, pentru această autoare, constituie esenţa vieţii. Şi nu în zadar. Pentru că, "**La început a fost Cuvântul. Şi Cuvântul era la Dumnezeu şi Dumnezeu era Cuvântul**." (*Gen. 1,1).*

Însuşi Dumnezeu a utilizat acest mijloc de comunicare. Din primele pagini ale Genezei, Dumnezeu a spus: Să fie lumină, etc. Aşadar, întâi a rostit şi, la Cuvântul Său, toate s-au făcut. Şi toate erau bune.

Cuvântul poate naşte o lume. O lume a celui ce cuvântează. A lui şi a altora. Spre vieţuire, spre împărtăşire, spre mântuire.

Cuvântul este cel mai grozav element de construcţie. Pe temelia lui se reazemă lumea.

Rostind cuvântul, creezi lumea şi apoi o iei în stăpânire. Şi nu eşti atunci cel mai bogat om din lume?

Dar cuvântul nu cunoaşte împlinire decât prin iubire*: "Deodată, se simplifică multe. Nimic nu mai contează decât omul drag. Lumea se-nvârte în jurul lui. Golul se umple cu gânduri, cu sentimente. Mi-e atât de dor. Vremea urâtă îmi dă dor. Vremea bună îmi dă dor. Dac-ai şti! Ştii. Când iubim, ni se pare c_ănimeni nu ştie şi le-am spune la toţi. Nimic nu face cât sărutul tău. În transit".*

Dialogul (monologul) cu un interlocutor nevăzut este practicat şi în alt gen de proză şi în teatru, ba chiar şi în poezie.

"Iubirea înseamnă să mergi tu spre celălalt" iar "*pasiunea înseamnă dorinţă, să-l chemi pe celălalt la tine* – spune Elena M. Cîmpan – citând dintr-un dialog cu Andrei Pleşu şi Gabriel Liiceanu, într-o emisiune TV în care cei doi se întrec în vorbe de duh.

Tot timpul căutăm înţelesuri, similitudini, descifrări, iluminări de suflet. Oamenii se supără pe noi şi nu ştim de ce. Prietenia, dar mai ales iubirea, se întreţin foarte greu. Cu sudoare şi lacrimi. Iubirea e şi de data aceasta, fără şansă. Trebuie să lupţi încrâncenat pentru ea, cu unghiile şi cu dinţii. Pentru măcar o fărâmă. Şi plata e, de fiecare dată, mai mare decât atingerea ţelului.

Frumuseţea o capeţi, iubind. Sfânta Fecioara Maria, într-una din apariţiile sale la Medjugorje (Bosnia-Herţegovina) a spus unei vizionare: "*Dacă vreţi să fiţi frumoşi, iubiţi!"*

Un om care iubeşte nu poate fi urât. Sfântul Augustin, a scris în ***Confesiunile*** sale: "*Iubeşte şi fă ce vrei!"* Dragostea nu poate face rău deşi uneori se înverşunează. Dar se înverşunează împotriva sieşi. Abia când îşi dă seama de acest lucru, totul reintră în normal.

Vârsta, condiţia socială, banii, îndeletnicirile, contează prea puţin. Oricum, cine iubeşte îl înfrumuseţează pe celălalt. Îi creează chiar o aură pe măsura iubirii sale.

Iubirea ţi-a creat o aură. Nu te văd decât prin ea. Dincolo de această aură, e un trup şi un suflet. Trupul poate fi oricum. Sufletul nu poate fi decât pereche.

Adevăratele sentimente se probează chiar şi în lipsă. Cu atât mai mult, absenţa va îndulci asperităţile faţă de traiul de zi cu zi.

Două lucruri apropie oamenii şi-i fac să se cunoască mai bine: visul şi depărtarea. În vis, omul de lângă tine poate fi doar al tău. Depărtarea se cheamă **dor** iar **dorul** întoarce ecoul în sine.

De multe ori, tonul scriitoarei este revendicativ, implorator. În fond, nu e vorba despre altceva decât de a primi în schimb, ceea ce oferă. Dar ea oferă cu mult mai mult decât primeşte. Un fel de ***do ut des, îţi dau ca să-mi dai.*** Schimbul nu se realizează însă. E vorba doar de oferta autoarei. Şi de

aici, contabilitatea: eu ţi-am dat atât, tu cât mi-ai dat? Astfel de evaluări sunt în detrimentul iubirii. A dărui fără să aştepţi nimic în schimb este idealul, dar, ca orice ideal, nu poate fi atins. De aici concluzia că nu există iubire perfectă în care cei doi să ofere în mod egal. *"Nu avem de dat, de luat, nici liberi, nici legaţi",* - spune autoarea.

Iubirea nu e pentru autoare un act de jubilaţie, de fericire extremă, ci mai curând, unul de jertfă, de luptă, de suferinţă. Ceea ce la alţii este foarte uşor, la perechea pe care o închipuie autoarea, este aproape imposibil. De ce alegem întotdeauna imposibilul? Infernul tandreţei – aşa cum spunea în chip genial, Alain Bosquet. Infernul iubirii acestei autoare este de nesuportat.

Personal, nu mi-e uşor să stau şi să privesc cum autoarea aceasta se confesează, ca şi când s-ar dezbrăca până şi de suflet. Eu nu fac în momentul de faţă decât să presar multă sare pe rană. Să scormonesc, să analizez, ceva ce nu se analizează. Ea trece permanent prin chinurile iadului. Iubirea ei este iad şi nu Rai. Iubirea o macină. Ochii din jur nu sunt totdeauna binevoitori. Unii au privire de vultur. Alţii abia aşteaptă un amănunt mai pitoresc ca să înşface prada şi s-o înfulece cu lăcomie. Prea puţini binevoitori pe lumea asta. Şi pe cealaltă, tot atâţia. Se bucură atunci când văd pe cineva suferind, rănit, căzut. Le place mirosul de sânge.

Scriitoarea Elena M. Cîmpan a putut să se bucure de recunoaşterea aproape unanimă a colegilor de breaslă, a criticilor şi istoricilor literari, a fost premiată pentru creaţia sa, a stârnit simpatii şi uneori, antipatii, aşa cum se întâmplă în lumea literară. Este respectată şi iubită printre scriitori pentru că nu a abdicat de la principiile sale. Opera ei este foarte consistentă şi cuprinde mai multe domenii ale literaturii: poezie, proză, eseistică, critică literară. Pe lângă creaţia sa, aşa cum îi stă bine unui autor consacrat, a stimulat şi promovat multe talente incipiente, conducându-le şi arătîndu-le drumul spre consacrarea proprie. Este un promotor cultural, un formator de opinie şi cultivator de gusturi estetice. Autoarea s-a dăruit în mai mare măsură decât a primit de la alţi confraţi. Astfel de evaluări sunt în detrimentul iubirii. A dărui fără să aştepţi nimic în schimb este idealul, dar, ca orice ideal, nu poate fi atins. De aici concluzia că nu există iubire perfectă în care cei doi să ofere în mod egal.

Nu o dată, autoarea spune: *"Sunt cea mai tristă femeie din lume".* Tristeţea, neliniştea, angoasa, anxietatea, năvălesc în rafale puternice. Şi mai ales, neîncrederea, suspiciunea, se insinuează precum şerpii în sân.

Rezultatul acestui jurnal este arhetipul. Arhetipul tristeţii şi al iubirii pentru că aceşti doi termeni sunt aproape identici. Aaaa…mai uitam şi dorul. Drept bonus. Dorul care doare. Dorul care mistuie, care usucă. Apare şi personajul cel mai sinistru care bântuie peste tot: Moartea. Cheamă, seduce,

ispiteşte. E lângă tine, la un pas. Şi oricât ai respinge acest sentiment, el revine cu o forţă distrugătoare. Ea trece prin toate ipostazele iubirii. De la fluturaşi în stomac, la gheară ascuţită în stomac. Ecou, himeră, nădejde, deznădejde. Autoarea spune: "*Am vrut să te şterg din minte şi am ajuns să scriu despre tine"*. Singura alinare, singura refulare sunt lacrimile. Din belşug. Cât pentru o Dunăre. *"Când se termină lacrimile, se termină viaţa. Eu nu mai am lacrimi, nu mai am viaţă"* – aşa scrie ea fără pic de ostoi. Şi dincolo de lacrimile duium, neliniştea, tristeţea, angoasa, ca nişte animale care stau la pândă.

Autoarea scrie despre Moarte obsesiv, ca s-o exorcizeze dinlăuntrul său. E o modalitate de a o alunga, tip Emil Cioran care, în toate cărţile sale vorbea despre sinucidere. Unii chiar au făcut-o, citindu-i cărţile.

Elena M. Cîmpan, însă, cochetează cu moartea. Ea zice: M-aş arunca în râu dacă aş şti că râul acesta mă duce spre tine. Sau: M-aş arunca în apă, dar apa e prea murdară, prea tulbure. Ea trebuie să fie limpede, să te cheme, să te adulmece, să te vezi din ea, etc. Ea invocă mereu vârsta cifrei repetitive. 44 de ani i se pare o vârstă tocmai bună pentru moarte. Dar nu se încumetă pentru că astfel ar fi nevoită să renunţe la iubire. Nu la suflet. Sufletul poate să piară în focul veşnic, important e să nu-şi piardă iubirea. "*Să fie moartea o recompensă pentru viaţa tristă?"* Apoi îşi culpabilizează iubitul: Dacă tu ai vrea, m-ai chema din gândul meu sinucigaş. Însă, tu rămâi indiferent la zbuciumul meu sufletesc, de aceea eşti şi vei fi vinovat. Eu cred că e vorba de o maladie ciudată, întâlnită la tot pasul, care se numeşte: boala dragostei, există şi un cântec superb, în franţuzeşte, cu acest titlu: "La maladie d'amour". "***Curge curge, boala dragostei, în inimile copiilor de la 7 la 70 de ani".*** Aşa spune cântecul. Râul însorit uneşte în patul său plutitor, şuviţele blonde, şuviteţe brune… etc. Cu toate acestea, iubirea totală a scriitoarei, este ca o ardere-de-tot pe altarul de jertfă. Ea spune: "*Dau oricât dacă trebuie să jertfesc ceva. Mă dau pe mine"*. O jertfă mai mare nici că se poate. Pe măsura iubirii. "*Viaţa e şi ea o artă ca şi moartea, dar sunt arte de altă factură, de susţinere"*. Dar scriitoarea nu a ajuns încă dincolo de disperare, sau, vorba lui Cioran "Pe culmile disperării". Nu încă.

Poate dragostea să provoace în om atâtea ravagii, atâtea dezastre? *"Un rău cosmic, un rău al lumii din mine, din tine?"*

Da, poate. Dovadă rândurile ***Jurnalului nefericirii.*** Şi peste toate aceste lamentaţii, "*duhul prezent al poeziei"*. Un duh al trăirii, al simţirii. Venit, "*odată ca niciodată,"*. Nelipsit. Necesar. La datorie. Care o defineşte plenar. "*Când scriu sunt eu, cea adevărată. Scrisul e oglinda mea clară"*.

Cartea este spaţiul în care poţi să te regăseşti. În care-l regăseşti pe autor, dar în care te vezi şi pe tine, cu ochii altuia. Te scrii cu mâna altuia.

Este ştiut: dacă eşti gras, când vezi o persoană mai grasă decât tine, te bucuri în sine şi spui: ce bine că nu sunt eu cel mai gras. Când vezi unul mai slab, spui la fel: ce bine că-i mai slab decât mine. Când vezi unul mai îndrăgostit, spui: ce bine că nu sunt eu. Am întâlnit o persoană mai îndrăgostită decât toţi îndrăgostiţii: e autoarea de faţă. Bine că nu sunt eu. O dragoste grea, apăsătoare, neîmpărtăşită. Suferinţa din dragoste s-ar zice că are ceva nobil, dar nu are. Poate ajunge pe cea mai de jos treaptă a umilinţei umane.Te poate impinge la crimă ori la sinucidere. Te poate târî în cele mai abisale adâncuri. Fără scăpare.

Deşi e cea mai înaltă virtute creştină din cele trei, vreau să mă feresc de dragoste ca de diavol. Pentru că aduce un strop de bucurie într-un ocean de amaruri.

E bine că autoarea nu a identificat şi nominalizat personajul, deşi el se întrezăreşte sub vălul mătăsos al iubirii. Chiar şi dacă nu vrei, îţi dai seama de identitatea personajului. După detalii. Iubitul este EL. Aşa a fost din toate timpurile. Fiecare femeie are câte un EL al său. Care o face să sufere enorm, care-i centrul vieţii sale. În afara lui, nimic nu mai contează. Ori toate se împalidează. El-ul autoarei este, de fapt, propriul său Eu. În El se oglindeşte, prin El respiră. Toate le face cu El şi prin El. Şi moartea îl apare, tot prin El. Chemată, strigată, adusă de El. Cum să te mai poţi opri dintr-un astfel de vârtej al cascadei?

Aceasta-i cheia cărţii.

Cuvintele – substitute ale vieţii, ale trăirii efective. Sunt ele oare de ajuns? Pot ele suplini tot ceea ce aşteaptă un om de la alt om? Pot şi nu. Dovadă tristeţea şi disperarea acestui Jurnal.

Fără îndoială că Elena M. Cîmpan este o scriitoare înzestrată cu haruri speciale. La ele se adaugă o erudiţie copleşitoare şi o muncă titanică. Puterea ei analitică, intuitivă, flerul, "nasul" – lucrează excelent în domeniul criticii literare, al cronicilor. Ea ghiceşte talentul de departe. Aflăm şi amănunte din propriul laborator de creaţie. Autoarea nu se fereşte de senzualitatea cuvintelor. Dar niciodată nu trece în trivialitate. Totodată este o luptătoare. Şi lupta ei este vecină cu eroismul. Autoarea ia în serios literatura şi nu-şi permite să fie superficială, superfluă.

Jurnalul de faţă vine să încununeze o operă de o viaţă. "*Dreptul la jurnal"* – spune Elena Cîmpan. O operă remarcabilă, care nu se va sfârşi însă, pentru că scriitoarea încă nu şi-a dat adevărata măsură a talentului şi posibilităţilor sale creatoare.

31 martie 2012 – De ziua lui Nichita, Azi

CONSEMNĂRI

EVENIMENT DE EXCEPŢIE: AMOS OZ LA ATENEUL ROMÂN

Amos Oz în dialog cu Gabriel Liiceanu la Ateneul Romăm. Foto: Mediafax

Recent, am avut şansa unui regal de cultură la Ateneul Român şi anume, întâlnirea publicului român cu unul dintre cei mai mari scriitori ai lumii: Amos Oz, prozator şi eseist izraelian, expert în fanatism comparat, venit pentru a treia oară în ţara noastră, întâlnire mediată de Gabriel Liiceanu, după o conferinţă de presă susţinută de scriitor. Evenimentul a fost transmis astă seară, 5 martie 2012, pe TVR Cultural.

Din 28 februarie 2012, au avut loc o serie de manifestări care l-au avut în centru pe acest gigant al literaturii universale.

El a avut o întâlnire cu presa, aşa cum am menţionat, apoi una cu publicul larg la Ateneul Român, a primit titlul de Doctor Honoris Causa al Facultăţii din Bucureşti şi a participat la lansarea seriei de autor dedicată scrierilor sale, editate de către Humanitas. Lucrările lui Amos Oz sunt foarte populare printre cititorii români. La întrebarea ziariştilor, cum se face că el este atât de îndrăgit de publicul român, Amos Oz a răspuns:

„ În Izrael, oamenii mă citesc ca să se enerveze. Şoferii de taxi îmi spun să le bag minţile-n cap personajelor mele care iau mereu decizii

greşite. Dar în România, şi de altfel peste tot în lume, oamenii mă citesc ca să se simtă bine".

După cuvântul introductiv, şi recitalul excepţional al maestrului violonist Alexandru Tomescu – a deschis spectacolul – pentru că de un spectacol autentic este vorba, – Gabriel Liiceanu.

Românii au avut bucuria întâlnirii cu un om de elită al literelor lumii. Un scriitor izraelian tradus în peste 40 de ţări.

El a fost încununat cu titlul de Doctor Honoris Cauza al Universităţii din Bucureşti şi Editura Humanitas i-a publicat integrala operei.

Evenimente unice în viaţa oamenilor de cultură români.

Cei doi oameni de cultură s-au întreţinut în faţa unei audienţe numeroase, în frumoasa sală de spectacole de la Ateneu. Gabriel Liiceanu a spus, în cuvântul introductiv despre invitatul său, după ce i-a prezentat pe scurt câteva date biografice şi informaţii despre operă:

„*Scrierea unui roman are anvergura unei căsnicii. Performanţa la care a ajuns Amos Os este: 12 romane, 6 cărţi de proză scurtă, şi multe volume de eseuri”* – a specificat Gabriel Liiceanu.

Le-am zărit pe Ana Blandiana, pe Oana Pellea şi pe Daniela Zecca Buzura, în sală, printre alţi artişti, oameni de cultură prezenţi la întâlnirea cu acest om de excepţie.

Întâlnirea cu Amos Os nu are nimic din încordarea şi chiar reticenţa întâlnirii în acelaşi spaţiu al Ateneului, cu laureata Preamiului Nobel pentru literatură, Herta Muller, a aceluiaşi Gabriel Liiceanu, intens comentată de ziarişti şi oameni de cultură în reviste şi pe site-uri.

Aceasta fiind o întâlnire bazată pe comuniune şi bucuria cunoaşterii reciproce, a împărtăşirii din Cuvânt, s-a simţit căldura transmiterii ideilor şi confesiunilor cu care ne-a onorat Amos Oz.

Sunt convinsă că mii şi mii de oameni au stat cu ochii larg deschişi la postul cultural de televiziune pentru a sorbi fiecare cuvânt al acestui mare om.

„*N-am scris decât despre un singur lucru: despre familie. Mai precis, despre familiile nefericite”* – a mărturisit Amos Oz, interlocutorului său.

Într-unul din romanele sale, e vorba despre un cuplu care se retrage la marginea deşertului. Ceea ce trăiesc cei doi este eşecul propriilor relaţii, rutina, singurătatea.

„Singurătatea este şi mai puternică decât familia”, a spus Amos Oz.

Întrebare: „*Ce este mai greu: singurătatea sau iadul în doi?”*

Răspunsul scriitorului:

„Singurătatea este o problemă primordială: ne naştem singuri. Când singurătăţile se ating, pot fi suportate mai uşor. Solitudinea este altceva. Este întoarcerea spatelui lumii”.

„*Nimeni nu este o insulă - dar fiecare om este o peninsulă,* a afirmat marele scriitor. *Parţial conectată cu continentul, cu societatea”.*

Gabriel Liiceanu îl asculta cu mâinile împletite a rugăciune.

Câteva spicuiri din excepţionalul discurs pe care l-a ţinut scriitorul:

„Familia este cea mai misterioasă instituţie din univers. Cea mai comică şi cea mai tragică. Cea mai absurdă, dar şi cea mai perseverentă instituţie. Isus avea o concepţie despre Familie. Dar şi Platon avea una.

Dacă am de ales între două opţiuni, prima fiind alăturarea la prima misiune spre Planeta Martie şi a doua, să asist, pe peretele unei case în forma unei muşte, eu aş alege musca. E mult mai interesant” - a zis el.

„*O muscă pe peretele casei unei familii”.*

În miezul convorbirii dintre cei doi, a stat şi problema fanatismului, problemă abordată de Amos Oz în scrierile sale, cu referire la conflictele dintre israelieni, palestinieni şi arabi, pe care îi consideră victime, deopotrivă, ale aceluiaşi tiran: Europa, care le-a călcat în picioare cultura şi i-a asasinat în masă într-un genocid fără precedent.

Gabriel Liiceanu l-a citat pe Emil Cioran din „Tratat de descompunere”.

„*Teoria fanatismului a lui Amos Oz,* a spus Gabriel Liiceanu *l-a rănit de două ori: întâi pentru că el consideră că Europa este un tiran şi al doilea, că, în Europa există oameni care i-au salvat de la moarte pe evrei în timpul holocaustului evreiesc”.*

O întrebare şocantă: aşa cum Avraam a mediat pentru Sodoma şi Gomora pentru câţiva oameni drepţi, Gabriel Liiceanu l-a întrebat pe Amos Oz dacă nu vrea să salveze Europa, cel puţin să mijlocească pentru ea.

Răspunsul scriitorului israelian a fost că e convins că există oameni în Europa demni de numele lor.

„Port în mine o anumită ambivalenţă în legătură cu Europa. Ambivalenţa presupune dragoste şi ură, pace şi mânie. Problema este puţin mai complicată. Cele mai dure conflicte sunt între două victime ale aceluiaşi opresor. Doi copii ai aceluiaşi tată violent nu se iubesc, necesarmente. Ei se pot suspecta. Acest lucru se întâmplă între arabi şi izraelieni”.

„Dumnezeu este marele guvernator al acestei lumi dar nu este deasupra Legii” – a declarat Amos Oz.

„Suntem un popor rebel. Nu ne place autoritatea” – a mai spus scriitorul. *(...) În ţara mea sunt 8 milioane de locuitori. Asta înseamnă că*

avem 8 milioane de prim-miniştri, 8 milioane de preşedinţi, 8 milioane de scriitori, 8 milioane de orice. Şi fiecare crede că deţine adevărul absolut. Toţi urlă unii la alţii şi nimeni nu ascultă pe nimeni. Doar eu îi ascult pe ceilalţi şi din asta îmi câştig pâinea", a explicat glumeţ scriitorul. „*Dar îmi iubesc ţara",* s-a repliat el. „*Chiar şi atunci când nu pot s-o sufăr. Fiecare strigă cu toată puterea şi nimeni nu ascultă".*

„Israel nu este o naţiune, nu este un popor, este o piaţă încinsă de argumente. În orice clipă există posibilitatea de a izbucni o violenţă în stradă. (...) Ne facem loc cu coatele înspre Lumină."

„Iubesc Israelul chiar când nu-mi place, chiar când nu-l pot suporta".

„În privinţa Europei, există o ambivalenţă. Iubesc Europa, a spus scriitorul, dar nu pot uita că părinţii mei au fost daţi afară din Europa. Că ei au fost consideraţi: cosmopoliţi, paraziţi etc., echichete puse în egală măsură de comunişti şi de nazişti. Lor acest continent le-a sfâşiat inima. Ei au iubit Europa, dar Europa nu i-a iubit pe ei. Şi acest lucru nu se poate uita. Aşa că eu experimentez un sentiment amestecat, de ***love and hate****, cu Europa în care evreii au fost victime şi ale nazismului, şi ale comunismului."*

„Un om poate fi distrus o dată, dar o carte nu poate fi distrusă pentru că, rămâne cel puţin un exemplar. Aş vrea să fiu o carte".

„Ne dăm sufletul în cărţile noastre – a spus Gabriel Liiceanu – *şi asta nu face lumea mai bună, n-o schimbă la nivel statistic, semnificativ.*

Dar asta este o enormă iluzie. Tiranii lumii nu citesc cărţi.

O singură soluţie ar fi: educaţia. Omenirea este împărţită în două: urmaşii lui Cain şi urmaşii lui Abel". Gabriel Liiceanu a susţinut că oamenii nu pot fi vindecaţi de fanatism pentru că îl au în genă. Întrebarea pentru Amos Oz este de ce mizează pe carte când forţa ei este atât de mică?

Răspunsul lui Amos Oz a fost următorul: *„Nu am leac pentru fanatism. Dacă l-aş avea, aş lua premiul Nobel pentru medicină. Unul din răspunsuri ar fi simţul umorului. Un fanatic nu are simţul umorului, pentru că asta ar însemna să poată râde şi de el. Simţul umorului presupune abilitatea de a te vedea pe tine însuţi, aşa cum te văd alţii.*

Celălalt antidot ar fi să ţi-l imaginezi pe celălalt. Curiozitatea presupune de a te pune în pielea altor oameni. Înseamnă de a putea să te întrebi: ce-ar fi dacă aş fi el sau ea? În această dimensiune, literatura nu poate face minuni. Citim o carte şi ne imaginăm în pielea personajului. Aceasta extinde limitele individului. După citirea cărţii, ne vom retrage din nou pe o peninsulă.

Cartea ne deschide secretele altor oameni. Putem deveni cu un milimetru mai buni. Nu vom putea fi mântuiţi. Dar de a deveni cu un milimetru mai buni citindu-l pe Kafka, pe Gogol, Cehov, Shakeaspeare, pe Faulkner".

„Scrieţi cartea cea mai bună pe care puteţi s-o scrieţi într-un interval dat. Scrieţi despre lume, despre ceea ce cunoaşteţi mai bine" - sunt sfaturile pe care cel mai cunoscut autor izraelian îl dă scriitorilor români.

„*Chemi cartea şi ea va veni. Nu există alt prieten mai bun, vă spun eu"* – a încheiat Amos Oz - în aplauzele furtunoase ale spectatorilor veniţi să-l vadă şi să-l asculte.

A fost, cu adevărat un eveniment remarcabil, din seria acelor evenimente care fac cinste culturii române.

<u>Câteva date despre autor:</u>

Amos Oz

AMOS OZ (n. 1939) este cel mai important prozator şi eseist israelian. S-a născut la Ierusalim, părinţii săi fiind originari din Polonia şi Rusia. La cincisprezece ani se stabileşte în kibbutzul Hulda. După absolvirea Facultăţii de Filozofie a Universităţii Ebraice din Ierusalim revine în kibbutz, unde practică agricultura şi predă la liceul local până în 1986, când se mută cu familia în oraşul Arad, de pe ţărmul Mării Moarte. Primul său volum de povestiri, *Acolo unde urlă şacalii*, apare în 1965, fiind urmat de romanul *Altundeva poate* (1966). În 1967 luptă în Războiul de Şase Zile, iar în 1973 participă la Războiul de Yom Kippur. După succesul romanului *Soţul meu, Michael* (1968), scriitorul continuă să publice cărţi de ficţiune: *Până la moarte* (1971), *Atinge apa, atinge vântul* (1973), *Dealul Sfatului Nelegiuit* (1976), *Soumchi* (1978), *Odihnă desăvârşită* (1982; Humanitas Fiction, 2011), *Cutia neagră* (1987; Humanitas Fiction, 2012), distins cu Premiul Femina Étranger, *Să cunoşti o femeie* (1989), *Fima* (1991), *Să nu pronunţi: noapte* (1994; Humanitas Fiction, 2010), *Pantera din subterană* (1995), *Aceeaşi mare* (1999), *Poveste despre dragoste şi întuneric* (2002; Humanitas Fiction, 2008, 2010, 2011), *Deodată în adâncul pădurii* (2005; Humanitas, 2010), *Rime despre viaţă şi moarte* (2007; Humanitas Fiction, 2009, 2011),

Scene de viaţă campestră (2009; Humanitas Fiction, 2011). Semnează volume de eseuri, cel mai important fiind *Cum să lecuieşti un fanatic* (2002; Humanitas, 2007; Humanitas Fiction, 2011). Printre numeroasele distincţii primite de autor se numără: Premiul Păcii (Germania, 1992), Premiul Israel pentru Literatură (1998), Marele Premiu Ovidius (România, 2004), Premiul Catalonia pentru Literatură (2004), Premiul Grinzane Cavour (Italia, 2007) şi Premiul Heinrich Heine (Germania, 2008). | Arhiva Amos Oz de la Universitatea Ben-Gurion

5 martie 2012

FRENEZIA DANSULUI

Se ştie că muzica şi dansul înfrăţesc oamenii. Îi apropie, îi unesc, îi UMANIZEAZĂ. Am văzut acest lucru recent, pe un post TV local, când a fost prezentat un medalion MIKIS THEODORAKIS, de către solistul de muzică uşoară şi realizatorul de emisiuni Teodor Munteanu.

Am văzut cu acest prilej, cea mai formidabilă demonstraţie de frăţietate şi comuniune fizică şi spirituală pe care ţi-o pot oferi muzica şi dansul, aşa cum am spus.

Există un filmuleţ pe You Tube care are ca subiect tocmai acest lucru. Într-un orăşel din Grecia, aparent liniştit, pe o stradă destul de aglomerată şi animată la acel ceas, cu terase şi cofetării în care concetăţenii serveau cafeluţe şi prăjituri ori luau prânzul, ori pur şi simplu hoinăreau fără ţintă, un om îmbrăcat în haine deschise, poposeşte în mijlocul străzii şi începe să danseze tradiţionalul sirtaki.

De bună seamă că a fost un test sau aşa ceva, pentru cei care vor să probeze puterile magice ale dansului. Câţiva instrumentişti la acordeon, tamburine şi instrumente cu coarde, îl acompaniau pe bărbatul, între două vârste, care dansa de unul singur în peisajul insolit al oraşului, într-o după amiază senină.

A dansat el cât a dansat, sub privirile curioase ale trecătorilor, ale mesenilor ale unor gură-cascã pe la vitrine, pentru că orăşelul era înţesat cu magazinuţe cu vitrine frumos amenajate.

Primul semnal l-au dat două fete tinere care au venit în fugă şi s-au alăturat bărbatului, intrând în ritmul dansului, atât de cunoscut din filmul lui Cacoyannis, pe muzica lui Mikis Teodorakis.

Zorba este un film realizat de cipriotul Michael Cacoyannis, după un roman de Nikos Kazantzakis, cu genialii actori: Alan Bates, Anthony Quinn, Irene Papas şi Lila Kedrova în locul Doamnei Hortense.

Ecranizat în 1964, este cel mai vizionat film din toate timpurile şi asta şi datorită muzicii excepţionale care a devenit cunoscută în toată lumea. Mesajul acestui film este că speranţa nu trebuie să moară niciodată, chiar şi atunci când totul pare pierdut, putem s-o luăm de la capăt.

Ca la un semnal magic, ca la o chemare din adâncuri sau din ceruri, la câteva secunde, alte şi alte persoane s-au alăturat, străduindu-se să intre în ritm şi dansând cu o poftă şi o frenezie nemaipomenite. În scurt timp, strada s-a umplut de dansatori şi, tineri, bătrâni, femei, copii, dansau cu voioşie, umăr lângă umăr.

Când s-a încins hora specifică acestui dans şi coborârea genunchiului la anumite fraze muzicale, părea că nimeni nu mai are altă treabă. Un iureş nebun s-a încins în plină stradă, ocupând tot spaţiul, ba urcând şi pe trotuarele înguste. Un băieţel cu o tobă albastră, cu care ţinea ritmul, mi-a amintit de personajul Ionel al lui Caragiale.

Momentul culminant a fost când un chelner de la o terasă a venit cu un maldăr de farfurii albe şi a început să danseze. Apoi, împreună cu câţiva bărbaţi au început să spargă sistematic farfuriile, ciocnindu-le una de cealaltă până au făcut un morman imens de cioburi albe.

Cred că nu era nevoie să-l întrebi pe cel de lângă umărul tău, cine este, cum îl cheamă sau ce hram poartă. Erau toţi înfrăţiţi prin dans, prin muzică, prin bucuria de a trăi şi de a se manifesta astfel, într-un moment mort al zilei când armosfera părea lâncezită de căldura amiezii şi de plictiseală.

Asta mă face să mă gândesc la convenienţele, la reticenţele noastre atunci când e vorba să intrăm în contact cu oamenii, chiar cu cei de pe strada noastră. Ne împiedică ceva, nu ştiu ce, de parcă ne-ar cădea blazonul. Muzica, Poezia şi Dansul au această putere magică, de a te face să te lepezi de convenţii, de politeţi care nu-şi au rost, şi de a te face să te simţi fantastic, chiar şi într-un oraş în care nu cunoşti pe nimeni.

Bucuria acestor clipe de neuitat poate genera pofta de viaţă, te face să uiţi de necazuri, de boală, de datorii, de duşmănie. Induce pacea în suflete.

După acest moment extraordinar, realizatorul emisiunii, Teodor Munteanu a oferit telespectatorilor un alt moment remarcabil, preluat de pe You Tube, în consens cu primul: dintr-o sală imensă de spectacol, un alt monstru sacru al muzicii instrumentale, Andre Rieu, a susţinut un recital pe aceeaşi muzică a lui Mikis Teodorakis, Sirtaki, din Zorba Grecu.

Şi cu acest prilej, lumea parcă intrase în transă: dansa cot la cot, picior la picior şi umăr la umăr în sala imensă de spectacol. A fost o frenezie generală, unică în felul ei şi la sfârşit, marele Andre Rieu aplauda cu arcuşul în trupul viorii sale magice.

Încă o dovadă că muzica este o plămadă divină care poate modela şi îmblânzi sufletele noastre.

Şi Teodor Munteanu, acest artist perfect, gălăţean de origine greacă după mamă, cel care s-a făcut cunoscut prin melodiile de neuitat: ***Opa, opa, ta Buzuki, Triki, triki, triki,*** şi multe altele care ne-au încântat copilăria,

adolescenţa şi maturitatea, iar acum, senectutea, a demonstrat, dacă mai era nevoie, că muzica grecească şi corifeii ei, merg direct la suflet.

Teodor Munteanu – această „legendă a muzicii româneşti” aşa cum titra ziarul „Adevărul” în suplimentul său de seară, în anul 2010, atunci când Teddy, cum i se spune de către cei care-l îndrăgesc, împlinea 70 de ani de viaţă, şi 50 de ani de carieră, prin emisiunile sale de cultură muzicală, continuă să fie un ambasador al frumosului exprimat prin sunete şi dans.

Redăm câteva fragmente din articolul omagial cu acest prilej, apărut în “Adevărul de seară”:

”Povestea incredibilă a artistului care a cântat pentru Nixon, Ceauşescu şi Gheorghiu-Dej”

În cei 50 de ani de carieră a cântat pentru milioane de spectatori. Vocea sa de excepţie a încântat personalităţi precum Richard Nixon, dar şi lideri comunişti ca Gheorghiu Dej şi Nicolae Ceauşescu. Teodor Munteanu şi-a dedicat întreaga viaţă muzicii. A cochetat cu muzica încă de mic copil, iar la 17 ani cânta deja în spectacole.

Talentul l-a moştenit de la mama sa, care era grecoaică: „Mama cânta ca o privighetoare. Am fost crescut printre greci, de aici şi slăbiciunea mea pentru muzica lor. Am cel puţin o sută de melodii greceşti imprimate pe CD-uri", ne-a mărturisit artistul gălăţean.

50 de ani de scenă

Anul acesta, la aniversarea a 50 de ani de carieră şi 70 de viaţă, autorităţile l-au sărbătorit aşa cum se cuvine, la Teatrul Muzical „Nae Leonard". „Sala a fost arhiplină. Lumea a stat în picioare şi m-a ascultat cu sufletul la gură. Am cântat ca în tinereţe. Au fost alături de mine mari artişti ai scenei româneşti precum: Nicolae Niţescu, Lucky Marinescu şi Gabriel Dorobanţu", povesteşte Teodor Munteanu.

După 50 de ani de carieră, este foarte bucuros când vede că a lăsat ceva în urmă. „Nu pot să vă descriu sentimentul pe care îl am atunci când mă opresc foarte mulţi oameni pe stradă şi vor să stea de vorbă cu mine", spune Teodor Munteanu.

De-a lungul carierei a cântat în multe turnee, atât în ţară cât şi în străinătate. Glasul său l-a încântat pe Richard Nixon când a venit în România, la invitaţia lui Nicolae Ceauşescu. „Atunci am fost invitat să cânt la Calul Bălan, la Neptun, în Constanţa. Nixon şi Ceauşescu s-au ridicat în picioare şi au aplaudat.

După ce am terminat, a venit la mine în pas alergător un general de armată. Mi-a fost teamă că am făcut o gafă. M-a oprit şi mi-a zis: « În numele tovarăşului Nicolae Ceauşescu, vă mulţumesc pentru prestaţia din această

seară. Va rămâne o seară de neuitat»", povesteşte Teodor Munteanu.
A cântat în nenumărate rânduri pentru Ceauşescu şi Gheorghiu Dej. „Lui Nicolae Ceauşescu îi plăceau melodii compuse de români dintre cele două războaie mondiale. Era topit după ele. Ştia toate textele. Dacă cineva greşea, îl corecta. Din repertoriul meu i-a plăcut «Frumoasa mea cu ochii verzi»", spune artistul.

Gheorghiu Dej, impresionat

Pe Gheorghiu Dej l-a cunoscut la vârsta de 20 de ani, pe vremea când era militar în termen şi a fost chemat să cânte la Ziua Marinei, la Sala Sporturilor din Constanţa. „Am cântat un cântec scris de Aurel Manolache - «Eu sunt Ghiţă, moldoveanul». Într-o sală de 10.000 de oameni, Gheorgiu Dej a fost primul care m-a aplaudat. A venit la mine, m-a pupat şi mi-a propus să mă înfiinţeze. Mi-a zis când mă hotăresc să îi dau telefon", povesteşte Teodor Munteanu".

În chip fericit, mă număr şi eu printre spectatorii care au luat parte la aniversarea acestui mare artist concitadin. În prezent, Teddy Munteanu, după 40 de ani de Teatru Muzical Nae Leonard, este maestru de canto la Centrul Cultural "Dunărea de Jos" şi are două clase, una de muzică uşoară şi alta de muzică populară, lăudându-se cu elevi de la 8 la 60 de ani.

E bine să vorbim despre artişti, despre scriitori sau muzicieni, câtă vreme mai sunt printre noi.

În rest, cei cu sufletul curat şi iluminat de Duh, să adauge sau să elimine, ceea ce li se pare de prisos.

6 martie 2012

PAŞI PRIN MISTERIOASA GRĂDINĂ A CUVÂNTULUI

Valentina Becart, ***„undeva, un poet”,*** (poeme alese), Colecția LITERATURĂ CONTEMPORANĂ, Editura ARHIP ART, SIBIU, 2010,

E posibil oare ca gândurile să ți se întrupeze, exact cum le-ai zămislit în minte? Se vede că da. Poetul poate da mărturie. El este un artizan de gânduri sculptate în lacrimă, răstignite pe pagina imaculată pentru *un timp mai prielnic,* aşa cum ar fi spus marele Emil Botta.

Un câmp alb (posibil nins), plin cu semne hieratice, pe care doar cei aleşi vor şti să le descifreze. Să citeşti în steluțele de omăt, nu e prea lesne. Cheia o poate dobândi doar un suflet imaculat. Prin acest volum, suntem invitați pe câmpia neîntinată, un fel de grădină a Raiului, unde poamele ninse stau gata să cadă. Doar să întinzi mâna, adică să-ți arunci privirile. Totul e gratuit.

Fructele-poeme din volumul de față, parfumate şi zemoase, stau gata să cadă în căuşii noştri pentru a le gusta şi a ne întrema ca după o lungă boală. Pentru că, s-a dovedit, poezia are acest rol taumaturgic. Ea poate nutri, potoli setea şi tămădui sufletele, pentru că este plămădită din ***substanță divină.*** Adică din „acel ceva plăpând, înaripat şi sacru” (după Platon).

Poemele sunt produsul eului liric străfulgerat de darurile Duhului. În ele sunt amestecate ca-n alambicul magicianului, ingredientele care pot fabrica aurul sufletesc: candoare, frumusețe lăuntrică, gingăşie, putere de sacrificiu. Şi nu în ultimul rând, iubire.

Toată gama de stări afective se regăseşte în aceste poeme: tristețea, melancolia, spaima, ardoarea, un dor fără sațiu, voluptatea, solitudinea, patosul, lirismul, patima, bucuria, capriciul, provocarea, căutarea, nemulțumirea, dăruirea totală. Sub forme şi expresii originale, într-un stil elevat, concis, format, nuanțat, în funcție de propriile trăiri şi precepte.

Visele Valentinei Becart sunt împărtăşite, după propria mărturisire. De ce nu ar fi şi cuvintele? Dar, ca să-ți împărtăşeşti monadele sufleteşti, trebuie să găseşti suflete pe măsură. Căutarea înseamnă cunoaştere, inițiere.

Pentru Valentina Becart, a face poezie înseamnă *„a da glas şi formă pasiunii".*

Valentina Becart şi-a pus o amprentă puternică pe lirica sa şi, ca să nu existe confuzii, le-a grupat pe cicluri, numite „poeme becartiene". Puțini poeți reuşesc să facă din propriile creații, poeme de referință, atât prin originalitate, cât şi prin identificare cu ele. Nu orice autor poate scrie aşa: *„sufletul mi-a sângerat / sub lama / gândului acuzator..." (**Dăltuit**).*

Dominanta poemelor becartiene este filosofia vieții luată aşa cum este, *„fără să mă tem / de ochiul impasibil ce veghează...**(Dăltuit).***

În virtutea acestei filozofii personale, poeta se întreabă, nu fără oarecare temeri: *„eu cum s-adăpostesc / iubirea / în cuiburi / printre vulturi?"* **(La căpătâiul nopții).**

Poeta stă la cină cu zeii în chip familiar, le oferă cozonac şi o batistă cu lacrimi, îi întreabă ce mai e pe acasă. Această intimitate însă, nu e de natură să-i confere siguranța mântuirii, se pare că alta ar trebui să fie abordarea contextului, şansa e deja pierdută. Cu toate acestea, poeta continuă să-i îmbie la cină.

Versurile becartiene sunt scurte fragmente de viață, cioburi de vitraliu pe care poeta, încearcă să le adune în poală şi, cu grijă le realcătuieşte, desigur, nu aşa cum au fost, ci mai degrabă, cum ar putea fi în viziunea sa creativă. Este un alt fel de restaurare a sinelui, de recompunere din fragmente a unui tablou, cu toate detaliile lui.

Chiar şi într-un poem de dragoste, poeta nu e ocolită de *„tulburate gânduri",* de iluzii, de umbre care i se ivesc pe față, de un chip străin care până nu demult îi zâmbea luminos, de lacrimi ascunse şi suspine dureroase şi de un trist ecou care o trezeşte din

somnul amăgitor. O tristețe de început de lume se prefigurează la orizont. Oare va fi depăşită prin cuvântul care poate fi atoatefăcător? Desigur, poeta tinde spre *„frumusețea întregirii”,* spre perfecțiunea cercului care poate fi greu de atins.

Unele poeme abordează un ton elegiac, în sintonie cu starea nostalgică a poetei ***(Ce trist viorile cântau) –*** şi aici nu putem scăpa de unele locuri comune: *„țărmul cald al fericirii”;* urma paşilor, iluzii deşarte, inima rănită, o lacrimă a iubirii; țărm pustiu ş.a. specifice elegiei. La fel şi în poemul ***„Cerurile toate...tac”:*** *… s-a'nserat … / şi focuri ard mocnind / pe vatra unui gând / şi depărtările / se-aud jelind / şi cerurile toate /tac … // … şi doar amurguri / îmbracă tăcerile / în culoare / şi simt / cum se revarsă-n mine / o mare … / de nelinişti, trădări ascunse, / şi pe chipu-mi / un zâmbet rănit / înfloreşte – / ca un vis fără aripi …”*

Şi totuşi, vindecarea de sine se află: *„în verbele / a crede, a iubi, a fi, / a fi…”*

Hyperion-iana „sete de repaos” apare în poemul ***„Din nou să fiu repaos”*** în care poeta îi cere Stăpânului a Toate*: „ascunde-mă - de mine - / ascunde-mă ... // ... sunt pradă vrerii tale / îndură-te - / şi redă-mă / liniştii din Haos ... / din nou / să fiu - repaos - / repaos ...”* – şi aici, filiaţiunea eminesciană este evidentă.

Aşa cum am mai menționat, fiecare poem este un fragment de istorie, o poveste nescrisă, care îşi cere dreptul la existență şi la amintire.

Valentina Becart este mai curând o poetă selenară decât solară. Ea se simte în elementul ei noaptea, chiar şi când ***„Colții albi ai zilei”*** o smulg nemilos din visare, în urma lor rămânând flori sângerii răsărite în locul unde aceşti colți i se împlântaseră, destrămând toate visele.

Nu se poate spune, totuşi că autoarea nu iubeşte primăvara, sărbătoarea, când, cu brațele pline de muguri şi cu inima visătoare legănată de-o frunză tânără, visează nepăsătoare la zboruri albe ***(Cu brațele pline de muguri).*** Este o poezie plină de avânt juvenil care îmbie la dragoste, la rod, la un *„poem în devenire”.*

Poveri, biciuriri de gânduri, tăceri ce scapără întrebări, furtuni iscate *„din nepăsarea clipei”,* ochii răniţi *„de fulgere străine”,* toate acestea îşi pun amprenta pe suflete ***(Cum plânge cerul în noroi).***

În aceste circumstanțe, până şi cuvântul e înstrăinat, şi lumina e smerită şi, în liniştea severă a dimineții, vine ora sentinței ***(Cuvinte învechite).***

Există şi poeme de dragoste de o frumusețe negrăită, cum ar fi: ***În sângele-mi albastru... sevele pământului s-au cuibărit...*** în care poeta îşi simte sufletul: *„ca o câmpie / cu grâne ce s-au pârguit..."*

Poeta se poate mândri cu faptul că a avut îndrăzneala *„de a privi timpul în ochi"* – şi asta dintr-o primă încercare, ceea ce nu e uşor. Condiţia? Cel temerar trebuie să aibă retina *„încă nepătată"*. Şi se vede că Valentina Becart a avut-o. De atunci, se întreabă neîncetat: ***De ce doar...o singură veşnicie?!***

Faptul că ea repetă obsesiv ultimul vers în multe din poemele sale, este justificat de dorinţa de a sublinia şi de a da înţeles ideii principale. E ca un ultim cuvânt, cu forţă testamentară, ori sub semnul unui legământ.

Înţelesul de pierdere, chemarea, jindul, aşteptarea, neîmplinirea, şi, de cele mai multe ori, dezamăgirea, sunt principalele simţăminte cu care se confruntă poeta, chiar şi atunci când lucrurile par să meargă în sens pozitiv. Dar rămâne ceva, ca o durere surdă ori numai amorţită care, uneori poate lua o formă acută, ceea ce nu poate genera decât nelinişte, angoasă, teamă. E mai curând tonul elegiac împrumutat fiecărui text, ceea ce dă o notă dominant bacoviană. Chiar şi bucuria este tristă, fericirea temătoare, împlinirea – ciuntită de nelinişte, ca într-o toamnă în care, frunzele în agonie prevestesc boala şi sfârşitul.

Iată un exemplu edificator: chiar şi ***„În anotimpul flăcărilor"*** – cerul este – *„suflet bolnav –/ în tăcere s-a stins / şi stelele s-au topit / şi ca o lavă fierbinte / pe pământ ... s-au prelins ... // şi-n haosul de necuprins / demonice umbre / imperiul şi-au întins / şi doar luna nebuna / cuprinsă de zbucium / dansa / întruna / întruna ..."*

E o luptă continuă pentru că se nasc în acelaşi timp*: „iubirea / dar şi minciuna / ura / şi trădarea / şi visul – orbit de spaimă – / sub lacăte s-a zăvorât"* ***(În anotimpul flăcărilor).***

Ca orice artist, Valentina Becart are o menire: *„cioplesc cuvinte / din trupul gândului /... // (...) cioplesc cuvinte / privind de-a lungul zării / urma de sânge / ce gândul îmi frânge / şi trupul flacără – / încet, încet îmi stinge, / îmi stinge* ***… (Cioplesc cuvinte)".***

De ce se simte amenințată poeta?

Neantul o ademeneşte, *„cum un ochi străin / ca o fiară a nopții / dintr-un colț sticlos … mă pândea–"*, destinul o arată cu degetul, retina e pătatăde sânge, ea însăşi se vede târâtă fără milă în groapa cu lei.

Asemenea viziuni terifiante sunt de natură să sperie, până şi sufletele cele mai puternice.

Ca orice poet care se respectă, Valentina Becart se plimbă nestingherită prin ***Labirintul singurătăţii….*** Singurătatea îi prieşte, este aliata poeţilor. Acolo, în labirintul singurătăţii poţi săpa fîntâni *„spre a găsi izvorul / celei mai pure / creaţii …"*

Multă sensibilitate şi candoare regăsim în poemele becartiene şi, dincolo de tonul nostalgic, o undă uşoară de speranţă care dă culoare şi spirit, atât creatoarei, cât şi beneficiarilor acestor avuţii sufleteşti. Dar şi un *„abis bântuit … de-ntunecate căutări …"* şi *„cântecul nedesluşit /al pustiului …"*

Tâlcul, înţelesul pe care-l oferă autoarea unor probleme fundamentale care frământă omul, este de sorginte filosofică şi vizează aspecte esenţiale ale existenţei: naşterea, viaţa, moartea, iubirea, gândirea, acţiunea, spiritualitatea. Poetul este văzut *„ca un vârtej de lumină / orbitoare"* ridicat din nisipuri care vorbeşte lumii despre *„setea/ celor rătăciţi în deşert".* Glasul poetului este *„ca un ţipăt de vultur"* **(*M-am ridicat… din oboseala pietrei*).**

Procesul creaţiei, scrisul în sine înseamnă pentru Valentina Becart, o *„dulce şi amară vină"*, o povară pe care ea, ca un umil serv, are datoria de a o purta.

Şi mai elocvent este un alt poem în care autoarea îşi închipuie că se va arunca în moarte *„ca-ntr-un abis de împlinire / chemarea adâncului / va fi pentru mine / nădejdea-n vindecare / şi-mbrăţişarea – cu liniştea divină".*

Întreagă sfera afectivă a poetei se concentrează liric în sintagme dinamice, care marchează un drum iniţiatic prin toate trăirile pe care le poate atinge un cuplu: dragoste, afectivitate, inocenţă, ardoare, indiferenţă, singurătate, viclenie, înstrăinare, dor, patimă nebună, căutare, chemări, tăceri, minciuni, mergând până la ură. Natura este în sintonie cu sentimentele celor doi, când capricioasă, când liniştită şi calmă precum unda lacului presărat cu nuferi...

Valentina Becart nu poate fi încadrată în vreo şcoală sau o generaţie, aşa cum îşi revendică majoritatea poeţilor contemporani. Ea îşi urmează drumul singular, oarecum stingher printre atâtea condeie care-şi expun cu dezinvoltură şi chiar insolenţă, trăirile. Valentina Becart este mai degrabă o timidă, ascunsă de văluri care

lasă privirii doar un colțişor de realitate. Un soi de pudoare ce foarte rar îşi găseşte astăzi căutare, când despuierea, nu numai de veşminte, dar şi de barierele de limbaj, este la modă şi când, din lipsă de inspirație sau pur şi simplu exhibiționism, autorii introduc în texte trivialități şi picanterii, cu mult peste bunul simț, rezultând un soi de manelism liricoid, impregnat de kitsch şi orori lingvistice. Printre toate acestea, poezia Valentinei Becart, este de o candoare pur şi simplu înduioşătoare, aproape singulară în peisaj, deşi ea declară aproape solemn: *„Nu vreau / să ridic din cuvinte / ... altare păgâne / unde lacrima încătuşată / va fi un pumnal / strecurat în provocarea căutărilor / sterile …”* ***(Nu mă arunca... în vâltoarea poemelor).***

Poezia Valentinei Becart nu se strigă, nu se declamă, nu se pretează scenei. E aproape un joc de pantomimă, un strigăt mut pentru o ureche sensibilă dispusă a lua aminte la frământările, neliniştile, mişcările aproape imperceptibile, vălurite, avânturile lirice ale unei autoare plină de sensibilitate, spontaneitate, originalitate şi bun simț. Este ceea ce se găseşte atât de rar în timpurile actuale, dar e cu atât mai prețios.

Conştientă de menirea ei, autoarea surprinde înlăuntrul ei miracolul rodirii, rod curat, *„rod fără de păcat”,* al maternității fizice: *„… o! „Doamne! / ce minune! / nu, nu-i visare … / port în mine semnul / mlădiței viitoare”.* ***(Port în mine semnul...)***

Valentina Becart cultivă pastelul alb, în formă liberă, cu imagini proaspete şi pline de seva copacilor şi mustul pământului. O poezie senzuală, pământeană, parfumată, mângâietoare până la beție şi totodată, o poezie mirifică, în care chemările celeste se aud din piepturi de îngeri. Miracol de gând înflorit în lumină *„ce va culege cu răbdare/ rodul atâtor mirări / şi-atâtor întrebări / în fața mirajului de netăgăduit / de a fi om … /a fi om!”*

Unele poeme sunt de o candoare dezarmantă, adolescentină care trădează sufletul sensibil al poetei.

De fapt, toate episoadele lirice din carte nu sunt decât jocuri în joi sau jocuri de doi, cu tot ce decurge din acestea.

Deseori, inevitabil, poeta trăieşte cu intensitate *„spaimele orelor”* în care *„totul devine difuz, / totul se pierde în unghere întunecate unde – teama se ghemuieşte / asemenea şerpilor cu limbi otrăvite / ce pândesc*

/fascicolul luminos / al gândului / gând … ce va deveni victimă / a pasului necalculat …″

De altfel, poeta se defineşte ca un *„suflet singuratic – / printre poemele mele nescrise ...* ***(Ţăndări de lumină…)***

Şi poate că-n poezia: ***Amurg grăbit****...o* recunoaştem pe Valentina Becart aşa cum este: *„Şi trupul mi-am înfăşurat / în aşteptări / în frunze moarte / şi fluturi obosiţi / de zboruri / şi m-am rugat… // Şi cerul l-am adus aproape / ţinându-l strâns / sub pleoape / şi sufletul supus s-a arcuit / ca un vis pe-o ramură / albastră / ce-o va purta un porumbel / spre Lumea Nouă… // Şi-n braţe am adunat / iubiri pierdute / şi flori liliachii ne-dăruite/ şi zbaterea cuvintelor / ce n-au putut să ardă / la vreme de ploi, / de vânturi… Şi-am aşteptat în cărare / să vii – amurg grăbit / eliberându-mă / cu ultima suflare / de ruga stinsă / şi amintirea unui vis ce-a rătăcit / cătând / culoarea împăcării, / împăcării… (din ciclul* ***poeme becartiene)****”.*

O feminitate care-şi reprimă chemările în numele preceptelor, în refulări şi inhibiţii de moment, dar care izbucneşte aidoma unei flăcări din rugul mocnind, aceasta este poeta de faţă care şi-a adunat în safe-ul inimii toate trăirile, pe care le aşează sub ochii fals pudibonzi ai audienţei înşelătoare şi gureşă. Ce ar mai fi de spus în privinţa temeiului artei care nu poate fi decât un temei de rămânere, ori unul de nemurire?

Cu sentimentul rostului împlinit, chiar cu jertfa maximă, poeta Valentina Becart şi-a aşternut cărţile pe faţă şi acum aşteaptă, cu sufletul de zăpadă, ca ochiul de Argus să-i ţintească dintr-o mişcare abilă, inima ascunsă în cuvinte.

Va fi greu, va fi uşor? Depinde doar de bunăvoinţa şi disponibilitatea fiecăruia.

În privinţa poetei, ce a avut de spus, a spus, cu prisosinţă. Este darul ei pentru cei mulţi şi necunoscuţi. Şi poate nu va trece neobservat, şi-şi va găsi ecoul în câteva suflete. Fie şi-atât ca să justifice demersul poetic al unei jertfitoare de sine.

1 Martie 2012

ETERNIZÂND SECUNDA PRIN CUVINTE

VIOREL MARTIN, ***Memoria clipei***, Editura Semne, Bucureşti, 2012

Are clipa memorie? Poate fi ea eternizată? Putem fixa capetele clipei şi să le atârnăm pe un suport, de unde să poată fi privită? Sintagma din titlu este foarte îndrăzneaţă şi autorul doreşte să exprime, prin prozele din acest volum, că secundele pot avea memorie şi chiar miez şi ele pot fi tezaurizate în sipetul inimii fiecăruia.

Prozele de faţă fac parte din subspecia amintiri evocatoare, cu tentă memorialistică, relatări ale unor întâmplări reale cărora autorul, le dă o semnificaţie, o nuanţă şi un temei, în primul rând în biografia proprie, apoi capătă o valoare documentară în raport cu evenimentele pe care le relatează.

Prozele nu respectă nici o construcţie, personajele sunt puţin conturate, iar în loc de deznodământ, autorul recurge la o parabolă, intriga nu e dezvoltată suficient, conform canoanelor povestirii ori nuvelei. În schimb Viorel Martin surprinde aspecte din istorie care l-au impresionat şi au devenit repere pentru dezvoltarea ulterioară a autorului. Fragmente, bucăţi, flash-back-uri, iluminând un caracter, o situaţie dată într-un moment anume. S-ar spune că Viorel Martin scrie pentru urmaşi şi pentru urmaşii urmaşilor, aşa, ca să afle şi ei cum a fost, la fel cum părinţii şi bunicii i-au relatat unele evenimente din timpul războiului la care au fost nevoiţi să participe. Unele texte au la sfârşit un anume tâlc care poate fi descifrat, ori poate rămâne abscons, dând posibilitatea cititorului să decidă asupra deznodământului. Din acest punct de vedere, textele se înscriu în linia prozelor moderne care nu mai au nevoie de acţiune, personaje, intrigă, final.

Ceea ce e realizat aproape impecabil, sunt dialogurile şi uneori, monologurile interioare ale personajelor, oglindind trăsături de caracter, tipologii, personaje emblematice.

Autorul de faţă are vocaţia autenticului. El evocă personaje şi întâmplări din viaţa lui şi a celor apropiaţi, cu naturaleţea şi iscusinţa unui scriitor realist contemporan. Momente cruciale ale istoriei care au marcat existenţa tinerilor, dar şi a vârstnicilor, sunt zugrăvite cu fideliate şi acribie. Personajul principal din prima proză, intitulată ***„Un nou început”***, în care ghicim vocea auctorială, este marcat de freamătul şi vâltoarea care au cuprins naţiunea în acel sfârşit de decembrie care au dus la schimbarea regimului comunist. Autorul aduce în scenă personaje reale din lumea scriitoricească, surprinse în ipostaze variate, dar cu toţii aflaţi sub teroarea regimului care avea în curând să fie răsturnat. Cu toate acestea, frica de consecinţe îi împiedica să ia atitudine fermă împotriva conducerii. Lipsa de libertate a cuvântului, a expresiei, îi determină să stea în espectativă. În acest peisaj, Alexandru, aspirant la gloria literară, nu ezită să-şi exprime dorinţa de libertate, la apariţia grupului de manifestanţi de la Timişoara. Ca într-o peliculă, se succedă cu repeziciune, episoade din momentul culminant al căderii regimului Ceauşeşcu din Piaţă.

Ceasul schimbării sosise.

Acum, după mai bine de două decenii de la mişcarea radicală din decembrie 1989, faptele se cunosc, ca şi motivaţiile lor. S-au scris reportaje, s-au făcut filme, emisiuni. Cu toate acestea, au mai rămas multe lucruri necunoscute, ori insuficient analizate, şi poate aşa vor rămâne. Orice mărturie este demnă de luat în considerare.

Nu trebuie să faci fapte grozave ca să devii erou. Şi faptele mici contează. Un singur pas, o vorbă, o privire, o atitudine care să te definească, şi care să dea sens existenţei tale. Alexandru, într-un avânt tineresc trece gardul care-i separa pe manifestanţi de forţele de ordine şi se alătură grupului de revoluţionari de la Timişoara, ameninţaţi de armată şi de scutieri. Un simplu gest care l-ar fi putut costa poziţia socială, serviciul, ori chiar viaţa. Gestul lui avea să fie urmat de sute de participanţi la mitingul din 21 decembrie al lui Ceauşescu. Un pas hotărâtor care avea să declanşeze un mecanism ce nu va putea fi oprit până la căderea regimului.

Următoarea proză, intitulată “***Bogdaproste, maică!”*** – continuă aceeaşi acţiune din momentele cheie ale mişcării populare din decembrie. Mişcarea revoluţionară luase amploare, cât timp Alexandru fusese acasă. Reîntors în faţa Universităţii a văzut trei transportoare blindate cu ţevile tunurilor îndreptate către Romană.

Şi din dreptul cofetăriei Scala se vedeau trei blindate cu tunurile îndreptate spre Universitate. Mulţimea mişuna haotic prin mijlocul străzii.

Tinerii scandau “*Li-ber-ta-te! Li-ber-ta-te! Jos Cea-u-şes-cu! Jos Cea-u-şes-cu!, Ti-mi-şoa-ra! Ti-mi-şoa-ra!”*

Descrierea pe viu a evenimentelor fierbinţi din acele zile istorice, este pentru Viorel Martin un bun prilej de aducere aminte şi de reînviere a emoţiei care-l cuprinsese atunci. Această stare are puterea de a electriza şi cititorul.

Momentul culminant a fost când maşinile miliţiei au intrat de-a dreptul în revoluţionari.

Gestul unui tânăr care s-a agăţat de parbrizul maşinii miliţiei şi a fost călcat, a fost copleşitor pentru personajul Alexandru care îi acordă tânărului primul ajutor.

El nu mai ţine cont că gloanţele îi şfichiuiesc pe lângă urechi, ci îşi urmează conştiinţa.

Printr-o întorsătură dibace de condei, la finalul prozei, autorul ne face să înţelegem că Alexandru, tânăr revoluţionar, cu familie şi două fetiţe acasă, n-a stat pe gânduri şi a mers să lupte la Universitate. După trecerea anilor, când şi când o bătrânică îşi mai aduce aminte şi aprinde o luminare în zona zero, în punctul de foc de unde a pornit revoluţia, şi mai dă un covrig de pomană, pentru sufletul tinerilor care au murit. Şi Alexandru se numără printre ei şi, privind de undeva, de sus, îi spune măicuţei: *“Bogdaproste, maică, bogdaproste!”*

Toate acestea explică, nu doar inutilitatea gestului suprem cu care tinerii au înţeles să-şi apere libertatea, dar şi faptul – de neiertat – că oamenii au început să uite până şi motivele care i-au împins în acel fierbinte decembrie de sfârşit de secol, să iasă în stradă, să lupte pentru răsturnarea dictatorului şi a regimului său de teroare.

Îngăduindu-ne o comparaţie cu situaţia actuală a României după 22 de ani, nu putem să nu găsim similitudini. Înrăutăţirea traiului, biruri peste biruri, desconsiderarea de către înalţii guvernanţi a populaţiei, i-au scos din nou în stradă pe români. De data aceasta nu se mai scandează: “Libertate!” ci “Demnitate!”

Cea de a treia proză, “***Vrăjitoarele”***, continuă evenimentele din celelalte două. Viorel, şef de atelier la un institute hotărăşte să meargă în coloană cu oamenii din atelier în Piaţa din faţa Intercontinentalului. Atmosfera este incendiară. Se scandează “Libertate!” “Timişoara”. Autorul descrie atmosfera, numind tancurile din faţa Universităţii, “***Vrăjitoarele”.***

În cea de a patra proză, “***Tălăngile”*** registrul este altul, dar nu foarte diferit. Cadrul este un câmp de luptă. Personajele sunt altele.

Se pare că prozele evocatoare, cu înveliş memorialistic, îl prind cel mai bine pe Viorel Martin. Aceasta este probabil, o relatare de-a strămoşului autorului, din timpul războiului, care a căpătat aspect de povestire, sub pana iscusită a scriitorului.

Nicolae şi Ghera Bojincă, aflaţi în tranşee, fac cu rândul de cart în condiţii inumane, pe o vreme câinoasă, atenţi la mişcările ruşilor care vin noaptea să-i decimeze în tranşee.

Atmosfera e la fel de apăsătoare şi aduce cu aceea din volumul II al romanului lui Camil Petrescu "Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război" – în care Ştefan Gheorghidiu se află în tranşeu, în frig şi noroi, iar unul dintre combatanţi strigă:

"Ne-a acoperit pământul lui Dumnezeu", frază strigată stereotip, ca un fel de blestem. Similitudinea este evidentă: *"Nicu se uită în zare, la cerul vineţiu, cu valuri negre de nori turbaţi, care de două săptămâni nu conteneau să reverse peste iadul de aici o ploaie leşioasă, rece şi spurcată, care îţi pătrundea până în suflet. Se uită la stepa populată numai cu ierburi înalte, un fel de mărăcini care pe la noi cresc numai pe marginea ogaşelor, o iarbă parşivă, foşnitoare şi amăgitoare, din care venea moartea ».*

În acelaşi timp, zeci de amintiri de acasă inundă minţile soldaţilor şi dorul devine de nesuportat. Astfel, acţiunea se desfăşoară pe două planuri : planul real, cel de război şi planul imaginar, constituit din amintirile şi visele personajului principal.

Firea glumeaţă a românului face însă, din orice, un motiv de veselie, astfel că un soldat povesteşte cum vitelor, la ţară, li se atârnă de gât o talangă, ca să fie găsite în caz că se pierd prin pădure. El vine cu propunerea să atârne de gâtul duşmanilor câte o talangă, pentru ca românii să fie avertizaţi când aceştia vin să-i ucidă.

Şi cum românul este inventiv, ei fac rost de tălăngi şi de clopoţei pe care-i atârnă de sârma ghimpată ca să le dea de veste de sosirea duşmanului. Priveliştea din tranşeu şi de pe câmpul de luptă suscită în mintea personajului principal, Nicolae, comparaţii cu nopţile înstelate de pe culmea Musculeştilor, *"când cerul părea ca de sticlă şi puteai desena din stele toate animalele şi păsările şi toate zânele din poveşti. Aici numai stepă şi ploaie, ploaie şi stepă. »*

Clopoţeii şi tălăngile îşi dovedesc utilitatea şi, anunţaţi din timp, soldaţii români au timp şi posibilitatea să riposteze la atacurile ruşilor. După acest atac care a fost respins de români, compania avea să mărşăluiască zece kilometri prin stepa pustie şi cu bocancii mustind de apă. Ca în "***Marşul alb"*** al scriitorului Pop Simion.

Şi următoarea proză, ***"Ţucu-ţi gura ta!"*** are aceeaşi tematică istorică şi aceleaşi personaje. Într-o încleştare continuă, combatanţii îşi desfăşoară efectivele, fără să stea să-şi numere morţii. Şi de data aceasta, personajul numit Nicolae, care se presupune a fi o rudă de-a autorului, scapă din încleştarea moţii în preajma unei pădurici unde se aflau tranşeele.

"Minune! La poalele dealului începu să se zărească păduricea. O cunoştea bine. Acolo stătuse două săptămâni pe poziţie. Acolo aveau tranşee. Acolo erau la adăpost. La marginea pădurii aşteptau ai noştri cu câteva salvări nemţeşti să ia răniţii. Nicolae trecuse de inima focului. Acum alerga mai uşor, la vale ».

Nicolae îşi dovedeşte cu acest prilej spiritul de eroism, de camaraderie şi sacrificiu şi, deşi scăpat de tirurile de artilerie duşmane, aleargă înapoi să-l ajute pe Ghera Bojincă, un camarad, *« bănăţean cumsecade »* - care se afla într-un tranşeu, cu picioarele retezate. Scena e deosebit de dură.

Scene şi imagini cutremurătoare ne duc iarăşi pe cîmpul de luptă, printre trupuri sfârtecate, obuze, branduri, tancuri, soldaţi alergând bezmetic şi mult sânge. Un adevărat infern.

Invocaţia care dă titlul prozei este din gura acestui personaj rănit, care spune :

« — Ţucu-ţi gura ta Martine, nu mă lăsa ! Nu mă lăsa cu ăştia! Vino şi tu cu mine! Nu mă lăsa! » Raportarea permanentă la reperele dragi din copilărie şi adolescenţă, dă o nuanţă de dramatism şi mai profundă, acelor realităţi de război care s-au întâmplat cu zeci de ani în urmă.

Următoarea povestire, intitulată « ***Pluta*** » - are drept cadru de desfăşurare aceeaşi vale a Gilortului într-un timp nedefinit, dar e limpede că se înscrie în aceleaşi amintiri evocatoare legate de familia autorului. Peste meleagul Musculeştilor, boierul a pus drept hotar o plută (un plop – după explicaţiile autorului). Acest hotar devine pretextul povestirii.

« La marginea moşiei boierului, străjuia o plută (plop, n.n.) mai înaltă şi decât turla bisericii din Bibeşti. Trei oameni nu puteau să o cuprindă. Îi spusese muma Dina că la umbra ei se oprise şi Tudor Vladimirescu să mănânce cu pandurii lui, acum o sută de ani, iar mai înainte, aici adunau turcii copii şi fetele pe care îi prindeau, să îi ducă departe, să îi facă robi. Asta era... Pluta! »

Pluta este, aşadar, nu numai un reper geografic, dar şi un simbol.

Apar drept personaje, Nicolae, Nicu Luţii, muma Dina – văduvă de război rămasă cu cinci copii. Personajul central – Nicolae, aflat la vârsta copilăriei, împreună cu Nicu Luţii merg cu vitele şi, din nebăgare de seamă intră în porumbul boierului, drept pentru care sunt aspru pedepsiţi. Proza ne aduce aminte de scrierile lui Zaharia Stancu şi ale lui Marin Preda despre

universul rural stăpînit de 1-2 boieri care asupreau ţăranii şi le luau şi pielea de pe dânşii.

Copiii învaţă să-l urască pe boier pentru zgârcenia şi răutatea lui. Scorbura plutei devine ascunzişul copiilor.

« Scorbura nu era prea sus. Adunase cu Nicu Luţii nişte iarbă uscată şi nişte vreascuri de pe lângă plută. Colae se suise până la scorbură pe spatele lui.

Avea la el cîteva fire de iască. Scăpărase doar de vreo trei ori amnarul pe cremene şi gata focul. Fugiseră prin porumbi. Pluta pârâia şi trosnea din toate oasele. Văzuseră focul satele de peste şapte dealuri, dinspre Musculeşti, Frasinul, Scioca, Ţicleni, Bibeşti şi Bâlteni, până la Aninoasa şi Cărbuneşti.

Pluta ardea. Degeaba veniseră oamenii cu găleţile. Stâlpul de foc răsucit de vânt se înfigea în inima cerului, trosnea şi horcăia scuipând grăunţe de jăratic peste oamenii care se fereau în toate părţile de crengile în flăcări ce-şi luau zborul ca nişte berze roşii, uriaşe şi speriate ».

Este o descriere apoteotică.

Aici doar, autorul îşi caracterizează personajul feminin cu măiestria unui romancier :

« Muma Dina stătea la poartă de vorbă cu câţiva oameni. Era o femeie frumoasă şi necăjită. Înaltă, cu ochii verzi din care izvora un zâmbet amestecat cu tristeţe, cu părul castaniu, împletit într-o coadă groasă care îi trecea puţin de mijloc, cu pielea albă ca miezul de pâine, cu obrajii rotunzi şi faţa puţin alungită, mereu cu grijă şi cu mâinile fremătând a treabă ».

În naivitatea lor, copiii cred că, dacă pun foc plutei, se va şterge hotarul boierului şi oamenii vor putea să intre în voie pe ţărâna care era a tuturor.

Pe un alt palier se desfăşoară acţiunea povestirii ***« Pupa-i-aş tălpile Lui ! »*** şi anume, autorul, prin personajul său, Bogdan plonjează în contemporaneitate unde acesta, « inginereşte » ca şef al unui atelier de proiectare.

Istoria postrevoluţionară îi oferise acestuia doar un post de taximetrist. Ideea care se desprinde din această scurtă proză este că, făcând bine, vei fi răsplătit din plin, după principiul steinhardt-ian « Dăruind, vei dobândi ».

« Ţam-ţaram » - are ca protagonist un alter-ego al autorului, numit Sorin, un întreprinzător care « se descurcă » în lumea post-revoluţionară, făcându-şi loc printre marii comercianţi şi asistăm la peripeţiile lui legate de aprovizionare.

« ***Vărgatul*** » - ultima povestire din volum îl are ca protagonist pe Viorel, un puşti din clasa a II-a, în care nu e dificil să-l recunoaştem chiar pe autor.

O întâmplare hazlie tulbură liniştea casei : motanul zis Vărgatul fură peştele vecinei şi o zbugheşte cu el în gură, spre veselia băiatului Viorel şi a vecinelor.

Prozele nu sunt spectaculoase, nu sunt pline de peripeţii, ele sunt bucăţi de viaţă rămase în amintirea autorului, pe care, cu talent şi iscusinţă, el le aduce sub ochii cititorilor. Prin mijloacele specifice epicului, totuşi, ele îndeamnă la reflecţie asupra condiţiei omeneşti în vremuri cruciale ale istoriei, ori ridică vălul de pe unele evenimente uitate, din care putem trage multe învăţăminte. Ochiul atent al scriitorului surprinde amănunte esenţiale ale vieţii cotidiene şi le transpune artistic, după măsura talentului şi a sufletului său. De un realism clar, adresându-se unei categorii de cititori tineri care a fost văduvită de literatură pe măsura vârstei, prozele aduc informaţii despre momentele care au schimbat faţa României, de acum mai bine de două decenii.

26 ianuarie 2012

Ţicleni:
Un liceu cu poveşti frumoase

Revista „***Liceenii”*** – din localitatea Ţicleni, jud. Gorj.

O impresie a Cezarinei Adamescu - critic literar revista "Sămănătorul"

Poate că nu m-aş fi încumetat să scriu despre tineri, dat fiind că ne despart, trei generaţii. Dar mi-am amintit că, tot la 16 ani am scris prima poezie despre primăvară. Şi nu am avut cu cine să mă confrunt, pentru că eram foarte timidă şi nu voiam s-o arăt nimănui. Nu mi-am închipuit, că ar putea scrie cineva despre poezia mea. Oricum nu cunoşteam nici un scriitor „în viaţă". Prin mahalaua mea mişunau doar pescari, cam afumaţi, mirosind puternic a Dunăre, a peşte sărat şi având nasul roşu.

De aceea, acum, când mi s-a ivit şansa de a scrie despre literatura şi publicistica tinerilor, am avut o clipă de ezitare. Mai mult, aflând că aceşti inimoşi liceeni, aşa cum mi-a relatat directorul revistei „Sămănătorul" şi al Editurii cu acelaşi titlu, domnul N.N. Tomoniu: *„trăiesc în fundul câmpiei petroliere Ţicleni - pe vremuri mândria industrială a Gorjului, azi un oraş cu sonde vechi, aproape moarte, mizere şi pline de noroi"* – vorbindu-mi plin de căldură şi admiraţie despre o mână de liceeni ce şi-au scos simplu şi fără pretenţii o revistă, cum altfel, decât LICEENII", fapt ce mi-a trezit curiozitatea, dar şi bucuria că, în orice loc, am avut surpriza de a constata că pot apărea vlăstare îndrăgostite de literatură, de frumos, de poveste...

Din cele câteva pagini răsfoite, ţâşneşte, precum izvorul de ţiţei, o dorinţă de viaţă, de cucerire a lumii întregi, de explorare a cosmosului şi a altor ţinuturi necunoscute, o bucurie sinceră, frustă, neîncorsetată de legi şi cutume, un spirit ludic absolut firesc la această vârstă, dar mai ales, o dragoste imensă de literatură. Toate acestea pigmentate cu harul dăruit de sus, pot completa un tablou înduioşător al unor adolescenţi care vor să lase ceva frunmos în urmă, semn că au trecut şi ei pe acolo. Adică prin anii de liceu, poate cei mai frumoşi ani, care nu se vor întoarce şi vor rămâne imortalizaţi în cuvinte, doar în aceste pagini.

Tinerii autori, de fapt, nişte fete inimoase, nu s-au despărţit încă de poveste. Dar asta nu înseamnă că, pe lângă problemele inerente vârstei, nu-şi pun şi mari probleme existenţiale, că sunt imuni la mersul societăţii şi la drepturile şi îndatoririle lor de elevi.

Badea Andreea Elena a cules o „***Poveste de toamnă”*** admirabilă, intitultă „***Inima ta cum este***?” un text moralizator, cu tâlc, din care cititorii pot afla despre ispita trufiei omeneşti, dar şi despre dragostea jertfelnică pentru semeni. Un bătrân care-şi împarte inima semenilor săi, rămâne cu cicatrici şi răni deschise provocate de cei nerecunoscăori, care au primit fragmente din inima acestuia, dar nu i-au oferit nimic în schimb, nici măcar recunoştinţă. Dar aceste răni îi aamintesc bătrânului darnic, de dragostea pe care a împărţit-o în jur. „*A-i iubi pe cei din jurul tău implică întotdeauna un oarecare risc. Şi, deşi aceste răni sângerează încă şi mă dor, ele îmi amintesc de dragostea pe care o am până şi pentru aceşti oameni; şi, cine ştie, s-ar putea ca într-o zi să se întoarcă la mine şi să-mi umple locurile goale cu bucăţi din inimile lor. Înţelegi acum, dragul meu, care este adevărata frumuseţe a inimii, a încheiat bătrânul cu glas domol şi zâmbet cald”.*

Gestul tânărului trufaş care se lăuda cu inima lui perfectă, este emoţionant. El rupe o bucată din inima lui frumoasă, pe care o admiraseră toţi oamenii până atunci, şi i-o oferă bătrânului. Un dar înseamnă dragoste din dragostea aproapelui, un lucru nepreţuit care-l face pe om perfect şi-i deschide inima către semenii săi.

Întrebarea din titlu lasă loc de meditaţie şi de autoanaliză pentru fiecare din noi.

Cilibiu Alina din clasa a X-a scrie o scurtă „***Poveste de iarnă”*** şi este chiar povestea fulgilor de zăpadă, născuţi în cer, care nu vor să cadă pe pământ şi se zbenguie în văzduh, până să cadă pe copaci, pe hogeacuri şi prin grădină.

La gura sobei, în mirosul ademenitor al plăcinteor şi al colăceilor din cuptorul bunicii, este timpul poveştilor spuse de bunicuţ nepoţeilor

Amintirea acestor ceasuri de taină, în aşteptarea bunătăţilor din cuptor, mângâiate de glasul domol al bunicului spunând poveşti, este de neuitat. Şi aşa va rămâne toată viaţa.

O altă elevă, Tunşanu Denisa din clasa a X-a are o poveste intitulată ***„Visele şi noi”.*** Este absolut normal ca la această vârstă să ai zeci şi zeci de vise. Unele se vor împlini, altele nu. Să credem în cele care se pot împlini.

Amintirea viselor dimineaţa, îi prilejuieşte acestei tinere autoare rememorarea unei întâmplări de când era mică când a găsit o cruciuliţă şi a atârnat-o la gât. Alte întâmplări, alte vise, pitite în subconştient. Dar visele cele mai grozave sunt cele cu ochii deschişi. Adică zborul cu un mijloc de transport rapid şi eficient: închipuirea, care te ajută să fii orice, în orice împrejurare şi în orice loc. De aceea, tuturor oamenilor le plac visele: *„Poate că visele sunt doar o lumea creată de noi…o lume perfectă în care temerile, în care iubirea, în care dorul şi dorinţele şi-au făcut rădăcini. O lume pe care o putem visa de fiecare dată când închidem ochii, o lume în care pentru câteva clipe te simţi din nou ca un copil…..liber…fericit… pur…”*

Avem multe lucruri de învăţat de la copii. Sinceritatea lor este uimitoare. Ei nu te protejează şi nu se protejează ci îţi spun adevărul în faţă. Cu alte cuvinte, te ajută să vezi clar lucrurile. “Limpede nu poţi vedea decât cu inima” – îi spune vulpea Micului Prinţ. Copiii văd bine cu inima.

Tot Alina Cilibiu a inserat în revista Liceenii, o altă mică poveste: „***RegeleJunglei”*** în care este vorba, desigur, despre specia de feline care şi-a dobândit acest prestigiu: leii. Aflăm nenumărate informaţii despre modul de organizare a vieţii lor şi alte lucruri folositoare.

Călugăru Vasilica-Aritina, cls. a XI-a A – în câteva fraze, încearcă să răspundă unei întrebări fundamentale pe care şi-au pus-o toţi folozofii: “***Ce este viaţa”.***

Iată şi viziunea acestei tinere: *“Viața este ca un râu care curge, curge, curge până seacă. Cine e deștept plutește, cine nu, pe loc se-neacă”.*

Dar şi alte eventuale definiţii şi explicaţii ale vieţii, în viziunea unui copil de 16 ani: “*Viața este ca un baston. Poți să-l învârți după degete, dacă ai talent. Poți să-l arunci în sus și să-l prinzi iarăși, dacă ești destul de iute. Viața este ca o gluma, iar noi ar trebui să putem zâmbi mereu”*.

Din nou Tunşanu Denisa vine cu o proză care provoacă o confesiune: ***“Ce vreau să fiu când o să fiu mare!!!” !!!”*** Ea mărturiseşte frământările şi temerile unui adolescent aflat în pragul vieţii care are nevoie de îndrumări pentru calea ce i se va deschide în curând.

Tinerii se arată totodată îngrijoraţi pentru puţinele şanse care li se oferă de către societate, la terminarea studiilor. Îndrumaţi de către profesori şi diriginţi, ei pot alege o profesiune frumoasă şi sigură pe care, aşa cum menţionează Denisa, să o practice cu plăcere şi să dea totul pentru exercitarea ei.

O iniţiativă frumoasă, o activitate lăudabilă, care-i deprinde pe elevi să gândească pozitiv, să delimiteze binele de rău, să aleagă modele şi exemple edificatoare şi să-şi petreacă în chipul cel mai plăcut timpul liber: citind şi scriind. Adică împărţind şi altora monade din sufletul lor pur, neîntinat încă de praful şi vanităţile lumii. Îi felicit pe aceşti temerari care s-au gândit să editeze o revistă a lor, în care să se regăsească, să socializeze, să dobândească noi cunoştinţe şi, mai ales, să-şi dezvolte spiritul pentru frumos, pentru estetic, pentru artă.

Desigur, textele nu au rafinamentul şi nici stilul format, dar ele sunt spontane, proaspete, ingenue, pline de miez şi pot aduce un plus de voie bună şi de divertisment în viaţa tinerilor, şi nu numai. Tinerii îşi definesc preferinţele, se adâncesc în lectură, învaţă să gândească şi să-şi concentreze frazele, astfel încât să rezulte o lucrare foarte bună. Din acest punct de vedere, îi felicităm pe semnatari şi pe iniţiatorii acestui nou proiect.

Şi mai ales, mulţumiri pentru cel care a semnalat această lucrare colectivă a liceenilor din Ţicleni, în persoana unui editor şi director de revistă remarcabil, domnul Nicolae N. Tomoniu, care presară seminţe în ogorul larg şi generos al limbii şi literaturii române, pentru acum şi pentru mai târziu, când roadele se vor arăta cu prisosinţă.

10 Martie 2012

IUBIREA – SÂMBUR DE MIGDALĂ

Mircea Dorin Istrate, ***„Îndulcitele iubiri”,*** Editura Nico, Târgu-Mureş, 2012

E atât de dificil de vorbit despre IUBIRE, încât nimeni n-a putut să-i dea o definiţie clară, un înţeles limpede, o formulă chimică ori matematică exactă. Ştim doar că este absolut necesară convieţuirii. Şi că fără ea, vai! toate ar părea, cu mult mai cenuşii şi posomorâte. Un om care nu iubeşte este un om bolnav pe dinăuntru şi pe dinafară. Se vede chiar cu ochiul liber că el nu se încadrează în nici o schemă umană. Iubirea dă substanţă, sens şi temeinicie vieţii. Mai ales când ea este împlinită, rodnică şi trainică.

Se ştie, însă, că iubirea nu este întotdeauna numai lapte şi miere. Ea implică întreaga paletă de nuanţe a trăirilor, de la adoraţie, supunere, dăruire, veneraţie, la mânie, picuri de lacrimă, gelozie, şi chiar ură. Până împăcările devin *„un nou început”.* Sentimentele pot trece dintr-o fază în alta, până ajung la opusul celor iniţiale. Se asemenea, se zice că în dragoste şi la război, totul este permis. Cu alte cuvinte, totul e scuzabil, de vreme ce omul iubeşte. Aserţiunea Sfântului Augustin a devenie notorie: „Iubeşte şi fă ce vrei”. Dar care om care iubeşte, îi poate face rău celui iubit? Nimeni.

În ***Epistola I către Corinteni, capitolul 13, versetele 1-15,*** tocmai despre dragoste este vorba, ca fiind cea mai înaltă virtute, dintre cele trei: credinţă, speranţă, iubire. De aici s-a inspirat şi marele Marin Preda în motto-ul celebrului roman ***„Cel mai iubit dintre pământeni”,*** apărut în 1980, la Editura Cartea Românească. Şi aserţiunea a ajuns şi pe buzele interpreţilor de muzică uşoară: „Dar unde dragoste nu e, nimic nu e”.

Cred că nu există poet, scriitor, pictor, muzician, artist în general, care să nu fi uzitat de această temă fundamentală, care a fost abordată în milioane de variante şi în toate domeniile vieţii artistice.

Mircea Dorin Istrate, scriind un volum de poezii de dragoste, nu inventează el roata, nu aduce noutăţi substanţiale în materie de dragoste, ci îşi împărtăşeşte din experienţele sale de tinereţe, maturitate şi cele actuale, care-i colorează şi îndulcesc viaţa.

Desigur, că nu mai e vorba de exaltarea, de pasiunea, de patima chiar, adolescenţei şi tinereţii, nici măcar a maturităţii, care este mai profundă şi mai durabilă. E vorba de imortalizarea unor clipe fericite, având ca izvor acest frumos sentiment, arhicunoscut.

Dragostea surprinde o sumedenie de nuanţe şi afecte care, îmbinate, formează acel ceva rotund, inefabil, ideal şi nespus de frumos încât devine – de negrăit. Chiar şi tăcerea este uzitată de îndrăgostiţi pentru a-şi exprima sentimentele.

În acelaşi timp, se ştie că iubirile „tăinuite" sunt cele mai dulci şi mai atractive, ele ispitesc mai mult decât cele date pe faţă. Ele nu se compară cu nimic. De ce? Omul a dorit întotdeauna să aibă ceva numai al său, o taină, o comoară de care să se bucure şi să fie mulţumit. Atracţia pentru iubirile tăinuite există în firea umană şi numai un exerciţiu de voinţă suprem îl va feri pe om de ceea ce se numeşte, îndeobşte, păcat. Iată cum justifică autorul aceasta: „*Tăinuitele iubiri / Poartă miere-n amintiri*" ***(Tăinuitele iubiri).*** Dar, tot autorul spune, în poemul de început: „*Când uitatele iubiri / Scormonesc în amintiri / Fă din ele vin pelin / Şi mi-l picură puţin / Peste sufletu-mi târziu / Să-nfioare-al meu pustiu.*"

Temerar, Mircea Dorin Istrate a încercat şi o oarecare clasificare a iubirilor: tăinuite, petrecute, uitate, îndulcite. Ca şi într-o scară de valori, acestea pot fi: purtătoare de miere dar şi de lacrimi picurate; vis de amintiri care colindă pe la porţi ştiute; vin-pelin picurat peste sufletul târziu; însă şi *„nestemate-n nepieire/ leac la suflet, mângâiere / căzătoare, arse setele."****(Tăinuitele iubiri).***

În nopţile de jar când iubirea se împlineşte, în decorul romantic cu şemineul care dogorăşte căldură peste trupurile îmbrăţişate, noaptea de catifea devine „*licoare aburindă de cafea/ şi-o amintire tainică, divină"* ***(Aşteaptă-mă).*** Se poate spune despre autor că este un romantic incurabil. Cine nu a visat la un asemenea decor magic în care iubirea este cuvântul de ordine? Versurile, în stil clasic, sunt perfecte ca prozodie şi ascund în ele ingenuitate, candoare, frumuseţe sufletească, o anume tristeţe melancolică, duh de taină. Melancolia este accentuată şi în următoarele poeme de toamnă, „*cu parfumuri seci,/ Cu zile scurte, vânturi reci*" – în care cocorii pleacă spre zări mai calde, luând toate iubirile pe aripile lor şi lăsând sufletul stingher.

Comparaţia iubirii cu un cocor care pleacă şi vine primăvara, când omul aşează sub brazdă de ogor *„sământa proaspătă de dor”,* ca *„să aibă de iubit”*, este foarte sugestivă. ***(Cocorul alb).***

Iubirea este şi cel mai bun test de autocunoaştere.

Tonul cald, tandru, nostalgic, foarte trist, de romanţă sau de elegie, face din aceste poeme de dragoste, adevărate cântece de viaţă şi de moarte, care pot fi şoptite la ureche sau pot fi interpretate la un instrument adecvat acestor trăiri: o vioară, o chitară, un flaut...

Omniprezentă este despărţirea, mai ales, cea dintr-o gară şi nu există sentiment mai sfâşietor decât acesta. Aşteptarea este grea şi numai speranţa poate trimite o rază peste sufletul frânt, până la o nouă revedere când iubiţii vor fi din nou îmbrăţişaţi într-o sărutare. Tonul elegiac este specific unui discipol eminescian, aşa cum este şi Mircea Dorin Istrate care îi închină acestuia mai multe poeme de o frumuseţe crudă: „*Tu ne-ai lăsat icoane ce-or atârna la grindă / Iar sufletu-ţi altare pe toţi să ne cuprindă, / De ochiul vieţii noastre va lăcrima-n lumină / Om nemuri cu tine, în veacuri ce-or să vină”* ***(Cântec lui Eminescu).*** Nu e puţin lucru să vrei să nemureşti împreună cu Eminescu!

Alteori, tonul este baladesc sau de doină populară, tânguitoare şi nostalgică, aşa cum îl regăsim în poemul „***Hoţ de inimi”.***

Femeii iubite poetul îi închină o suită de versuri în care încearcă s-o definească şi să însumeze toate darurile ascunse în fiinţa ei. Iată: iubita este rază de lumină, lacrimă fierbinte, umărul de sprijin la necaz, floare de cireş, ulcior cu apă pentru însetat, toiagul pentru obositul călător, aripă de pasăre, stânca sărutată de mare, leacul pentru rană, bănuţul dat pentru pomană, icoană pe tâmplă de altare, sămânţă de speranţă, o tainică minune şi ziua cea de azi şi cea de mâine. Desigur, aici se strecoară multe locuri comune, dar în întregul ei, poezia „***Tu eşti”,*** este emblematică pentru definirea iubirii.

Tot în aceeaşi manieră este alcătuită şi poezia: „***Iubito, ochii tăi mă-mbată”.***

Parfum de nostalgii strecoară în suflet aceste poeme de dragoste trecută, dar nicicând uitată, care mai răzbate în fiori dulci-amărui, făcând să tresalte inima de dor şi de jind. Nu e uitată nici prima iubire care e pentru poet, *„lacrimă curată, /sfinţită-n puritate, trăită-adevărată / De-aceea şi rămâne în suflet tăinuită / Bănuţ dintr-o avere, de-acuma risipită”* ***(Din tainiţe de inimi).***

În tainiţele inimii, poetul a adunat: cenuşă de iubire, comori neştiute, timpuri de visare, dulci sărutări, vise divine, cuvinte rostite cu patimă şi dor, toate acestea alcătuind „*raiul trecutelor iubiri”.* ***(Anii tinereţii).***

Unele poeme sunt retorice, cum este: „***De ce-ai plecat?”*** care scot în evidenţă nedumerirea iubitului în faţa implacabilului despărţirii.

De o manieră aparte, dar tot în stil elegiac este poezia „***Salcia bătrână”*** de pe malul bătrânei Târnave, care a însemnat pentru autor, raiul copilăriei. Aici există şi licenţe poetice. Astăzi, salcia a rămas, singură, bătrână şi bolnavă, în aşteptarea copiilor de odinioară care nu se mai întorc în jurul ei. Poemul „***Jurăminte”*** este de asemenea de sorginte eminesciană.

Purtarea în suflet a primei iubiri constituie pentru poet, o tainică durere care-i însfinţeşte altarul sufletesc. O serie de portrete lirice foarte reuşite, întregesc imaginea universului poetic. Aşa sunt: „***Bobocul”, „Feciorașul” (cu cămaşa îmbumbată)*** ş.a.

Sentimentul religios este foarte puternic în multe poeme precum: „***Însfinţita”; „De ai să-mi fii mireasă”;*** „***Târguiala”; „Cheiţa raiului”; Veneraţie*** ş.a.

Aflat în deplinătatea forţelor creatoare, Mircea Dorin Istrate a dorit să adune în buchet, poemele de iubire trecute şi prezente, pentru a le oferi lumii. Iubirea a devenit pentru el „*lacrimă de mir/ uscată-n candela uitării”* şi de aceea poetul a ţinut s-o imortalizeze în acest volum care poate inspira şi altor creatori, aceeaşi dorinţă de a da sens şi eternitate iubirilor trecute şi în genere, acestui sentiment nobil şi generos, de dăruire celuilalt.

14 martie 2012

PAŞI PE ŢĂRÂNA CELESTĂ A LIMBII ROMÂNE

CUVINTE PLACEBO PENTRU CREŞTINII CĂLDUŢI

Jianu Liviu-Florian, ***Amintiri asomate,*** volum aflat sub tipar

Jianu Liviu-Florian, descendent din spiţa Sorescului Marin, A Muşatescului şi a lui Ion Băieşu, a ales să zugrăvească în felul său mucalit, meleagul şi oamenii care au ajuns să-l definească plenar ca om şi ca scriitor.

Cadrul de desfăşurare al prozelor sale care trădează poetul, scrise cu un ***lirism-sarcastic*** rar întâlnit în literatura actuală este ţinutul numit ***Calicia,*** iar locuitorii ei, ***calicieni.*** De fapt, este vorba de ***Iovacra,*** anagramarea

denominaţiunii Craiova. Autorul practică un umor destul de fin, în registru ironic şi autoironic şi nu unul grotesc, de situaţie, de limbaj ori de caracter. Nici nu foloseşte băşcălia, miştoul de gang, în limbaj argotic. Ca orice bun român, el face haz din orice situaţie, cu alte cuvinte, face haz de necaz. Dar râsul autorului este cu gust de migdală, puţin şui, pentru că ştie că situaţia, în orice domeniu, în loc să fie roz-bombon, e cam…albastră. Degeaba umblă unii sus-puşi cu cioara vopsită în culorile curcubeului, contactul cu contemporanitatea demonstrează că cioara-i cioară şi tot: Cra! strigă de dimineaţă pînă seara, când îşi laudă puii ca fiind cei mai frumoşi.

Jianu Liviu-Florian, isteţ şi mucalit, ca un proverb, ca să-l parafrazez pe marele clasic, are un condei exersat în aproape toate domeniile scrisului, dar, prozele scurte prezente în acest volum sunt suculente, ironice, hazoase, au o doză de burlesc, sunt inteligente şi oferă un bun prilej de meditaţie, adică au tot ce le trebuie unor scrieri umoristice de înaltă ţinută. Mai ales că, de scriitori umorişti, cam ducem lipsă. Nici măcar bancurile nu mai suscită umorul de altădată.

Autorul este un nume şi o voce puternică în peisajul literaturii, nu numai craiovene, dar a cucerit spaţii imense naţionale şi internaţionale, în plan virtual, făcându-se cunoscut şi îndrăgit pentru scrierile sale în reviste, site-uri, antologii, culegeri şi volume proprii.

În sfârşit, românul face tot ceea ce poate: râde atunci când cade cineva pe scări, pe gheaţă sau pur şi simplu, din picioare, se hlizeşte atunci când cineva e bâlbâit sau prezintă un alt defect fizic sau psihic major.

E altceva, umorul fin, englezesc, a cărui exterioritate se lasă aşteptată şi când iese la iveală provoacă zâmbete subţiri, ironie. Şi altul e umorul sănătos, viguros, calm, fără ifose.

Umorul practicat în scrieri de către acest autor este unul original, cu totul special, pentru că el se implică de multe ori în acţiune şi vocea auctorială se face auzită şi chiar trage concluziile, cu alte cuvinte, este moralizator.

Observaţia atentă a situaţiilor stranii, complet răsturnate faţă de firesc, din jur, ca nişte posibile Legi ale lui Murphy, îl face pe autor să-şi noteze cu maliţie orice deviere de la starea de normalitate şi să facă din ea, un subiect cu tentă comică sau cel puţin ironică.

Cu toţii întâlnim anomalii şi chiar grozăvii în cotidian, dar puţini sunt aceia care fac din ele artă. Se ştie că râsul îndreaptă moravurile, aşa cum sună dictonul latin. De asemenea, e sănătos şi-ţi oferă o oglindă. Şi după ce ai râs de n-ai mai putut, începi să te scarpini pe cap ca Păcală şi te trezeşti cu duşul rece pregătit de autor ca morală. Hopa! Aici trebuie îndreptat ceva.

Dar până să se sinchisească şi să îndrepte ceva cei ce au de îndreptat, trece situaţia, trece viaţa şi lucrurile rămân la fel. Cum, nimeni nu învaţă nimic, de la nimeni?

Ba da. Prozele de faţă demonstrează că se poate îndrepta ceva pur şi simplu din citirea acestor scrieri literare şi atunci, "***Amintirile asomate"*** ale lui Jianu Liviu-Florian îşi vor fi atins scopul. Autorul produce râsul la modul cel mai serios, în genul umorului negru al englezilor. Umor care atinge uneori cote alarmante, ajungând să demaşte realităţi sinistre.

Jianu Liviu Florian practică şi un comic de limbaj pe care-l subliniază cu alt font, spre delimitare. El îi ironizează pe cei în funcţii importante în Iovacra şi nu numai – chiar pe cei din fruntea ţării – ale căror greşeli gramaticale au devenit proverbiale. De asemenea, el inventează cuvinte – cele mai multe compuse – care stârnesc hazul şi ironia. Şi se ştie că umorul oltenesc a fost şi este cea mai firească stare de spirit, o emblemă şi un brand de ţară arhicunoscut.

De fapt, autorul este un fin analist al societăţii actuale, cu toate năzbâtiile Statului "Calic" şi al Marilor Puteri. Şi neiertător. Pentru că aici, nu prea e loc de iertare, deşi creştinismul ne învaţă invers. Dar până când? Şi răbdarea calicului are o limită.

Stilul folosit este cel panseistic, cu tentă umoristică, direct, dialogurile sunt dinamice, vioaie, care conduc către paroxismul ideii.

Seria de "***Panseluţe"*** este edificatoare prin ironia, sarcasmul şi umorul negru pe care le scoate în evidenţă, sub formă panseistică, aforistică, apoftegmică, pilduitoare.

Dar ironia atinge apogeul în scurta proză intitulată: "*CUVÂNTARE DE 5 MINUTE ÎN PARLAMENTUL EUROPEAN,* ***A UNUI EURODEPUTAT CALICIAN****: "Poporul calic sunt buni şi frumoasă. / Ea duc mai departe trecutul glorioşi ai neam româneşte. / Votezi partidul noastră, şi vei trăiţi minunată. / Cei care vă vorbeşte este cel mai bune vlăstari ale patrie noştri. / Aveţ încrederuri în lideri voastre. / Multuri succese!"*

Cât despre temele abordate, autorul este atent la principalele probleme arzătoare, la ordinea zilei în politică, economie, industrie, agricultură, cultură, artă, sănătate ş.a. Unele teme sunt livreşti, cum e cea din proza "***Nasul la purtare"*** după "***Revizorul"*** de N. V. Gogol, pe care autorul o leagă de situaţii similare din zilele noastre.

Autorul se dovedeşte a fi şi un încercat cronicar teatral, analizând cu mult discernământ şi pricepere, spectacolele Naţionalului craiovean şi interpretarea actorilor în piesele ruseşti ale lui Gogol. De multe ori el foloseşte tuşeul autoironic.

Monologând, Jianu Liviu-Florian transmite subliminal mesaje alarmante. Oameni buni, încotro? Unde vă îndreptaţi, spre ce? Luaţi aminte pe unde călcaţi, pentru ca nu cumva să vă afundaţi piciorul în noroi sau în nisipuri mişcătoare.

Oamenii, îndeobşte, îşi fac urechea toacă. Aşa cum se zice: "Câinii latră, caravana trece". Şi totuşi, caravana nu se abate din drumul său, ba mai clopoţeşte pentru cei care au urechi de auzit. Trâmbiţa sună şi pentru babele surde.

Suita de reflecţii filozofice intitulată "***Tocană de legume"*** este foarte suculentă şi plină de învăţăminte. Autorul încearcă şi definiţii în stil muşatinian:

"*Mi-aş da şi viaţa pentru o idée. Dar nu am niciuna.*

Sinceritate: Viaţa, pe faţă, arată ca întoarsă pe dos.

Cum aş putea fi fidel lui Dumnezeu, când nu îmi pot fi fidel nici măcar mie?

Cei mai umili, fideli, şi credincioşi robi, mi-au fost bunicii şi părinţii. La rândul meu, le-am fost cel mai semeţ, rătăcitor, şi nerecunoscător Rege.

Buna creştere este ca memoria: te lasă, dacă o laşi.

Viaţa este o oglindă în care, privind, este imposibil să nu roşeşti.

Primul cuvânt rostit de un copil este numele celui care l-a creat: mama.

Autobiografie: Viaţa scrisă în maşină.

Automobil: Ceva care este mobil chiar si atunci când stă pe loc.

Reforma este un parastas de la care sunt daţi afară cei care nu se grăbesc să fure agoniseala celui decedat.

Viaţa este un ocean care se varsă într-un izvor.

Politeţea este fair-play-ul de a-ţi ceda locul celui care te calcă în picioare"

Universul spiritual este foarte bine reprezentat prin scrierea: "***Iisus în celulă"*** **–** cu trimitere la poemul cu acelaşi titlu al lui Radu Gyr, o scriere tulburătoare despre creştinismul practicat de un om obişnuit care nu-şi afişează sentimentele şi nu-şi trâmbiţează credinţa:

"Viitorul meu este, în cel mai preafericit caz, o aşteptare. A anotimpurilor condamnării mele. A anotimpurilor eliberării tale. Cândva, vei ieşi poate din carcera catapeteasmei, şi mă vei întreba: Ce ai făcut pentru libertatea mea? Şi eu voi ridica din umeri, şi voi răspunde: atât am ştiut să fac pentru tine, Doamne. Să intru dimineaţa în Biserică, în drum spre serviciu. Să aprind o lumânare. Să mă întrebe o bătrână ce nume de sfânt am. Să îi spun. Să îmi spună că are cancer. Să îmi arate un ciot de

mână operat care, necurăţat de medic la timp, a prins coajă de sânge închegat. Să îi urez sănătate în noul an. Să las o pâine pe masă altei bătrâne. Să îmi spună prima bătrână că mă va pomeni, că ea pomeneşte un om, aşa, de fericire că mai stă cineva de vorbă cu ea. Să îi spun că mai bine l-ar pomeni pe părintele Cleopa Ilie. Să ies afară. Să ajung la serviciu, unde stau, şi îmi aduc aminte".

Aceste scrieri ultrascurte sunt nişte tablete confesive în care autorul îşi derulează gândurile, mai mult pentru sine decât pentru alţii. Există întrebări la care nu a găsit încă răspuns. Există situaţii paradoxale care te lasă perplex. Există multă minciună şi multă trufie. Smerenie nu mai găseşti nicăieri, nici să tragi cu puşca. Cine să se mai încingă cu un şorţ şi să mai spele picioarele ucenicilor?

Jianu Liviu-Florian inventează caractere, tipologii foarte bine conturate şi plasate în peisajul actual, aşa încât, comicul se naşte firesc, răspunzând trăsăturilor celui mai autentic humor neaoş, cu tentă oltenească. Şi personajele, aidoma celor soresciene, sunt unicate în literatura română, devenite proverbiale, aidoma lui Nea Mărin şi Sucă, aidoma Vetei ori lui Lungu, căruia i s-a arătat Dumnezeu în pătulul vitelor, din poezia "Vedenia" – aflată în volumul "La lilieci". Marii scriitori olteni ar fi mândri de un asemenea descendent, care să le ducă opera mai departe. De fapt, aceste mici tablete sunt scene dintr-o frescă socială amplă, numită viaţă postrevoluţionară şi vizează omul comun, omul de rând cu speranţele destrămate, cu planurile prăbuşite, care se vede marginalizat, strivit de sistemul căruia nu-i poate face faţă. Şi de aici, suferinţa, alienarea, înstrăinarea de sine şi de oameni. Aplecarea autorului spre cei smeriţi, spre cei marginalizaţi şi umiliţi ai societăţii - este evidentă.

Până şi autobiografia intitulată ***"Stare a vieţii***" –este de o ironie muşcătoare. De asemenea, autoironia străluceşte şi în "***De pe Caracalului la şcoala oltenească, în politică şi înapoi"*** – proză umoristică având character autobiografic.

Autorul are un simţ al naraţiunii şi al amănuntului cotidian demn de remarcat.

Umorul atinge cota maximă în reflecţiile intitulate: "***Ciozvârte de pecie".*** Redăm doar câteva spre exemplificare:

Aruncă, totuşi, mărgaritare, măcar cele ale cuvintelor bune şi frumoase, şi la porci. Sunt şi ei, oameni.

Trăim vremuri în care a spune NU înseamnă să rişti să nu îţi asculte nimeni argumentaţia. Atunci nu spune, măcar, nici da. Spune asemeni moţilor: Ie…

Dacă obrazul subţire, cu cheltuială se ţine, un obraz gros nu este, mai ales în condiţii de criza, mai eficient şi mai economicos?

Nu călca peste cadavre! Calcă peste muribunzi!

Nu este numaidecat adevărat că fiecare angajat poartă în raniţă bastonul de pensionar…

Pornind de la ideea că numai boul este consecvent, înţelegem de ce consecvenţii sunt priviţi ca nişte boi…

Dacă cel mai deştept cedează primul, se pare că toate războaiele au fost câştigate de proşti…

Când ţi se propune ceva, nu accepta sau refuza imediat. Spune: mă mai gândesc…

Un înţelept nu va arunca niciodată o piatră în baltă, pentru că dacă o face, ar sări alţi zece înţelepţi şi nu ar putea să o scoată. Şi aşa, raţionează înţeleptul, generalizând până la în pietre aruncate, balta s-ar revărsa şi ar produce inundaţii…

La fel de suculente sunt şi aforismele din "***Piure de corcoduşe"*** şi "***Ciulama de mere pădureţe"*** sau "***Tochitură de moşmoane***"; "***Pastramă de lobodă";*** "***Sote de barabule";*** "***Saramură de păducele";*** "***Sarmale cu sifon"; "Orez cu şoapte"; "Ciorbă de vorbă"; "Fidea cu perdea"; "Calmant cu calmar"; "Surcel la proţap"; „Salată de vânturi";"Prune mălăieţe"; „Rasol de sâmburi" ; „Şalău cu garnitură de cartofi" –*** din ciclul **„Prostia care ne seduce";** "***Iahnie de urzici" -*** în ultima suită de reflecţii aflându-se: "definiţii", "culmi" şi "urări" – foarte ironice care stârnesc zâmbete strâmbe – eu le-aş numi, în stilul "muşatismelor" – ***jianisme,*** de un umor aporoape dureros, acrişor, care-ţi face gura pungă şi-ţi strânge inima pentru că fiecare cuvânt este adevărat. Şi se ştie că adevărul este adeseori incomod. Un ciclu, pe cât de original, pe atât de spumos. Fie şi numai din titlurile acestor mănunchiuri de reflecţii, reiese un comic de limbaj absolut încântător. Eu le-aş numi bijuterii, diamante de limbaj şi de gândire.

Jianu Liviu-Florian este o voce distinctă în peisajul literaturii umoristice contemporane, descendent, aşa cum am amintit, din Muşatescu şi Sorescu, un scriitor atent la maladiile veacului, cât şi ale omului, cu un spirit ascuţit de observaţie a tuturor molimelor sociale şi morale, încercând, prin condeiul său virulent să-şi atenţioneze, în chip pedagogic, semenul, pentru a nu cădea în capcanele lăcomiei, invidiei, celorlalte vicii. Sursele lui de umor sunt inepuizabile, aşa cum inepuizabilă este prostia omenească.

Motive comice mai vechi sunt aduse la zi şi prelucrate cu mijloacele prozei moderne. Onomastica personajelor din schiţele umoristice, este demnă de Caragiale. Astfel, în schiţa "***Mon chien"*** apare Boboroc bin

Sărăntoc de pe planeta Calicia, cu vădită tentă politico-socială şi moralizatoare, o schiţă antologică, demnă de pus în scenă. De asemenea, schiţele cu tentă spirituală au un pronunţat caracter didactic şi moral, aşa cum este "***Un deţinut pe cruce, pentru sufletul tău***".

Printre scrierile acestui volum îşi fac loc şi unele evocări ale unor întâmplări personale, aşa cum este: "***Mulţumim, Vasile Voiculescu***" având ca temă un concurs naţional de literatură "Vasile Voiculescu" la care este premiat un copil de 13 ani, "*un iconar al cuvântului*" – aşa cum îl numeşte cu simpatie maximă, autorul.

Jianu Liviu-Florian nu ocoleşte problele spinoase ale existenţei româneşti din ultimele decenii pe care le împleteşte cu dibăcie cu cele din copilăria, tinereţea sa, având acest dar rarissim de a aduce la zi – aggiornamento – unele teme fundamentale care preocupă lumea. Desigur, problemele nu vor fi rezolvate doar cu o singură schiţă. Fie şi cu mai multe. Dar, cel puţin el a tras semnalul. A aprins luminiţa. Ceea ce nu e puţin.

O astfel de scriere – magistrală – este şi "***Fără griji***" – cu tentă electorală, de un umor amar, care are un final neaşteptat.

Cu o vădită tentă autobiografică sunt şi schiţele: ***"Mărirea şi decăderea domnului Normalu'"*** şi ***"Omul de legătură"***.

Nu lipsit de o doză de sarcasm muşcător este şi textul tabletei "***Paradisul***". La fel şi schiţa ***"Jan"***, cu accente satirice remarcabile. Multe, multe ar fi de spus despre acest gen de proze satirice.

La fel de virulent este şi textul "***Pilda decibelilor***" în care este înfierată profanarea bisericii şi agresiunea sonoră cu manele în loc de psalmi, faţă de cei care vin să se roage şi să-şi găsească liniştea în Casa Domnului.

În schiţele sale satirice, Jianu Liviu-Florian relevă faptul că e foarte greu să fii şi să rămâi creştin într-o lume desacralizată, bazată pe alte valori care nu au de-a face nimic cu sufletul. A-ţi păstra sufletul curat în aceste condiţii, în care totul în jur te îndeamnă la pierzanie, este cu adevărat o artă. Arta sacrificiului, a jertfei de sine, a măreţiei smereniei, care e poate, cea mai grea. A întoarce şi celălalt obraz, celui ce te-a pălmuit sau scuipat, este, de asemenea, o piatră de încercare pentru creştin. Autorul ştie aceste lucruri şi ne oferă unele reţete în care putem să rămânem oameni chiar şi printre fiare. Ceea ce nu e deloc lesne.

Dar şi răsplata va fi pe potriva strădaniei.

19 martie 2012

UN GIUVAERGIU SUFLETESC, ŞLEFUIND DIAMANTE

Pr. Dr. Gheorghe Şincan, ***Aş râde, dar nu pot de plâns,*** *Meditaţii, omilii* şi *cuvântări pentru contemporani,* Editura Nico, Târgu-Mureş, 2012

Noua carte a părintelui protopop de Târgu-Mureş, Pr.dr. Gheorghe Şincan, este un florilegiu de meditaţii, omilii şi cuvântări, bune de împărtăşire spiritelor însetate şi flămânde de hrană duhovnicească, aptă să le îmbogăţească şi să le edifice întru mântuirea personală. Aceasta este o Carte de smerenie pentru cei cu inima curată care-L iubesc şi care-L slujesc pe Dumnezeu. Dar e şi o carte pentru cei trufaşi, orgolioşi, să ia aminte că Dumnezeu îi îngăduie, dar nu la nesfârşit şi că trebuie să se îndrepte. Sfaturi de îndreptare şi de iluminare sunt aceste cuvinte scrise-n azur sufletesc, de părintele protopop Gheorghe Şincan.

Beneficiind de un ***Cuvânt înainte*** foarte bine întocmit, de către Nicolae Băciuţ şi o prezentare făcută de pr. conf. univ. dr. R.Onişor, cartea este alcătuită dintr-un buchet de învăţăminte, bijuterii sufleteşti, pe care păstorul le împărtăşeşte turmei sale pentru că, nu-i aşa? „***Cuvântul cu putere multă”*** – dă roade în adâncul inimii omeneşti.

Pornind de la o pericopă evanghelică, părintele Gh. Şincan înseilează scurte aserţiuni pe marginea temei principale, aidoma unui compozitor care brodează în jurul temei, nenumărate melodii care o susţin şi o reiau, spre încântarea melomanilor. El leagă aceste învăţături evanghelice de fapte cotidiene, cu alte cuvinte, dă viaţă literei, în spirit creştin.

Pildele extrase din scurtele cuvântări şi omilii ale părintelui, sunt de natură să-l atenţioneze pe creştin asupra comportamentului uman, asupra

primejdiilor care-l pândesc, într-o societate laicizată, care pune prea puţin preţ pe suflet. Desacralizarea vieţii, răsturnarea valorilor umane, imoralitatea care domnesc în lume, fac din om, o fiinţă vulnerabilă, supusă tentaţiilor, ispitelor de tot felul, care cu greu se va putea menţine pe linia de plutire.

Dar, cu cât este mai greu, cu atât Dumnezeu îţi oferă mai multă putere şi mai multe mijloace de a te apăra de primejdia căderii şi a pierderii sufletului.

Un copil al lui Dumnezeu, iniţiat în Taina Botezului şi apoi a Mirului şi a Euharistiei, va avea mai multă forţă de a trece cu bine prin deşertul omenesc şi a ajunge la liman dintr-o situaţie limită, în care toţi din jur îl trag înspre rău. Se ştie că toate ispitele sunt frumos ambalate şi plăcut mirositoare, dar mai ales, dulci la gust şi îmbietoare. Cu greu se va face faţă unei asemenea tentaţii. Fără ajutor spiritual, fără un duhovnic încercat, care să te îndrume şi să-ţi vegheze paşii să nu alunece, creştinul nu va putea face faţă singur.

Fiecare "partitură spirituală" din cartea de faţă este presărată cu pilde şi exemple edificatoare din **Proloage**, din **Vieţile Sfinţilor**, din **Filocalie, Pateric,** şi alte Cărţi de învăţătură, astfel încât, ne îmbogăţim sufleteşte cu toate aceste mărgăritare.

Strădania de a le culege şi de a le îmbrăca în strai literar, cu exemple spre edificare, îi aparţine, desigur, autorului cărţii, care s-a nevoit să alcătuiască un adevărat Îndreptar de terapie divină, din care cititorul să poată extrage multe poveţe şi să-şi oglindească spiritul.

O muncă de giuvaergiu sufletesc care a şlefuit cu migală fiecare idee, pentru a o monta într-o bijuterie rară, aidoma filozofului Baruch Spinoza care şlefuia lentile. Acest volum s-ar putea intitula şi ***"Carte de învăţătură sufletească"*** sau "***Bijuterii sufleteşti"***, căci tare mai sunt preţioase!!!!

Şi mai au o putere care, numai de la Dumnezeu poate veni: puterea de a tămădui, de a linişti, de a împăca sufletul neliniştit, tulburat, ispitit, descurajat, căzut în restrişte.

Poate că nu sunt vorbe în vânt cele despre nemurire. Nici cele despre viciile care înfrânează calea celor care vor să ajungă în Rai. Virtuţile nu mai sunt puse pe primul plan în viaţa omului ci au ajuns motiv de derâdere. Cel care crede, se fereşte să fie văzut de ceilalţi din jur care râd când îşi face el cruce la masă, la începerea lucrului, la culcare, sau când trece prin faţa Casei lui Dumnezeu, acolo unde locuieşte pe altar, Isus Cristos, în Sfântul Tabernacol.

Celebrul pariu al lui Blaise Pascal nu mai e socotit de actualitate. E mult mai uşor să negi, să respingi, ceea ce nu vezi cu ochii tăi şi nu auzi cu propriile tale urechi, nu pipăi cu mâinile. Majoritatea oamenilor spun:

-Ce, s-a întors cineva de acolo, să spună cum e?
Sau: -Eu cred în felul meu, nu trebuie să mă duc la biserică.

Nu e de ajuns. Nu e deloc suficient acest lucru. Comuniunea cu Isus Cristos nu este perfectă, fără Taina Sfintei Euharistii. Cine nu se împărtăşeşte cu Trupul şi Sângele Domnului, nu va avea parte de El. A neglija Casa lui Dumnezeu este mai grav decât a-ţi neglija casa părintească şi propriii părinţi, lăsându-i cu casa ruinată.

"Nemurirea noastră începe prin smerenie" **–** spune în titlul unei asemenea meditaţii spirituale, părintele Gh. Şincan. Şi poate e cel mai de preţ adevăr, pe care trebuie să ni-l însuşim fiecare.

Vindecarea slujitorului sutaşului roman stă mărturie despre smerenie (Mt.8, 5-13).

Iată, un sutaş roman, un soldat pus să conducă o sută de alţi soldaţi ocupanţi ai Israelului, dă o pildă de smerenie admirabilă: în primul rând îşi recunoaşte nevrednicia: "*Doamne, nu sunt vrednic…"* apoi, îşi exprimă Crezul neclintit: "*Dar spune numai un cuvânt, şi se va vindeca sluga mea"*. Aşadar, el crede că vindecarea poate avea loc, fie şi printr-un cuvânt al Învăţătorului.

Cuvintele sutaşului au rămas în ritualul liturgic, ca semn de pocăinţă, înainte de Sfânta Împărtăşanie.

Povestioarele şi pildele din cărţile duhovniceşti, presărate în interiorul meditaţiilor autorului, întregesc rotundul cărţii de faţă şi o fac foarte atractivă şi de folos, tuturor categoriilor de cititori pentru că este scrisă într-un stil accesibil pentru toată lumea.

Tinereţea şi seninătatea spiritului trebuie păstrate la orice vârstă. Pentru aceasta, trebuie cultivate cu grijă, cu dragoste, cu răbdare, aşa cum ogorul trebuie arat, semănat, stropit din belşug, îngrijit şi recoltat gospodăreşte.

Aflând din istorioare pildele de sfinţenie la care erau supuse sufletele credincioase şi cum răbdau totul din ascultare şi smerenie, omul zilelor noastre, poate că zâmbeşte în sinea sau pe faţa lui. Dar acestea sunt darurile cu care i-a învrednicit Dumnezeu pe sfinţi în zilele lor: răbdând îndelung şi împlinind întrutotul voinţa lui Dumnezeu, s-au făcut vrednici de mântuire.

Printre toate primejdiile la care omul este supus din partea diavolului, din totdeauna este suspiciunea: spectând totul şi pe toţi, omul ajunge să nu se mai încreadă în nimeni şi nimic. Acesta este cel mai mare pericol în faţa căruia omul este vulnerabil.

Pe de altă parte, există şi reversul acestei stări: prea multa încredere în oricine şi în orice. Sunt la fel de periculoase, căci poţi fi înşelat foarte uşor.

Vocea auctorială îşi face adeseori auzită prezenţa în povestiri, în chip dinamic şi istorioarele devin interactive. Omul e pus să gândească şi să dea răspunsuri la unele întrebări pe care le va ţine minte toată viaţa. Autorul presară în aceste mici fragmente, seminţe de umor pentru a se face mai uşor înţeles:

“Şi pentru că unele lucruri diavolul nu le face, ci numai pune pe oameni să le facă - de pildă nu face crime- haideţi să ne folosim de o scurtă povestire plină de haz. Că adevărurile neplăcute despre defectele firii noastre pot fi spuse cu umor şi, rostite fiind, ne ajută să devenim mai buni pentru noi şi pentru semenii noştri. Vorba dictonului latin: ”Ridendo castigat mores.”

O astfel de scriere, vioaie, dinamică, plăcută, nu se poate să nu aibă urmări în conştiinţa cititorului.

Cititorul mai află cum să preţuiască adevărul astfel ca să-i fie de folos lui şi apoapelui său:

“Cine caută adevărul şi iubeşte pe aproapele său, caută să-i fie de folos acestuia. A avea dragoste către aproapele înseamnă a-i dori binele, iar cel mai mare şi cu adevărat bine la care poate ajunge cineva, este dobândirea mântuirii”

Cu blândeţe şi înţelepciune, ori cu blândeţea înţelepciunii, părintele autor ne învaţă toate acestea în mod firesc, fără să ne simţim certaţi, înfieraţi ori puşi la zid. E o mare artă duhovnicească să ştii să-ţi îndrepţi aproapele, povăţuindu-l cu luare aminte la cele sfinte.

Pentru a scoate în evidenţă cele ce doreşte să spună, autorul se foloseşte de procedeul numit dihotomie bazat pe antiteză. Dumnezeu este Adevărul Însuşi, diavolul este tatăl minciunii ş.a.m.d.

Consideraţiile proprii ale autorului, despre unele virtuţi, sunt atât de frumoase şi rostite atât de înţelept şi cu smerenie, încât ele însele se pot constitui în pilde bune de purtare:

“Acum a venit vremea să descoperim frumuseţea adevărului, să ne odihnim în palmele adevărului şi să lăsăm adevărul să lumineze în şi prin noi, asemenea unei torţe, care să nu se stingă niciodată! Putem înflori din nou. Putem răspândi în jurul nostru parfumul adevărului! Eu îmi spun mereu: dacă noi nu, atunci cine va iubi adevărul?!”

Neasemuit de frumoasă şi folositoare este şi meditaţia intitulată “***Visele copacilor”*** – despre Sfânta Cruce. Elemente, simboluri, semne, rânduieli, obiceiuri, datini, ritualuri, pilde despre post, rugăciune, Împărtăşanie şi multe alte subiecte care ţin de liturghie, sunt abordate, nu numai din punctul de vedere al cinstitului ierarh, autor al acestei cărţi, dar şi

din punctul de vedere al creştinului de rând, pentru că pentru el este scrisă cartea.

Unele pilde au aspectul literar al unor poveşti care încep cu *"A fost odată ca niciodată..."* ceea ce le face şi mai atrăgătoare.

Cartea aceasta poate fi şi un îndreptar şi un manual de religie pentru şcolari, dar şi un ghid al creştinului, din care se poate alimenta cu tot felul de istorioare de folos sufletesc.

Toate istorioarele au la început drept motto sau drept introducere, o pericopă biblică, un fel de chintesenţă sau morală a povestirii.

În meditaţia ***„Nu tăia din cruce"*** – autorul ne învaţă cum să ducem crucea care ne-a fost încredinţată:

*„Sfânta Cruce trebuie dusă de fiecare în viaţă, astfel: „**Cu ochii aţintiţi asupra lui Iisus, începătorul şi plinitorul credinţei, Care, pentru bucuria pusă înainte-I, a suferit crucea, n-a ţinut seama de ocara ei şi a şezut de-a dreapta tronului lui Dumnezeu"** (Evrei 12,2)".*

*A tăia din cruce, înseamnă a cârti împotriva lui Dumnezeu din cauza suferinţei şi a renunţa la credinţa şi nădejdea în ajutorul lui Dumnezeu. Calea purtării Crucii este smerenia după pilda dată de Domnul, zicând: „**S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, şi încă moarte pe cruce**. (Filipeni 2:8)".*

"Legea morală din noi şi cerul înstelat deasupra noastră" – este îndemnul lui Blaise Pascal care-l sfătuieşte pe om să ia aminte la acestea două. Dacă trăim mereu cu privirile aţintite spre pământ, nu vom vedea cerul şi toate frumuseţile lui, lăsate nouă. Vom căuta doar la cele pământeşti şi nu la cele cereşti. Din nefericire, oamenii ţintesc doar lucrurile materiale, lăsând la o parte pe cele spirituale. Şi cine mai are timp, în hăituiala vieţii să mai privească spre Cer? Poate doar astrologii sau cei ce se ocupă cu astronomia.

Uneori, glasul autorului ne arată că lucrurile povestite s-au întâmplat ca să ne slujească drept pilde şi au fost scrise spre învăţătura noastră.

De asemenea, şi prin această lucrare, ca de altfel în toate omiliile sfinţiei sale, părintele protopop, printr-o ***pledoarie pro domo,*** face o educaţie religioasă prin instrumentul cel mai cunoscut şi mai lesne de folosit: cărţile, care în ultimii ani au fost neglijate. Cu toate acestea ele constituie mijlocul cel mai răspândit şi mai cunoscut de împărtăşire a culturii de orice fel. Lumina Cuvântului este foarte necesară şi nepreţuită.

În aceste scurte scrieri spirituale, părintele Gheorghe Şincan lasă aproape întotdeauna o portiţă deschisă pentru cititor, spre interpretare, meditaţie, aplicare a învăţăturii. E un fel de pedagogie electivă, lăsând auditoriului libertatea de a alege, ceea ce e mai bun pentru el.

Autorul ne învaţă părinteşte cum să ne purtăm crucea, fiecare. Ajutorul este cu atât mai preţios, cu cât este presărat cu învăţături de-ale Sfinţilor Părinţi ai Bisericii şi ale unor oameni pioşi.

În general, poveştile, legendele, basmele, istorisirile pe care le auzim în copilărie de la părinţi sau de la bunici, conţin învăţături morale bazate pe două principii: binele şi răul. Suntem învăţaţi să alegem binele şi îndrăgim eroii pozitivi care luptă pe viaţă şi pe moarte cu cei negativi. Cu alte cuvinte, poveştile sunt structurate pe scheletul preceptelor biblice din Vechiul şi Noul Testament. Aparent, nu întotdeauna Binele învinge. Dar, chibzuind mai bine, vedem că niciodată Dumnezeu nu va lăsa Răul să pună stăpânire total pe copiii săi. Moartea nu are ultimul cuvânt. Este urmată de Înviere, de glorie şi biruinţă asupra ei. Acest lucru trebuie ţinut minte, ca să putem trece mai uşor peste durerea pricinuită de despărţirea trupului de suflet.

De asemenea, cartea aceasta ne învaţă şi cum să deprindem practicile creştineşti: postul, rugăciunea, meditaţia, facerea de bine.

Măreţia şi atotputernicia Divină nu pot fi măsurate cu mijloacele omeneşti. Doar cu măsura dragostei de Dumnezeu şi de aproapele pot fi cunoscute şi măsurate, dacă cineva şi-ar pune în minte să facă asta. Dar e mai bine să lăsăm sentimentele să se îndrepte, libere, spre aceste repere primordiale, înscrise în Noul Cod de Legi dat de Isus Cristos pe Muntele Fericirilor, pentru că, după acestea vom fi recunoscuţi drept "fericiţii" moştenitori ai Împărăţiei Cereşti. După lacrimi, după smerenie, după împăcarea cu duşmanii şi iertarea lor, după sărăcia cu Duhul şi curăţenia inimii.

Dacă i se va părea cuiva prea greu să împlinească aceste fericiri, să nu se îngrijoreze, Dumnezeu îi va aştepta cu îndelungă răbdare, îi va îndruma, îi va aduce pe spinarea Sa, precum Păstorul cel Bun pe mieluşeii rătăciţi, înapoi, la turmă.

De asemenea, părintele protopop ne povăţuieşte în privinţa căutării reţetei fericirii, nu în lucruri lumeşti, ci în "*Evanghelia de la Ioan cap. 9, v. 1-38, şi să găsim cuvântul care constituie reţeta fericirii.*

Revin acum la întrebarea „Cine este fericit?". Răspunsul este pe cât de simplu, pe atât de uşor: Fericit este…orbul! Orbul fericit, veţi întreba? Nu zic iubiţii mei, că orice orb este fericit, ci zic că fericit este orbul din Evanghelia de astăzi. De aceea, Biserica îl cinsteşte în mod deosebit şi îi închină o duminică, că astăzi este Duminica orbului din Ierihon. Aşadar, orbul este cel mai fericit om din lume. De ce zic acest lucru ? Din trei motive:

Primul motiv este acela că a ieşit din întuneric. Bartimeu era orb. Era lipsit de lumină din naştere, dar într-o clipă de vreme şi-a deschis ochii şi a

*văzut. Ia gândiţi-vă la acest lucru. Noi deschidem ochii de mii de ori, continuu, dar nu preţuim acest lucru. Iar Bartimeu, în clipa în care a ieşit din întuneric, vă închipuiţi ce-a simţit? S-a minunat şi a spus: „**Slavă Ţie, Dumnezeule!**”. (**Un strigăt rămas celebru).***

Pr. Gheorghe Şincan ne învaţă să privim minunile Creatorului cu ochi duhovniceşti şi nu cu ochi lumeşti. Şi într-aceasta constă deosebirea dintre un credincios şi un om carnal, cu gândul doar la cele materiale şi care, spune autorul, are “ochi diavoleşti”.

Dar cum să alegem şi astăzi, la fel ca poporul iudeu înaintea lui Pilat, între Dumnezeu şi un tâlhar, numit Baraba? Dumnezeu ne-a oferit şansa alegerii. Dar cel mai mulţi îl aleg pe Baraba cel al zilelor noastre. Aceasta este cea mai mare provocare a timpului în care trăim, spune autorul cărţii.

“*Noi ce alegem? Alegem viaţa, prin Hristos Cel Înviat şi Care „**nu mai moare**” (Rom. 6, 9), ori alegem pieirea, prin Baraba? Alegem binele sau alegem răul? Între viaţă şi moarte, alegem moartea? Căci libertatea de a opta, departe de a fi ispită, este dovada celui mai ales respect şi a preţuirii lui Dumnezeu faţă de om, fapt care impune, însă, din partea noastră o responsabilitate pe măsură. Dacă Domnul Şi-a dat viaţa pentru noi, noi suntem gata să ne dăm viaţa pentru El, ori alergăm bezmetici după Baraba? Hristos a Înviat pentru noi, dăruindu-ne şi nouă să trăim în veci! Noi oare vom alege să „pierim” odată cu tâlharul?*

*Dilema lui Pilat este şi dilema noastră. Iisus sau Baraba? Binele sau răul? Viaţa sau moartea? Dumnezeu, cunoscând mai dinainte ezitarea noastră, ne-a prevenit că alegerea nu va fi uşoară: „**viaţă şi moarte ţi-am pus înainte, şi binecuvântare şi blestem. Alege viaţa ca să trăieşti tu şi urmaşii tăi!**” (Deut. 30, 19) Şi, realitatea ne arată că, în pofida prevenirii Domnului, contrar „lecţiilor” pe care ni le-a dat istoria şi în ciuda experienţei pe care am acumulat-o de 2000 de ani, mulţi dintre noi îl mai aleg şi astăzi pe Baraba”.*

Este foarte important ca o persoană, şi nu una oarecare, ci una înditruită în acest sens, să-ţi deschidă ochii, să-ţi arate calea, să te ia de mână şi să te conducă spre Bine şi spre Îndreptarea ta. Un asemenea călăuzitor trebuie să aibă fiecare creştin şi să alerge la el, ori de câte ori cade într-o dilemă oarecare sau s-a înfundat într-o groapă din care nu este capabil să iasă din nou la lumină. O mână întinsă la timp, poate însemna salvarea cuiva şi mântuirea sufletească.

De aceea, “reţetele” părintelui Gh. Şincan sunt remedii sufleteşti şi trupeşti, vitamine pentru suflet care-l pot revigora şi scoate din bolile şi moliciunea de care suferă, uneori fără să-şi dea seama.

Răul şi păcatul se insinuează hoţeşte în trup şi suflet şi e greu să le scoţi de acolo, fără să-ţi fie afectate şi celelalte organe. Numai Dumnezeu vindecă în totalitate şi fără urmări, fără sechele.

Toate textele din această carte au un tâlc al lor care se desprinde din context sau este aşezat la urmă, precum morala în fabulă.

Nu numai conţinutul este deosebit de folositor pentru cei care vor să înainteze în viaţa spirituală, dar şi titlurile reflectă cât se poate de bine ceea ce doreşte autorul să spună, fiind ele însele, poveţe şi învăţături.

Iată un ex. "***Zgârcitul moare cu pâinea-n traistă",*** referitor la episodul întâlnirii dregătorului bogat cu Mântuitorul Iisus Hristos, prilej de divagaţii pe seama zgârceniei şi lăcomiei:

„-Zgârcenia şi lăcomia fac parte din cele şapte păcate capitale, pe care le găsim în Sfânta Scriptură, şi anume mândria, zgârcenia, necurăţia, invidia, lăcomia, mânia şi lenea.

*Zgârcenia este un păcat care îi stăpâneşte pe mulţi, iar unii au găsit chiar diverse justificări: să nu dai niciodată din casă seara, nici în zi de sărbătoare, nici lunea că-ţi merge rău toată săptămâna, nici marţea că sunt trei ceasuri rele etc. Ori porunca lui Dumnezeu este aceasta: "**Celui ce cere de la tine, dă-i; şi de la cel ce voieşte să se împrumute de la tine, nu întoarce faţa ta**" (Matei 5;24); "**împarte pâinea ta cu cel flămând, adăposteşte în casa ta pe cel sărman, pe cel gol îmbracă-l şi nu te ascunde de cel de un neam cu tine. Dacă dai pâinea ta celui flămând şi tu saturi sufletul amărât, lumina ta va răsări în întuneric şi bezna ta va fi ca miezul zilei**" (Isaia 58;7-10). Zgârcenia este şi sora cea mai bună a invidiei, şi însoţeşte omul până atunci când e neputincios, până la ultima suflare, căci „**Cel avar nu îmbătrâneşte niciodată şi cel invidios nu se odihneşte niciodată pe niciun fel de vreme**."(Olteanu, Pandele,* Floarea darurilor*, Editura Mitropoliei Banatului, Timişoara, 1992)."*

Chiar dacă autorul n-ar fi fost preot ortotox, un sfat de la el ar avea mare greutate în sufletul oamenilor, dar felul cum sfinţia sa ştie să sfătuiască şi să aline suferinţele sufleteşti ale enoriaşilor, spune mai mult decât orice învăţătură de nivel universitar:

„Fiecare păcat este un act de dispreţuire îndreptat împotriva lui Dumnezeu, înainte de a fi un rău îndreptat împotriva omului".

Adevărate comori literare, un tezaur de spiritualitate inspirat din Sfânta Evanghelie şi din alte cărţi sfinte.

Alte şi alte învăţături despre: „***Raiul şi iadul, ipostaze ale sufletului uman";*** despre Fecioara Maria, Maica Domnului şi Maica noastră, în câteva meditaţii; Judecata particulară a omului, povăţuiri "***Despre adevărata rugăciune"*** dar şi despre: ***„Nerecunoştinţa, virtutea prostului"*** şi multe alte

subiecte religioase, dau substanţă cărţii. Toate acestea vin să întregească profilul omului *"Sub povara vremurilor şi a vremii"* omul supus tentaţiilor de orice fel care tind să-i piardă sufletul, cea mai preţioasă avere a lui.

Unele titluri sunt de un profund lirism şi trădează poetul. Nu puţine sunt textele dedicate femeii şi îndeosebi, mamelor.

Ultimele scrieri din carte sunt povestioare morale vizând criza economică, zgârcenia, lăcomia, viciul beţiei, pocăinţa***, Moartea prostului, Cele mai frumoase daruri,*** ş.a. Sunt atât de suculente încât fac trimitere la povestioarele lui Anton Pann din „Povestea vorbii" sau ale lui Ion Creangă.

Iar spre final, părintele Gh. Şincan ne sfătuieşte: ***„Să preţuim adevăratele valori în viaţă",*** ceea ce nu e lucru de şagă.

Toate meditaţiile şi poveţele din această Cărticică, sunt atât de măiestrit construite încât ele par desprinse din Filocalie sau din altă carte de învăţături creştineşti, astfel încât cartea trebuie citită şi păstrată în dreptul inimii, în buzunarul de la piept.

Cu adevărat, autorul acestei lucrări de excepţie îşi merită titlurile de păstor, învăţător şi scriitor religios, titluri care îi fac cinste.

21 martie 2012

O REVĂRSARE ALBĂ DE IUBIRE – ZĂPADA DORULUI DE MAMA

Vera Crăciun,”***Doruri albe”,*** Colecţia *„Dor de poezie”,* Editura Naţiunea, Bucureşti, 2012

Ninsoarea dorului de casă ori dorul ninsorii de acasă...Cea care cade pe suflet şi acoperă tot ce e gri şi pământiu şi pustiu...O zăpadă, cum altfel decât purificatoare în care-ţi scalzi privirea, îţi afunzi mâinile şi picioarele şi poţi face din ea, cu braţele şi picioarele, îngeri albi şi pufoşi...

Zăpada dorului de mama, nu una rece, dar una fierbinte, care-ţi topeşte sufletul, te frânge. Zăpada cu o mie de culori în care te reflectezi...

Precum cascada ce coboară din creştetul munţilor şi o porneşte la vale în vuiet tumultuos, purtând în ea muzica apelor dezlănţuite, scăpate din zăgazurile gheţii în care au stat prizoniere...O rostogolire ce nu mai poate fi oprită...Torentele de tandreţe, mari indundaţii nostalgice, valurile de dor alb, incendiul de apă care nu suportă bariere... Un rug de cuvinte, o pălălaie albă, ridicându-se în mii şi mii de scântei care pocnesc şi trosnesc, din cenuşa mocnindă...Ceva misterios, aproape religios, aproape profan, mirific şi seducător, precum curcubeul a cărui bogăţie de nuanţe izvodite din alb, se desface în spectru...Culori compuse, culori (des)compuse... Culori cântătoare. Versuri tăcânde...Dureri mute, prefăcute-n cuvânt dulceag-amărui precum sâmburul de migdală.

Aceasta este poezia Verei Crăciun din volumul „***Doruri albe***”, recent apărut la Editura Naţiunea, Bucureşti, 2012. O carte notabilă.

Născută din doruri. Născută-n zăpadă. Zăpadă născută-n durere, din lacrimi fierbinţi. Ceva care-ţi pătrunde adâncurile, prin viu grai... O zăpadă vorbitoare care te însufleţeşte. Semnificaţia din spatele acestei zăpezi, o afli

dacă sapi adânc în tine, până la extazul suprem. Puţină candoare, puţină decenţă, puţină nebunie, ingrediente absolut necesare...

Şi cui nu i-ar place, cu ochii spre cer şi cu spatele simţindu-i răcoarea, să stea aşa, să viseze... Ori să mediteze. Ori să plângă... Şi lacrimile să se confunde cu steluţele albe. Să plângi cu fulgi mari, fierbinţi, alunecând pe relieful obrazului...

Sunt desfătări care ai vrea să nu se termine niciodată. Rătăceşti cu gândul prin imensităţile albe ale amintirilor de acasă. În centru, e Mama, chipul mamei se confundă cu al tuturor mamelor. Numai că ea e UNICA.

În virtutea acestei neasemănări, îţi conduci mintea şi inima şi mâna, pe coala albă şi ea, care aşteaptă zăpada cuvintelor.

Sau a mieilor. Sau a pruncilor. Tot albă.

Cine, în copilărie nu a scris pe zăpadă? Ori pe azur?

Câte poezii au rămas necitite, pentru că raza de soare le-a prefăcut în pârâiaşe grăbite? Zăpada din ***„Doruri albe”*** – porneşte de la o pierdere şi devine câştig. Porneşte de la durere şi se preface-n bucurie. Porneşte de la litera moartă şi se transformă în fiinţă vie.

Zăpada îngraşă, ţine de cald, protejează. Dar şi îngheaţă.

În ea germinează cuvântul precum grâul în ţarină.

Autorii poate nu-şi dau seama perfect că scriind o carte, îşi rescriu, de fapt, sufletul. Şi dacă în suflet totul e alb, cum poate ieşi cartea, decât înmiresmată de doruri albe? Adică neprihănite. Aidoma lui.

La Vera Crăciun, albul este izvoditor a toate. Din el se nasc: fulgul mic al iernii, *„nopţile albe ca de nufăr”;* *„albul ochilor*”, chiar şi cel al florilor, al şoaptelor, al viselor, al zorilor, albul norilor, albul veşniciei, totul în jur e imaculat, pentru că zâmbetul mamei luminează peste tot, precum candela.

Unul din poeme chiar se numeşte ***„Alb de vis şi alb de nins”*** şi ilustrează foarte bine această idee. Există multe flori sărutate de soare în poezia Verei Crăciun, există scântei – desigur de feminitate, de senzualitate, - mai sunt şi culori îngemănate, candoare, dăruire, muguri înfloriţi, speranţă, mult dor pretutindeni, Şi într-o lume inundată de alb, poeta, parcă trezită brusc dintr-un vis minunat, spune: „*Toate acestea sunt culori: / Alb de dor şi alb de nori, / Iar prin ele, rătăcite, / Ori ascunse, tăinuite, Prăfuite şi chiar terne, / Versuri şi triste poeme. // Versu-i trist, însă cuvântul / E neliniştit ca vântul.../ Iute şi aprins ca focul / În iubire îşi vrea locul. // Este vers învăluit / În gând negru, jeluit, / Care-n albul de splendoare / Schimbă fondul rău şi doare.”* De ce e versul trist şi tern când în suflet e atâta alb şi atâta splendoare? Tot poeta ne dă răspunsul: fiindcă albul nu mai e chiar atât de alb şi el s-a înnegurat; de aici şi dorul de albul de odinioară: „*Şi doar*

sufletul femeii, / Cel ce-ngenunchea şi zeii / Albul pur îl mai doreşte. / Acel alb ca de poveste..."

Elegiile se nasc din nostalgie, din dor, din tristeţea iubirii pierdute, dintr-un jind fără saţiu, care uneori nu are nume şi nu ştii de unde vine. În ton de romanţă târzie, versificate onorabil, poemele din această carte sună poate, puţin patetic, puţin trist şi invită la meditaţie şi la contemplarea creaţiei divine. Aproape toate gândurile sunt îndreptate către fiinţa cea mai iubită, mama, plecată de curând, de dorul căreia, autoarea a început să-şi aştearnă gândurile pe suport de hârtie. Şi dorul s-a mai ostoit, cu cât a scris mai mult. E un fel de terapie divină şi aceasta. Toate poeziile de toamnă sunt elegiace şi evocă nostalgia trecerii timpului, a vestejirii, a căderii în gol, a jinduirii unei şoapte de dor, a frunzei spulberate de vânt, a pustietăţii şi însingurării, note şi accente patetice ale „simfoniei dorului", semne certe ale frământărilor şi zbuciumului sufletesc al autoarei.

Există multe feluri de terapii ca să îndepărtezi durerea pricinuită de pierderea cuiva drag: s-o rupi definitiv cu trecutul (ceea ce e imposibil); să te îndepărtezi de locul care ţi-a provocat durere, să-i cultivi amintirea. Autoarea a ales această ultimă modalitate de a-şi alina dorurile de mama şi de toate lucrurile lăsate în urma sa, o dată cu pierderea ei. Firesc. Orice creştin este educat astfel încât, ştie că moartea nu este gestul final, definitiv al omului. Că ea face parte din viaţă şi că e poarta spre trăirea adevărată în duh, până la Învierea pe care toate sufletele o aşteaptă.

Credinţa că mama a plecat pe o stea şi de acolo veghează asupra familiei, e de natură să o mângâie şi să-i dea puteri noi pentru a străbate toate obstacolele vieţii.

Desigur, textele nu sunt lipsite şi de locuri comune şi de sintagme bătătorite, inerente începutului, dar trăirea este autentică şi curată. Iată câteva exemple de sintagme şi locuri comune, de care volumul abundă: albul zorilor, albă nea, adâncul suferinţei, cer spuzit în clar de lună, câmpia de mătase, paleta de culori, petalele de flori, stea nemuritoare, câmpul plin de flori, revărsarea dimineţii, firul vieţii, voal de neguri, firavele petale, dulcea adormire, clipe efemere, dulcea linişte a nopţii, dans zglobiu, dansul apei de izvor, dulci cuvinte, surâsul cald, (de mai multe ori folosit); blândă privire, ruginiu de toamnă, sufletu-mi pustiu; a stelelor sclipire, dansul elegant al fulgilor zglobii, voal de nea, cerul necuprins, natura prinde viaţă; vântul cald adie, lacrima fierbinte, ocean de vise, lacrima din suflet; gândul călător, în suflet este sărbătoare; ş.a. ca şi licenţe poetice întâmplătoare: ex. *„citite din a vieţii slove"* ***(Dor).*** Unele sintagme sunt repetitive, ca un leit-motiv, care susţin ideea sau starea poetică.

Experienţa, rodarea se vor produce pe parcurs şi vor fi eliminate toate neglijenţele şi stângăciile. Fiecare autor are propriul laborator de creaţie şi nu seamănă unul cu altul. Efortul autoarei este meritoriu şi din alt punct de vedere. Ea cultivă memoria mamei sale, dar o încadrează într-un context familiar, în locul în care autoarea însăşi s-a născut şi în felul acesta s-au ivit şi alte poeme, gen pastel, gen evocare, amintire. Capacitatea de expresie este încă în faşă, ea fiind rezultatul sărăciei de limbaj şi a lipsei unui stil format, viguros, propriu. Dar acest lucru nu trebuie să descurajeze, dimpotrivă. Cu multe lecturi şi cu decantarea a ceea ce este surplus în textele poetice, poeta îşi va găsi un drum propriu.

Versurile au o prospeţime aparte care le conferă muzicalitate şi farmec, însă.

Micul univers liric al poetei are doar câteva paliere: dragostea pentru mama, dorul după ea, scurgerea anotimpurilor, aşteptarea, remuşcarea, tristeţea, amintirea şi lacrima care sunt îngemănate. Cu aceste elemente îşi construieşte lumea. Mai puţin reprezentat este simţământul religios.

Nici dragostea nu este elementul primordial, temelia pe care să construiască edificiul poetic, Vera Crăciun. Mai curând, iubirea de natură, de petala unei flori care o îmbrăţişează cu privirea ***(Privire).***

Motivul petalei apare deseori şi este, când tandră, îmbrăţişătoare, când solitară, când fremătătoare, dar, de cele mai multe ori este tristă. Dar comunicarea dintre om şi regnul vegetal e foarte adâncă şi, la dovezile petalei de iubire, poeta răspunde pe măsură: *„Cu o sfioasă aplecare către tine/ Şi cu privirea scăldată în tristeţe / Te înalţ la soare, / Te sărut, / Te alint.../ Obrazul mi-l răsfăţ cu-a ta fineţe, / Dulce petală”* ***(Tristă petală).*** Nici nu e de mirare, pentru că iubirea florilor este apanajul femeii. Petala capătă însuşiri antropomorfice, are puterea de a ierta şi de a surâde, în poezia ***„Senin”:*** *„În mângâierea ce o dai / Petalei / Şi în fiorul ei, / Când fin obrazul ţi-l atinge, / Ea poate plânge.../ Sau poate că-n uimirea / De-a fi o floare alintată, / Petala iartă, / Sau surâde / Câteodată / Şi în veşmânt de catifea, /Suav de-atâta alb de nea, / Poate o vezi ca pe-o crăiasă / Ce-n urma ei parfum de stele lasă”*.

Şi alte fenomene ale naturii au însuşiri omeneşti, de pildă, amurgul este plin de mândrie, melancolie, are ochi de bătrân copil, are calm şi strălucire, ba chiar şi *„revărsare de iubire”* ***(Amurg).*** Poeta chiar încearcă o definiţie poetică surprinzătoare, a Amurgului: *„Amurgul este o speranţă, / Un vis pe cer pictat de-o veşnicie / Şi de poeţi cântat pe ceruri de hârtie...”*

Vioara este un alt motiv liric şi arcuşul dulce al viorii, străbate ca o şoaptă fermecată şi pătrunde în casă, în gând şi chiar în *„umbra ce se lasă /Şi-n unduirile ei line*” ***(Şoapta viorii).*** Voalul constituie şi el un motiv liric

foarte des folosit, astfel încât, poezia capătă accente misterioase, învoalate, versul e ascuns, transparent, discret, precum Maya, ca o nălucă de ceaţă, poate pentru a spori vraja. Peisajul devoalat, pierde parcă din misterul care învăluie cerul şi pământul, unite-ntr-o linie foarte subţire.

Poate că poemul care o reprezintă cel mai fidel pe Vera Crăciun este ***„Gingăşie”,*** drept pentru care îl redăm integral: *„Mă las chemată de frumos, / De munte ce în toamna rece / Prin frunze cântă trist, duios, / Când verdele se scurge, trece...// Şi din culoare în culoare, / Din verde stins în purpuriu, / Priveşti ca-n vis dulcea splendoare / Cum se transformă-n auriu.../ Alene-ncearcă să te cheme / Să-ţi simtă-aleanul din privire, / Ca semn al trecerii prin vreme / Preţ de o clipă de trăire.// Zâmbeşte frunza prin culoare, / Zâmbeşte frunza legănând / Dorul de umbră, dorul de soare, / Dorul de ploaie, dorul plângând // Ce simte frunza toamna, oare? / Ce simte toamna muntele uscat? / Ce simte toamna fiecare floare / Când în petale toamna i s-a strecurat? // Mă las chemată de frumos, / De munte, ce în toamna rece, / Prin frunze cântă trist, duios, / Când verdele se scurge, trece...”*

Figură emblematică în literatura lumii, Mama este omniprezentă în versurile Verei Crăciun, ca sumă a tuturor virtuţilor creştine, a frumuseţii, blândeţii, gingăşiei, cinstei, desăvârşirii. Nu e de mirare, aşadar, că atunci când mama pleacă în alte sfere, copilul, orice vârstă ar avea, se simte pierdut, înjumătăţit, golit pe dinăuntru şi fără vlagă.

Tristeţea e atât de mare încât simte nevoia să se materializeze în vers, în pictură, în muzică, în toate artele.

Astfel au apărut capodopere având ca temă, maternitatea fizică şi cea spirituală.

Vera Crăciun nu scrie poeme relevate, epifanice. Ea scrie, tot sub impuls, dar sub un impuls interior, asupritor, tot ceea ce a trăit şi trăieşte. E şi o poezie de stare, o poezie intimistă, cu un mod de adresabilitate către un cerc restrâns de cititori, de obicei care iubesc literatura suavă, încărcată de sensibilitate, care poate trece de la un suflet la altul, fără poticnişuri. Pornind de la realitatea cruntă pe care a trăit-o prin pierderea celei mai dragi fiinţe, gândul ei se înseninează treptat şi orizontul se deschide spre alte subiecte delicate: natura, oamenii, iubirea.

Din punctul meu de vedere, Vera Crăciun este un soi de pasăre rănită, cu aripa frântă, silită să-şi ducă existenţa pe pământ. Cu privirea aţintită spre piscuri, ea încearcă ***Zborul prim,*** şi agăţarea de stâncă. Dar ceva o mai reţine aici, pe pământ: fie dragostea pentru ai săi, fie o lucrare neisprăvită. Când rana i se va vindeca, însă, pasărea va zbura cu tot cu aţă. Va zbura nestingherită, *„Cu vie nostalgie, cu lacrimi şi cu teamă*”, aşa cum spune în poezia „***Ce linişte...”*** . Dar şi cu bucuria rostului împlinit, cu speranţă şi

încredere. Orizontul este deschis, de la zenit la nadir şi aşteaptă doar semnalul zborului. E o chestiune de timp. Zborul ei va fi monitorizat şi nu va mai putea fi oprit de nici un fel de intemperie. Are toate datele pentru acest deziderat: sensibilitate, candoare, dinamism, îndrăzneală. Îi mai trebuie însă, de pus la punct, partea tehnică a zborului. Când toate vor fi gata, vom privi, dincolo de orizont, unde vom zări punctul acela mişcător care se va îndepărta de privirile noastre. Atunci, ea va fi foarte aproape de ţintă.

Autoarea a inserat în volum şi pasteluri şi descrieri ale naturii destul de reuşite, unele sub formă de rondel ori sonet. Sintagme proaspete: *„umbre de petale", „coroana cu frunze de iubire", „umbra-n umbre dăltuită"; „frunze de timp stins"; „Trec umbre de aripi de păsări în zbor"; „fire de petale cristaline"* ş.a. o singularizează printre confraţii de litere.

Vera Crăciun nu a fost scutită de aşteptare, de lacrimă, suspin, de remuşcare şi chiar de trădare, de umbrele toamnei şi de lacrima de frunză, în existenţa sa. Ea obişnuieşte, după propria mărturisire, să coase tristeţea în cuvinte, ca o Penelopă veritabilă, aşteptându-l pe Ulise.

Gingăşia, delicateţea autoarei se manifestă în chemarea iubitului, atât de castă, şi tot în ritmuri poetice, plină de inefabil, încât ai senzaţia că se poate sfărâma la cea mai mică adiere: *„Încerc să prind în palme / Sărutul dimineţii.../ Doresc să ţi-l ofer, / Iar de la roua / Ce răsfaţă lin petala / În picuri dulci, / Sclipirea să îi cer. / Să te răsfăţ cu rază caldă / Când soarele străpunge / Al nopţii negru voal, / Să intru-n spuma mării, / Cu ea să pot ajunge / Să te sărut pe tâmplă / Prin crestele de val..."* ***(Sărut gingaş).***

Cine mai cântă iubirea în acest fel în ziua de azi, când textele abundă de trivialităţi şi argouri? Prin această poezie, autoarea îşi păstrează puritatea spirituală şi candoarea sufletului. În această poezie, *„Himere dulci încă valsează gătite-n strai de crinolină".* O poezie a himerelor, a misterului, a dorului prefăcut în cântec sublim.

Ceea ce e cu adevărat remarcabil, este că poezia acestei autoare induce o stare de linişte, de calm, de odihnă, e stenică, e ca o melodie care-ţi susură-n auz, fără să te stingherească, aşa, ca un fundal care nu-ţi reţine atenţia, dar nici nu te împiedică de la activităţile tale. Definirea singurătăţii – aproape sibilinic - doar în patru versuri este remarcabilă: *„Noapte / Cer feeric.../ Lumini în jur / Şi totuşi întuneric..."* ***(Singurătate).*** Poate e cea mai reuşită şi mai sugestivă descriere a singurătăţii".

Dar iată şi o descendenţă eminesciană în poezia ***„Şi dacă...":***

„*Şi dacă-n taină liniştea coboară / Şi-o simt în suflet ca pe o lumină, / E pentru că acum e-ntâia oară / Când inima mi-e caldă şi senină. // Şi dacă stelele cu strălucirea lor / Priviri mă-ndeamnă să le dăruiesc, / E pentru că au înţeles cuvântul dor / Şi din sclipirea lor fiorul îl primesc. // Şi dacă luna*

cea plină de mister / Transmite surâzând o mângâiere, / E pentru că în taină, nor şi cer / Oferă lumii iubirea în tăcere.// Şi dacă iarna cu haină-n alb de stea / În trecere natura-mpodobeşte, / E pentru că gingaşul fulg de nea / Se dăruie şi inima-mi topeşte.// Şi dacă flori pe ramuri strălucesc / În fire de petale cristaline, /E pentru că şi norii dăruiesc / Lucirea lor în treceri albe, line...”

Vera Crăciun şi-a formulat un Crez poetic, în poemul „***Candoare”:*** *„Să te înalţi la soare şi să priveşti la nor, / Să străluceşti ca floarea, să uiţi de rău, de dor, / Să simţi nemărginirea aproape, câteodată / S-atingi şi fericirea, poate demult uitată, // Să fii un fulg de nea ce liber în plutire, / Fiorul vrea să-l dea prin blânda lui topire. / Să numeri stropii de ploaie ce în palmă, / Îţi strălucesc zglobii în asfinţit de toamnă...// Şi în privirea ta frumosul să-ţi zâmbească, / Doar...soarele şi norul, au vrut să te primească! / Să încununeze fruntea-ţi curată şi senină, / Cu raze, cu căldură şi cu a lor Lumină...”*

Autoarea de faţă, în poemele sale nu epitetizează în exces, nu adjectivează, ci mai curând foloseşte verbul. Principalele sale verbe sunt: *„Să vrei, / Să ceri,/ Să speri...”* din poemul ***„Să vrei”.*** Poezia e mai degrabă o sumă de verbe la modul conjunctiv, persoana a II-a singular.

Trecând discret prin viaţă, cu ochiul aţintit spre bucuriile şi frumuseţile ei, dar neputând ocoli tristeţea – apanajul poeţilor -, Vera Crăciun îşi cântă sufletul notă cu notă, rezultând o melodie caldă, suavă, lină, precum lumina strecurată prin perdea într-o dimineaţă de toamnă.

Nu numai despre doruri, frunze şi petale vorbeşte poeta, dar dispune de acea învăţătură creştină care îndeamnă la Iertare, ca principală condiţie a mânturirii, şi care merită împărtăşită şi aproapelui: *„De sincer tu nu eşti, pleacă-ţi privirea, fruntea / Şi-nvaţă de la viaţă ce-i cinstea, ce-i virtutea, / Şi-aleargă spre câmpie, văzduhul să-l cuprinzi, / De floare şi de soare fiinţa-ţi să o prinzi. // Şi răcoreşte-ţi faţa cu apa cristalină, / Încredere-te în oameni şi-n pronia divină. / Greşeala ţi-o alină în rugă şi în lacrimi / Şi crede în iubire eliberat de patimi.”* ***(Tu iartă).***

Un anume suflu şi chiar un fior patriotic răzbate din poemul „***Un gând”*** unde poeta spune: *„Am fost un neam, un sfânt popor / Ce-n cutezanţă şi slăvire / Am apărat acest pământ al tuturor / Prin jertfă, luptă, sânge, dăruire.../ Şi moştenirea din vechime dată, / Ca neam, ca limbă şi ca glie, / Va trebui prin sânge apărată, / Mândria scut de ţară să ne fie.”*

E cel puţin curios la o poetă să scrie asemenea versuri de iubire de neam şi de ţară! De obicei, bărbaţii au asemenea porniri, unele sincere, altele de convenienţă.

Şi iată ce mărturie superbă despre faptul că este, a fost şi va fi pe acest pământ, dovadă versurile de faţă, cu iz testamentar:

*„Sunt nostalgia zâmbetului tău / Purtat în gând, în suflet şi în amintire. / Rămâi de-a pururi dorul meu, / Un dor de mamă, înger de iubire. // Sunt ziua care nimic nu a iertat, / Nici viscol aspru nici ninsori abunde / Când fulg de nea departe te-a chemat / Şi a lăsat doar lacrimi să inunde. // Sunt lacrima din fulgul alb de nea, / Când lin plutind coboară către tine, / Zâmbind, ai vrea în palmă să-ţi mai stea / Şi să-ţi aline dorul de iubire şi de bine***." (În amintire).***

Critica de întâmpinare a fost foarte blândă cu Vera Crăciun şi sperăm că şi critica şi istoria literară specializată va fi, la următoarele volume, receptivă, pentru a nu-i baricada drumul spre afirmare.

Fixându-se mai mult spre centrul fiinţei sale, îmbogăţindu-se cu noi lecturi, absolut necesare unui demers poetic de anvergură, dar şi intrând în comuniune cu alţi creatori, prin operele lor, autoarea va înainta cu certitudine, pe tărâmul mirific al Poesiei adevărate. Scrisul este un demers singular, dar confruntarea cu ceea ce se publică, este imperios necesară.

Ceea ce îi dorim din toată inima.

22 martie 2012

POEZIA DORULUI ŞI DORUL POEZIEI

O CARTE CLĂDITĂ DIN DORURI

Vera Crăciun, „***Meditaţii şi cuvinte”,*** Editura Karta.ro, Oneşti, 2011

Dorul – ca element de construcţie, stivuit şi alineat în şiruri drepte, unite cu un liant trainic – lacrimile, poate servi la ridicarea unui edificiu spiritual care va dăinui peste timp. Dorul nu se şterge, nu se estompează, nu rugineşte, nu se năruie. El rămâne pururi neclintit în inimi şi este purtat de la inimă la inimă, niciodată aidoma, dar destul de percutant ca să străfulgere întreg organismul. Este ştiut că dorul doare, face inima să vibreze, provoacă fluturaşi în stomac (buterflies in my sthomac). Fie când vorbim despre cineva care este departe de noi şi l-am dori aproape, fie că s-a ridicat un zid de netrecut între noi şi fiinţa de care ne este dor. Nu există om pe lume să nu fi cunoscut puterea acestui sentiment unic în felul său, dar care poartă diverse nume. Forţa lui dărâmă zidurile, provoacă uragane, tzunami, face să ţâşnească izvoarele, porneşte ploaia. Este ca un fenomen al naturii care nu poate fi oprit. Un fenomen uman, însă. S-a spus că acest cuvânt este intraductibil într-o altă limbă, dar există atâtea echivalente care să sugereze starea de jind, în care omul tânjeşte după fiinţa iubită. Dorul nu poate fi alinat decât de acea persoană sau, în mică măsură, de reprezentările lui: fotografii, lucruri personale pe care le priveşti şi nu te mai saturi...Dar mai există şi amintirea vie, dureroasă încă, dar atât de preţioasă...

Când dorul se împlineşte, adică persoanele îşi unesc din nou trupurile şi sufletele, atunci înfloreşte, precum orhideea.

Dorul e cu atât mai năpraznic, cu cât persoana către care se îndreaptă, nu mai poate fi adusă înapoi, de unde a plecat. Atunci e cu neputinţă să-i pui stavilă. Se naşte, creşte şi se adaugă clipă de clipă, până la insuportabilitate.

O astfel de stare cunoaşte omul atunci când persoana cea mai dragă a dispărut definitiv de pe pământ. Şi în urma ei, rămân doar regrete, suspine, lacrimi şi acea durere fără de rană, lăsată în suflet. Mama – chipul cel mai iubit, provoacă, prin dispariţia ei, un astfel de dor, care, pot să spun în deplină cunoştinţă de cauză, este aproape mistuitor şi nu trece niciodată.

Însă, din dor se poate naşte cea mai frumoasă floare: Poezia!

Poezia dorului este, prin inefabilul ei, tot ce poartă omul mai frumos în suflet.

„Meditaţii şi cuvinte” cartea de poezie a Verei Crăciun, Editura Karta.ro, Oneşti, 2011 - este o carte născută din dorul de mama. Dor neostoit. Dor nevindecabil. Care naşte cuvinte, versuri, meditaţii, lacrimi de foc, rugăciuni şi tăceri pioase. Care naşte Lumină. Spirit. Sau Spiritul Luminii.

Durerea se consumă în tăcere şi meditaţie. Nu se poate striga. Nici glasul uneori nu te ajută. Cuvântul e neputincios. Doar limbajul lacrimilor rămâne. Argument sublim prin candoarea şi inefabilul său. Lacrima dezarmează şi pune pe fugă monştrii urâtului. Armele cad la pământ în faţa lacrimei. Mânia se spulberă. Ura se năruie. Glasul răzbunării se înmoaie. Lacrima este izvorul tămăduirii creştinului.

Când meditaţiile sunt însă, însoţite de cuvinte, devin şi mai elocvente.

Şi au putere de penetraţie şi mai mare.

O mamă prefăcută-n stea! Iată ce speră autoarea de faţă. Ca zborul spre astre al mamei sale, să fie un crug de lumină, până la locul hărăzit încă de la început. E bine să ştii că sub o stea, eşti vegheat şi supravegheat permanent şi că se gândeşte cineva din Înalt la tine. Asta îţi dă o putere pe care nu credeai că o ai. Şi o speranţă că, o dată ce timpul tău s-a sfârşit, vei regăsi steaua care ţi-a vegheat căile şi te-a îndreptat spre Lumină.

Treptat, treptat, cerul inimii se înseninează şi, din ruginiul care a invadat întreg organismul, albul transpare în muguri de petale. O nouă primăvară e aşteptată. Deşi întârzie, ştii precis că o să vină.

Toate aceste transformări au loc însă, datorită uitării, a iertării de sine şi de celălalt şi a rugăciunii alinătoare care ne umezeşte buzele. Tot răul dispare atunci şi devenim din nou copii ai Luminii, gata de a o lua de la capăt, ca-n prima dimineaţă de luni a lumii...

Dorul este contemplat încă, *„din depărtare”,* dar seamnănă atât de mult cu speranţa! El devine cu atât mai aprig, cu cât persoana iubită este mai inaccesibilă, mai departe de tine.

O suită de versuri au drept temei AMURGUL, cu toate nuanţele lui. Poeme ca: ***„Amurg într-o poveste, „Amurgul”; „Amurg”; „Vis în amurg”* –** sugerează stările poetei care e predispusă la meditaţie, la contemplare, la visare, la nostalgie şi la tristeţe. Sunt mici elegii, cu toate ingredientele bacoviene: şoapta, chemarea, duioşia, umbra serii, vântul stingher, revărsarea de lumină pe cale de dispariţie, visul, umbra tristeţii, adierea de vânt, vraja ascunsă în acest ceas magic al zilei, blândul fior al serii ce se apropie, credinţa că „*totu-i trecător”* ş.a.

Poezia Verei Crăciun din volumul de debut este despodobită. E o poezie a trăirii durerii la o intensitate maximă, aproape de nesuportat.

Deşi adeptă a principiului „**Carpe Diem”** –poeta se întreabă uneori, la ora bilanţului, cu nostalgie: „*Hei, tinereţe, unde eşti?”* –cu crescătoare mirare: „*Când trecut-au anii?...”* ***(Aniversare).***

Aşteptarea – apanajul femeii – este permanent prezentă în lirica Verei Crăciun şi ia diverse aspecte, între vis şi răbdare, *„spre clipa fără culoare”, „în gândul ce doare”.* Poeta e convinsă că trebuie *„să ştii să aştepţi*”, că şi aşteptarea se poate învăţa privind „*alunecarea lină / a păsării în zbor”* ***(Să ştii să aştepţi).***

Dar mai bine să încerci „*Clipa să n-o pierzi / Căci este o minune / Venită dintr-un Crez!”* ***(Să ştii să aştepţi).***

Dacă ştii să aştepţi vei putea primi cu simplitate şi smerenie, cele mai frumoase daruri ale naturii: mugurii, florile, veselul ciiripit al păsărelelor, ca pe cele mai de preţ daruri.

Iată că poeta se şi autodefineşte: *„Eu...sunt doar tăcere, / Când / Muzica-n surdină / Pluteşte şi-alină, / Prin chemare la dans / În ritmuri de vals”* ***(Vals).***

Dihotomia eu-tu – apare în mai multe poeme şi creează, nu numai imagini sugestive, dar şi completarea unui rotund care se numeşte Iubire.

Poeta e când exaltată, scriind poeme în ritm de vals, când nostalgică, elegiacă, misterioasă, căutând să se ascundă sub vălul tăcerii şi al visului.

E o contradicţie aici. Dar şi fiinţa umană e alcătuită din stări contradictorii. Când descrie splendoarea nopţii şi plimbarea lunii printre nori, poeta cutreieră, o dată cu luna spaţiile cosmice, în ritm de dans.

Dar nu numai stări de nostalgie există în volum, ci şi exultarea naturii în mici pasteluri, un întreg ciclu, intitulat „***Flori şi cântec”.***

Petalele-i şoptesc poetei *„Valsul florilor divine*” – ceea ce o face să privească vrăjită: *„Şi vrăjită de-acel cânt / Plec privirea către rugă / Şi las lacrima să curgă...”* ***(Vraja cântului din floare).***

Nu întotdeauna însă, natura este de parte omului. Pe neaşteptate, în mijlocul splendorii, se poate isca o furtună care provoacă dezastre: *„Şi ramuri care altădată / Împodobeau pădurea toată / Deodată-s rupte la pământ / De iureşul acelui vânt...// Şi din rafală în rafală / Natura toată se-nfioară, / Nu poate crede că văzduhul / Nepăsător e precum vântul.// Priveşte ramurile-i rupte / Muguri pe jos, frunze căzute.../ Şi cheamă-n gând doar resemnarea, / Care-i alungă uşor teama / Şi care-i spune / Că tristeţea / Înnobilează frumuseţea”* ***(Furtuna).***

Pentru poetă, „***Clipa de vrajă”*** – nu e decât un „*voal de vis amăgitor”* în care se ţes poveştile de iubire.

O temă predilectă a poetei este Lacrima. Lacrima are multiple cauze dar ea este omniprezentă. *„Ai rămas doar o lacrimă / Pierdută / În iureşul furtunii / Ce s-a stârnit.../ Fără formă, / Fără culoare, / Fără glasul / Ce mă cheamă. / Ai rămas doar o lacrimă / Pierdută. / Şi umbra ta...”* ***(Lacrimă pierdută).***

Vera Crăciun nu inventează Universul, nu spune lucruri ce n-au mai fost spuse, doar că le trece prin propria simţire şi le spune în felul său, sincer, uimit, simplu, uman, fără podoabe de prisos. Poate de aceea ajunge la inima omului, mai curând decât o poezie înţesată de metafore şi de experimente noi, din care cititorul nu înţelege nimic.

Ea vorbeşte despre lucruri omeneşti, despre durere, lacrimă, iubire, furtună, nori, calm, linişte, frumuseţea naturii, omenie, daruri spirituale de nepreţuit. Modul de adresabilitate de la suflet la suflet, poate că displace unora, deprinşi a-şi escamota sentimentele şi chiar a le perverti. Vera Crăciun are o calitate care o singularizează printre poeţi: este deosebit de sinceră, candidă, de o sinceritate dezarmantă, uluitoare. Ea se despodobeşte şi se prezintă aşa, cu sufletul despuiat, în faţa lumii. Există în carte multă eufonie vibrând în vers repetitiv, în chip de pastel:

„Ploaie dulce / Ploaie amară / lacrimă de primăvară...// Pe-o petală aşterni lin / Gustul tău ca de pelin / De pelin amar şi dulce / Ca o lacrimă ce curge...// Nici când vântul doar adie / Nu pleci liberă-n câmpie / Să-ţi verşi ploaia ta amară / peste-o singură petală...// Ploaie dulce / Ploaie amară/ Lacrimă de primăvară...” ***(Lacrimă dulce-amară).***

Că există multe asonanţe poetice, rime facile, locuri comune, nedelicateţi stilistice, şchiopătări de ritm, stângăcii de prozodie, toate acestea se vor remedia pe parcurs. Important este filonul freatic din adânc, cel care va fi descoperit un izvor proaspăt şi rece, datorită ansei fântânarului

suprem... Transcenderea sensibilităţii însă, dincolo de simţurile cunoscute, dau ritmul şi culoarea poeziei. Dar şi valoarea şi autenticitatea.

„Lumina inimii” – este veşnic aprinsă, veşnic trează şi ea călăuzeşte şi trupul: *„În Noaptea curată / minunea aşteaptă / cu aripa lină / s-aducă Lumină.../ Lumina păstrată / în inima noastră / doar prin credinţă / şi prin speranţă”* **(Lumina inimii).** Uneori e de ajuns doar un *„fir de lumină”* – ca să găseşti cărarea. Se pare că autoarea l-a găsit şi acum urmează drumul liniştită, pentru că nu mai orbecăie prin întuneric. Şi nici cale de întors nu mai este.

Multiplele valenţe ale Luminii increate apar în câteva poeme care prevestesc şi chiar proclamă Învierea. Ele sunt: ***„Lumina sfântă”; „Noaptea luminată”*** ş.a.

Autoarea dedică şi câteva poeme Mării, pe care o numeşte: *„Tu...infinit al gândului răzleţ”* **(Marea).** Aceste poeme sunt: ***„Cântecul mării”; „Dar...zâmbesc”; „Vraja mării”; „Marea cântă”; „Şoaptă de val”; „Liniştea mării”***, ş.a.

Un alt grupaj destul de reprezentativ este închinat naturii. Şi el cuprinde poeme precum: ***„Splendoarea munţilor”; „Cântecul toamnei”; „În noiembrie”; „Măreţie”; „Balada izvorului”*** ş.a.

Însă predilecţia este pentru „***Aripi şi zbor”*** – bucheţel de poeme care sugerează înălţarea, edificarea omului care nu se mulţumeşte doar cu partea materială a vieţii ci jinduieşte şi la altceva:

„Să încerci doar astăzi / Să înţelegi un zbor / De pasăre / De fluture / de tot ce-i călător.../ Şi să priveşti la aripi / Penaj multicolor / Cum în rotiri de floare / Se apropie de nor.../ Iar vântul / Cu adierea-i caldă / Face plutirea lor mai lină / Şi suavă.../ Să-i dai privirii tale / Luciri de zare-albastră / Şi zbor neîntrecut / De pasăre măiastră”. ***(Aripi şi zbor).***

Glas de pasăre măiastră îşi doreşte orice poet. Dar şi zborul ei înalt, cu aripi a căror anvergură să întreacă munţii şi să învingă tăriile.

Îi dorim un astfel de zbor şi autoarei Vera Crăciun în crugul ei luminos numit îndeobşte Poezie!

9 aprilie 2012

EVENIMENT

INTERFERENŢE CULTURALE: RADIO ROMÂNIA CULTURAL ŞI REVISTA NEWAGERO

Radio România Cultural, prin emisiunea Danei Pitrop, *„Născut în România”* a avut fericita inspiraţie să-l aibă ca invitat pe web masterul de notorietate, domnul Valeriu Lucian Hetco, redactorul şef al revistei, nu mai puţin cunoscute, NEWAGERO din Stuttgart, în ziua de 4 aprilie 2012.

Dialogul a fost cât se poate de interesant şi percutant, scoţând în relief câteva aspecte din viaţa şi activitatea culturală a acestui promotor de excepţie al culturii româneşti în lume. Ne-am bucurat, ca şi altădată, să auzim la postul principal de cultură românesc, vocea compatriotului nostru, distinsul domn Valeriu Lucian Hetco, într-o emisiune atât de gustată de public, la o oră de audienţă maximă!

Cu distincţie, dar în acelaşi timp, cu simplitate şi fermitate, Valeriu Lucian Hetco şi-a evocat rădăcinile, străbunii, părinţii, familia actuală, răspunzând cu amabilitate întrebărilor Danei Pitrop. De asemenea, el a subliniat condiţia actuală a culturii româneşti din Diaspora, cu împlinirile şi neîmplinirile sale, ca un adevărat susţinător al ei, prin revista atât de cunoscută şi apreciată în toate colţurile lumii, NEWAGERO, al cărei director şi redactor şef este, de aproape 13 ani. Cu adevărat, nu se poate

vorbi despre revista NEWAGERO, fără a rosti numele Domnului Valeriu Lucian Hetco.

Din multitudinea apariţiilor revuistice, fie pe suport clasic, fie în sfera on-line, ce s-au afirmat cu adevărat şi au rezistat nesiguranţei tranziţiei, prin valoare, competenţă, profesionalism şi, mai ales, ţinând piept tentaţiilor de a se banaliza, urmând spiritul gregar al momentului şi al trendului, din ce în ce mai agresiv, dar nu şi valoros, al epocii actuale, în special în anii de după 2000, revista NEWAGERO s-a distins încă de la început, prin calitatea ei, prin înalta profesionalitate și iscusinţa de conducător a directorului şi redactorului şef, Domnul Lucian Hetco.

Apariţie permanentă de-a lungul acestor ani, NEWAGERO, Revistă de Cultură, Opinie şi Informaţie, serveşte interesele informaţionale şi culturale ale românilor. NEWAGERO – un simbol al educaţiei şi culturii latine, al bunului gust şi al toleranţei este o Tribună liberă de luptă împotriva prăbuşirii valorilor naţionale şi internaţionale.

Liederul acestui focar de cultură românească, Domnul Lucian Hetco, intelectual de marcă, bun organizator de manifestări culturale, este, de asemenea, iniţiatorul şi înfăptuitorul numeroaselor întâlniri şi comuniuni spirituale cu românii din această parte a globului, ţinând totodată o strânsă legătură cu revistele culturale de pe mapamond. El este şi un poet remarcabil care cultivă în cărţile sale poezia vocaţiei pentru eternitate, de la identificare la autocunoaştere şi autodefinire. Omul şi Poetul sunt două chipuri distincte ale Aceluiaşi.

Fie că are preocupări publiciste în domeniul istoriei şi etnografiei, filozofiei, economiei, culturii, artei, actualităţilor germane, Lucian Hetco se dovedeşte a fi egal cu sine, cât se poate de echilibrat şi de riguros, şi nu face rabat de la calitate.

Domnul Lucian Hetco este un om al performanţelor. El şi-a depăşit condiţia de cetăţean străin, demonstrând că, muncind asiduu, corect şi cu devoţiune, poţi ajunge la podium, pe treptele cele mai de sus ale competiţiei. Fiindcă viaţa în astfel de condiţii este cu adevărat o competiţie acerbă, şi numai cel care a trăit aceste realităţi poate pricepe cu adevărat, cât de dificil este să te afirmi într-un loc unde nu te cunoaşte nimeni şi nu eşti atât de bine venit, aşa cum te-ai fi aşteptat. Lucian Hetco ne oferă în chip uluitor, un Model, o pildă a unei existenţe româneşti rezonabile şi demne, departe de casă.

Zestrea nativă de drum, i-a dat forţa formidabilă de a rezista şi de a duce lucrurile la bun sfârşit. Lupta pentru refacerea imaginii României prin intermediul revistei NEWAGERO, revistă de cultură în limba română, prima de acest gen din Germania, a devenit un comandament suprem şi o datorie

de onoare, pentru că Lucian Hetco n-a uitat, aşa cum mărturiseşte, - că *„sunt al Vostru, dintotdeauna”*. Ori: *„Sunt rădăcină în pământul străinilor”*.

Emoţionant document de credinţă.

Faptul că domnul redactor şef Lucian Hetco a reuşit să focalizeze în jurul Domniei sale, atâţia intelectuali români şi străini, este cea mai bună dovadă că este un bun promotor al valorilor culturale şi tradiţionale româneşti, reuşind performanţe greu de atins. Lucru cât se poate de important şi preţios pentru noi, cei de acasă, pentru românii din Germania şi cei de pretutindeni, care nu pot rămâne indiferenţi la aceste iniţiative. Domnia sa se face astfel, ambasadorul culturii româneşti peste hotare. Şi nu este doar o părere personală ci, unanimă.

Numai cine nu vrea, nu recunoaşte acest merit al Domniei sale.

Creator, formator de opinie dar şi slujitor al artei – Domnul Lucian Hetco îşi exprimă Crezul literar şi artistic în această formă de largă circulaţie, oferind colaboratorilor şi beneficiarilor cititori, idei originale, mănunchiuri de ştiri şi fapte de viaţă, opinii şi deziderate, dând totodată posibilitatea atâtor autori de prestigiu să-şi manifeste talentul, reflecţia proprie, prin diferitele modalităţi de expresie literar-artistică existente în domeniile revistei.

Revista NEWAGERO, din Stuttgart, editată de eseistul, poetul, publicistul şi promotorul cultural Lucian Hetco, care este şi redactor responsabil, om de cultură complet şi intelectual de marcă, se constituie de ani buni, într-o publicaţie de cultură şi informaţie pe web, adresată tuturor persoanelor vorbitoare de limbă română şi este o tribună liberă, în slujba onestităţii, democraţiei şi integrităţii morale a românilor din Germania şi din alte părţi ale lumii.

Ea se bucură de colaborarea a 600 de corespondenţi planetari, ajungând la o asemenea anvergură încât se află pe locul 5 pe Google în ceea ce priveşte interesul cititorilor pentru ea.

O muncă prodigioasă, copleşitoare, jertfelnică, încununată cu succes, care se reflectă în tirajul absolut impresionant de 10-12 mii de accesări pe zi – un adevărat record!

O revistă care, atinge domeniile cheie ale vieţii materiale şi spirituale: Istorie, Proză, Jurnalistică, Economie, Cultură, Medicină, Istorie, Limbi străine, Analize şi comentarii, Actualitatea germană, Comunicate, dar şi rubrici de Divertisment.

Muncă şi perseverenţă, cele două componente sale programului cultural iniţiat de Dl. Lucian Hetco, dau roade strălucite, concretizate în miile de cititori care accesează zilnic această publicaţie.

Creator, formator de opinie dar şi slujitor al artei – Domnul Lucian Hetco îşi exprimă Crezul literar şi artistic în această formă de largă circulaţie, oferind colaboratorilor şi beneficiarilor cititori, idei originale, mănunchiuri de ştiri şi fapte de viaţă, opinii şi deziderate, dând totodată posibilitatea atâtor autori de prestigiu să-şi manifeste talentul, reflecţia proprie, prin diferitele modalităţi de expresie literar-artistică existente în domeniile revistei.

O structurare excelentă care alcătuieşte întregul perfect, cu miile de nuanţe specifice dovedind totodată, un înalt profesionalism.

Principii ferme, de bun simţ, bazate pe o temelie cât se poate de trainică: Adevărul, Credinţa, înţelegerea reciprocă şi respectul pentru om.

Ceea ce ne îndreptăţeşte să credem într-o idealitate cât se poate de firească, în legătură cu acest fenomen cultural-artistic numit, atât de inspirat, NEWAGERO.

Înfiinţată în urmă cu aproape treisprezece ani, în cadrul Asociaţiei Germano-Române din Stuttgart, cu acelaşi nume, revista NEWAGERO, numită la început AGERO, şi-a propus iniţial în platforma-program, să informeze cititorii în mod competent şi realist asupra fenomenului cultural şi social românesc. Socotită ca o publicaţie reprezentativă de referinţă, de gradul 5 pe Google, în ceea ce priveşte interesul cititorilor, cu circa 600 de corespondenţi români şi străini din cele cinci continente, cu 8000 până la 12.000 de accesări zilnice, aşa cum am mai menţionat, cu un Forum pentru comentarii care au creat diferite curente de opinii – revista NEWAGERO şi-a câştigat un binemeritat loc pe podiumul celor mai prestigioase publicaţii din lume. Glasul românilor, prin această tribună culturală se face zilnic auzit, în cele mai îndepărtate colţuri ale planetei. Astfel, ea a devenit un adevărat fenomen cultural de masă, pusă în slujba românismului şi a principiilor democratice autentice, a onestităţii şi integrităţii morale a românilor din Germania şi de pretutindeni. Fără a fi elitistă cu tot dinadinsul, ea se adresează oamenilor de cultură şi artă, oferă răspunsuri şi conduce la adevărate valori spirituale, menite să devină perene.

Firul luminos care a străbătut-o şi o străbate permanent este dragostea de neam şi cultură, descoperirea de noi valori şi în acelaşi timp, păstrarea tradiţiilor şi obiceiurilor specific româneşti bazate pe creaţia înaintaşilor, toate acestea conectate la marile valori ale civilizaţiei omenirii. Având ca principiu selecţia riguroasă a informaţiei, departe de agresivitatea vulgului şi a kitsch-ului, revista are o structurare excelentă, pe domenii, un design plăcut şi atractiv. Găsim aici articole de istorie, etnografie, publicistică, proză, cultură, critică şi istorie literară, analize şi comentarii, opinii privind

actualitatea germană, actualitatea românească, dar şi oferind posibilitatea de deconectare prin rubrica de caricatură, umor şi epigrame. Principalul reper, însă, îl constituie cultura, adânc implementată în contingent, în realităţile şi specificul românesc, de care ţine totdeauna seamă, prin rubricile permanente: *Cultură, Istorie, Publicistică, Analize şi comentarii,* ori prin secţiunea: *Actualitatea germană,* care contrapunctează, scoţând şi mai mult în evidenţă, specificul românesc. Neaservită vreunui partid ori coaliţii politice, bazându-se doar pe adevăr, revista NEWAGERO a refuzat polemicile şi atacul la persoană, exhibiţionismul, trivialitatea şi violenţa de limbaj şi, în mod principial, nu au fost admise loviturile sub centură. Cultura competiţiei însă, pentru revista NEWAGERO este stimulatoare şi nu falimentară. Revista a semnalat continuu unele aspecte ale civilizaţii actuale şi în mod special, grava criză de comunicare interumană, socotind ca o datorie de onoare să focalizeze intelectuali români şi străini de pretutindeni, pentru a-i pune în legătură şi a le stimula creaţiile, într-o permanentă emulaţie spirituală. Atingând domeniile cheie ale vieţii materiale şi spirituale, revista NEWAGERO nu contestă valorile anterioare, ci le cultivă şi le cinsteşte. Mărturie stau paginile de istorie românească şi contemporană, semnate de condeie de prestigiu. Încă de la început, revista s-a adresat în primul rând cetăţenilor originari din România care trăiesc în zona Stuttgart şi indirect în spaţiul landului federal german Baden-Wurttemberg, simpatizanţi şi membri ai Societăţii Agero-Stuttgart, înfiinţată în anul 2000 precum şi tuturor cetăţenilor germani originari din România, dar treptat şi-a lărgit sfera de cuprindere.

Revista NEWAGERO este o revistă a performanţelor şi cei 13 ani de activitate permanentă, au dovedit-o pe deplin. Ea contribuie la consolidarea unităţii spirituale şi culturale, a românilor de pretutindeni. Printre performanţe, amintim: Dacă în 2004 erau semnalate 1 milion de accesări, în 2006 numărul accesărilor s-a dublat. Din aprilie 2004, redactorul şef al acestei publicaţii, Lucian Hetco a devenit preşedinte al Asociaţiei pentru doi ani, iar din 2004-2006, Preşedintele Ligii Asociaţiilor Româneşti din Germania (LARG).

O revistă care, atinge domeniile cheie ale vieţii materiale şi spirituale: Istorie, Proză, Jurnalistică, Economie, Cultură, Limbi străine, Analize şi comentarii, Actualitatea germană, Comunicate, rubrici de Poezie şi rubrici permanente de comemorare a unor personalităţi: IN MEMORIAM: Cezar Ivănescu, Zoe-Dumitrescu-Buşulenga, Artur Silvestri, Grigore Vieru, Andrei Vartic, Adrian Păunescu, ş.a.

O structurare excelentă care alcătuieşte întregul perfect, cu miile de nuanţe specifice dovedind totodată, un înalt profesionalism.

Şi, încă un amănunt, mărturisit de Domnul Lucian Hetco într-un interviu: „*Politica noastră redacţională: calitate, gratuitate, spirit de corectitudine, lipsa atacului la persoană, evitarea oricărei forme de scandal.*"

Şi noi credem cu tărie că Valeriu Lucian Hetco, focalizând un nucleu de români autentici, a devenit un stimul şi o forţă dinamizatoare pentru binele confraţilor săi aflaţi la un moment dat în impas.

Observaţiile pertinente oferite în editorialele sale şi în articolele de fond, de către redactorul şef Lucian Hetco, sunt rodul unor cercetări şi documentaţii serioase şi responsabile. Ca intelectual, ca om de ştiinţă şi cultură, el simte nevoia acerbă să ia atitudine în faţa acestor realităţi.

„*Românimea de peste tot*" – ca un glas comun, unanim, plin de forţă, îşi strigă drepturile. Şi Lucian Hetco se face pentru această „*copleşitoare românime*" – tribun şi, cu glas de stentor, rosteşte adevăruri care uneori deranjează. El şi-a asumat acest rol aproape profetic pentru că propria conştiinţă îl obligă.

Lucian Hetco scrie şi analize şi comentarii privind *Actualitatea germană*, care nu poate să-l lase indiferent, în nici un caz. Astfel el este moderatorul între cele două culturi, făcându-le cunoscute una-alteia, cât şi pe amândouă, în lume.

Ar fi foarte dificil să pătrundem în totalitate în profunzimea ideilor acestui prodigios analist, pentru că toate frazele din eseuri, articole, studii sunt remarcabile.

Dl. Lucian Hetco şi-a făurit de-a lungul anilor o oază de libertate şi de românitate în acelaşi timp, în care spiritul hălăduieşte neîncorsetat de reguli şi pravile, fără constrângeri de nici un fel.

Prin tribuna numită NEWAGERO, webmasterul ei, distinsul scriitor şi publicist Lucian Hetco ne transmite gândurile şi sentimentele, nu numai ale

domniei sale, dar ale miilor de oameni care o citesc, o cultivă, o respectă, o apreciază. Şi nu în zadar, dimpotrivă. Principii ferme, de bun simţ, bazate pe o temelie cât se poate de trainică: Adevărul, Credinţa, înţelegerea reciprocă şi respectul pentru om.

În aceşti ani rodnici, de activitate susţinută, cu apariţii bisăptămânale, revista NEWAGERO n-a rămas indiferentă la „suferinţele culturii" româneşti şi la tendinţele şi direcţiile acesteia în ultimii ani, conştientizând că globalizarea nu înseamnă pierderea identităţii culturale, a tradiţiilor şi datinilor, a valorilor limbii, ci sporirea lor cu noi modalităţi de expresie. Având un colectiv redacţional internaţional, serios şi cu un înalt grad de profesionalism, cu opere remarcabile, şi activitate publicistică meritorie, conduşi exemplar de redactorul şef şi webmasterul revistei, care le-a imprimat o disciplină fermă şi anumite atribute obligatorii, printre care: experienţă, pricepere, intuiţie, perspicacitate, muncă, perseverenţă, aceştia şi-au însuşit deviza coordonatorului revistei: *„Muncă, muncă şi iar muncă".*

O sumă de personalităţi marcante, cu voci distincte în cultura naţională şi-au pus semnăturile în paginile revistei, în eseuri, comentarii, analize, studii, referate, interviuri de excepţie şi creaţii originale, pagini care au fost imediat reperate, citite şi comentate.

Au scris aici, condeie redutabile din ţară şi din întreaga lume, s-au promovat şi afirmat noi talente, s-au lansat iniţiative valoroase, s-a creat un spaţiu pentru cinstirea şi omagierea marilor personalităţi, promotori ai culturii şi spiritualităţii româneşti. Din partea redactorului şef, ca şi a redactorilor şi colaboratorilor a existat o muncă onestă, o dăruire jertfelnică, o corectitudine exemplară, o deontologie profesională căreia nu i se poate reproşa nimic, un axis moral care n-a putut fi înclinat şi nici n-a făcut rabat de la conştiinţă. Toate acestea demonstrează cu prisosinţă faptul, că literatura diasporică românească – poate exprima adevărurile perene ale culturii româneşti, atunci când se află în sufletul celor care au rămas români - indiferent de locul în care îşi duc la un moment dat existenţa.

NEWAGERO a devenit, incontestabil – o tribună culturală de prestigiu care astăzi îşi croieşte drumul său, propria sa personalitate, care o defineşte pe deplin şi care-i oferă posibilităţile de deschidere şi susţinere, pe treptele afirmării depline.

Ceea ce ne îndreptăţeşte să credem într-o idealitate cât se poate de firească, în legătură cu acest fenomen cultural-artistic numit iniţial, atât de inspirat, AGERO, iar de o vreme încoace, NEWAGERO.

11 APRILIE 2012

CĂRŢILE COPIILOR NOŞTRI

UN ARHIPELAG POPULAT CU VISE PENTRU TOATE VÂRSTELE

George Nicolae Stroia, ***"Anotimpul viselor",*** poveşti, Ilustraţii: Maricica Stroia, Editura Anamarol, Bucureşti, 2012

Se ştie că, din totdeauna, copilăria a fost anotimpul viselor. Ce poate fi mai frumos decât un vis împlinit? Şi iarăşi se ştie că, visele din copilărie au şansă de izbândă. Ne-o mărturiseşte şi un copil talentat şi perspicace, George Nicolae Stroia, al cărui vis – acela de a scrie o carte – s-a împlinit, în chip minunat.

Cine este acest copil miraculos care, îndrăgind atât de mult literatura, în special poveştile şi basmele, a hotărât să scrie şi el o carte pentru cei de vârsta lui? O sumară fişă biobibliografică ne descoperă unele informaţii despre el:

Data şi locul naşterii: 17 martie 2000, oraşul Adjud, judeţul Vrancea.
Ocupaţia: Elev în clasa a V-a, Şcoala cu clasele I-VIII „Mareşal Alexandru Averescu" - Municipiul Adjud
Activitate literară:
Debut – decembrie 2011**,** cu proza scurtă „Pădurea vrăjită" pe revista online Confluenţe Româneşti, Bucureşti;

Colaborare cu reviste literare şi culturale:
Din ţară: Confluenţe Româneşti, Armonii Culturale, Cărticică Românească de Copii, Elena Toma – Club XXL (Piteşti);
Din diaspora: Pro Litera, Prodiaspora (Germania).

Prezent în antologii:
Antologia universală ***COMORI DE VISE*** – Poveşti, povestiri, amintiri – 2012 (Europa, Canada, SUA).

Aprecieri Critice (selectiv): George-Nicolae Podişor, Georgeta Minodora Resteman, Ionel Marin, Năstase Marin-Galaţi, Cezarina Adamescu.

Ideea i-a venit pe parcursul lecturii uneia din cărţile preferate. Fiecare copil este tentat, la un moment dat, să-şi încerce aripile, dacă sunt gata de zbor. Să zicem că acest minunat tânăr este pregătit să decoleze. Şi-a migălit cu dragoste aripile: din cuvinte simple, din poeme, din metafore, din legende şi basme. Le-a încercat. Păreau destul de durabile pentru un zbor temerar, pe înălţimi. Aşa că, într-o bună dimineaţă, când roua abia se aşternea pe firele delicate de iarbă, şi-a sărutat mama, şi-a îmbrăţişat tatăl şi fratele şi le-a făcut cu mâna. Într-o clipă zburase cu aţă cu tot. Tocmai se îndrepta spre o culme însorită, când i-a trecut prin minte să-şi întoarcă privirile îndărăt. Oraşul era deja departe, familia lui, nişte piticuţi care încă îşi fluturau batistele albe în bătaia vânticelului, pierzându-l aproape, din ochi în depărtare. Parcă era Nils Holgerson pe deasupra Suediei. Numai că el nu călătorea pe spinarea unei gâşte sălbatice. Plutea singur şi fericit prin văzduh, lăsând în urmă casele, copacii, turla bisericii, clădirile cele mai înalte. Se lua la întrecere deja, cu primele păsări care-l însoţeau din prietenie şi-l sfătuiau cum trebuie să-şi desfacă aripile mai bine.

Cred că imaginea aceasta este familiară copiilor, cel puţin din câteva filme văzute sau din ilustraţiile unor cărţi citite demult.

Ajuns la o oarecare distanţă, pe când făcea câteva piruete prin azurul primăvăratic, George Nicolae Stroia a început să-şi pună deja primele întrebări. S-a trezit, cu alte cuvinte, în plină poveste.

"*Sunt… Cine sunt?*
Universul e nemărginit. Cum să nu te rătăceşti? După atât de multe aventuri – m-am bătut cu zmeii spațiului, am gustat din Calea Lactee, am străbătut arcade de meteoriți şi chiar găuri negre, acum…m-am rătăcit! Trec pe lângă mine stele, micuțe ca un ghem de ață, cu mame-stele gigant şi tați-supernove, numai eu nu mai ştiu de unde am plecat şi nici unde am ajuns. Am întrebat o planetă, dar nu mi-a răspuns. Ce să fac? Unde să mă duc? A început o ploaie de meteoriți, aşa că m-am ascuns sub o rază de soare. E atât de cald şi atât de bine. Mă înfăşor cu lumina şi, brusc, simt o căldură puternică. Mă agăț de coada unei comete şi pornesc din nou, gonind prin Univers. În călătoria mea, simt o fină mângâiere. Sunt îngerii, care trec pe lângă mine în zbor. Aruncat departe de către cometă, mă trezesc pe o planetă ciudată. O ființă mă ridică şi mă strânge în brațe. Îmi dau seama, după cum

roteşte capul că e o fetiță oarbă. Îmi e aşa de milă de ea, încât încet, încet, mă sparg în mii de licăriri şi mă transform în lumina ochilor ei".

Şi a început să-şi imagineze personaje, locuri şi întâmplări nemaipomenite, poveştile se derulau singure prin faţa ochilor săi uimiţi, ca orice ochi de copil şi el abia prididea să le privească, să le ţină minte, pentru ca mai târziu, să le istorisească părinţilor şi prietenilor, la rândul său.

Aşadar, aceste poveşti sunt scrise pe azur. Sunt scrise cu vată din nori, cu colţuri de steluţe argintii, cu secera lunii. E drept că l-au mai ajutat şi niscaiva îngeri, apăruţi din senin, care-l îndemnau să zboare mai departe cu închipuirea.

Nu era chiar aşa de simplu. Aerul din oase nu este precum cel al păsărilor, care le fac îndemânatice la zbor. El trebuia să depună eforturi considerabile pentru a se menţine în văzduh, cu aripile lui, destul de fragile. Şi totuşi, reuşise. Şi iată ce poveşti măiastre a conceput el în aventura lui cosmică. Prima se numeşte "***Bogăţia sufletului".***

Ştie toată lumea că oamenii pot fi bogaţi, deţinând averi fabuloase, dar pot ascunde înlăuntrul lor, alt fel de bogăţii: bogăţii sufleteşti de care trebuie permanent să aibă grijă.

În povestea lui George Nicolae Stroia e vorba de un împărat mare şi puternic pe care-l chema Apollo. Fiii lui, Sanus şi Helios erau chipoşi şi buni la inimă. Ei se înţelegeau de minune, dar într-o zi îi cerură tatălui lor, nici mai mult, nici mai puţin decât "***Bogăţia sufletului",*** lucru de neînchipuit la un împărat aşa de bogat şi puternic, care punea preţ mare pe alt fel de bogăţii. Un slujitor de nădejde al împăratului porneşte imediat să caute această misterioasă bogăţie, dar în zadar a colindat pământ şi ape că tot n-a găsit-o. Cei doi fii împreună cu slujitorul sunt trimişi să caute această bogăţie. Primul pe care-l întâlnesc în cale este un urs rănit fiindcă alergase după o căprioară.

Din poveste se desprind unele învăţăminte foarte preţioase, care adaugă şi ele un plus de mărgăritare la bogăţia sufletului de copil: să nu faci rău celui mai mic decât tine, fiindcă o vei păţi, aşa cum a păţit-o Moş Martin; să-l ajuţi pe cel aflat în necaz şi boală; să munceşti în echipă, aşa cum au făcut furnicile şi au reuşit să-l scoată pe Moş Martin din locul întunecos în care se afla. În sfârşit, cei doi fraţi ajung la palatul Zânei cea cu sufletul bogat, căreia îi cer bogăţia sufletului. Adică, aşa cum le explică Zâna, ceea ce ei aveau din belşug, cum dovediseră din plin de-a lungul călătoriei lor.

O poveste cu un titlul ciudat: ***"Blestemul Primăverii" –*** are ca protagonistă pe fiica cea mare a anului, Primăvara care, văzând răutatea oamenilor, îi blestemă să nu mai aibă parte de lumina soarelui până ce o

femeie va naşte trei feciori care vor pleca în pribegie ca să o înfrângă pe Zâna cea mică, Iarna. Şi într-adevăr, se nasc feciorii: Mărţişor, Toporaş şi Caraiman care, ajunşi flăcăi, pleacă de acasă şi trecând prin multe primejdii, ajung la palatul Zânei Primăverii care le ridică blestemul pentru vitejia lor şi reîntorşi acasă, mama lor le spune că au învins prin puterea sufletului.

Harul narativ al tânărului autor George Nicolae Stroia este cu totul ieşit din comun. El povesteşte curgător, folosindu-se de mijloace artistice deosebite, aventurile celor trei tineri plecaţi ca să dezlege ţinutul lor de blestemul Primăverii.

"***Grija mamei*" –** cea de a treia poveste din "***Anotimpul viselor*" –** are ca protagonistă o mamă-lebădă care trăieşte pe malul unui lac şi care are 12 puişori de lebădă frumoşi ca şi razele de soare. Unul din pui, desigur, cel mai mic şi neastâmpărat, în pofida sfaturilor mamei, porneşte să exploreze uscatul. Lebăda mamă este atât de tristă şi pleacă în căutarea fiului, dar e prinsă de un vânător.

E foarte emoţionant cum acest copil de 12 ani, George Nicolae Stroia, reuşeşte să pătrundă în universul micilor vietăţi cu o putere şi o imaginaţie nemaipomenită şi apoi, ştie să relateze ceea ce a trăit acolo. Este cunoscut cum copiii ştiu să se transpună în poveste şi devin ei înşişi personaje. Doris, surioara puiului neastâmpărat, găseşte globul fermecat al mamei, în stare să-i contopească pe ceilalţi pui într-un singur trup de fecior. Este foarte interesantă această idée de metamorfoză: nu în 11 lebede ca-n basmul lui H.Ch. Andersen, ci, cu toţii se prefac într-o singură persoană, cu mintea împărţită, gândind fiecare, separat.

Feciorul ajunge la casa vânătorului, îi cere lebăda, dar este supus unei încercări: să aducă Cremenele Speranţei cu care el să aprindă focul care nu se stinge niciodată.

Iată că intervine aici, ideea focului sacru, cel care arde fără amnar şi fără cremene, nu se stinge şi nici nu produce cenuşă. Şi acest foc sacru este menit să-i călăuzească pe toţi călătorii rătăciţi. În final, lebăda ajunge la cuibuşorul ei, feciorul se transformă în cei 12 puişori şi mama le tâlcuieşte înţelesul: dragostea maternă şi grija pentru puişori sunt infinite şi au ca răsplată ascultarea puişorilor de părinţi.

Cu titlu cât se poate de promiţător: "***Pegasus şi pădurea vrăjită*" –** este şi următoarea poveste. E uimitor cum autorul ştie să creeze cadrul de poveste: el alege imaginile cele mai sugestive, pădure întunecoasă, casă dărăpănată în care locuia o vrăjitoare ce blestemase pădurea cu toate animalele ei mici şi mari, să locuiască în Împărăţia Întunericului.

Dar fiul împăratului care se numea David (aluzie la Regele David, din Biblie) – împreună cu prietenul său, Pegas, porneşte spre Împărăţia

Întunericului. Desigur că Pegas îl sfătuieşte pe David să o ucidă pe vrăjitoare şi pe cei trei căpcăuni, slujitorii ei. La fel ca şi tânărul David care l-a răpus cu praştia în luptă pe uriaşul Goliat, eroul nostru îi ucide prin viclenie pe cei trei căpcăuni. Este desigur, ajutat de animalele pădurii. Lupta se desfăşoară, după toate regulile basmelor româneşti.

Ajutat de un urs care îi oferă o bucată mare din fagurele de miere pentru a prinde puteri, David ucide vrăjitoarea cu un pumnal, drept în inimă. Sigur că imediat, se instalează peste tot Lumina binefăcătoare iar vieţuitoarele se trezesc parcă dintr-un somn adânc şi încep toate să se veselească, fiecare în felul său. E aici, ca şi-n alte poveşti, cunoscuta luptă dintre Rău şi Bine în care, desigur, Binele învinge.

În cele din urmă se dovedeşte că Pegasus este împăratul animalelor din Pădurea Luminată şi, datorită curajului şi vitejiei lui David, lucrurile revin pe făgaşul lor, răul este stârpit şi se instalează Bucuria, Soarele, Lumina, Pacea.

"***Ogorul de aur"*** – o altă poveste, are ca personaje, micile animale ale pădurii: o harnică veveriţă, care pleacă spre Ogorul de aur ca să culeagă niscaiva paie pentru măturică să-şi cureţe locul unde se afla vizuina ei. Întâlnim în drum un urs, un roi de albine, nişte furnicuţe dar şi o salcie plângătoare pe care o face să râdă cu poftă – amintindu-i ce înseamnă bucuria. Apoi, veveriţa se întoarse acasă cu paiele, îşi confecţionă măturica şi-şi curăţă straşnic vizuina.

Maliţia, este o femeie nespus de frumoasă care trăia în ***"Împărăţia Iubirii".*** Frumoasă şi rea, pentru că îşi transformase în stane de piatră, toţi pretendenţii. O pădure de statui de prinţi în vecinătatea castelului unde locuia Maliţia.

Maldu, un prinţ încântător vine s-o ceară de soţie. Sfătuit de bunic, tânărul pleacă în căutarea Sabiei Iubirii, cu care trebuia să-i reteze capul. În luptă cu dragonul, cu zmeul, tânărul Maldu îşi foloseşte toată vitejia şi toată priceperea. După alte peripeţii, găseşte Sabia Iubirii care îi devine dispusă a-l sluji cu credinţă.

Vraja este spulberată şi Maliţia se prefăcu într-o prinţesă frumoasă, pe nume Floris. Tinerii prefăcuţi în stane de piatră se treziră. Şi basmul se sfârşi cu nunta lui Maldu şi a Maliţiei, într-o veselie mare.

Nici nu ai putea să-ţi închipui că aceste poveşti sunt scrise de un copilandru. Puterea de pătrundere în universul poveştii este atât de mare încât parcă te transfigurezi şi tu şi aterizezi în acel basm. Acesta este un har pe care, nu toţi scriitorii maturi îl au.

"***Puterea Timpului"*** este următoarea poveste. Împăratul Darius (a se observa că autorul foloseşte onomastica din istoria universală, din poveştile

citite sau ascultate) – simţindu-şi sfârşitul aproape, îl chemă pe fiul său, Solaris şi-i dădu câteva porunci. Schema poveştilor este, de asemenea, clasică: lupta celor două forţe: Binele şi Răul; învingerea Răului, puterea vrăjii care se destramă în cele din urmă, vitejia eroilor care îşi pun viaţa în pericol pentru a apăra dreptatea şi Binele ş.a.

Darius îi spune fiului său că Timpul nu poate fi învins de nici un muritor, oricât de curajos şi viteaz ar fi. Cutezanţa lui Solaris de a opri Timpul în loc este prea mare. El cere sfatul înţeleptului curţii, Libris, cum să –şi îndeplinească planul. Învingând multe obstacole naturale, Solaris ajunge la Marea Anotimpurilor, călătorind pe aripile unui pescăruş uriaş, până la Copacul Înţelepciunii. Aici eroul nostru îl întâlneşte pe marele Timp, care se dovedeşte a fi fratele lui Darius. Tânărul îl învaţă ce înseamnă puterea sufletului şi, drept răsplată Timpul se reîntoarce la fratele lui, se împacă, se îmbrăţişează. Acesta îşi recapătă puterile spre a conduce împărăţia şi concluzia este aceasta: "***Până şi Timpul poate fi oprit în loc, prin puterea curată a sufletului!***"

Povestea care dă titlul cărţii, ***"Anotimpul viselor"*** – are ca loc de desfăşurare – un sat de oameni muncitori unde trăiau doi oameni, având un fiu chipeş pe nume Ianis. Într-o zi, tânărul avu parte de o experienţă cumplită: toate casele şi toţi oamenii din sat erau împietriţi şi aveau culoarea neagră. Cu ajutorul unei pietricele magice şi a unui descîntec, feciorul află taina care ascundea o nenorocire foarte mare. Cu toţii căzuseră sub vraja Împărăţiei Întunericului. Numai tânărul era înzestrat cu harul de a birui răul şi a scăpa satul de nenorocire, dacă va afla Elixirul Binelui. Un Rege Bursuc, un balaur şi Vrăjitorul Întunericului îi stau în cale, dar sunt învinşi şi totul reintră în normal. De fapt, se dovedeşte că totul s-a petrecut pe Tărâmul Viselor.

Ultima poveste ***"Micul-Mare-Bucătar"*** istoriseşte despre Gustav, bucătarul regelui. Foarte priceput în arta culinară, Gustav – era apreciat de rege. Dar de la un timp, regele a început să fie nemulţumit. Ca şi în celelalte scheme narative ale basmului, Gustav, eroul principal, este pus la încercare şi merge să caute Lingura Magică pentru a mesteca în mâncarea regelui şi aceasta să capete gust bun. Încercările la care este supus Gustav în căutarea perfecţiunii, sunt de natură să-i scoată în evidenţă vitejia, curajul, priceperea. Finalul este cu totul neaşteptat şi micul bucătar, ajuns pe domeniul bătrânului Hârciog, este supus altor încercări şi ajunge în cele din urmă într-un ţinut cu oameni cumsecade, unde se hotărăşte să rămână şi e ales înţeleptul satului. Morala de la final este una foarte utilă multor oameni: "*Întotdeauna şi-a adus aminte că oamenii trebuie apreciaţi pentru calităţile*

lor şi că cel mai mare act de cruzime este acela de a le distruge încredea în ei înşişi”.

Poveştile lui George Nicolae Stroia sunt pentru toate vârstele şi pot fi gustate ca delicii ale literaturii de gen. Apreciem acurateţea scrisului, fantezia debordantă, mijloacele de expresie folosite şi stilul – în continuă căutare de perfecţionare, spre un drum propriu care-l va face cunoscut în literatură şi poate în teatru şi scenarii de film pentru copii.

28 aprilie 2012

CRITICĂ DE ÎNTÂMPINARE

UN FLORILEGIU LIRIC DE EXCEPŢIE:

Antologia: "*A treia carte. Poezii"*-O selecţie de Cristina Ştefan-, Editura ArtBook, Bacău, 2012

O nouă izbândă. O nouă treaptă spre afirmare pentru cei care nu şi-au aflat încă drumul propriu. Un efort conjugat al celor care au mai multă experienţă şi au devenit consacraţi, alături de cei care sunt pe drumul consacrării. O lucrare-mpreună care îi va uni şi mai mult pe semnatari, într-un rotund care poartă numele Prietenie. Şi de ce nu? Iubire. Ceea ce nu e lucru puţin, dimpotrivă.

Rezultat al activităţii prodigioase a cenaclului interactiv Lira 21, al cărei promotor şi îndrumător este poeta Cristina Ştefan, antologia de faţă, cea de a treia de acest gen, reflectă fidel, prin instantaneele lirice, starea poeziei într-un cenaclu virtual cu poeţi din întreaga lume, uniţi prin firele freatice ale sensibilităţii pe care le reclamă această stare de graţie care înnavuţeşte spiritual, atât pe componenţii Cenaclului, cât şi pe cititorii care s-au obişnuit să ia temperatura literaturii româneşti, periodic, aşteptând cu nerăbdare o nouă apariţie editorială pe suport de hârtie, împodobită în chip inspirat cu grafica ultramodernă a unui grup de talentaţi şi entuziaşti pictori şi graficieni, care completează în mod fericit textele poetice, într-o simbioză pe care doar inspiraţia divină le poate conferi.

Şi de data aceasta, selecţia şi conceptul îi aparţin Cristinei Ştefan, tehnoredactarea şi coperta sunt asumate de Alexandra Ştefan iar imaginea de pe copertă îi revine lui Dionis Puşcuţă.

Eu aş numi, dacă n-ar fi făcut acest lucru în chip magistral Fănuş Neagu, acest volum – "***Cartea cu prieteni"-*** pentru că, vrând-nevrând, cei care acced la Lira21, devin prieteni. Autorii Lirei nu încearcă doar idei amalgamate, ci descifrează concepte şi îşi precizează poziţia printre alte grupuri poetice.

Încă din 2009, la naşterea primului cenaclu online interactive, Lira 21, Cristina Ştefan afirma identitatea şi scopul cenaclului interactiv: "*promovarea literaturii de bună calitate a tinerilor*".

În câţiva ani, acest cenaclu online şi-a construit deja o istorie, concretizată în câteva cărţi cu autor colectiv, în concursuri şi festivaluri de poezie, în numeroase întâlniri, manifestări, lansări de carte, aniversări, comemorări. Deja s-a constituit într-o mare familie spirituală având acelaşi scop: cultivarea frumosului prin diferite mijloace de expresie, fie poezie, proză, teatru, eseuri, critică literară, literatură pentru copii, forum de discuţii, evenimente comune. Afinităţile elective care s-au creat, de-a lungul câtorva ani şi a lucrului intens în Atelierul de creaţie, unde mulţi membri ai Lirei îşi exprimă liber părerile despre colegii lor, îi fac pe lirişti să se simtă ca într-o uriaşă familie. De asemenea, manifestările comune, lansările de carte, aniversările şi diferitele evenimente, cum sunt Ziua Mondială a Poeziei, i-au unit şi mai mult pe aceştia. Veniţi din locuri şi medii diferite, fiind de toate condiţiile şi vârstele, cu stiluri şi gusturi felurite, liriştii au dobândit, după ani de trudă, aşezând fiecare, după voinţă şi putere, numărul lui de cărămizi la edificiul numit Poezie, au văzut, înălţându-se parcă din apă, sub ochii lor uimiţi şi încântaţi, o minunăţie de construcţie care, cu temelia adânc fixată în pământ, tinde să atingă înălţimile, cu supleţea detaliilor şi a stilurilor arhitectonice. Nici unul nu seamănă cu celălalt. Păstrându-şi identitatea de cuget, stilul, diversitatea în unitate, fiecare autor se poate mândri că participă la întregirea şi perfecţiunea Rotundului numit Poezie, construcţie făcută să dăinuiască, ca un arc peste timp, mult după ce creatorii se vor fi retras discret din această lucrare spirituală. Cu toate acestea, poemele acestor autori dobândesc o notă de specificitate, ca un fel de amprentă spirituală. Este meritul Cristinei Ştefan că ştie să-i adune, să-i menţină, să le confere măcar câte un strop din ceea ce cu toţii jinduiesc să aibă: recunoaşterea unanimă a calităţii de poet-ziditor la catedrala Limbii române.

Cristina Ştefan nu impune paradigme noi, nu impune norme, ci îşi lasă confraţii să plutească liberi în apele proprii. Doar uneori îi aduce acasă, pe tăpşan, ÎNAPOI LA CUVÂNT, amintindu-le de roua cuvântului bun şi reavăn în prag de dimineaţă primăvăratică.

Hotărârile se iau în chip democratic, în comun, prin chat ori prin întrunirea forumului. În 2011, Cristina Ştefan – inima acestui colectiv, afirma:

"Prin voluntariat și efort personal al fiecărui admin, al fiecărui membru, site-ul Lira21 a devenit o școală blândă de poezie, dar analizează și alte genuri literare, proză, satiră, literatură pentru copii, teatru. Echipa a cooptat tineri talentați și membri de onoare din rândul scriitorilor

consacraţi şi împreună, printr-un sistem propriu de analiză şi evaluare, am reuşit să selectăm poezii pentru a doua antologie a cenaclului".

Prin osteneală şi bunăvoinţă, s-a ajuns la editarea celei de a doua Antologii, Poetic@, iar anul acesta, ca să nu rămână datori, echipa a proiectat acest volum: ***„A treia carte. Poezii"****, volumul antologic publicat în 2012, la Edituira ArtBook, înlesneşte debutul unor tineri poeţi şi promovează deopotrivă scriitorii consacraţi, de acum, lirişti convinşi de acest proiect. Poezia Lirei 21 nu îmbătrâneşte. Despre această antologie pot spune cu mândrie ca este un album de artă, expunând creaţiile a 55 de poeţi si 20 de pictori români. Vom continua"* - spune Cristina Ştefan în scurta prezentare de la începutul Antologiei.

Fără nici un merit din partea mea, ci în ordine alfabetică, deschid Antologia cu un grupaj de versuri reprezentative, inedited de substanţă spirituală dacă se poate formula aşa, versuri asupra cărora nu voi insista, din motive lesne de înţeles. Următoarea poetă este **Mihaela Nicoleta Aionesei** iar ilustratorul este Ştefan Suditu. Ea defineşte sintetic rostul poetului şi al creaţiei, într-o străfulgerare de inspiraţie copleşitoare şi cu totul inedită*: "ea / fântână sângerată în sonate / pe-altarul vieţii scânteind rămasul / el / şoim ce-a despicat în pas de gând ideea / şi în căuşul ochiului a strâns atâtea patimi / trubadur încercând zăpezile să mute / mai spre nord sau alte continente / după cum un greiere îi cânta pe suflet / ei doi / o agonie mai aproape / de extazul împlinirii"****(Poetul şi creaţia).***

O poezie aproape magică, străbătută de imagini stranii, genuine, copleşitoare. O poezie care induce calmul, liniştea, chiar şi atunci când vorbeşte despre situaţii dramatice: *"e linişte. liniştea aceea în care / auzi cum sună paşii / cuvintelor / în urechile celorlaţi"* ***(După amiază de gânduri).***

Iată cum descrie starea în care Poezia o bântuie: ***"naufragiul:*** *rostogolită în adâncul nopţii/ aud ecoul cum mă strigă / prin aerul cu aromă de cafea / caut bucuria dincolo de cuvinte / sau chiar în carnea lor trudită / oricât aş încerca a scrie****…"(Când speranţa îţi coase destinul).***

Florian Antonescu – este un alt antologat al ediţiei de faţă, prezentând un grupaj reprezentativ din poemele sale, illustrate de Costel Tănăsache.

Poetul îşi încearcă pana în specia, atât de pretenţioasă şi perfectă a sonetului, îmbinând limbajul specific acestuia, cu vorbirea cotidiană. Un amestec de sacru şi profane, dulce şi amar, albul spectral al luminii cu nuanţele de verde şi cenuşiu, ale ţărânei.

“***Sonet nocturn***” – aduce atmosfera eminesciană din ***“Sărmanul Dionis”***, cu aceleaşi accente de luptă cu efemeritatea clipelor: *“S-au terminat ţigările pe seară / Nu am nici vin tristeţea s-o înece / Pe nesimţite încă o zi trece / Grăbind prin miezul nopţii ca prin gară / În cana neagră de cafea amară / Văd ursitoarea, în april pe zece, / Menind grăbită-n dimineaţa rece / Unui copil, când îi e dat să moară / În savurarea patimilor proaste / Nimic nu-ntrece clipa efemeră / Urmaşilor le dăruim, nefaste / Poteci cu spini să-i ducă la himeră / Să le mănânce sufletele caste / Salvat va fi doar cel ce nu mai speră”.*

O poezie interesantă, aproape seducătoare, cu imagini proaspete, care-ți rămân în sufletul minții.

Ottilia Ardeleanu având o ilustrație încântătoare de Iulia Filimon aduce o poezie interesantă, bogată în semnificații, care merge la esențe, în formulări post-moderniste, la mare căutare în lirica tinerilor. “***De când m-ai răvăşit” –*** relevă o astfel de atmosferă*: “acalmia contururile domoale /coloritul cald /armonia feng shui / timpul turnat în toate formele / garderoba în care probam / iubirea / însemnul contopirii / fotografiile / alb fiindcă străluceam-negru poate pentru că / se apropia / mai mult ca întunericul / colierul de jad inima dintre sânii plini de ei de tine / cele mai metaforice buze imprimate pe cămaşa de in / sfâşiată / pacea / în colțul scrinului /disperat /cioran.”* Poeta realizează un admirabil portret al unei țărănci în poemul intitulat: “***tzarank”,*** în care vede femeia *“cu brazde pe trup /e soră cu pământul datinile / şi Dumnezeu / are miros de pâine şi de sare / diminețile grijulii / nopți cât fulgerele / oftatul sănătos / pasul iute şi drept / mâna ei toarce descântă / mângâie creşte vindecă / de boală sărăcie şi / iubire din inimă îi zboară / buburuze / în restul vieții / poartă o basma legată / sub bărbie să-şi curme / lacrimile”.*

Universul liric al Ottiliei Ardeleanu este impregnate de spiritualitate, de sensibilitate şi iubire care se reflectă în toate poemele.

Un alt poet probat prin foc în atelierele Cenaclului Lira 21 şi ajuns la deplina maturitate artistică este **Cornel Armeanu** iar ilustraţia este semnată de Aurel Stanciu. El a încercat să afle, la fel ca mulţi alţii, ce este poezia şi a ajuns la concluzia că este o “mirabilă taină” pe care doreşte s-o descopăr în ochii cititorului. O enigmă care se doreşte cercetată şi descifrată. Cornel Armeanu a inserat în volum şi un grupaj reprezentativ de “***Cânticele”*** nostime, în stil baladier, care aduc aminte de cântecele lăutăreşti de odinioară, sau de cântecele ţigăneşti ale lui Miron Radu Paraschivescu. El reînvie astfel, un gen aproape uitat, al cântecelor de pahar şi de inimă albastră.

Ioan Barb ajutat de inspiraţia grafică a lui Costel Tănăsache intră în antologie cu un mănunchi de poeme de sorginte filozofică, cosmogonică, cu viziuni biblice reiterate în chip de parabole ale timpului de azi. Este o poezie scrisă în formulă modernă care aduce un aer reavăn palpitând în nările mirositorilor tineri. Neliniştit, poetul se vede călător într-un tren cu răniţi pe care este silit să-l conducă de câmpul de luptă, ceea ce-i crează o oarecare angoasă:

"conduc un tren cu răniţi / de pe câmpul de luptă / aud viaţa încă latră ca o căţea la lună /alungă tinereţea prin smârcuri / câmpul de luptă seamănă cu un oraş / un uriaş răstignit pe pământ / cu paratrăznetele de pe biserici / înfipte în inimă".

Eugen Barz **–** cu o grafică a lui Ştefan Suditu – a alcătuit un florilegiu liric care se pliază pe stările sufleteşti cunoscute. El susţine că Poezia ***"****poezia / are forma unui duh / cu suflu neprihănit, / ca al căprioarei / vânată de lacrima lui Nicolae Labiş flămând.´´* Şi tot ea, *"Poezia mi-a muşcat / dimineaţa, / m-a îndreptat / spre râul singurătăţii / să-mi spăl sângele, / şi mi-a taiat aripile / pe la încheieturi"* ***(Poezia).***

Preocupat să definească Poezia, Eugen Barz susţine că: *"Din braţele tale / poezia vindecă ierni"* ***(În braţele tale).***

Mihaela Băbuşanu Amalanci cântă iubirea într-un grupaj remarcabil. Versurile sunt scurte, majoritatea sub formă de catren, sunt reflexive, melancolice, încărcate de mirajul acestui sentiment inefabil.

Tot Costel Tănăsache a semnat şi grafica la poezia **Mirelei Bălan.** Autoarea simte "***Gustul uşor amărui al scrisului***" în care poetul e **"**asemeni poetului - / lampagiu conştiincios, / aprinde fiecare felinar / din raza trăirilor de peste zi, / mijind în peliculă / pe fruntea-i ascuţită / de lumina înserării". Mirela Bălan nu se simte împovărată de cuvinte, ci eliberată de ele, ceea ce o face uşoară şi încrezătoare în sine: "***Anotimpuri pe cont propriu:*** *Iată-mă fără cuvinte... / M-au părăsit ca într-un film romantic. / Au plecat cu jumătate din sensurile / aparent agonisite împreună. / S-au trezit îndrăgostite / de oameni noi. / Nu mai frumoşi, nu mai talentaţi. / Din pasiunea lor ţâşneşte apa vie / a noului val. / Iar eu învăţ să mă bucur / ca un prunc / smuls pântecului creator. / Păşesc fără să mă ţin de cuvinte..."*

Gabriela Beldie în poemele sale, atât de plăcute, exaltă starea de germinaţie poetică precum şi pe aceea de împlinire prin vers: *"murmur / şi păşesc pe sârma dintre anotimpuri / am răni în talpă / şi aripi la degete / poate ies din cocon / chiar mâine / visez /voi intra într-unul mai mare / gata să-mi înfulec porţia de libertate / şi nevoia de ziduri"* ***(Cocon).*** O poezie a

priveliştilor înzăpezite, a ninsorilor villoneşti, "de mai an", cu suavitatea şi nostalgia lor este*: "***Zima:*** *troika aleargă spre stele / în abur de balalaikă / printre pescăruşi de gheaţă / şi ţurţuri de cer / viitoare livezi / ne viscolesc prin suflet / rotund / în depărtări / lebede fără cântec unduiesc punţi / peste prăpăstii".*

Prin economia mijloacelor de expresie şi prin frumuseţea imaginilor, prin eliminarea încărcăturilor de prisos, poeta ajunge la esenţializare, ceea ce e un lucru remarcabil. Poemele par a fi îndelung şlefuite, devenind nişte mici bijuterii de purtat la reverul din stânga. Poeta pare să aibă predilecţie pentru anotimpul ninsorilor şi pentru îngeri care se regăsesc peste tot.

Ioan Berghian prezintă un grupaj ilustrat grafic de Iulia Filimon cât se poate de sugestiv. Poemele prezintă imagini fără cusur şi sunt, majoritatea, scrise în vers clasic, ceea ce le conferă un plus de muzicalitate şi frumuseţe pură. Iată această poezie: *"**Gest:** C-o ultimă floare, privirea ţi-alint. / Nisipul fierbinte pe trunchi, mă ucide. / Deşertul visează grădini din Corint. / Eu, urma ta, jindui, pe-un drum, ce se-nchide. / Rotind universuri, când flăcări, când zgură, / Clepsidră noi suntem, în jocul celest. / O, Timp fără formă în toate, măsură / Dă paşilor ei, către primul meu gest. / Dar cine? De unde şi cum să mai vină? / Când totul rămâne, departe, în noi, / Deşertul fierbinte, pe-o biată grădină, / Ce creşte o floare şi nu are ploi. / C-o ultimă floare, privirea ţi-alint. / Striveşte-o, de vrei, întorcându-ţi privirea. / Aş vrea, despre zare, acum, să te mint. / În gestul meu pur, îţi păstrez devenirea".*

Silvia Bitere – secondată grafic de Costel Tănăsache aduce cu sine prospeţimea versurilor albe, cu ritmul lor interior, cu idei esenţiale şi metafore tulburătoare. Poemele au o orchestraţie amplă şi se înfăşoară şi desfăşoară de trup precum valurile mării la ora fluxului. Unele au chiar formă epică.

Paul Blaj, poet misterios şi intuitiv, cu ample reprezentări lirice în revistele şi antologiile curente, dar şi cu multe volume proprii, oferă Antologiei de faţă, în stilu-i, deja format de mulţi ani, poeme remarcabile. Tot ce scrie are aura genialităţii, cu toate sclipirile umbrele miturilor acesteia.

Adriana Butoi, scrie de asemenea în stil post modernist, un buchet de gânduri-blitz precum nişte raze care izbucnesc din mâinile lui Dumnezeu, ca tot atâtea haruri pentru omenire: „***am şi eu o floare:*** *coincidenţa privirilor noastre / preface / sufletul / în pietre albe / şi sălcii / sparg / în ultima clipă / globul de vise / să nu rămână / urma durerii / el vine / cu lumină şi flori / să îţi arate / inima."*

Scurta respiraţie a versurilor înseamnă esenţă, ca în poezia tradiţională japoneză unde spiritul primează, în pofida regulilor de construcţie. Se poate spune şi despre această poetă că şlefuieşte mici bijuterii, precum filozoful Spinoza, lentilele.

Dan Tudor Calotescu – o altă cunoştinţă, remarcabil poet şi commentator, bun coleg şi prieten al Poeziei, spune cu aplomb în motoul la grupajul de versuri: "***eu sunt nemuritor / precum punctul din jurul căruia / se desenează infinitul´´***. Foarte original: să fii un punct (se ştie că punctul dispare foarte repede, uneori nici nu-l observi) – dar în jurul căruia se poate desena infinitul. Fie şi numai aceste versuri reclamă un poet original şi dinamic. Dorinţa de înalt care-l supune, jindul spre perfecţiune, reies din poemul: *"Desenez un cerc": am grijă să fie perfect / apoi delimitez un punct pe circumferinţă / unde ne putem atinge / tangent / sau doua puncte / unde să ne intersectăm / fãră să alegem cine e secanta / în cazul secund / îti daruiesc un segment / sub forma de arc /iar în primul doar o atingere / dacă vrei mai mult / avem doua opţiuni / ori intru în tine / ori te circumscriu / în ambele cazuri / contopirea / înseamnă ocupare".*

Mitul Meşterului Manole este reiterate în poemul "***Te zidesc"*** – subliniind jertfa creatorului care-şi zideşte iubirea-n cuvânt, în chip de rugăciune la templul eului spiritual, alcătuit din lacrimi şi cărămizi.

Se poate spune că Dan Tudor Calotescu, pornind de la un punct, creşte în dimensiuni şi spiritualitate, tinzând să atingă infinitul. De fapt, infinitul nu este un punct nesfârşit?

Janette Carp – este o poetă foarte cunoscută în mediile virtuale şi nu numai. Ea scrie o poezie cu orchestraţie amplă, bogată, generoasă, cu imagini metaforice, dar şi de inspiraţie livrescă, reiterând miturile lui Manole şi al Mioriţei, într-un stil propriu, nu lipsit de farmec.

Adelina Clondir are un grupaj interesant de poezie ultramodernă, în vers alb, orchestrat într-un stil original, foarte gustat de publicul tânăr. Nu lipsit de sensibilitate, versul ei degajă un aer de tinereţe perpetuă, cu toate prerogativele sale, indiferent de vârsta biologică. De altfel, vârstele spiritului transced vârstele biologice.

Adrian Creţu, prefaţat de ilustraţia inspirată a lui Costel Tănăsache îşi defineşte "***Ars poetica***" astfel: "*îmi venise o idee genială / pentru un poem - / plin de înţelepciune şi optică modernă. / m-a mişcat adânc - / însă, până am ajuns la calculator / să-l scriu / m-a părăsit / ascult acum în surdină / greierii de-afară / şi aştept să treacă / noaptea / singurul efort pe care mi-l impun / cu severitate / este / să inspir / să expir / conştiincios / şi să casc /*

cu regularitate / mai mult de-atât / ar fi inutil acum”. Poemele sale ample sunt uneori fragmente epice în care inaginarul se confundă cu realul.

Violeta Deminescu – scrie şi ea poeme epice destul de interesante, dar şi poeme-n vers alb. *“**Poezia este starea mea de floare:** poezia / este starea mea de floare / grădina de îngeri / dinspre fiecare / e creşterea / ierbii din tine mereu / e scrisul / în piatră să ia chip de zeu / lumina citită / prin ochiul de zee / şi facerea lumii / prin trup de femeie / poezia este / starea mea de cânt / fărâma de rai / ce naşte-n cuvânt / pictatul / tăcerii din curcubeu / şi statul de vorbă / cu Dumnezeu”.*

O altă poetă, **Carmen Dima –** aşa cum singură mărturiseşte, escaladează cerul în căutarea secundei. Şi asta nu oricum, ci, *“pe caii albi / caii roşii / caii albaştri.”* Bine cel puţin că nu aleargă după cai verzi!

Unele poeme au ca titlu, cifre. Într-o încercare de autodefinire, poeta spune: *“**Reîntoarcere:** ieri şi azi / două coordonate necunoscute / copilul din mine /rătăcind anxios / să nu-şi piardă locul / viaţa mea / eroare cosmică / regăsita în iubire / eternitatea / pregătită să intre / în timp / în secundă / în clepsidră / înapoi la cuvânt”.*

Maria Gabriela Dobrescu – scrie o poezie cât se poate de originală, pe orizontală. Sunt flash-uri, gânduri de zi şi de noapte, aşezate cuminţi în şiruri, precum zborul cocorilor, toamna.

Teodor Dume ilustrat de Ştefan Tistu, un poet foarte interesant, de notorietate, cu un filon autentic şi un aplomb deosebit.

*“**prevestire** lângă fereastra cu jaluzelele lăsate degetele tremurate ale bunicii croşetează linişte dincolo de lampa anesteziată de fum moare un păianjen dinadins o grămăjoară de nori propteşte cerul doar părticica din colţul care bunica apunea că-i al ei... în rest nimic decât locul pe care stăm cu arendă sau orice altă temere... **mai mult decât un sens ezoteric** nu ştiu nimic despre mine şi asta pentru că tata trăia mai mult singur îşi dilua venele cu vodca primită pe datorie de la cooperativa din sat după ce mă privea de sus până jos se retrăgea în sine uneori îl înjura pe Dumnezeu pentru că mama plecase într-o dimineaţă ploioasă de primăvară / şi nu s-a mai întors... / de atunci Dumnezeu i-a rămas dator / cu o explicaţie / iar eu / sunt mai sărac / decât la naştere / oricum nu ştiu / cât de mult m-a iubit”.*

Versurile se învârt în jurul sinelui precum şi a universului familial, cel mai intim şi cel mai apropiat.

Un alt poet, **Radu Lucas Dupeş** – ilustrat în chip inspirat de Raluca Andrei, are o definiție a poetului**:***“poetul / prelungire onirică a poeziei / (pasăre phoenix a frumuseții)”*. Unele poeme scrise în stil clasic, sunt deosebit de frumoase, în stil elegiac, bacovian:

“***Tardiv:*** *Păreri de rău, tardiv, te împresoară, / Nu mai există oameni de cuvânt, / Scâncind, chiar nemurirea stă să moară, / Se-ntinde nedreptatea pe pământ. / Când patima îşi ia, din plin, avânt, / Lumini se sting şi umbre te-nfioară, / Lovit de ploi, de arşiţă, de vânt, / Păreri de rău, tardiv, te împresoară. / De vorbe grele-ajung să nu mai doară, / Pentru-adevăr de ceri consimţământ, / Degeaba-i cerţi: nimic nu îi doboară, / Nu mai există oameni de cuvânt. / Cum aurul, ascuns în zăcământ, / Se lasă, periodic, tras afară, / Dispar iubiri fără discernământ, / Scâncind, chiar nemurirea stă să moară. / Călătorind c-un tren rapid, pe scară, / Te-ndrepţi spre-acelaşi, trist, deznodământ, / Zâmbeşti amar când vezi: ca o escară, / Se-ntinde nedreptatea pe pământ. / Se-ntinde nedreptatea pe pământ, / Scâncind, chiar nemurirea stă să moară, / Nu mai există oameni de cuvânt, / Păreri de rău, tardiv, te împresoară”.*

Ioana Mihaela Fraiu – poezie remarcabilă, în stil poet modernist, cu imagini sensibile care gravitează în jurul eului.

Ana Maria Gîbu – copilul predilect al Cenaclului, ne-a obişnuit cu apariţiile ei editoriale, la numai 14 ani, scrie o poezie matură, sensibilă, îndrăzneaţă (cum altfel?) Iată: *“m-am născut / din ţăndări de pătrar / aruncate în lut / cu dor”* . Ea visează la “*un zbor fără prăbuşiri”.* Tânăra poetă se întreabă, firesc*, “**Interviu – ce este iubirea? /** întreb / din curiozitate*

(fiindcă nu m-a atins încă) / ce este iubirea? / şi am primit răspuns… / strop al cerului / cât oceanul / picurat în inimă / foc ascuns / cu flacăra închisă / şi fumul la vedere / boală plăcută / (nimeni nu moare din asta) / tratament – leacuri băbeşti / nu-mă-uita, săgeţica, ochii cavalerului… / otravă bună la gust / se ia de bună voie / câte linguriţe doreşti pe zi / nu are contraindicaţii / dulce amărăciune / zbucium cununat cu bucuria / rană sălbatică / nu vrea nimeni s-o îmblânzească / dereglare de ecosistem / şi dacă / ai fir pentru toate piedicile / torţă pentru toate drumurile / pahar pentru toate fluviile / ai iubire / aştept să mă conving!”

Carmen Tania Grigore – grupajul liric este ilustrat de Andrei Ionuţ Tudor. Poeta şi-a ales universul din viaţa reală, la care adaugă şi filtrează stările proprii, prin metafore şi epitete care-i susţin demersul liric. Ea colindă pe un munte de răbdare, plantaţii de cuvinte, *“cu ploaia pe umeri”,* care o face mai puternică. A pornit “în căutarea seminţelor”, spre “*miezul făgăduinţei”**(Un sezon cât o viaţă).***Tot poeta îi vorbeşte unui manechin dintr-o vitrină, confesându-se*: “da / eu sunt cel învins / din mine curge liniștea nopții / și rămân ca o statuie într-un câmp de maci / cu fluturi atrași de conturul buzelor* ***(Poem legat de dragoste).*** Carmen Tania Grigore

nu se sfieşte să mărturisească: *"duc dorul unor poteci / spre copilărie / am convingerea că dincolo de vârstă / mă aşteaptă un bărbat / acoperit de verdeaţă / ca un templu ferecat / cu băierile inimii / plin de trubaduri / cavaleri ai nopţilor albe / întemniţaţi pe nedrept / nu pot desluşi cărui anotimp / îi aparţin / vulturi de ceaţă /spintecă liniştea / şi deodată / se declanşează / înstrăinarea de sine"* ***(înstrăinare şi dor).***

O poezie tonică, interesantă, care induce o stare de bine, aşa cum spune poeta: "*versuri albe pentru zile negre".*

Poeta care ştie să descifreze "***Semnele timpului"*** - **Elisabeta Iosif** – aduce Antologiei de față un buchet parfumat de poeme ilustrate de Ana Burduja. Ea îşi închipuie o convorbire în spirit cu un interlocutor care nu mai are nevoie de prezentare, în poemul "*De vorbă cu Brâncuşi"*. Poeta manifestă o predilecție pentru mituri şi pentru personajele din mitologie. Privind prin "***Oglinda timpului"*** – poeta străvede "***Duhurile cetății"*** – învăluite în "Dorul de Lumină". Sunt viziuni ale unui Timp oracular în care reînvie toate legendele.

O altă poetă cunoscută, **Maria Doina Leonte** –este ilustrată de Ştefan Mario Grosu. Arderea de sine răzbate din fiecare poem, ca o flacără olimpică purtată de maratoniştii cuvintelor. Un chip răsfrânt în iubire – "*flămândă şi însetată / după colţul de rai"*. Poeta scrie ca şi cum ar oficia *"într-o liturghie a cuvintelor / cu acelaşi potir / ne-am înfruptat din Cer / o secundă / cât Veşnicia / am zburat / pe aceeaşi aripă / frumuseţe şi durere / tu şi eu / înfrăţiţi / în singura cristelniţă / îmbrăţişaţi de Cuvânt / sub singura cruce / albă / de poeme"* ***(Semenului meu amirosind a Cer).***

De fapt, Maria Doina Leonte consideră întreaga planetă drept "***Altarul de sub singurul cer"*** unde *"Scriptura tace cu file neîntoarse / Fereastra nu se mai deschide spre fântână / În rama ei tresar / acelaşi cireş / şi o toamnă târzie / Cine îmi va aminti viitorul?".*

Întreg ciclul prezentat este remarcabil şi merită toată atenţia.

Veronica Pavel Lerner cu ilustratorul Mădălin George Cobuz, în tandem, realizează un grupaj interesant, sincretic, împletind imaginea cu versul: *"pictează-mi vorbele / în pagini / sculptează-mi visele/ în gânduri"*. Poeme blânde, nostalgice, în genul pastelurilor. Un poem remarcabil: ***"Păsările din Canada".***

Iuliana Linte – s-a oprit asupra străfulgerării de gând nipon, alegând pentru antologie poeme scurte, în spirit de haiku. Foarte penetrante şi plăcute la citit, obligă la meditaţie şi la contemplare asupra vieţii şi naturii.

Mihaela Meravei – secondată grafic de Bianca Budău, a reuşit o performanţă: să descifreze Ars Poetica Lirei*: "de țărmurile minții / mi se lovesc lichide cuvintele / idei amalgamate / străbat prin sinapse / creierul încins / prin noaptea de humă / literele oarbe / plimbă visele fără sens / fiorul vorbelor îmi dezmorțește / sufletul / dorul deschide ochii / trezită speranță / a iubirii de artă / învie degetele / când ating lira / cu muzicalitate / se naște un poem".*

Ea îşi defineşte astfel şi lirica sa, plină de muzicalitate şi de sensibilitate.

Andrei Măjeri – pe grafica Andreei Culbece – brodează liric instantanee: ***"6-4 ca la teatru*** *"Aşezat în fața vieții / la cea mai dezacordată harpă / îndrăznesc să risc / se întâmplă uneori să adorm cu capul / pe piepturile spectatorilor / le şterg dunele de lacrimi / cu urechea stângă / cea mai ridicolă din corp / izbesc fruntea de trunchierile firii / când ridic mâna / eu regizorul-bâlbâit ".*

Lucian Mihăilescu – un poet interesant, cu un orizont liric destul de larg şi generos. Care picură şi un strop de mister în versurile sale. Ca o ploaie cu pulberi de aur, pe care un magician o face să cadă, din bagheta lui fermecată. Ceea ce-l face pe autor să exclame, la finalul unui poem: *"Ascultaţi ce melodioase / bătăi de aripi se aud / între umerii delicaţi ai morţii!"* Unele poeme sunt despre singurătate, despre aşteptare şi dragoste: *"Ai plecat de pe insulă, / dar eu tot mai descifrez / urmele paşilor tăi / care se pierd în mare... / În timp ce scriu / cu hieroglife, pe nisip, / manuscrisul apocrif al fericirii".*

Sorin Micuţiu pe grafica Luizei Raluca Blaj modelează stări de graţie din cuvinte. Fascinat de natură, poetul contemplă frumuseţile, ascultând liturghia primăverii într-o plăcută reverie: *"**Ascult liturghia primăverii:** înmuguresc tăcut / sub greutatea singurătății / florile de măr / pătrund adânc în suflet / pe covorul ierbii / odihnesc / bătând la porți de cer / un vis ştrengar / caut / într-un mod egoist / nostalgia copilăriei / să-mi gânguresc cuvintele / sub privirile mamei / înnod anii / pun la dospit / amintirile alb-negru / în Duminica Învierii / le voi regăsi / liturghisind / poemul / neterminat aici".* "*Credinţa rodeşte primăveri"* – scrie altundeva Sorin Micuţiu. Iar altăoară poetul se vede *"captiv / năvoadelor de cuvinte"* (***Follow your heart).*** Tot ce scrie acest poet este notabil.

Raluca Leontina Neagu – susţinută grafic de Raluca Andrei, scrie o altfel de poezie, foarte interesantă, o poveste cu inserţii în real: ***"Poveste cu ochelari pe nas:*** *am găsit poezia închisă într-o inimă veche aruncată în ocean ca o comoară / o ştiam pe de rost era parte din mine nici nu a trebuit să-i văd versurile pulsatile / cuvintele erau grămăjoare de nisip*

îţi puteau intra printre gene şi atât / nu eşti uşor de impresionat valurile sufletului tău nu pot fi conduse / de-asta am fugit la cerul acela de apă şi am căutat liniştea ta în braţele lui. / când am gasit poezia plină de corali şi alge m-am bucurat ca un copil / aveam încă scoici agăţate de păr şi o meduză pe care o subestimasem / îmi pişcase degetul dar nu mai conta puteam strânge luna într-o fotografie / alergam norii şi multe alte năzbâtii din astea pentru că aflasem / iubirea încape într-o poezie şi mai presus de toate fericirea ne transformă-n păsări. / aşa am devenit poetă / dragii bunicii".

Unele poeme sunt meditative ilustrând realitatea văzută prin ochii autoarei."***au apus copacii:*** *stau strânşi unul în celălalt de parcă ar presimţi o iarnă / de parcă singuratea s-ar hrăni cu rădăcini / multe crengi foarte multe / se apleacă şi-mi mângâie obrajii / liniştea poartă pe umeri tot felul de zvonuri / despre noaptea care a prins luna în colivie / copacii tremură trunchiurile lor mă strivesc uneori ţipă / ca păsările".*

Mirela Orban relatează o ***"Poveste despre o altfel de primăvară".*** Poemele au titluri ample, imagini proaspete şi multă gândire filosofică. Nu lipseşte o oarecare doză de autoironie.

"Punct şi de la capăt! *"Cu prezumţia de nevinovăţie / fluturând dezinvoltă la gât / mototolesc ziua / o arunc pe sub mână / direct în recycle bin. / Până mâine seară / când o să driblez iar / cu decorul de kitsch-uri / printre cuvinte învârtite / şi satisfacţii grosolan pastişate / las timpul să mă aibă cum vrea".*

Radu Andrei Popa – poetul care "*muşcă dorul / din colţul de mâine*" – constată că "*Lacrimile miros a singurătate"*, că "***Străzile sunt gutui necoapte",*** un "***Peisaj cu moartea pe umeri",*** şi multe alte lucruri pe care, doar ochiul atent al poetului – diferit de al nostru – le poate vedea.

Camelia Iuliana Radu – secondată de grafica lui Ioan Burlacu – îşi propune, şi de data aceasta, o incursiune lirică în sine, teritoriu explorat bucătură cu bucătură. *"A trebuit sa te beau până la capăt / m-am făcut ţurţure / sunt pură ca lacrima îngerului descris de om / am auzit cum trosneai / cum erai / nimb alb desfăcut / mă strângea lumea ta / mă obliga / deveneam gândul tău / dar nici tu nu ştiai cine poţi fi. / Mă opresc aici".*

Uneori, temătoare că a dezvăluit prea mult din ceea ce era ascuns sub vălurile Mayei, poeta spune: "*Mă opresc aici"* – lăsându-l pe cititor să-şi închipuie un final, după măsura fiecăruia. Deosebit de interesant tot ceea ce propune în acest ciclu de versuri, ca de altfel, în tot ceea ce scrie.

Ioan Raţiu – pare că se distrează, încropind jocuri de cuvinte, aşa cum în copilărie, inventam cântece pentru ploaie, pentru furtună, pentru

vânt, pentru scoică ş.a. Incantaţiile sunt plăcute, în stil vădit popular şi sunt exerciţii de stil şi variaţiuni pe tema ploii, căreia îi dedică chiar şi un Psalm.

Ioana Cătălina Roşculeţ scrie o poezie narativă, alegându-şi acest stil pentru a-şi aşeza mai bine gândurile şi a şi le limpezi. Grafica grupajului este semnată de Raluca Andrei. Ele sunt scurte poveşti, istorisiri, instantanee, văzute cu dioptriile inimii.

Aurel Avram Stănescu – propune un alt fel de mesaj liric, nu lipsit de farmec, în care contrapunctul este femeia, reală sau virtuală, proiecţia unui vis care tinde spre idealitate.

Delia Stăniloiu – ne-a obişnuit cu poeme de marcă şi ne spune pe şleau că urăşte perfecţiunea. Ea se autodefineşte: "***Eu sunt:*** *Eu sunt / o stea îndepărtată / din galaxia / de pe Ning / pe care / n-o vezi niciodată / m-aprind / tresar / şi-apoi / mă sting.* Delia Stăniloiu străbate lumea la paşi de cuvinte. Uneori este o filă albă, sub paşii de cuvinte ai altuia. Autoarea cultivă poezie cu rimă întâmplătoare, fără reguli stricte de prozodie. Cu toate acestea, reuşeşte să obţină eufonii fără cusur. Ritmul interior al poemelor, bate o dată cu inima poetei.

Bogdan Stoian – un alt lirist, prin poemele sale aduce linişte şi o stare de bine. Iată un instantaneu: *"**Nelinişte:** Clopotul bate / cu spirale albastre / peste pamântul / rănit de cruci / nuci albi / cu frunze uitate / de toamna grăbită / sprijină norii / păsări necunoscute/ jelesc cuibul / prădat / de un câine orb / rătăcit printre suflete".* Aici sunt câteva respirări lirice în spirit de haiku. Bogdan Stoian îşi încheie grupajul cu trei epigrame.

Cristina Ştefan – această neobosită animatoare, beneficiază de o grafică a lui Dionis Puşcuţă. Versurile ei, atât de bine înrădăcinate în inimile cititorilor sunt edificatoare. Este o poezie de concepţie şi de revelaţie în acelaşi timp. Ea scrie pe umbra ninsorii cu foc de stele. Tulburător lucru! Cuvintele ei "*sunt fluturi îndrăzneţi / buni de intrat în ochi şi-n gură".*

Poemele Cristinei Ştefan au un parfum de altădată care îţi readuce-n suflet nostalgia primei iubiri, cea care nicicând nu se uită.

Sebastian Şufariu – prezintă poeme de largă respiraţie care gravitează în jurul sentimentului iubirii ori a ideii de poezie. Nostalgia copilăriei este prezentă în unele texte.

Virgil Titarenco îşi cântă sentimental străinătăţii de sine, de oameni, de lucruri: *"**stare de emigrant:** viața / cea mai cumplită stare de emigrant / mereu străin printre cei care au ajuns acolo / în vîrsta aceea / în felul acela de viață / înaintea ta / ei te privesc așa cum meriți / un intrus un novice / unul cu valiza în mînă / mereu găsești pe cineva / care se va apropia și îți va spune despre cînd era el / sau ea de vîrsta ta / cum erau*

verile și toamnele cum erau oamenii vinul cărțile / îți va spune cum ar trebui să te simți / cum ar trebui să te adaptezi / să te resemnezi”.

Autorul este conştient că omul trebuie să aibă rădăcinile sale şi fără ele, poate fi smuls la cea dintâi furtună: “***copacul dinăuntru:*** *mîinile și picioarele / îmi sînt rădăcini / pentru copacul care creşte / spre înăuntru”.*

Ana Tudoran – scrie despre singurătate, despre iubire, despre anotimpuri care trec, lăsând urme. Personificarea singurătăţii, pe care o invită la un tăcut colocviu, pe un fotoliu confortabil, cu o ceşcuţă de cafea înainte lasă a se înţelege că „simpla ei prezenţă e un dar”. Ana Tudoran ştie să creeze un cadru intim nespus de propice Poeziei. Şi în acest cadru îşi plasează sentimentele. Nu lipseşte şi o oarecare doză de autoironie. Şi punctul de forţă care se află, de obicei, la final. Adică, exact ingredientele necesare Poeziei.

*„**vând ieftin fără intermediar:** persoană fizică vând vilă / cu vise ridicate de la parter la etaj / terasa are vedere la mare / unde briza îţi mângâie dimineţile / în aburul blând al cafelei / are all inclusive designul ambiental / al unei iubiri abandonate / la mijlocul construcției / se vinde cu sufletul rămas prin moloz”.*

“Din orice lucru se poate face Poezie” – scria Geo Dumitrescu. Şi e adevărat. De asemenea, se poate dedica oricui, viu sau mort, unor clădiri, unor statui şi monumente sau unor manifestări cultural-artistice. Se poate dedica, aşa cum e cazul aici, un poem “Festivalului medieval Sighişoara”. *“tobele bat / la poalele oraşului /în ritm de balade medievale / domniţele / trec / cu pasul uşor / pe caldarâmul / fierbinte / e festival / lumea / în straie pestriţe / cântă / cu bătrânul folkist / pletele albe îi flutură-n vânt / chitara mai rupe o coardă / din sufletul celor prezenţi / e noapte / dar ce lumină / revarsă pe străzi / bucuria / începe cu Si / Sighişoara cântă cu noi / și a fost ziua întâia”.*

Şi de ce nu? Emoţia trebuie răsplătită cu emoţie. Bucuria, la fel. Aşa se cade. Depinde însă, ce părere va avea Festivalul.

Dincolo de această glumă, Ana Tudoran este o poetă remarcabilă, cu un condei îndelung exersat, cu un stil propriu şi cu o infinitate de mijloace de expresie pe care le uzitează în chip fericit.

Vlad Tulburea – “desenat” în chip inspirat de Marius Crăiţă. Cu toate că poemele sale sunt orchestrate în vers lung şi amplu, poemele nu sunt descriptive. Din ele răsar şi răsar imagini proaspete şi reuşeşte o eufonie plăcută urechilor şi minţii ca o incantaţie. Toate acestea date de parfumul vintage şi de atmosfera creată, străpunsă bland de dialoguri insolite, toate metamorfozându-se în poveşti savuroase şi în portretizări admirabile. Poetul

crează, parcă din cioburi de vitraliu, o lume reală, cu toate frumuseţile şi imperfecţiunile ei. O lume pe potriva lui. Ori, dintr-o lume reală, crează artă, ceea ce nu e puţin.

Poetul este, aşa cum mărturiseşte*: "prea tînăr tovarăşe pentru cuvinte /le păstrez încă în cutia cu rugăciuni"* ***(Vintage collection).***

Floriana Turculeanu – îşi încearcă pana şi chiar reuşeşte caligrafii nevăzute care aduc un parfum de lumină din zorii care seamănă speranţă: *"**zori de zi:** cineva sechestrează întunericul / într-un zâmbet / îi pune pe gheare cătuşe de rouă / astupă gura flamândă cu pletele azurii / pulbere de aur picură / în abisala retină / cu larma trezirii sparge / timpanul diform / orb şi surd / cerberul capitulează".* Floriana Turculeanu găseşte în vers, exact sintagma care dă elementul surpriză şi face din poezie o bijuterie. Toate acestea sintetizate magistral în doar 8-10 versuri, ceea ce e admirabil..

Cristian Ţîrlea – maestru-n metaforă, hiperbolă, personificare şi multe dintre figurile de stil pe care, autorii moderni nu le mai folosesc, din nefericire, rezumându-se doar la limbajul stradal, frust şi uneori licenţios. E bine să uzităm întreaga gamă a figurilor de stil şi să apărăm Poezia pe barricade împotriva trivialităţii.

Acest spaţiu de graţie numit Poezie trebuie să rămână oaza noastrăp de puritate şi frumuseţe interioară, care să cureţe, să vindece şi să producă plăcere şi bucurie. Iată: "***Primenire****: S-a dus pudoarea la pârău / goală de prejudecăţi / îşi arăta nurii / o priveam cu nonşalanţă / sau fără / dar de departe / din imaginaţie în realitate / am încrustat în memorie /*
sfânta deliberare a frumosului / s-a îmbrăcat cu mine / beţi de noi ne-am încălecat pe-o şa / pădurea privea uimită / cu ciupercile ei / ascunse-n frunze tomnatice".

Ana Urma – poeta miniaturilor nipone – soseşte în Antologie cu sufletul pe faţă şi ne oferă cu dezinvoltură şi generozitate să gustăm fărâme din el ca şi cum ne-am cumineca din pâinea şi vinul mântuirii.

De data aceasta este poeta clavirului, a nostalgiilor autumnale care bucură şi întristează ochiul în aceeaşi măsură pentru că prevestesc murirea naturii, goliciunea, pustiul, dar şi puritatea omătului iminent.

Universul ei este alcătuit din ninsori molcome, *"bucurii desluşite pe firul poveştii"*, lampagii, o candelă veche, cortegii de frunze, un *"curcubeu într-un pumn de copil",* tânguiri de clopot, un înger care apasă pe clapa tăcerii, *"gândul într-un pumn de ţărână"* dar şi "*sămânţă de viaţă*" – atât de aşteptată. Apar personaje emblematice: fântânarul, omul cu lira, magul în stele şi lună. Toate acestea, "***Dincolo de înţelesuri când Dumnezeu veghează",*** pe când poeta spune: *"semnez de primire pe vis... un poem".*

Ana Urma ştie că are o misiune sacră pe acest pământ, pe care se străduieşte s-o împlinească: "***Adun din cuvânt:*** *Adun din cuvânt divine rubaiate / Si tot câte patru slobode-n ierugă / De cuget, la tâmple de dor înviate, / Lăuntric să mântui colindul în rugă. /Ferestrele toate îmi sunt luminate, / Mai alb ca zăpada isopul din psalmi, / Brodează ecoul tăcerii lui poate / Porfire de rouă, în poduri de palmi. / Miracol, magie şi crez laolaltă / Destramă din ceruri eternul aseamăn, / În ochi pământeşti privirea e daltă, / Sculptând înfrăţirea în fildeşul seamăn, / Un dor de milenii cu miros de pâine, / De vin şi ambrozii în limba iubirii / Se mistuie veşnic de azi înspre mâine / Şi-n slavă colindul, închin nemuririi".* Şi în această situaţie, cine nu şi-ar dori, oricât de greu ar fi – o asemenea misiune?

Tânărul poet **Andrei Velea –** nu se dezminte nici de această dată. El îşi dovedeşte originalitatea în versuri, cu totul şi cu totul remarcabile. Dincolo de debutul lui strălucit şi de cărţile care au urmat, la fel de notabile, vine mereu cu noutăţi care-l lasă perplex pe cititor. Prin savoare, prin maturitate artistică, în pofida vârstei tinere, printr-un condei sigur pe sine şi foarte original. Ceea ce propune de această dată este un poem amplu care trece peste rigorile prozodiei clasice şi se mişcă liber prin imaginaţia noastră. Poemul este intitulat*:* ***"versuri pentru Lolita" ~dintr-un carnet de-al lui Humbert-Humbert nedescoperit încă~"*** care merită citit şi aprofundat.

Dragoş Vişan – are un grupaj liric ilustrat de Rodica Vasiliu. Poemele sunt, în cea mai mare parte cu o orchestraţie amplă, dincolo de orice teorie a versificaţiei. Dar reuşesc să comunice stări şi sentimente, ceea ce este fundamental pentru poezie. Unele din poeme sunt cu tentă vădit autobiografică. Cultivând experimental în poezie, Dragoş Vişan reuşeşte prin aceste mijloace de expresie să fie cât se poate de original.

Luminiţa Zaharia declară fără drept de apel: *"Lacrimile şi poezia / Sînt supapa mea salvatoare. / Ştiu, voi fi pedepsită cîndva / de copacii pe care nu i-am iubit, / de păsările prea înalte să le ating, / de oamenii pe care nu i-am strîns în braţe, / de tot ce, fără ştirea mea, a fost viu/ O să fiu pedepsită, ştiu."* Poeta comunică idei şi stări interesante*: "poezia ca și antimateria dragii mei / numai după infarct viața își cîștigă / un sens / poezia modernă seamănă cu precipitarea (i)spășită la un psiholog / îndrăgostit și el de psihologia modernă / și care ha îți dă brînci în hipnoză / pe un pat de fachir / să spun: / am făcut un copil / singură / semăna leit cu mine trebuia să-l călesc de mic / l-am dus la patru ani într-un cinematograf de provincie / să vadă alien el mama vreau pipi / și toaleta*

de cinematograf de provincie prăbușită-n moloz / acum e un mic geniu în informatici japoneză și egiptul antic / (un secret de culise din toată lirica a ales bacovia) / atît de modest sub pelerina transparentă rău de cinism / modern / de cîtă psihologie inversă am aplicat cu atîîîta determinare / pe pielea lui leită mie".

Mărturisesc că nu aş fi capabilă să scriu asemenea versuri remarcabile, nici dacă mi-aş pune în cap cu tot dinadinsul. De aceea o admir şi o preţuiesc cu toată puterea pe care mi-o dă Poezia.

Mariana Zavati Gardner – o poetă interesantă, cu inflexiuni post moderniste care a descoperit "***Oglinda cu Vise***" unde îşi poate reflecta făptura, şi toate închipuirile care o însoţesc. Şi unde îşi poate vedea ca prin fum, Peţitorul. Dar mai ales, poate întrezări cum *"în absolut, se figura un alt gând / imposibil de definit".*

Noua lucrare colectivă a Cenaclului Lira21 este, sub toate aspectele, o izbândă a spiritului asupra cotidianului care se prefigurează acerb şi acaparator, înnăbuşind starea de graţie, fără de care, n-am mai avea oxigenul necesar respirării.

Îi felicităm pe iniţiatorii acestui proiect extraordinar şi le dorim, cât mai multe asemenea izbânzi pe tărâmul literaturii, spre edificarea cititorilor şi spre bucuria lăuntrică care nu va intarsia să se reverse în Timp şi în Spaţiu.

Ceea ce dorim din toată inima.

10 Mai 2012

CRITICĂ DE ÎNTÂMPINARE

PE TREPTE DE FRUMOS – SPRE ÎNĂLŢIMI STELARE

Mihaela Aionesei, ***Cerşetori de stele,*** Poezii, volum în curs de apariţie

De ce este asociat mereu Poetul cu ideea cosmogonică de nemărginire cerească şi cu misterul unor constelaţii? Atâtea sintagme dovedesc acest lucru: cu ochii-n stele, alergând după stele, culegătorii de stele, semănători în stele sau de stele, vânătorii de stele şi iată, acum, „***Cerşetorii de stele"*** – titlu metaforic, cât se poate de misterios şi tainic, sugerând căutarea şi neliniştea continuă a creatorului, veşnic visător, veşnic înamorat, pururi cu ochii pe boltă, fascinat de lună, de astre şi de toate fenomenele cosmice la care asistă, conştient sau nu, dar, fără doar şi poate, inspirat în cel mai înalt grad. Poetul este echivalent cu lunaticul, cu magul, cu astrologul, fascinat, cucerit, întreprinzând călătorii închipuite în infinimea presărată cu puzderii de luminiţe care parcă îl cheamă, îl strigă, îi arată locul destinat unde i se va sfârşi călătoria terestră.

„***Cerşetori de stele”*** – volumul de versuri propus de Mihaela Aionesei se află circumscris unui asemenea context astral propice creaţiei. Dar care poet nu şi-a îndreptat privirea, noaptea, pe boltă şi nu a fost cucerit de frumuseţea de negrăit a licuricilor nocturni, sclipind cu intermitenţe sau de şuviţa luminoasă lăsată de o stea în cădere?

Artişti, compozitori, pictori, poeţi, prozatori, dramaturgi au fost deopotrivă atraşi magnetic de universul astral care reprezintă inspiraţia, inefabilul prin excelenţă. Să ne amintim de Eminescu – reperul nostru suprem – în atâtea poezii care au ca tematică Universul înstelat.

Selecţia propusă de Mihaela Aionesei este edificatoare pentru talentul, sensibilitatea, prospeţimea, bogăţia mijloacelor de stil pe care le dovedeşte din plin în această carte. Poeta se numără printre tinerii creatori talentaţi, formaţi la Şcoala Lirei, sub atenta îndrumare a poetei Cristina Ştefan. Ea este un exemplu strălucit al acestei grupări care adună şi formează tinerii – pe trepte de frumos spre cele mai înalte piscuri. Efortul conjugat are, de fiecare dată rezultate uluitoare.

Toate sentimentele, în cele din urmă, se metamorfozează în cuvânt în cele mai neaşteptate chipuri. Mihaela Aionesei defineşte poetul drept *„etern truditor de cuvinte / precum fântânarul / adâncit în groapa înfricoşătoare / până aude cu urechea sufletului / murmurul apei / dincolo de oglinda obscură / nimeni nu ştie taina / numai poetul strecoară lutul / şi soarbe apa”* ***(Poetul).*** Poemul care dă titlul volumului, închipuie un spaţiu de graţie unde poeţii se simt în largul lor, *pe o stea la un murmur de ape:* ***“cerşetori de stele:*** *există un oraş invizibil suspendat / în care se întâlnesc poeţii / stau pe o stea la un murmur de ape / un oraş în care timpul se încovoaie mai greu / fântânile ies cu plinul şi întâmpină fiecare suflare / tremurată pe buza lunii / îngeri cu o singură aripă umplu călimări / pentru liniştea umbrelor / în partea asta de lume e altfel îmi spun / iubirile se nasc şi nu mai mor nasc şoapte / lucrurile devin fantasme se îmbracă în idei / şi aşteaptă la răspântia cerului lumina / la porţile oraşului suspendat / îngenuncheate sunt doar aşteptările cerşetorilor”*

Motivele cosmice sunt prezente (cum altfel?) – în aproape orice poem, şi e firesc aşa, fiindcă suntem legaţi de celest, mai mult decât de teluric. Locuitor al ţărânei, omul e mulţumit, doar atunci când îşi îndreaptă ochii spre cer. Acolo e viaţa, dorul, mântuirea, veşnicia. Desigur, există persoane legate cu rădăcini adânci în pământ, legaţi de obiecte, de locuri, de oameni, dar mai ales de toate cele materiale. Ei nu vor simţi dorul de stele decât, poate, în ultima clipă. Sau nici atunci. Se vor vedea cu mâinile goale, în faţa Cerului pe care l-au ignorat toată viaţa.

Poetul populează Cerul cu propriile lui trăiri şi sentimente. E locul tainic unde el tezaurizează tot ce au mai bun şi mai sfânt. Tot acolo sunt şi inima şi sufletul lui. Scormonind Cerul cu închipuirea, îl vei recunoaşte, îl vei regăsi şi-i vei afla toate visele proiectate pe marele ecran al bolţii. Acolo se vede tot, nu te mai poţi ascunde. Lucrurile cele mai tainice, dorinţele, care nu s-au putut înfăptui, se găsesc acolo, intacte.

Despre drumul parcurs de poetă până până la desăvârşire, s-ar putea spune multe. El presupune: frângeri şi înfrângeri de sine, singurătate, izolare, escalararea zidurilor, urcatul pe trepte, pas cu pas, cu un bolovan în spinare, precum miticul Sisif. Mai presupune capriciile daimonului, care nu se lasă întotdeauna înduplecat, ieşirea din trup şi metamorfozarea în "Altceva", cum a spus Nichita "*Altceva/ cu mult mai înalt / cu mult mai frumos" –* dar mai ales, înseamnă Crucea, reazemul umerilor.

Limbajul metaforic, alegoric şi uneori hiperbolic din poeme, scot la iveală o autoare preocupată, nu numai de lună şi stele, dar şi de fenomenele sociale cu care omenirea se confruntă, fenomene la care ea nu poate rămâne indiferentă, datorită educaţiei morale şi civice: *"jefuiţi de sărăcie amanetăm / rănile conservate cu sare / din pâinea amară dăm câinilor / care au ros ani în şir ciolanul / şi-acum bat cuie în mâini / joacă ţonţoroiul pe capete sparte / lihniţi le plângem de milă / foamea din noi o donăm în rate la bănci / lingem durerea asfatului ud de lacrimi / taxa mizeriei cu sudoare o plătim / mogulilor care n-au nici un Dumnezeu / aprindem torţe din trupuri strivite / sub greutatea zilei de ieri / azi înfruntăm furtuna ne zbatem în valuri / mâine învăţăm mersul pe apă /înghiţim disperarea acceptăm nepăsarea / „ potoliţi-vă foamea / înmulţiţi pâinile şi peştii din suflet " / e singura lege pe ordinul de zi".*

Aici se dovedesc şi se probează calitatăţile de protestatar şi tribun ale poetului care nu umblă doar cu capul în nori, culegători şi păstrător de metafore, ci coboară cu picioarele pe pământ, printre oameni, se face voce pentru ei, se face Cuvânt care răsună mai tare ca din trâmbiţă.

Esenţială pentru autoare este "*matca în cearcănul căreia / îmi adun apele / ori de câte ori fântânile mă dor"*. Această matrice căreia îi aparţine şi pe care nu a putut s-o uite niciodată, oriunde a pribegit, şi la care se reîntoarce mereu, reprezintă "*pântecul matern"* unde: *"aştept să mă nasc / locuit de oricine".*

Ca orice poet, Mihaela Aionesei nu-şi reneagă (nici n-ar putea!) rădăcinile care o ţin adânc împlântată în ţărâna, aceeaşi, unde plecările – devin reîntoarceri, în pofida vieţii – doar una - de la naşterea sinelui, până la secunda din urmă. Pentru ea, *"realitatea străluceşte într-un colţ / picior de lemn lustruit / numai bun de sprijinit ziua de mîine / mă înham răbdării de a*

fi / peşte la valuri fără orizont / Doamne în curând / n-am să mai înţeleg nimic / dă-mi puţină apă" ***(Sete).*** Apa de care vorbeşte poeta este apa vie, apa vieţii, menită să-i înduplece setea şi să nu mai simtă arşiţa pământului, care-i mistuie tălpile.

Se spune că ţărâna patriei nu-ţi va înţepa niciodată călcâiul. Dar există şi locuri pe care păşeşti ca pe jăratec, până când nu le stropeşti cu lacrima şi sudoarea ţâşnite direct din inimă. Drumul nu e întodeauna neted. El prezintă asperităţi, suişuri şi coborâşuri, întortocheli, părţi întunecate şi părţi luminate. Important e, o dată ce ai pornit pe el, să nu te întorci din el, ci să depăşeşti toate obstacolele, până la ţinta finală.

Izbăvirea prin cuvânt – aceasta aşteaptă autoarea după ce a suit atâta, cu munţii-n spinare. De asemenea, timpul prezent, cel trecut şi cel viitor sunt convertite în mii şi mii de cuvinte.

Sublimă prin magia pe care o degajă este poezia "***Ora pământului":*** *luna răstignită între doi copaci / îşi scurge mierea- / mir pentru răni nevăzute / păsări rămase fără cuib / umblă speriate / pe sub cer nicio poartă / doar ghearele nopţii / sculptează Siberii / în lumea de ceaţă / prin ochii mării / tăcut îşi plânge neputinţa / de-a mai putea purta pe umeri / mătasea albă a florilor de măr / din templul îngenuncheat / se înalţă un glas de suflet troienit / „ Elohim "..."* Foarte frumos, foarte real, aproape pipăibil cu inima…

Se regăsesc aici şi iubirea şi ispita şi păcatul şi simţământul religios şi maternitatea, bucuria şi rodul pământului, natura şi cerul, înfrângerea, ridicarea. E poate cea mai reuşită poezie.

Viziuni, peisaje stranii cu pământul care s-a întors spre sine, copaci îngenuncheaţi, cu timpul care "*se scurge în fâşii / prin lutul verde / a speranţă",* cu muguri cu fruntea spartă care privesc în ochiul cerului, şi frigul care, neputincios, se piteşte într-o scorbură…Atâtea imagini superbe, atâtea metafore inedite!

Poetul are o misiune înaltă în condiţiile în care, cosmosul însuşi ia atitudine: până şi *"pietrele vorbesc / stele scriu romane / valurile sunt pagini / ţesute de mare / din scoici / şoaptele înalţă altare / luna arde un infinit / noaptea scurge norii / într-un alb descânt / freamătă ţărmul de iubire / pe un portativ de alge / meduzele compun o simfonie / ancorat e timpul / în fereastra albastră / zorii murmură un dor / singur răsăritul / mai sărută o dată / talpa incendiată / a unui asfinţit"* ***(Feerie).***

Că nimic nu e simplu şi că poetul şi-a asumat un destin de Sisif, reiese limpede din următoarele versuri: "*viscolesc umerii goi / spaime şerpuiesc în artere / clipele înghesuie / cuburi de gheaţă în sufletul gol / fluturi orbi bat geruri în călcâiul ei / dar nici atunci nu opreşte / îţi muşcă buzele / până*

simte pulsul durerii / rostogolit în copite / se smulge iernii / şi-o rupe la fugă”. Aceste mortificaţii şi jertfe aproape neomeneşti fac să răsară poezia precum orhideea printre spinii deşertului, unde se întrezăreşte “un sâmbure de lumină”.

Ceea ce se remarcă în aproape toate poemele e tristeţea, melancolia funciară, e nostalgia timpului prăbuşit în sine şi lipsa oricărei bucurii: “*prăbuşită în neguri / las dinţii amintirii / să-mi muşte / rana despăturită de umbre / spaima latră în adâncuri / dincolo de ridurile scoarţei / zvâcnesc încă de sevă / încătuşate primăveri / astăzi / ne mai desparte o cameră / a inimii / să spargem noaptea albă / şi să culegem fluturi*”. Ori: “*mă ninge mov / sub tropot de nori / gândurile trosnesc / durerea se dezlipeşte de rană / privirea destramă un dor / e vremea când toamna / mă jefuieşte de rod / şi iarna mă ninge mov / în urmă rămâne umbra / ultimul bănuţ auriu / plătit la vama / anotimpului care am fost*”.

Atmosfera bacoviană reiese chiar din poezia cu acest titlu: “Bacoviană”: *şi bâjbâi orb şi surd / flămând de armonie / dezlănţuite ploi mă ung / mă risipesc şi mă adun / în matca mea de agonie / e vânt, e rece de mormânt / şi văd cum cad din mine bland / stropi de melancolie*”.

Şi dacă nu ar exista Cel care “*scoate lumina din fântâni”* – care să-i arate drumul, s-o călăuzească, atmosfera aceasta ar înghiţi şi ultima picătură de speranţă. Tristeţea, oboseala, visul curmat, sufletul gârbovit, povara zădărniciei, aşteptarea, deznădejdea, gustul amar de neputinţă te pot face să abandonezi lupta, dacă nu ai avrea drept sprijin umbra crucii şi Cuvântul care te apără: *“ciutură spartă mi-e credinţa / se duc secunde în aval / opreşte timpul la răscruce / astăzi se zbate şi-i grăbit / pe umbre răstignesc o cruce / răpun trecutul”* ***(Răscruce).***

Poeta şi-a propus, să ridice singurătăţii şi tăcerii, *“din stânci / un templu până la stele”* ***(Rătăcire).***

Încercându-şi condeiul şi în stilul clasic, Mihaela Aionesei a reuşit performanţe uluitoare în poeme a căror eufonie, vibraţie, cadenţă, incantaţie, îţi pătrund în suflet: *“**alungă-mi norii** : m-a ruginit şoptit în frunză dorul / şi m-a cernit în noapte vântul rece. / pelin de flori mi-a dat să beau amorul / în toamna asta care nu mai trece. / mă rătăcesc prin crengi ca ceaţa deasă / şi caut în zadar o lună nouă, / aş vrea să-mi fii brumar, să-ţi fiu aleasă / în toamna asta care nu mai plouă. / tu-mi risipeşti tot ce adun prin gânduri / şi mă răneşti cu tot ce mă-nconjoară. / rămâi arzând un ultim zbor de fluturi / în toamna asta care ne-nfioară. / îmi sclad un vis în vinul din podgorii / şi delirez în drum spre casă. / o rugă mai cerşesc: „alungă-mi norii” / din toamna asta care nu-i a noastră”.*

Târziu, iarnă, îngheţ, sloi, nopţi zălude, lanţuri, păsări de pradă,

umbră, risipă, urletul tăcerii, gol – iată elementele poeziei de dragoste la Mihaela Aionesei. Se ştie că poetul scrie mai bine când e trist şi nefericit. Jose Marti scria: “Dintr-o rană mai cumplită / iese versul mai frumos”, iar Bacovia spunea, la rândul lui: “Învineţit de gânduri / cu faţa la pământ / omul începuse să vorbească singur”.

Între nefericirea şi tăcerea neagră a sufletului, trebuie să mai existe ceva, însă. Alfel, cu toţii am fi copleşiţi, îngenuncheaţi de amărăciune. Acel ceva este frumuseţea, sublimul. Frumuseţea care va salva omenirea. Frumuseţea aceasta e Arta, Cuvântul, Creaţia. În definitiv, de ce se scrie atât de mult? Ca să sporească tristeţea şi dezamăgirea? Nu, pentru a le alina şi a le risipi, conferind auditoriului, o stare benefică, o stare binecuvântată de linişte şi pace interioară. Convinsă fiind că autoarea, pentru acest deziderat luptă, cu mijloacele proprii creaţiei sale, să căutăm filonul de aur, cu dioptrii sufleteşti, pentru a ne împodobi cu Lumina de sine, cea neînserată şi a porni din nou, mână-n mână, în căutarea primăverii veşnice.

Poeta Mihaela Aionesei se consideră bântuită de fantasma unui blestem al nerodirii, dar se înşeală: ea scoate la iveală mereu, din sâmburi de cuvânt, creaţii menite să rodească, mai curând sau mai târziu, în pământul reavăn al sufletului oricărui cititor. Pentru că seminţele de gând şi de cuvânt pe care le presară, sunt sănătoase, cu miezul mustos şi izvorâte dintr-o inimă cât se poate de curată. Iată, de pildă, acest poem: “*blestemul rădăcinii: în ziua aceea / păsările au căzut secerate / sub ierburi pârjolite / şerpii şi-au lăsat amprenta / din ziua aceea / un dor de muguri stă răstignit / în scoarţa bolnavă / prin crengi încovoiate de rugăciuni / moliile macină / povara pântecului sterp / printre paragini / frunza vândută pe talanţi /cu umilinţă încă strigă: / „ întoarce-mi rădăcina înapoi la cer / şi iartă-mi nerodirea “*

Pe lângă înţelesul care se descifrează lesne, pe lângă miezul suculent, autoarea strecoară şi câte o pildă – ca un temei de rămânere.
Motivul şarpelui este frecvent şi el se referă atât la teama cât şi viclenia omului. Ceva mai senină, mai limpidă, fiindcă se referă la paradisul copilăriei, este poezia: *“**cineva încă mă ţine de mână**: departe e vremea aceea / dar îmi amintesc / livada bujorii prispa casei / răsturnată într-un petec de cer / fără să număr zile şi nopţi / mă legănau fâşii de vise / uneori alergam la marginea satului / cu cârdul de copii / prindeam curcubeul / îl înfăşuram pe degete şi râdeam / râdeam cu atâta poftă de viaţă / asta ne era singura grijă / inventam jocuri / (leapşa, v-aţi ascunselea, şotron, / flori, fete şi băieţi, bâza) / ciudăţenii ale secolului trecut / ar spune unii / dar cât de dalbă era / cât de senină lumea aceea / nici eu nu ştiam / nici ea”*.

Cu toată starea mohorâtă a unui “***suflet gârbovit”,*** poeta întrevede un *“ochi de lumină / unde păsările desenează cercurie / în care poţi doar*

*visând / să rostogoleşti cu degetul poeme / rămâi precum copacul în pădure / chiar dacă sub scoarţă / sufletul freamătă gârbovit / pe umerii lui copilăria / înfruntă ninsoarea / precum cerbul teama de lupi****"(Suflet gârbovit).***

Mihaela Aionesei practică panseul, versurile sale având un substrat filozofic, dacă nu cumva, înţelepciunea se situează chiar la suprafaţă, sub formă de definiţie poetico-filozofică, şi o detectezi uşor, ajunge doar să arunci o privire. Iată: *"viaţa / căruţă răsturnată de vise / în care caut acul să peticesc un sens".*

Ea practică paradoxul ca stare existenţială şi lege a compensaţiei: dacă dobândeşti ceva bun, neapărat trebuie "plătit", ca într-o fatalitate, cu ceva rău: *"pentru fiecare dor ascuns / sub pleoapă / fărâma de umbră râde şi/ plânge / pierdută în haina de om / încă ridică pe umeri castele / păpuşilor de lut / visele se sfarmă tot mai des / şi nu ştiu în ce să adun / bucăţile de suflet din mâinile căuş / între noi o umbră crestează dimineţi".* Nimic nu este gratuit, nimic nu se obţine fără jertfă şi fără muncă istovitoare, aproape insuportabilă. Foarte frumos poemul: "***Adie o mirare de înger***" dedicată memoriei lui Fănuş Neagu: *"hergheliile s-au oprit / în păşunea albastră / nu mai nechează nici umbra / agăţat de un nor / a rămas doar un strigăt / să spargă liniştea / prăbuşită de ieri în fereastră / pe creanga de zarzăr înflorit / atârnă o lume buimacă".*

Există în volum imagini tulburătoare, cu sintagme reuşite, inovatoare: precum: *"cerul ca o pâine se frânge / de prea multă lumină"; "pădurea toată a căzut pe gânduri"; "mulţi păstori au învăţat să cânte / dar numai doina unuia se auzea / din osul cerului; "cu sufletul pe buze / primăvara şi un miel rătăcit / la piciorul crucii aşteaptă", "păstoresc liniştea / fără să găsesc păşunea / învăţ muţenia bobului de grâu / ştiu transferul luminii se face / înghiţind un anotimp de întuneric; "mă apasă cununa de spini / resemnată / duc stigmatul de a fi";* ş.a.

În oglinda de sine, poeta se priveşte atent şi caută să se recunoască: *"**caut un nume zilei de mâine**: copil desculţ în lumea de cuvinte / cu inima de mână rătăcesc / spre mâine / o poartă / un zid / morişcă învârtită / de fluturi orbi / las teama să se zbată în ochiul nopţii / bat la porţi de stele / îmi tac singurătăţile / să ascult un ţârâit de greieri".* Iată ce frumos se autodefineşte: *copil desculţ în lumea de cuvinte!*

De fapt, în această mirifică lume, cu toţii suntem copii zburdalnici ca iezişorii păscând pe miriştea de aur şi aşa trebuie să rămânem, la această condiţie, dornici de viaţă, de bucurie, de lumină şi rouă. Bătrâneţea lumii de cuvinte înseamnă oboseală, blazare, renunţare.

Panseuri lirice există şi în textele scrise în spirit de haiku, creând o viziune esenţializată asupra lumii şi fenomenelor ei.

Într-un poem emblematic pentru întregul volum, Mihaela Aionesei spune: *“adorm legănată de chipul din năframă / la marginea unei simţiri / copleşită de melancolie / lumina îmi dezleagă pupilele”**(Chipul din năframă).***

Reîntoarcerea în patria copilăriei nu se produce întotdeauna cu lejeritate. E multă hărmălaie acolo şi intrarea nu-i liberă. E nevoie de un preţ, un bilet de voie pe care nu-l ai. Trebuie să pândeşti momentul prielnic. Nimic nu mai este cum a fost şi căutarea continuă în chip dureros, pentru că multe locuri sunt goale.

“toate îşi au rostul lor / numai eu / când vreau să întorc / spatele crucii / regăsesc aceeaşi toamnă / care păstrează în frunze / parfumul mângâierilor ei / şi-atunci ca o ciută / fugărită de umbre / mă aciuez înăuntrul meu / s-ascult cum sapă veşnicia”.

Atunci te simţi bântuit de nostalgie ca de năluci şi nu ştii cum să le alungi: *“în odăi răvăşite de vânt / paianjenii ţes aceleaşi pânze / ziua se târâie ruginită / lângă liliacul înflorit / m-aşteaptă vatra de lut / pâinea / şi-o cană cu vin / îmi spun „ bine ai venit acasă” / în mine ninge o iarnă / şi mi-e urât / găsesc puterea să încolţesc o rugă / împrăştii norii şi adorm / ca un copil cu tine în gând”* ***(Nostalgii).***

Aici apar simbolurile cristice: pâinea şi vinul. Pâinea întru fiinţă, sângele vinului. Ca simbol al perenităţii, al statorniciei şi al familiei reunite, apare şi vatra de lut. Orice împlinire sau orice nereuşită înseamnă pentru Mihaela Aionesei o pagină de viaţă, pe care poeta le consemnează cu scrupulozitate în cronica inimii.

În drumul ei către sine, poeta a descoperit un dualism pe care cu greu îl poate învinge: *“**dualism**: deschid coperţile aceleiaşi cărţi / filă cu filă / desfac sufletul unui orb / dincolo / fereastră şi zid / umbre încăierându-se / eu şi cu mine”.* E firesc. Nimeni nu are doar un chip, ci doar un singur suflet care nu poate fi multiplicat.

Poeta se fereşte de clişee literare, de drumuri bătătorite, poezia ei este limpede, subscrisă nici unei generaţii, ea este pur şi simplu singulară în spaţiul liric de azi, atât de poluat de texte prefabricate, cu influenţe străine.

Cu aceste cuvinte de recomandare şi cu simţământul datoriei faţă de o colegă mai tânără, apreciez noua alcătuire lirică şi cred în evoluţia fericită a acestei poete.

14 mai 2012

MĂSURA DE NECTAR A POEZIEI

ROMEO TARHON, ***Şi îngerii au îngeri păzitori,*** - poeme – Editura Naţiunea, Bucureşti, 2012

Este ştiut că poezia se poate transmite prin toate căile posibile, omeneşti şi neomeneşti. Ea poate fi scrisă pe frunze, pe azur, pe nisip, pe foi de hârtie, pe plasmă, pe nori şi chiar pe firul de iarbă sau pe zăpadă. Ea are căi freatice de comunicare şi comuniune electivă, care nu pot fi aflate decât cu ansa iubirii. Şi dacă nimereşti (după căutări îndelungi) izvorul freatic, te scalzi şi te răcoreşti în apa ei vie, până devii neprihănit şi-ţi cresc aripile pentru zborul continuu.

Căile pe care le-a descoperit Romeo Tarhon în volumul, atât de inspirat numit: "***Şi îngerii au îngeri păzitori",*** se întâlnesc şi se împletesc precum vasele comunicante care menţin apa la acelaşi nivel, indiferent de mărimea, forma şi capacitatea lor. E un mister aici, care nu se distaină.

Şi aşa şi trebuie să fie. Inefabilul nu poate fi atins, nici frământat cu mâna ori picioarele, precum aluatul de pâine sau lutul de casă.

Poezia propusă de Romeo Tarhon are darul de a mişca până şi pietrele. Mută munţii, la fel ca şi bobul de credinţă. Şi fierul asudă şi arborele îţi face semne din frunze când e atins de ea. Natura umană intră în rezonanţă cu natura cosmică. Omul se îndumnezeieşte. Îşi confecţionează aripi şi încearcă zborul suprem. E un tumult care nu poate fi stăvilit. Cine se molipseşte de Poezie devine rob şi supus acestui jug dulce. Cei care au prins acest microb, se recunosc de departe. După strălucirea din ochi, după bătăile inimii. Ea va curge prin vene, la fel ca maladia iubirii, în inimile copiilor de la 7 la 70 de ani, cum sună un refren franţuzesc. Şi pentru această stare de graţie nu există remediu. Nici sedative. Pentru că ai ucide, o dată cu sentimentul, toate urmele de frumuseţe.

Pe de altă parte, arta are capacitatea de a sensibiliza, de a produce mutaţii în conştiinţă, de a pătrunde în profunzimile sufletului omenesc, de a

îmbunătăţi şi a edifica omul, înălţându-l pe culmile cele mai înalte ale demnităţii.

În pofida a ceea ce se întâmplă azi în cercurile literare şi în şcolile şi generaţiile de literaţi, Poezia se ridică şi ne ridică mai presus de noi înşine. Călătorind pe aripile ei, omul se poate lăsa în voia visului şi a închipuirii.

Natura umană a autorului nu poate fi separată în totalitate de opera sa. Cele două se întrepătrund şi se îmbină. Rareori, pot fi disociate.

Selecţia volumului de faţă, tocmai acest lucru vădeşte.

O poezie frumoasă, care se apropie de sublim, aşa cum este şi sufletul autorului. Cine scrie despre îngeri, despre iubire, despre frumuseţe şi adevăr, acela nu poate avea decât un suflet pe măsură.

Chiar dacă autorul a disociat poemele, în două mari categorii, cele pentru poemul "***Rugă fără sfârşit"*** şi altele – libere de tematică, frumuseţea lor este aceeaşi. Sâmburul de inefabil încolţeşte din toate la fel, pentru că autorul este egal cu sine însuşi.

O poezie suavă, de o gingăşie aparte şi în acelaşi timp, adânc înfiptă în cotidian, cu rădăcini în glia străbună, care respiră un aer de patriotism autentic, o poezie în acelaşi timp angajată şi liberă de constrângeri. O poezie plăcută, misterioasă, tainică, inefabilă. Cum poate fi inefabilă sământa semănată-n pământul de suflet? Iată că e.

Poezia poate orice. Şi are o mie de înţelesuri. Cu cât pătrunzi mai adânc în ea, cu atât vei afla mai multe nuanţe şi accente.

Eu n-aş disocia cele două categorii de versuri din acest volum. Ele se completează în chip fericit şi se rotunjesc în acelaşi întreg.

Un poet reprezintă ochii şi urechile obştii, conştiinţa ei. El e un tribun şi un apostol venit să aducă vestea cea bună. El strigă, uneori în deşert, până vocea i se face tulnic.

Scriind, devenim, aşa cum spune autorul, copiii lui Dumnezeu, "*crescuţi în puf de versuri"*. ***(Şi îngerii au îngeri păzitori).***

Iată ce menire sublimă are Poezia: de a ne purta pe aripi, de a ne face leagăn şi culcuş în "*puf de versuri!"* Chiar dacă uneori umblăm pe jăratec.

Un poet pasional, arzând de dorinţa de a fi iubit, devorat în iubire, mistuit de doruri necunoscute, tulburat şi tulburător, uneori prea visceral, alteori prea eteric (extremele se atrag) acesta este Romeo Tarhon în volumul de faţă.

Astfel de trăiri pasionale în vers, pot seduce şi pot speria în aceeaşi măsură. Dezlănţuirea simţurilor este iminentă, dar ea are ca temei iubirea necondiţionată, iubirea liberă de orice constrângeri. Dar iată că, după oboseala pricinuită de dragostea neîntreruptă, intervine calmul, luciditatea, tihna, dorinţa de înălţare, de a ridica o coloană pe care poetul doreşte s-o

înalţe "*vers după vers",* această lucrare având ca scop: *"Şi-n vârf, la Cer, vom înălţa icoana / Iubirii-n al iubirii univers"* ***(Rugă fără sfârşit – 2).***

Ideea este că, până şi îngerii se închină tainic în faţa oricărui creator.

Romeo Tarhon, în sprijinul poemelor sale aduce un întreg bagaj de figuri de stil cunoscute, dar şi unele invenţii lingvistice proprii, care dau substanţă şi esenţă poeziilor. Ex. *"Degere focul răimea"; "Visul împlumbat în vise"*; ş.a.

Ca procedee stilistice, autorul foloseşte: metafora, repetiţia, oximoronul: Ex. "*Sunt aripi de-nălţare şi cădere / În lunga noastră scurtă viaţă…"* ***(Rugă fără sfîrşit – 5)****.*

"*Sunt rupt în două ca o trestie la mal"* – spune poetul, în lupta dintre pământesc şi ceresc, eterna dispută a omului. Faptul că participă la ridicarea unui edificiu spiritual care nu se va dărâma în timp, îl îndreptăţeşte să se socotească un zidar, un meşter care adaugă cărămizi coloanei infinite a Poeziei: *"Sunt ca şi voi şi lîngă voi zidar / De ziduri mar ice nu s-au mai zidit / Pentru cupolă, cruce şi altar / Înaltului POEM FĂRĂ SFÂRŞIT… // Sunt ca şi voi, un Om care zideşte / Din versuri o coloană nesfârşită / Cu fiecare strofă-n inimi creşte / Columna ce din inimi e clădită"* ***(Rugă fără sfîrşit – 4).***

Autorul foloseşte repetiţia pentru a obţine un efect mai puternic şi a rezona mai mult în sufletul cititorului. Ex.: "*o clipă din timpul timpului din ceruri"; "de rătăcirea ta în rătăciri rebele"; "apa locului de apă"; "piară piatra pietruită"; "Sub verde voal în vălul verde moare"; "modul peste modul înalţ spre cer modulele-n convoi";" în timpul unui timp fără de timp"; "sunt poate, doar, o umbră a umbrei ce o caut"; "când sângele lunii ucide a rănii grea rană*"; *„şi inima-mi de piatră din piatră să o scoţi*"; *„Din negurile negurilor nesfârşite"; „Tronai etern peste un timp fără de timp"; „Inelul de inele, ecou după ecou…"* ş.a. Aceste versuri repetate, devin o incantaţie suavă cântată sub balcon şi acompaniată de lira unui trubadur veşnic îndrăgostit. Şi vai, dacă n-ar fi aşa!

Aceste mici artificii, inversările studiate de verb şi jocurile de cuvinte dau savoare şi farmec versurilor. De altfel, spiritul ludic este prezent pretutindeni.

Poetul se recunoaşte un "*cioplitor de versuri*", un meşter artizan în lemn, în piatră, în orice alt material care să redea frumuseţea cuvântului. Eu aş spune că e un şlefuitor de diamante, un meşter de bijuterii sufleteşti de atârnat pe dinăuntru. De asemenea, el vede Poezia ca pe "*iubita iubiţilor ce mor" – "cea mai dragă, perversă şi frumoasă/ amantă"*, căreia îi face toate hatârurile, numai să nu-l părăsească. E aici un joc de aparenţe şi perplexităţi, precum cel al unui cuplu de îndrăgostiţi care se cheamă şi se resping, se

hârjonesc şi se supără, se aprind şi se răcesc, dar nu pot trăi unul fără celălalt.

Fie că sunt sculptate în rana pietrei, fie cântate „*cu lacrimi suave de vioară”*, versurile de dragoste degajă sensibilitatea şi gingăşia omului veşnic îndrăgostit de...dragoste. De dragoste şi de cuvânt bun şi înălţător. Un tril nesfârşit cântat de pasărea măiastră, ascunsă în cuib sufletesc, dar care are rezonanţe în întinderea pădurii, cuprinzând toată făptura, fie cuvântătoare, fie necuvântătoare. Însăşi natura intră în rezonanţă cu acest cântec prelung de chemare a perechii ideale.

Iată însă că, nu numai cântece de amor meşteşugeşte poetul, dar şi de adâncă simţire românească. El îi creează o aură sacră patriei şi o socoteşte icoană. Snopul de lumină pe care-l împrăştie Cuvântul, devine imagine sonoră, o columnă nesfârşită pe care îngerii urcă, înălţând versul la rang de liturghie. *„Lumină şi scânteie*” este acest cântec prelung, cu refrenul fredonat la unison de sute de voci lacome de sublim, flămânde şi însetate de spiritualitate, un „*imn marilor speranţe din suflet şi din gând”*. ***(A patriei icoană).*** Ce poate fi mai minunat şi mai înălţător? Pe aceste aripi de lumină poate zbura orice muritor şi nu va mai simţi povara anilor, nici a măruntelor tribulaţiuni cotidiene.

Iată câteva versuri de o frumuseţe negrăită, ci doar simţită şi adânc împlântată în suflet: „*Hram pentru Neam vă este şi Glia milenară, / Altarul din săruturi pe-a ţării gură caldă, / Eternul edificiu ce nu va să mai piară, / Lumina din lumină ce pururi o să ardă, // A patriei icoană ce nu o să mai doară. / Ruga iubirii voastre e bocet în cetate, / Ofrandă pentru ţară din versuri ce jelesc / Mormântul neputinţei când soră lângă frate / Abia mai plâng atunci când se-nfrăţesc, / Nemaidoinindu-şi dorul în graiul românesc”* ***(A patriei icoană).***

E uimitor, însă, cum coexistă şi se împacă destul de bine, poezia patriotică, cea de dragoste şi cea socială în palmaresul lui Romeo Tarhon. Şi cum, limbajul, uneori frust al poemelor de dragoste, cu mult prea pasionale şi viscerale, se mulează perfect pe structura sufletească a cititorului sensibil şi eventual pudibond. Faptul că limbajul nu şochează este un merit al autorului, de a preface în vers, tot ceea ce atinge, la fel cum odinioară, Regele Midas prefăcea în aur toate lucrurile atinse. Frumuseţea cuvântului te seduce şi te răpeşte, înainte de a apuca să faci un gest de respingere. Şi aceasta este o artă de mânuire a cuvântului.

Nici dimensiunea spirituală nu e neglijată. Şi aici versurile devin cântec sublim îngânat de mâinile copiilor surdo-muţi: „*Sunt parte de lumină din lumină lină / Şi parte vie de trup mort, reîntrupat... / Cel ce din moarte*

va să vie viu, să vină! / Hristos a înviat. A înviat cu-adevărat! // Sunt uneori copilul alor mei, de-atunci / Când raiul casei părinteşti îmi era rai /Încă de când iubeam târâş, pe brânci... / Ce dor îmi e de-al amintirilor alai...!// Sunt parte din păcatul lumii păcătoase / Şi parte moartă de trup viu şi blestemat.../ Pre moarte calc în giulgiul meu de oase... / Adevărat a înviat. Hristos a înviat...!" ***(Rugă fără sfârşit – 16).*** Cine are urechi de **auzit** şi de **ascultat** Poezia, s-o asculte cu luare aminte, pentru că, anevoie se va mai întâlni cu asemenea frumuseţi. Şi rămânând mut de atâta sublim, să înceapă să strige şi să cânte...

Ar trebui să fac menţiuni şi să citez la nesfârşit din poemele lui Romeo Tarhon, dacă nu m-ar încorseta spaţiul...E necesară o analiză temeinică şi la obiect. Şi de fiecare dată s-ar găsi nuanţe şi înţelesuri noi, pentru că poezia are, ca şi diamantul, o mie de chipuri care se arată ca nişte străfulgerări de blitz dar îţi pot pătrunde însă, în inimă.

Poezia este pentru autor, ca şi pentru noi toţi, prilej de căutare, de întâmpinare a celuilalt, de comuniune şi de lucrare-mpreună şi acest lucru o dovedeşte din plin proiectul iniţiat de Romeo Tarhon, de a aduna, a tezauriza cuvinte smulse din inimile şi de pe buzele creatorilor şi a le aşeza în rând, piesă cu piesă, ca într-un nesfîrşit *puzzle.*

Şi căutându-ţi versul, nu poţi să nu-ţi arunci privirea spre celălalt. Priviri furişe, priviri îndrăzneţe, priviri sfioase, până când te instalezi în cuvânt şi ţi-l tragi mănuşă, recunoscându-te în el, ca în oglindă. Este meritul iniţiatorului de a fi unit în chip virtual atâţia poeţi, cum nici una din Antologiile lumii nu ar reuşi. Nu e de mirare, de vreme de poetul spune: *„Sunt din Cuvânt născut şi din Cuvânt / Iubirii jertfa de cuvânt i-o întrupez / Din lemnul crucii ce în trup o-mplânt, / Cuvântul răstignit şi mort să-l înviez...// Sunt lângă voi ridicători de nesfârşit poem / Şi-n prag de sfântă românească sărbătoare/ Pentru a ţării Rugă cu dragoste vă chem / Noi cânturi să-nălţăm din inimi, fiecare*.***" (Rugă fără sfîrşit – 21).***

Că acest proiect gigant a rezonat şi şi-a găsit ecou în inimile sutelor de autori, demonstrează, o dată în plus, nevoia Poezie a omului, ceea ce este cu adevărat remarcabil. Şi încă un merit al poeziei lui Romeo Tarhon: nici o imagine nu este obişnuită, nici un loc comun în versuri, el fiind cu totul original în tot ce scrie: *„Sunt palma mâinii tale, precum o lebădă pe apă, / Habar nu ai că linilei frânt- ale vieţii mi se scurg / Adânc în carne şi în visele-mi sub pleoape / Cu lacrimi de vioară mă ucid, în inimă îmi curg..."* ***(Rugă fără sfîrşit – 27).***

Romeo Tarhon se consideră doar *„un sol al graiului străbun":* ***„****Sunt doar un sol al graiului străbun / Pe care îl versific uneori în fugă /*

Învrednicit de Dumnezeu cel Bun / Ce mă inspiră pentru Nesfârşita Rugă”. ***(Rugă fără sfîrşit – 27).*** La templul Rugii – slujitor precum la Altarul Cuvântului Sacru.

Acesta este poetul şi românul de bună întemeiere şi mireasmă, Romeo Tarhon care trăieşte pentru frumos, pentru adevăr, pentru neam, pentru ţară...

Aşa cum singur se defineşte: ***„****Sunt un creştin rămas aici, în ţară,/ Să fiu cu ţara răstignit pe cruce, / Vândut pe-un colţ de pâine dulce,/ Cu cât mai neagră-i şi amară”.* ***(Rugă fără sfîrşit – 21).*** El este conştient de imensa responsabilitate de a sluji Cuvântul şi nu vrea să se dezmintă. Pe baricadele Cuvântului, poetul apără Poezia şi Ţara – care se confundă în viziunea sa – până la ultima suflare de vers, într-o construcţie grandioasă.

Şi până la urmă, românul Romeo Tarhon îşi esenţializează întreaga creaţie într-o strofă care nu mai are nevoie de comentarii: „*Sunt bun român şi-n limba strămoşească / Ce-şi plânge-n doine jalea şi-n durere / Îţi strig cât pot din piept, lume sihastră: / Tot ce e românesc şi sfânt nu piere!”* ***(Rugă fără sfârşit – 35).***

Indiferent ce stil ar aborda, indiferent de subspecia literară, Romeo Tarhon se dovedeşte a fi un condei încercat, un poet sensibil şi luptător în aceeaşi măsură, care-şi dăruieşte prinosul în Numele Sfânt al Poeziei şi al culturii române, ceea ce e admirabil.

23 mai 2012

CONTINUITATE DE SPIRIT

DESPRE POEMUL CEL MAI LUNG DIN LUME
RUGĂ FĂRĂ SFÂRŞIT

Nu demult am avut bucuria de a descoperi, în infinimea de reţele literare, un site care promovează poezia, într-un chip inedit. Ziarul ***„Naţiunea”,*** prin directorul său, domnul Romeo Tarhon a luat iniţiativa de a face România cunoscută, nu prin frunzuliţa cea verde, atât de costisitoare, nu prin cel mai mare cârnat, nu printr-o plăcintă uriaşă sau festivalul usturoiului, ci, prin CEL MAI LUNG POEM COLECTIV, care s-a scris vreodată, destinat a fi prezentat comisiei Guiness Book, ca atare.

Zis şi făcut. Un mănunchi de creatori, la care s-au adăugat alţii şi alţii, şi-au întrecut condeiele pentru a alcătui acest uriaş edificiu, care, ridicat pe verticală, ar întrece orice zgârie nori. Deja versurile sunt monitorizate, din sută în sută şi afişate pe site, aşa încât, se ştie la orice oră, la al câtelea vers s-a ajuns. Sau, acest poem scris pe şosea ar măsura zeci de kilometri distanţă. Dar el e scris pe inimile celor care îl compun cu râvnă inspiraţie şi dragoste. Poemul a devenit un bun de-al lor, cu care se mândresc. Ei toţi, sunt proprietari pe întinderea numită POEZIE.

„Rugiştii” – cum de curând am aflat că se numesc cei care s-au încumetat să-şi posteze creaţiile stau unul lângă celălalt, mână-n mână, umăr lângă umăr şi tâmplă lângă tâmplă, ca într-o uriaşă bibliotecă adunând, strâns aliniate şi lipite una de alta, cărţile în care se află înţelepciunea lumii.

Autorii au descoperit o dimensiune nouă: aceea a comuniunii lirice. Şi poate acesta e cel mai mare merit. I-a adunat în casa sufletească pe toţi, începători şi avansaţi, tineri şi bătrâni, copii şi maturi, de toate profesiile şi condiţiile sociale. Toate diferenţele s-au şters şi ei, cu braţele ridicate într-o – frumos intitulată – RUGĂ FĂRĂ SFÂRŞIT – se adresează Duhului Sfânt, Celei de-a Treia Persoane Divine, să-i inspire, să reverse asupra lor toate

darurile pentru a putea să participe la un proiect cât se poate de onorabil şi înălţător.

Dacă poemul va fi prezentat în toamnă CĂRŢII RECORDURILOR şi va fi omologat, aproape că nu mai are nici o impoortanţă. El şi-a atins deja scopul; de a înmănunchea catrene care – singura condiţie pusă de organizatori – încep cu versul „a fi” la persoana a-ntâia singular: ***Sunt.***

Astfel, fiecare se defineşte şi îşi mărturiseşte Crezul literar şi artistic. Fiecare este ceea ce scrie că este. Şi, desigur, ceea ce doreşte să fie. Creatorul are drept la visare. Închipuirea, mai bine zis, inspiraţia i-a atins pe toţi. Intri în acest ritm liric, orfic, muzical, în această eufonie fără cusur şi, aidoma sportivului la Jocurile Olimpice, nu ai voie să dai înapoi, trebuie să duci mai departe făclia aprinsă.

Până la locul unde, maratonistul elen, obosit dar mulţumit, o va aşeza drept făclie nestinsă, în aplauzele şi uralele mulţimii exaltate, pentru Olimpiada viitoare. Ştafeta a fost predată din mână în mână şi nimeni nu a abandonat traseul, bucăţica lui de drum până la linia de sosire. O continuitate de spirit. O confrerie.

E un joc neasemuit şi deloc costisitor. Fiecare are dreptul să-şi încerce condeiul.

A face parte din acest proiect devine, pentru orice poet, o responsabilitate, o onoare deosebită, o sârguinţă şi, mai ales, o plăcere şi o mulţumire, că a participat la construirea unui edificiu menit să dăinuie.

Pentru că, dacă orice edificiu, din materiale cunoscute, are o anumită rezistenţă, în timp şi în cele din urmă, este sortit năruirii, POEMUL FĂRĂ SFÂRŞIT intitulat atât de frumos: RUGĂ FĂRĂ SFÂRŞIT, nu se va şterge şi nici ruina, niciodată.

Simbolistica lui este clară: tot ceea ce este clădit pe temeiuri spirituale, rezistă oricăror furtuni şi cataclisme naturale.

Şirul nesfârşit de metafore sau alte mijloace de expresie are şi menirea de a aduce Lumină şi Pace în suflete. Este chintesenţă de suflet. Frumuseţea lui rezidă în comuniune de spirit, în dăruirea autorilor şi-n receptarea poemelor de cât mai multe persoane. Poezia uneşte, nu separă.

Un şirag magic de rugăciuni adresate aceluiaşi Creator, aceluiaşi Duh Sfânt, aceluiaşi Domn şi Mântuitor, uniţi în Treimea cea Sfântă.

Consider o adevărată şansă de a putea să adaug şi eu un crâmpei din preaplinul sufletesc, numărându-mă printre semnatari, cu aceeaşi smerenie cu care aş participa la un imens pelerinaj la locurile cele mai sfinte. Fiecare pas, o rugăciune pe bobiţa de Rozariu. Fiecare vers, o fărâmă de cuminecătură, un strop din potirul cu vin de împărtăşire la Cina cea Sfântă unde erau adunaţi ucenicii laolaltă.

Fie ca aceste cuvinte să adune cât mai mulţi aspiranţi la marea Poezie a Lumii, fără încrâncenări de prisos, fără ierarhizări, fără limite de nici un fel. Un zbor spre înalt într-un Crug nesfârşit în azurul unde, doar păsările stâncilor se încumetă. Un galop al cailor liberi în nesfârşirea câmpiei.

Un vis frumos din care, atunci când te trezeşti, ai dori să-l mai prelungeşti ori să-l reiei, pentru că ţi-a dăruit o stare de bine aici pe pământ, pentru viaţa care te aşteaptă.

Îi mulţumim domnului director al ziarului „Naţiunea" pentru că ne-a acordat şansa unei asemenea donaţii spirituale pentru omenire.

19 aprilie 2012

Amprentele secundei

***Trecutul viitorului prezent,* Antologie de versuri şi proză, Coordonator: Olimpia Sava, Editura Olimpias, Galaţi, 2012**

Prezentul viitorului trecut, trecutul viitorului prezent, repere temporale relative, dar care amprentează viaţa celor 13 semnatari ai Antologiei de proză şi poezie numită „***Trecutul viitorului prezent”***, Editura Olimpias, Galaţi, 2012. Redacţia şi selecţia textelor a revenit şi de această dată, poetei Olimpia Sava, îndrumătoarea cenaclului „**Arionda”** şi e a cincea antologie de literatură apărută sub pelerina generoasă, maternă, a acestui cenaclu care şi-a dovedit eficienţa de-a lungul anilor.

Antologia se deschide cu nouă texte de proză şi poezie ale subsemnatei, grupaj intitulat „***Amprentele clipei. Cuvinte placebo” -*** despre care, ofer posibilitatea altor persoane calificate să-şi spună părerea.

Antologia de faţă are darul de a strange, într-o tainică unire sau comuniune, două mâini de oameni cu acelaşi ideal: să facă, prin creaţiile lor, lumea mai locuibilă. Pentru acest deziderat, nici un efort nu e prea mare. Creaţiile lor, se completează, se constrâng şi se răsfiră în carnea şi sângele aceleiaşi inimi, călăuziţi de iubirea omniprezentă, punctul forte şi cheia acestei comori spirituale, pe care fiecare autor a încredinţat-o tiparului.

Aşa cum spune STAN M. ANDREI - “***De timp am nevoie”***, ca să ajungem întrr-un “***Punct comun***”, cu fiecare “***Creştere”***, dincolo de “***Ispite”*** şi curbe în formă “***Sinusoidală***”, până la un anume “***Vârf de iubire”,*** într-o “***Tainică unire”.*** Aceasta este chintesenţa grupajului liric al poetului Stan M. Andrei.

Într-un anotimp al părerii, o rugă de sine ca un zbor, cu lacrima drept aripă. Stan M. Andrei, un poet al miniaturilor delicate, al repirării de Duh blând şi făuritor de plămade spirituale. Cel care modelează, nu numai obiecte şi cuvinte, modelează şi sufletele micuţilor în chip de dascăl. Şi îi

învaţă să rămână verticali, aidoma arborilor. Stejarul îl povăţuieşte să ceară "o *clipă de eternitate"*. Dar, se justifică poetul, el are nevoie de laserul personal – versul – pentru a spinteca Universul. Aşadar, Poezia bună pătrunde precum laserul în inimile oamenilor, trece munţii, trece peste văi, învinge natura, învinge cerul şi rămâne în Univers ca o mărturie eternă că pe pământ au existat oameni capabili să sensibilizeze, cu versurile lor, tot ce mişcă în jur.

Stan M. Andrei aduce în sprijinul acestei afirmaţii lirice, Iubirea, acea iubire capabilă de a aprinde icoanele în biserici, de a arde fără de flacără precum focul sacru, de a urni din loc pietrele şi a aduce în palma iubitei steluţele şi chiar luna. O viziune romantică a Poeziei, a tuturor sentimentelor.

Pe sublime acorduri, poetul îi cântă lui Dumnezeu imnuri, cu toate sentimentele – nacelle de păpădie, urcând spre vârful piramidei care întruchipează iubirea.

Poetul aşează coroane pe frunţi, oamenilor – din flori de tei, sfinţilor – aureole în aur de altare. Sunt coroane formate din versuri care se fac singure trup de carte, într-o lucrare sacră care uneşte cerul cu pământul şi care poartă numele de Iubire.

Poate că poemul cel mai frumos de iubire este cel numit: „***Tainică unire"*** fiindcă te poartă cu gândul la Sacramentul Căsătoriei: „*Tu şi eu, / cei prin misterul depărtării uniţi, / suntem o alcătuire. // Două volume/*
ale aceleaşi cărţi, / pentru unii. // Două firi robuste/
înnodate într-o carte, / pentru alţii. // Taină şi psalm,/
între noi, / înaltă creşte / căutarea".

Stan M. Andrei este una din acele fiinţe care zidesc şi aşează necontenit "*pietre/ pentru temple",* aidoma marelui clasic Lucian Blaga. Mai întâi, pietre pentru Templul lui Dumnezeu, apoi trepte spre oameni şi pentru oameni şi în cele din urmă, pietre pentru propriul templu, edificiu care trebuie să rămână în picioare, în pofida intemperiilor. Este templul care-l va adăposti de vrăjmaşi, în lumea aceasta, dar mai cu seamă în adevărata viaţă, viaţa de după viaţă.

Este una din calităţile şi beneficiile Poeziei. Fiecare cuvânt e o piatră durabilă ori seacă la acest templu.

Un alt remarcabil poet, GHEORGHE ANTOHI şi acesta învăţător, care a educat generaţii şi generaţii de copii, punându-le în mână creionul şi pixul şi învăţându-i să descifreze taina tainelor: cea a scrisului şi a cititului.

Poet la fel de sensibil, lucrând cu suflete fragede, a cules, de-a lungul anilor mărgăritărele pe care le-a aşternut în cărţi pentru prichindei, Legende şi Ghicitori, poeme şi jocuri didactice, în completarea manualelor, ca lecture

utile şi plăcute pentru dezvoltarea vorbirii şi a deprinderilor de lectură. Sădirea în sufletele micuţilor elevi a iubirii de neam, de limbă, de ţară, de istorie, de meleag, au fost deziderate acestui poet, ca şi dezvoltarea cunoştinţelor despre plante şi animale, despre natura înconjurătoare, despre oameni. Poeziile dezvoltă şi modele de comportament, noţiuni de morală creştină şi norme de politeţe absolut necesare la această vârstă. Dar autorul a selectat din bogata-i creaţie şi versuri de iubire, pasteluri, cuvinte de învăţătură care obligă la gândire asupra condiţiei umane. Acestea sunt nostalgice elegii având în centru Timpul prea lesne trecător şi schimbător în raport cu oamenii în care se întrezăreşte o oarecare filiaţie eminesciană, căreia Gheorghe Antohi îi este încă tributar.

Amintirea e locul predilect al poetului şi-n ea se ascunde, împreună cu toate simţămintele care odinioară îi populau zilele şi nopţile. Dar tot a rămas ceva din aceste amintiri: cuvintele frumoase, versurile, imaginile care nu ezită se se strecoare pe sub pleoape şi să-I dea ghes, atunci când se apropie somnul.

Armonia sau dizarmonia naturii l-a fascinat pe poet, astfel că a abordat nenumărate poeme cu această temă.

Pastelurile elegiace predomină, dar au un suflu proaspăt, ca de primăvară. Poetul eeste iremediabil îndrăgostit de pădure, de natură, de viaţă, de oameni. El hiperbolizează viaţa, cu treptele ei: copilăria este o crăiasă desculţă, şovăielnică pornind pe cărarea înverzită într-o dimineaţă de primăvară; frumoasă ca o zână – adolescenţa – alergând *"în tropot de iadă*"; iar seara, bătrână, mulţumită de tot ce a săvârşit, adormind şi visând la steaua ei.

În "*odiseea timpului pierdut*" – poetul e răscolit de lacrimile, ca de înger şi de imaginile fugare care i-au mai rămas în chip de amintiri ***(Lacrimi).***

Una din poeziile sale emblematice este ***"Fântânarul"*** care desconspiră munca asiduă a creatorului şi jertfa lui, uneori picurată cu sudoare şi sânge pentru a oferi lumii din izvorul limpede al propriului suflet: ***"Trecutul viitorului prezent"***

"fântânarul / sapă / şi crapă pământul / spre lutul de foc / căutând trecutul / neatins de plug // sudori
în culori reci / cad ostenite / de pe fruntea cerului / în ulcioare de lut- / lacrimi ale vieţii // din adânc / se înalţă / ziduri trainice / din cărămizi / pictate de sânge". Acestea sunt nişte poeme panseistice.

Cu sufletul ei de poveste, cu miile de comori, pădurea îi apare poetului ca o "*fereastră-n amurg"*

Îndrăgostit de ea ca de propria iubită, poetul nu poate să nu se întrebe: "*Ce miracol, ce putere divină /*
te ţine / pe tine / Pădure, pădure virgină? // M-am îndrăgostit de tine, pădure!"

GEORGIANA BĂLĂNICĂ oferă şi ea Antologiei de faţă, tot ce a avut mai curat în suflet şi pe buze, monadele ei, adică: ***"Un gând curat"*** .

Şi dacă omul nu se mai poate întoarce când vrea în copilărie, care are imaginile şterse şi aproape uitate, cel puţin se poate întoarce în vis unde *"orice nimic îşi capătă rost".*

În lacra sufletului, dacă vei trage perdeaua, o să vezi că Georgiana Bălănică a păstrat, nu doar praf şi carii, dar şi, teancuri de volume vechi de unde se poate ivi o floare rară, "*Fără de frunze şi tulpină,/ Ci doar cu o petală".*

O altă autoare, ANTOANETA CHIBURŢĂ, vine cu un bucheţel de nouă roze pastelate, nouă poeme scrise-n aldine, despre poezie, iluzie, nevoia de idoli, şi despre o rază optimistă.

Idolii sunt pentru Antoaneta Chiburţă: Eminescu, Nichita Stănescu; Sadoveanu – Ceahlăul românesc al prozei; Arghezi şi alţi clasici de care ni se face dor şi de care avem nevoie în orele când suntem singuri în amurg.

În poezia ***"Dorinţă"*** – venerabila autoare jinduieşte să aibă în odăiţa ei, "*O muzică încet să-mi cânte, / Când somnul nu vrea să m-aline / Şi liniştea de mult visată / Să se coboare peste mine. // Un geam, un singur orizont, / Mi-ajunge pentru restul vieţii, / O uşă, cu prieteni dragi, / Veghindu-mi anii bătrâneţii. // Odihnă vreau la trup bătrân, / Într-un fotoliu-ncăpător/*
Şi-n noapte-albastră să mă sting, / Fără să ştiu că am să mor".

Dar, cea mai arzătoare dorinţă a poetei este, desigur, Poezia adevărată: „*Mi-e dor de-o poezie, să curgă lin în rime, / Să-mi fie ca măsură şi ritmu-i să m-aline ; / Peisaje din natură-mi răsar printre trohei/*
Şi-mi zugrăvesc cu iambii, ca visul să-mi închei ».

Antoaneta Chiburţă este sensibilă, nu numai la suferinţele proprii, dar şi la suferinţele Terrei :

« Plânge globul pământesc, / lacrimi curg pe al său lut, / Omenirea când aleargă, / preferând tot ce e slut. / Doarme globul în balans, / cosmosul e al său pat,/
Apoi zboară printre sori; / cerul înstelat e-un dans./ Luna, soarele se-alungă, / zile-ntruna numărând, /Terra, bândă, ne priveşte / cum ne ducem, rând pe rând ». ***(Terestră).***

Însă autoarea are puterea de a depăşi toate întristările şi piedicile pământeşti şi întrevede « O rază optimistă » - care o face să creadă că va renaşte din propria cenuşă, precum Pasărea Phoenix :

Am să renasc din propria-mi cenuşă, / Chiar dacă am păcate prea multe de spălat; / Am să-mi adun puteri din fostele etape / Ale vieţii, care doar riduri mi-au săpat. // Să dovedesc, aş vrea, că pot să dăinuiesc,/ Chiar dacă aripi nu am pentru un ultim zbor, / Să mai ofer ceva celor pe care îi iubesc / Şi, apoi, liniştită eu voi putea să mor. »

MONICA FRANGULEA – este o altă semnatară a unui grupaj liric în antologia ***« Trecutul viitorului prezent »,*** poeme definitorii, scrise în manieră modernistă, abordând tematici diverse. Motivul Păsării verde apare în fruntea grupajului şi este un poem emblematic, care relevă condiţia omului pe pământ, în contradicţie cu aspiraţiile sale : « *În liniştea unui /*
infinit albastru / mă doresc” – este idealul oricărui creator, zborul spre înălţimi atât de greu atinse***. (Pasărea verde).***

Acelaşi zbor spre Înalt apare şi în poemul « Lapsus » : *Să mă salvezi când / navighez / printre copaci / despletită / ţinându-mă bine de / mâna vântului.../ Să nu te miri că / Fata Verde / merge la o*
întâlnire / cu ielele // Îmi sunt genele / încărcate de /
ţipete de vultur / şi aş striga / un cal / ca să îmi cânte/
frica, deznădejdea / din picioare...// Poate apari/
printre copaci şi tu, / rătăcitorule, / în care depărtare/
ţi-ai lăsat iar / inima?...”

Monica Frangulea dă mărturie: “*Cele mai frumoase / poeme / de dragoste / se scriu / cu buzele, cu mâinile şi / ochii –“*

Poate de aceea poeta a scris cele mai frumoase poeme de dragoste din această Antologie, deşi, tot ea spune în poemul ***“Starea neputinţei***”: “*Îmi e timpul/*
netimp / adevărul / un fals / şi chiar sângele... / o dureroasă / trădare”.

Prozatoarea Tudosia Lazăr şi-a rezervat un loc în această Antologie, mergând pe traseul: ***“Braşov-Oraşul visurilor mele”.*** Autoarea nu este la prima carte. Proza oferită Antologiei este un prilej de amintiri pentru două prietene: Vera şi Mirela. Revăzându-se după o perioadă îndelungată, n-au scăpat ocazia să-şi împărtăşească una alteia, dând timpul înapoi cu nostalgie, despre perioada când au făcut şcoala împreună, despre plecarea Verei la Braşov, oraşul de care s-a îndrăgostit iremediabil, despre anumite etape din viaţa ei acolo, unde mărturiseşte că: “s-a descoperit”. Nu lipseesc nici poveştile de dragoste, evident.

Un lucru este limpede pentru Vera:

« Dumnezeu mi-a trasat destinul pe care, în mod conştient sau nu, a trebuit să-l urmez. Tot El mi-a dat forţa faptelor şi m-a apărat de toate relele care mi se puteau întâmpla »

Scriitorul NĂSTASE MARIN aduce cu sine, din bogata colecţie de scrieri în proză, o selecţie de schiţe umoristice, foarte bine scrise, determinate, de un umor sănătos dar şi cuprinzând satire necruţătoare la adresa societăţii şi a tipologiilor specifice românilor hâtri.

Ca un bun român, Năstase Marin este impresionat însă, şi de frumuseţile naturale ale ţării, pe care le descrie într-un stil cât se poate de plăcut, documentat şi accesibil categoriilor diverse de cititori.

« ***Fântâna Bărăganului »*** - este o scriere istorico-literară bine documentată şi de o mare frumuseţe şi însemnătate, atât pentru cei care au trăit în Stepa Bărăganului, dar şi pentru cei care nu au cunoscut acest mirific meleag românesc.

Parabola, hiperbola, metafora sunt figurile de stil cu care operează autorul. El satirizează unele moravuri ale contemporanilor, dar într-un fel subtil, şi un la fel de fin umor. Astfel este proza : « ***Aplaudacos-Aplaudatus »*** - insecta cu acest nume, devenit prin extensie, aplaudacul, cel care, în chip servil, aprobă şi aplaudă orice inepţie, dacă e spusă de şefi sau de politicieni.

Fabule în proză, parabole cotidiene, cum este: ***« Să fii pasărea care zboară*** » ; farse fără voie precum : ***« Cu-cu »*** de o savoare şi un umor sănătoase, îţi redau pofta dea face haz, chiar şi de necaz, aşa cum îi stă bine românului.

Reputata poetă SPERANŢA MIRON, aduce în Antologie un aer de înţelepciune lirică, atât de proprii acestei doamne a scrisului gălăţean. Sunt versuri albe, de o liricitate implicită, asumată, specifică autoarei.

Natură, vis, zbor, aşteptare, călătorii, filozofie, Timp, iluzie, Lumină – iată elementele de construcţie ale edificiului Poeziei Speranţei Miron.

Concluziile fiecărui poem sunt cu caracter filozofic : « *Şi totuşi fiecare dintre noi aşteaptă şi, /câteodată, aşteptarea devine rugăciune. / Atunci nu mai este nevoie de niciun tren, / chiar dacă tu te găseşti într-o gară**” (Iluzie).***

Amintiri despre mama – emoţionante şi nostalgice aduc în prim plan chipul foarte iubit al matriarhei, cu mâna ei *« care parcă mângâie zidul »* - netezindu-i asperităţile. Cu degetele slabe, ar vrea să se agaţe : « *de firavul fir/*
Al Luminii cel Albe » - care s-o *îndrepte « spre DIMINEAŢĂ ».* ***(Spre dimineaţă).***

Poeta se audotefineşte astfel : « ***Sunt*** : *Un prag de iarnă peste o statuie /O ploaie caldă care parcă nu e /*
Un vis ciudat din care m-am trezit / O amintire care mi-a şoptit / Că încă am pleoape care s-au deschis / Din visul meu real, ce mi-l doream doar vis.”

Speranţa Miron nu ezită să scrie despre natură, despre copaci, despre întreaga natură creată, tutelată de Dumnezeu, toate acestea trecute prin propriul filtru de sensibilitate şi abilitate poetică. Poemele sale sunt în mare parte filozofice.

GETA MOCANU – poetă recunoscută prin literature pentru copii şi tineret, oferă un grupaj în care se simte marcată de dorul de mama, pierdută de curând. Poemele sunt pline de nostalgie şi iubire, aşa cum se şi cuvine. Emoţia şi sensibilitatea sunt pretutindeni prezente şi se simt la fiecare vers.

Ea ştie să primească de la natură un dar neaşteptat: o frunză pe care şi-o prinde la rever. Totodată ştie să asculte ***Glasul unei frunze*** în care-şi recunoaşte propriul freamăt, propria nelinişte:

“Sunt doar o frunză și...atât... / Iar de-am ieșit în calea ta, / Nu c-aș fi vrut, dusă-s de vânt... / Mă poarte unde-o vrea! // De-aș încerca să mă opun, / M-ar smulge și mai tare. / Nu am decât să mă supun / Și ție, sub picioare!”

Ca orice poet care se respectă, Geta Mocanu îşi pune întrebări la care nu găseşte răspuns: Cine sunt eu? De unde vin şi-alerg? De ce mă roade-un gând anume? ş.a. În cele din urmă, alege: “*Am obosit de drumuri ce nu duc nicăieri, / Compar ziua de astăzi, cu cea trecută, ieri****” (Cine sunt eu?!)***

NICOLETA RADU – o altă poetă plină de potenţial liric, cu preaplinul sufletesc într-o revărsare de metafore, aduce în Antologie pagini remarcabile în stil clasic, cu o anumită rigoare prozodică. Temele sunt smulse din viaţă, din natură, din tezaurul de gândire umană şi din tezaurul de spiritualitate creştină.

Povestea emoţionantă a celor doi bătrâni, rîmaşi singuri după plecarea copiilor, aduce cu sine o concluzie pe care o ştim cu toţii fiindcă, aşa e rostul firii: “*Copiii au copiii lor, / Părinţii nu mai au pe nimeni ».*

Despre anotimpurile sufleteşti, despre Sărbătoarea Învierii ori despre o Noapte de iarnă, poeta Nicoleta Radu transmite cititorilor emoţii vii.

LITERATURA COPIILOR

O POVESTE MINUNATĂ, DESENATĂ ŞI PICTATĂ

DANIELA IONELA FIRICEL, ***Căţeluşa Saşa,*** Ilustraţia: Daniela Ionela Firicel, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, 2012

Din ce în ce mai mulţi copii, cu valenţe creative diverse şi performante, îşi încearcă şansele în diferitele manifestări ale artei, care au ca finalitate promovarea talentelor şi a abilităţilor personale. Daniela Ionela Firicel este unul din aceşti copii talentaţi şi sensibili, care s-a gândit să-şi aştearnă simţămintele şi trăirile emoţionale, nu numai în domeniul literaturii, dar şi al graficii de carte. Astfel s-a născut cartea de faţă, ***„Căţeluşa Saşa”*** – o cărticică adorabilă, primită de toţi copiii cu interes şi plăcere, la care autoarea, nu numai că a scris povestea acestui animal drăgălaş, cumpărat de la pet shop, dar a încercat şi reprezentarea grafică a personajelor şi a cadrului de desfăşurare al poveştii. Este uimitor cum, fantezia, inspiraţia şi îndemânarea şi-au dat mâna şi au conlucrat în chip minunat pentru realizarea acestei cărţi.

E bine că există scriitori de cărţi pentru copii. Dar e şi mai bine când aceşti creatori sunt chiar copiii. Atunci fantezia nu are limite şi nu mai trebuie ca scriitorul să se întoarcă în trecut, să descrie faptele prin voalurile aducerilor aminte, ci ele se întâmplă aievea, pe măsură ce scriu sau desenează. Poate că micuţa autoare, nici nu ştia ce se va întâmpla cu eroii ei, Andrei şi Cristina, dar mai ales cu acea adorabilă căţeluşă, Saşa, pe care o achiziţionaseră de la magazinul unde se găsesc de vânzare animale.

Tânăra autoare, Daniela Ionela Firicel, nu are decât unsprezece anişori dar în ea recunoaştem o proiecţie a eroinei Cristina. Eroina este o fată nu

tocmai răbdătoare, care nu analizează prea mult atunci când are de luat o decizie, spre deosebire de Andrei care *„este altfel: ca orice bărbat, se gândeşte de zece ori înainte de a acţiona”* – avem de-a face cu personaje din zilele noastre. Imaginaţia tinerei creatoare nu a mers prea departe, de vreme ce exemplele erau puse pe tavă, poate de la ea de acasă, poate de la cunoştinţele şi prietenele ei, în orice caz, lucruri şi persoane cunoscute. Cât despre căţeluşa Saşa, o combinaţie dintre un schnauzer uriaş şi un terrier, autoarea spune: *„Hm, era foarte energică şi mult mai mare decât o arăta fotografia pe care o văzuseră pe internet”.* Şi aici intervine vocea autoarei poveştii: *„Despre cât era de frumoasă, ce să vă mai spun: avea blăniţa albă şi pufoasă, iar în jurul boticului era uşor zbârlită”.* După o astfel de descriere, orice copil îşi poate da seama cu cine are de-a face. Şi, continuă Daniela Firicel, ca să ne introducă de-a binelea în poveste şi-n aventurile acestei căţeluşe uimitoare şi a stăpânilor ei: *„Deveni destul de repede prietenoasă şi începu să dea mulţumită din codiţă. Ochii erau negri, urechile roz. O frumuseţe, ce mai!”*

În exclamaţiile povestitoarei, ghicim că ea este stăpâna căţeluşei pe care o adoră şi s-a gândit să scrie despre ea. Însă, a inventat personajele şi le-a pus lor în sarcină toată povestea. Dar dacă nu este aşa, măiestria povestitoarei este uimitoare.

Iscusinţa autoarei este dovedită şi în mânuirea dialogurilor dintre copii şi oamenii mari. Toate dialogurile sunt foarte fireşti, de parcă ar fi fost concepute la faţa locului şi transcrise mai târziu. Personajele sunt foarte bine conturate, caracterizate prin anumite trăsături esenţiale care le definesc personalitatea. Iată ce spune autoarea: *„Aşa este Andrei. Dacă nu are dreptate, tace şi-şi vede de treaba lui. Dacă însă are, te bate la cap chiar şi o lună, să spui: „Nu am avut dreptate. Tu ai fost mai deştept”.* Într-o astfel pe postură se oglindesc cei mai mulţi dintre copii. Pentru ei, spiritul de dreptate este foarte important şi de aceea pun accentul pe el. Frazele sunt adaptate limbajului uzual. De asemenea, cadrul este unul obişnuit zilelor noastre: o casă cu toate accesoriile: maşină, radio, telefon mobil, televizor, reclame, serviciu, ş.a.

Povestitoarea încearcă să pătrundă şi în universul cald al familiei unde, fiecare are un loc bine definit. Dar, mai cu seamă, ea este un bun psiholog şi analist. Iată, unul din copii manifestă *„spirit critic”* şi precauţie.

Despre aventurile căţeluţei Saşa lăsată în casă, singură, este mai bine ca micii cititori să se lămurească singuri. Ea face ***„Năzdrăvănii şi obrăznicii”***, de nedescris.

Daniela Firicel foloseşte în naraţiune multe mijloace de stil: epitete, comparaţii, sintagme, personificări, dialoguri vii, descrieri, analiză

psihologică. De asemenea, umorul este prezent, aproape la fiecare pagină a poveştii. Autoarea este familiarizată cu sintagme aproape necunoscute copiilor de vârsta ei: *„instinctul de conservare"; „pluteau pe apa...sâmbetei"; „rămase în colţul ei ca într-un vis urât"; „avea o dorinţă de nestăpînit";* ş.a., procedee rar uzitate în literatura pentru copii, dar se foloseşte şi de neologisme. Ea se foloseşte şi de proverbele româneşti sau expresii de la ţară, care dau un farmec aparte scriiturii: *„De parcă, vorba ceea: nici usturoi nu mâncase, nici gura nu îi mirosea"; „cum-necum, luă drumul spre Piteşti".*

Din când în când, povestitoarea spune: *„Am uitat să vă spun că..."*

Aceasta, în pofida faptului că naraţiunea curge singură, fără acest surplus de amănunte. Dar micuţa autoare, posedă şi un alt meşteşug al scrisului: ea îl lasă pe cititor să inventeze, să ghicească ceea ce se va întâmpla. Şi din când în când îl interpelează: „Ei, ce credeţi că s-a întâmplat mai departe?" – ceea ce conferă o notă de intimitate între autor, carte şi cititor. Prin acest procedeu interactiv, cititorul intră în acţiune şi dialoghează cu autorul. Ba chiar devine co-autor, ceea ce este nemaipomenit.

Daniela Firicel are darul, de asemenea, de a se transpune în mintea animăluţului Saşa atunci când îl vede pe măgăruş: *„Ce creatură, cu patru picioare ţepene!" se gândea ea"; „o măcinau* (pe căţeluşă – n.n.) – *tot felul de gânduri negre"; „Saşa a încercat să depăşească momentul cu înţelepciune"* ş.a.

Până şi căţeluşa Saşa se întreabă atunci când fuge de la noii ei stăpâni: *„Şi oare de ce unii oameni sunt buni, iar alţii răi?"* perfect îndreptăţită.

Povestea te cucereşte, te fascinează, te face curios să vezi ce s-a întâmplat şi ce aventuri a mai avut Saşa în drumul spre casa stăpânilor săi.

Morala acestei povestiri este că oamenii trebuie să respecte animalele, să le îngrijească, şi să înveţe de la ele, înţelepciunea firească a fiecărei specii. Desigur, povestea este cu happy-end, Saşa se reîntoarce acasă, nu mai este aşa de zvăpăiată, a învăţat multe din aceste aventuri de la ţară. Este mai chibzuită şi mai răbdătoare. Însă, când pleacă stăpânii de acasă, năravul din fire nu are lecuire. Tot mai scotoceşte prin dulapuri, în căutare de noutăţi. Dar stăpânii o iubesc şi-i tolerează aceste mici năzdrăvănii.

Daniela Ionela Firicel – a desenat toată povestea. Desenele ei, în culori deşi sunt imperfecte şi unele disproporţionate, redau atmosfera poveştii şi reuşesc să contureze personajele. Sunt însă prea sumbre, printr-un colorit violent, cel puţin în fundal. Poate dacă ar fi folosit acuarela sau tehnica acrylului, ori grafica alb-negru, ar fi reuşit mai bine să redea detaliile interioarelor, exterioarelor sau personajele.

Însă pentru început este bine. Grafica de carte este foarte pretenţioasă şi, exersând un timp, va putea ajunge la rezultate mulţumitoare.

Povestea este scrisă foarte bine, este concisă, nu conţine fraze de prisos, povestitoarea dovedind iscusinţă în mânuirea condeiului.

Performanţa obţinută cu această carte cu desene proprii este însă certă şi îi dorim cât mai multe asemenea realizări pe plan literar şi artistic.

30 mai 2012

UN FÂNTÂNAR CARE SCOATE APĂ VIE ŞI DIN PIATRĂ SEACĂ

*George Filip, « **Era poeţilor** » - miniantologie lirică, volum în curs de apariţie*

Al 33-lea volum al poetului « total », cum îi place să semneze, George Filip, este, după mărturisirea lui, o miniantologie lirică.

Titlul este surprinzător, pentru că actualmente, nu trăim, nicidecum, o eră a poeţilor, nici a prozatorilor, trăim o eră a imaginii fugitive din care nu reţinem nimic. O eră în care, pe ecranul alb al memoriei, nu se văd decât vagi urme de vers, pe care, nu avem altă soluţie decât să le aşezăm cum ne taie capul, în acel imens puzzle, gata oricând să se năruie, cu sau fără piesele noastre.

Cu toate acestea, precum arheologii, săpând printre ruine, putem găsi relicve preţioase care să ne reconstituie, fie şi virtual, un veac apus. Pentru cine are nevoie de trecut. Pentru că astăzi, lumea e preocupată de prezent şi în chip deosebit de viitor, nicidecum de relicve.

Să presupunem însă, că suntem acei frumoşi, nebuni, nostalgici care avem nevoie de urmele înaintaşilor pe care să păşim.

Poetul George Filip din Montreal este un nebun frumos. Nebun după Măria sa şi după Poesie. Le-am scris pe amândouă cu majuscule pentru că ele ocupă locuri egale pe podiumul inimii lui. Pe doamna inimii sale, pe care a botezat-o Maria, o aşează cu evlavie lângă icoana Preasfinţitei Fecioare şi i se închină. Măria lui e cea care-i aduce aminte de plaiul de unde a plecat cu multă vreme în urmă şi de care îi este *un dor continuu, un dor fără saţiu.*

Şi atunci, o îngemănează pe Măria lui cu Poesia. Deşi una nu are asemănare cu cealaltă. În viziunea poetică, însă, le confundă adeseori. Şi nu ştie care îi este mai dragă.

Pentru că, spune poetul : *« Prin trupul meu se zbate în simetrii rotunde / Un trubadur ce vine şi pleacă de o lume / Şi nu veţi şti când pleacă şi a sosit de unde...* ***(Nebănuit miracol)***

Mai mult decât atât, George Filip, acest copil septuagenar al Măriei sale Poesia, spune cu francheţe : *« Zenit al împlinirii – mai vreau să sorb lumină / Şi să-mi înham în versuri fărâmele de gând »* **(Nebănuit miracol).**

George Filip scrie poezie aşa cum bea apă. Adică pe nerăsuflate. Setea lui însă este nepotolită. De aceea, cu spiritul său neliniştit, caută mereu noi resurse, noi izvoare de potolit setea. Le caută cu nuieluşa de alun şi când ansa îi semnalează o nouă fântână, el începe să sape. Şi sapă şi sapă cu ochii, cu mâinile, cu inima, până ajunge la izvorul fântânii. Apa e destinată tuturor. Nu poţi să sorbi din ea singur. De aceea trebuie s-o împarţi. Fântâna de haruri care este sufletul omenesc, nu seacă niciodată. Şi potoleşte setea tuturor drumeţilor. Destul să poposeşti o clipă prin faţa ei. Să pui mâna pe ciutură. Să scoţi apă şi să te răcoreşti. E ca o binefacere divină.

De-a lungul celor 33 de volume de poezie, George Filip a ajuns la o anumită maturitate artistică, posedă toate mijloacele de expresie necesare poeziei şi dacă trebuie, inventează altele.

Întreaga gamă a mijloacelor expresive este folosită cu măiestrie şi inventivitate şi într-aceasta constă valoarea şi originalitatea autorului.
El e stăpân absolut pe condei şi pare că scrie destul de uşor. În laboratorul său de creaţie nu e haos, nu e dezordine ca la unii poeţi deşi aparenţa înşeală. Lucrurile stau aliniate în stelaje şi rafturi, doar să întinzi mâna şi să le iei.

Bagajul său emoţional e pus, de asemenea, la îndemâna curiosului care ar cerceta acest fabulos univers, socotit inepuizabil care naşte rime şi atunci când doarme şi atunci când respiră.

Acesta-i George Filip, « poet total » - cum se socoate şi cum îi place să i se spună.

Un « *nebănuit miracol* » sau izvoditor de miracole în versuri.

Universul lui se află *« strădincolo de vise / Acolo unde Marea se-aprinde în culori / Şi-acolo doar poeţii mai răstigniţi prin viaţă / Se duc să-şi spele trupul şi prea arareori ».* ***(Nebănuit miracol)***

George Filip scrie poezie clasică, în eufonii fără cusur pentru că lui îi place muzicalitea, ritmul, măsura.

Tematica abordată în poemele sale este de provenienţă filosofică, el atingând probleme fundamentale precum : viaţa, moartea, Dumnezeu,

iubirea, spiritul, (ex. « *doar Hristosul n-are umbră / umbra lui şi-a nimănuia / dar creştinii-i cerşim umbra / în amin şi aleluia... »).*

Poezia lui George Filip sună frumos şi reclamă meditaţia şi contemplarea. Nu poţi să treci indiferent pe lângă ea. Te tulbură prin subiectele abordate dar şi prin stilul format, dinamică, muzicalitate, prin propriile mijloace de expresie care-l fac cunoscut şi îndrăgit. Printre confraţii de condei şi nu numai, George Filip este foarte popular, foarte îndrăgit în toate colţurile lumii, în special pentru generozitatea şi deschiderea sufletească, pentru spiritul său ludic, pentru uşurinţa versificării, pentru substanţa şi esenţa mustului care se află din plin în poeme şi care te ameţesc, te îmbată, apoi te dezmeticesc şi te înviorează. Chiar dacă uneori se ţine de năstruşnicii, el îţi conferă o stare de bine venită de undeva, din adâncuri sufleteşti nemistificate. Cu aplomb şi dezinvoltură, el se autodeclară al tuturor celor care iubesc poezia, deopotrivă.

De fapt, sub chipul şugubăţului poet care se autopersiflează permanent, se ascunde un om grav, care meditează cu responsabilitate la viaţă şi mai ales, la sfârşitul care nu ocoleşte pe nimeni, la propria mântuire, la relaţia sa cu Dumnezeu şi cu oamenii, la suflet şi la trup.

În centrul liricii sale se află, desigur Femeia, căreia îi dedică cele mai multe poeme. Iubirea prin excelenţă, ca virtute creştină şi ca împlinire pământească, este linia de foc urmărită de autor. Fără această iubire, poezia lui nu ar căpăta strălucirea pe care o are.

Iubirea ca atribut al omului, un rotund care delimitează celelalte afecte, dar care e mai presus de orice: *„Pe-o creangă fructul sun-a copt / femeie muşcă-l şi să fugi / dospind în coapsa ta pământul / că nu e vremea pentru rugi // plouă din timpul vulnerabil / şi nu mai ştim să ne iubim / uniţi în taină de Iehova / şi putrezim... şi putrezim”.*

Cu toate aparenţele sale de boem nepăsător, de trubadur şi menestrel umblînd cu lyra din castel în castel, George Filip are o profunzime de gânditor antic, preocupat de problemele esenţiale ale existenţei*: „imensul coşmar de ruşine / mă-mpinge pe-un rug de regrete / năprasnica mea fantezie / m-aruncă în mlaştini cu sete // zdrobit de poemele grave / pe care le-am smuls din iubiri / mă cert cu hamalii prin târguri / visând că vă vând trandafiri // departe, de foarte departe / Diana mă strigă spre ea / aş vrea să vâslesc prin furtună / dar frântă-i corabia mea // şi-atunci m-ascund într-o scoică / poeme cu sepia scriu / şi toţi albatroşii mă ceartă / recită – că nu-i prea târziu // ucid disperatele şoapte / şi diavoli îmi dănţuie-n craniu / imensul coşmar de ruşine / m-aruncă pe ruguri de straniu”* ***(Cu sepia).***

În serile lungi şi târzii de toamnă ori iarnă pustie, când viforul muşcă din cercevelele minţii, poezia lui George Filip este aidoma unui pumn de jăratic care reaprinde căminul şi încălzeşte încăperile inimii: *„stai cu urşii seara în mătănii / grâu de aur râde-n părul tău / pâinea caldă o împarţi pe uliţi / tălmăcind ce-i bine şi ce-i rău // păsările lumii-ţi vin în palmă / orbii te ghicesc pe unde eşti / şi când îmi citeşti din sfânta carte / cu mari taine mă aghezmuieşti // da Diană, ţie-ţi stă-n putere / să te reclădeşti în Dumnezeu / dar eu am păcate, scriu poeme / şi-am să mă renasc puţin mai greu..."* ***(Din taine).***

Aceste poeme sunt de o candoare dezarmantă şi de o frumuseţe negrăită.

Sintagme rare, metafore şi o gamă variată a figurilor de stil, configurează un condei încercat, o maturitate artistică ce nu mai poate fi pusă la îndoială, nici de cititori, nici de critici şi istorici literari. El s-a impus prin propria operă şi prin figura singulară pe care o face în configuraţia Lyrei al cărei fiu predilect este.

„pe pragul casei plânge aşteptarea / mă veţi găsi pe cumpăna fântânii / cu faţa oarbă şi cu palme moarte / o să-ţi aspir în noaptea albă – sânii. ***(Noapte imaginară).***

Ars de patimi cum se consideră, George Filip înţelege în amurgul existenţei: „*că totul e minune din minune"*. De aceea el simte nevoia *„de linişte, de aer şi de pace"* şi mai ales: *„respiră timpul lacrimi, viaţă, moarte / că drumul înapoi nu-l mai pot face".*

Şi cu sufletul dus acasă, poetul spune: „*Când scriu mă ia nesomnul câteodată / prea multe taine nu mi le disting / şi până mâine seară voi fi înger / în arşiţa-ntrebărilor să ning..."* ***(Să ning).***

Stranie frumuseţe a imaginilor!

Apa vie a poeziei sale tămăduieşte, alină, mângâie, face să renască natura cu toate ale sale. Şi mai ales, îndeamnă oamenii la pace. „Fericiţi făcătorii de pace..." George Filip şi-a ales această modalitate de a-şi tămădui semenii, conform Noului Cod de Legi, date pe Muntele Fericirilor, de nimeni altul decât de Isus Cristos.

Parcă Poetul scrie la lumină de lumânare sau candelă, aşezat în genunchi la altarul Poesiei pe care-o slujeşte de-o viaţă.

„şi gerul schingiuie oraşul / cu sânge rece, de barbar. / poetul s-a întors acasă / cu nici-un şfanţ în buzunar. // regina suflă-n lumânare / iar fluturii în larve fug. / bătrânul rege nu mai luptă / cu ifosele arse-n crug. // păianjenul, pe raza Lunii / se suie ca pe-un fir de-al său. / prin grajduri sclavii ţes logodne / de veci - la bine şi la rău. // într-o oglindă, barbă-sură, / ascunde un bărbat de seu / şi în triunghiul crucii mele / se odihneşte - Dumnezeu" ***(La lumânare).***

Prinţ şi haiduc deopotrivă – George Filip şi-a pus viaţa chezaş *în numele Poeziei.*

Poetul nu se fereşte de cuvinte şi sintagme dure precum: vârcolaci, hingheri, draci, dans infern, blesteme (deşi nu el le proferează), lături şi oase, sperjur, „revistele prea porno"; poşirca amăgirii, spelunci, poeme sterpe, hămălit, hulă, o larvă printre fluturi, o javră, crematoare, adultere, circari pe sârme de-adevăruri, ş.a. El ştie că viaţa nu e atât de roz cum o zugrăvesc poeţii, dar, cu toate cramponările ei, spune:

„*Dar vreau să simt Pământul sub picioare / Şi simt cum mor şi muşchii roşi de şleau; / E mult prea trist să fii bătrân de tânăr / Şi vreau să ştiţi de-a pururi că : MAI VREAU..."* ***(Om în ipostază).***

Într-o virtuală scrisoare adresată mamei, poetul îşi face un sumar autoportret: *„Nu port nici o vină / că din pruncii-ţi, şase, / Numai unul, toamna / n-a pus cununie. / Eu m-am vrut ca mire / pentru libertate / Şi-am sădit în viaţă / flori de omenie"* ***(Ochi ceresc).***

Dorul de meleagul natal, de matricea unde a văzut lumina este atât de aprig că poetul nu pregetă s-o cânte în poemele sale, în tonuri de baladă, de doină, de elegie: *„Dac-am fi cântat a verde, / foaie verde, Ţara mea, / Azi nu ne scăldam cu lacrimi / în căuşul dintr-o stea. // Timpul dacă era verde, / roşul îşi stingea tăciunii / Şi cinam la masa Ţării / cu străbunii, cu străbunii. // Laptele de mamă, verde / de-ar fi fost, au nu ca zerul, / Rezistam pe baricade / când plângea cu gloanţe cerul. // Am dorit zăpada verde / Domnul nu ne-a dat zăpadă / Şi-ndoiţi, doar tinereţea / Ne ţinea la azăvadă. // Tristă, zodia cea verde, / ne ducea din azi spre mâine. / Lunetiştii zvârleau gloanţe, / noi dădeam la oşteni pâine. // Foaie verde, Ţară verde, / tinereţe – tinereţe, / Eşti tu primăvara vârstei / şi a vieţii frumuseţe? // Lumânarea de-ar fi verde / m-aş tot închina la dânsa, / Să ne ierte toţi părinţii / şi Ţara ce-atât ne plânsa.// ...Azi nu ne scăldăm cu lacrimi / în căuşul dintr-o stea / Dac-am fi cântat a verde; / foaie verde – Ţara mea"* ***(Foaie verde).***

Şi iată că se confirmă ideea poetului-fântânar în poemul cu titlul ***„Fântânarul"*** în care autorul sapă *„fântâna demnităţii"*. Este un fel de crez artistic aici: *„eu fântânar şi eu stăpânul / pe ciutura umanităţii. / S-adap cu znagă de cuvinte / privighetori, lăstuni şi corbi / şi-n zilele de sărbătoare / să spăl picioarele la orbi. // În primăvara mea eternă / vreau nemurirea să o spintec / şi icnetele de povară / aş vrea să le prefac în cântec. / Şi la fântâna mea curată / să fiu şi slugă şi stăpân / că botezat cu tinereţe / e prea târziu să fiu bătrân. / Veniţi la cumpănă o clipă / şi ascultaţi cum cântă apa / eu am urcat în josul tainei / cu târnăcopul şi lopata. / Şi-acum, dacă sorbiţi răcoare / Înmiresmaţi de dalbul spumii / să ştiţi măcar că apa vine / din*

stră-străfundurile lumii... // Un fântânar cu palme late / şi tuturor ne e menirea / să transpirăm o viaţă-ntreagă / să se adape omenirea”.

Foarte important e faptul că poemele lui George Filip sunt „*smulse din mine”* – aşa cum declară: „*Acest poem e smuls din mine / sau dintr-a timpului cadenţă / şi am săpat şi sap, săpa-voi / mânat de o efervescenţă / ce mă atrage spre adâncuri / cu gresii şi furtuni rebele / că vreau să sorb şi să-nchid ochii / lângă fântâna vieţii mele...”* ***(Fântânarul).***

O altă secvenţă a volumului este dedicată Mariei – *„cea trimisă din cer”* – şi conţine poeme de dragoste.

Cu adevărat emoţionante sunt aceste poeme de iubire târzie în care poetul pune toate afectele şi astfel:

„*sfânta noastră familie este cuib de azur / şi pe pragul ei veghează veşnic inima mea. / lumânarea MARIA dă lumină prin jur / şi-L rog pe Dumnezeu să nu sufle în Ea… »*

Unele poeme sunt sub formă epistolară şi se adresează aceleaşi iubite Maria.

Aici, inocenţa, romantismul, puritatea sunt la ele acasă : « *aşa… inocent, doar suflet şi… mut. / simt amiros de floare de munte / şi presimt că vecia mi-a dat un sărut. / mă privesc într-o boabă de rouă / şi sunt ca o floare imaculată. / să vă dea Dumnezeul şi vouă / de pomană… câte-un zâmbet de fată. / dar cine a sădit fluturi pe-alei? / desigur: Tatăl şi-a probat măiestria. / miroase prin aer a parfum de polei: / calcă desculţă prin dor Sfânta-Maria…”*

Într-unul din poeme, “***Cruce de veşnicie”,*** autorul vrea ca trupul Mariei să se facă cruce şi el să se închine în faţa lui: *“facă-se cruce trupul tău – Maria, / la care să mă-nchin când tânăr sunt / să stai mereu în pragul casei mele/ şi să m-alini chiar când voi fi cărunt // facă-se cruce aerul şi apa / şi cruci să crească-n cetini şi scoruşi / şi Marea mea să facă semnul crucii / spre nicăierea paşilor mei duşi // facă-se cruce la intrarea-n satul / ce m-a născut şi m-a înstrăinat / o cruce să mă mângâie pe frunte / când am să mă întorc poet-bărbat// facă-se cruce semnul întrebării/ sub care mă îndoi pe la răscruci / când nu ştiu în ce parte să-mi duc paşii / şi-mi fac spre ghipul mamei mii de cruci // facă-se cruce apele şi munţii / ce ţin în palma lor acest pământ / cu oameni care-njură sfânta cruce / şi dau cu pietre-n Dumnezeul-Sfânt // facă-se cruce zilele sihastre / prin care mă tot iartă veşnicia / ce ne deschide porţile credinţei; / facă-se cruce trupul tău - MARIA”.* E un poem remarcabil, de aceea l-am citat integral.

În ultima parte a volumului răzbate un duh de tristeţe pentru timpul prelins pe negândite şi nefolosit judicios. Împotriva lui, poetul aduce argumentul creaţiei jertfelnice.

*„îmi revendic dreptul la bernă / nu-i întunericul grota etern / sunt o patrulă printre tenebre // am trupul pe proprii vertebre / în sfera gândului sunt doar un psalm / nu mă sufoc prin văi de napalm / eu oblojesc omul posomorât / dincolo de dincolo este omul urât / şi strădincolo este patima Mării / buzele-mi sorb din lacrimariul uitării // zeul meu se moare pe văi siderale: /întunecate-s Doamne potecile Tale...”**(Zeul cel mort).***

Poetul simte cum: *„şi acum îmi retezaţi aripa / nu mă doare timpul – numai clipa**” (Atunci).***

Neliniştea este sporită şi în poemul: „***Sunt vinovaţi poeţii****”: „nu e nevoie să străbat oceane / cu dorul Tău – stigmat într-un sărut / mă înspăimântă pasărea ce zboară / cu câte-un sfert de viaţă pe minut // oamenii-s blânzi – respiră năzuinţe / prin munţii grei de stronţiu şi uraniu / vă spun cinstit : mă sprijin pe-o idee / şi vă privesc cu ochii minţii – straniu / căzând în sus prin vastele ecouri / mă întâlnesc cu lupi de întuneric / cu fiecare pas bătut pe-abisuri / oglinzile par tulburi – de feeric / trupu-mi înoată-ntr-un balon de vid / fântânile dau flăcări cristaline/ şi doar poeţii - veşnicii poeţi / nu-s vinovaţi şi-s vinovaţi – în sine”.*

Acceptând să dăruie lumii frânturi de vitralii sufleteşti, George Filip îşi continuă popasul său pe Terra, neliniştit că „*nu mai ştim zbura şi ne rugăm / cu aripi invizibile - la ceruri...”* ***(Popas pe Terra).***

Şi în semn de rămas bun, el lasă aceste cuvinte contemporanilor şi viitorilor săi cititori:

*„Ascult serenadele toamnei / Cu trupul viu cioplit în crispare. / Radiaţii îmi umblă prin sânge / Si m-am deprins să visez de-a-n picioare // Umbrele liliecilor trec / Şi floarea din plopi o retează. / O bufniţă are multe de spus; / Ea doar şoareci de elită vânează. // Mă gândeam să aştern un poem / Şi să-l spânzur pe portative / Dar crezul m-a trădat ca şi-alte ori / Fugind spre poligoanele sportive // Ah !...ce n-aş da în seara asta / Să evadez din Eul meu incert / Ca un ocnaş cu lanţuri la picioare / Iar voi să mă-mpuşcaţi – şi să vă iert**...”(Să vă iert).***

Şi în sfîrşit, poemul care dă titlul volumului, este o mărturie despre creaţie şi, într-un vacarm insolit de întâmplări şi oameni, *„poeţii îşi vând versul tiparului aldin” (**Era poeţilor).*** Iar în marasmul zilei, când totul e de vânzare, trec, în viziunea autorului: „incandescenţi poeţi”, semn că nu e totul pierdut, că mai există o nădejde şi lumea ar putea fi salvată, nu de oameni, nu de arme, ci de FRUMUSEŢE.

5 martie 2012

COMUNIUNI DE SPIRIT

SALONUL DE PIANE ŞI FRUMUSEŢEA CARE VA SALVA LUMEA

Recent, am avut şansa de a participa la una din cele mai frumoase manifestări a Artei, în Municipiul Bacău. Pentru câteva ore am uitat de încrâncenarea şi de luptele politice generate de apropiatele alegeri. Nimeni nu s-a mai gândit la platforme electorale, la partide, la funcţii şi responsabilităţi. Participanţii au lăsat la uşa Salonului de piane, preferinţele politice. Au păşit, liberi de toate acestea, parcă pe un alt tărâm. Poate în Ţara Minunilor, precum Alice, eroina lui Lewis Carrol?

Atmosferă romantică, acorduri suave de pian, baloane colorate, lumini difuze împrăştiate din lămpi şi candelabre, partituri din abecedarul pianiştilor – Maria Cernovodeanu şi Czerny, Anna Magdalena Bach, – studii de pian, şampanie, cafea bună, pereţi drapaţi în mătăsuri, poezie, muzică, intimitate. Şi un primar de nota zece. Sosit nu în investitura oficială, ci în calitate de prieten al Poeziei şi al Muzicii. Susţinător de proiect cultural. În plus, o actriţă remarcabilă, Eliza Noemi Judeu care a recitat din noua Antologie (a treia) – cuprinzând 55 de autori de poezie din familia numeroasă a cenaclierilor online Lira21, păstorită de poeta Cristina Ştefan. Carte lansată în 8 iunie curent, la Salonul de piane din strada Lucreţiu Pătrăşcanu nr. 2, în cadrul proiectului „Educaţia prin cultură” – care are drept obiectiv principal – acela de a dezvolta abilităţi şi deprinderi comportamentale pentru o mai bună relaţionare a tinerilor în societate, prin punerea în contact a tinerilor cu universul poeziei şi picturii locale.

Salonul de piane – loc emblematic al Bacăului, inspirator de eleganţă şi generozitate, un loc cum n-am mai văzut nicăieri în peregrinările mele, o oază de muzică şi poezie, aparţinând doamnei Mioara Iacob, un loc de respiro în centrul oraşului ticsit de maşini, aglomeraţie, magazine, zgomot, farmacii şi firme particulare. Un loc de respirat aerul proaspăt al Frumuseţii care va salva lumea.

Interferenţă a artelor: poezie, muzică, teatru, pictură.

Asociaţia „Mutatis mutandis" – unul din partenerii de proiect având ca emblemă: „să schimbăm ceea ce este de schimbat". Şi cine ştie mai bine ce trebuie schimbat decât tinerii? Ei vin cu idei originale şi le pun în aplicare prin activităţile desfăşurate sub generricul „Reuşim împreună".

Ce poate fi mai frumos, mai elegant, mai înălţător?

Schimbarea în bine a individului – prioritate a Asociaţiei Mutatis Mutandis vizează: programe de dezvoltare personală; cursuri; conferinţe; consiliere on-line; consiliere psihologică; dar şi schimbarea mentalităţii colective a comunităţii, prin: consultanţă şi scriere de proiecte; sondaje de opinie şi tehnici de cercetare calitativă; analiză şi scriere de politici publice; parteneriate internaţionale ş.a.

Educaţie şi cultură – două componente ale dezvoltării armonioase a tinerilor. Fără acestea, omul ar fi unilateral dezvoltat. Sensibilizarea cu privire la Frumos, Adevărat, Autentic, motivarea la Dialog şi la Lectură şi formarea unui public interesat de Artă, Literatură, Filozofie, pe care şi le-a propus Proiectul Educaţia prin Cultură, prinde viaţă pe zi ce trece, cu fiecare nouă manifestare dedicată acestor nobile scopuri.

Am asistat, mută de emoţie la una din aceste manifestări cultural-artistice şi anume, lansarea Antologiei Cenaclului literar băcăuan Lira 21, fondat în anul 2009 de către poeta Cristina Ştefan, vicepreşedintă a Ligii Scriitorilor din România, cenaclu care are în momentul de faţă peste 250 de membri, creatori de literatură şi artă din Bacău dar şi din ţară şi străinătate. Poate fi accesat la adresa electronică: www.lira21.ro

"Lansarea de carte, din data de 8 iunie 2012 la Salonul de Piane din Bacău, a beneficiat de prezenţa primarului bacăului, Romeo Stavarache, personalităţi ale culturii şi învăţământului băcăuan, elevi liceeeni iubitori de literatură. Muzica(pianist Remus Lungu), recitarea artistică(actriţa

Eliza Noemi Judeu) decorul distins(gazda Mioara Iacob motivează prin desighul salonului astfel de manifestări artistice), moderarea întâlnirii lipsită de regii preţioase a poetului Sebastian Şufariu, toate au făcut din eveniment unul de la care s-a plecat cu sufletul îmbogăţit, cu mulţumire” – a spus Cristina Ştefan.
Am văzut tineri frumoşi, tineri reuşiţi, sensibili, deştepţi, care au preocupări artistice. Am stat de vorbă cu ei, ne-am împrietenit, ne-am fotografiat împreună.

Antologia numită: „A treia carte. Poezii” – selecţie de Cristina Ştefan, carte editată cu sprijinul Primăriei Bacău în cadrul programului Asociaţiei Mutatis Mutandis „Educaţie prin cultură între mărturii trecute (Nicu Enea) şi prezente (Cenaclul Lira21)”, apărută la Editura Art Book, iunie 2012 a beneficiat de o contribuţie substanţială a graficienilor: Dionis Puşcuţă, Aurel Stanciu; Ştefan Suditu; Costel Tănăsache; Iulia Filimon; Daniela Gaftea, Ştefan Tistu; Raluca Andrei; Simona Burdulea; Adelina Burduz; Andrei Ionuţ Tudor; Ana Burduja; Ştefan Mario Grosu; Mădălin George Cobuz; Bianca Budău; Andreea Culbece; Delia Isidora Florică; Luiza Raluca Blaj; Mădălina Jora; Ioan Burlacu; Liliana Dumitriu; Cosmin Istudor; Liviu Nedelcu; Ionel Cuculiuc; Dumitru Macovei; Marius Crăiţă; Geanina Ivu; Silvia Tiperciuc; Rodica Vasiliu – toţi aceşti artişti au surprins magistral în culoare, ceea ce autorii antologiei au mărturisit în Cuvânt.

Poeţi, scriitori, editori, cititori îndrăgostiţi de Cuvânt bun adevărat, comuniuni freatice pe căile neştiute, misterioase şi aproape miraculoase ale Poeziei, îmbrăţişări, strângeri de mână afectuoase, prietenii legate instantaneu sau menţinute pe forumuri ori pe messenger, modalităţi de comunicare cu oameni de toate vârstele, profesiile şi condiţiile, ateliere de creaţie şi atelierul Cenaclului Lira 21. Toate acestea converg spre singurul scop înalt care îi animă pe toţi liriştii: acela de a ajunge la perfecţiune, prin propriile mijloace artistice, fiecare după datul propriu.

Proiectele comune, cum sunt: antologiile de versuri, lansările de carte ale unor autori, vernisajele de expoziţii, întâlnirile periodice la Bucureşti, la Biblioteca Metropolitană, cu prilejul Zilei Internaţionale a Poeziei şi alte ocazii speciale îţi conferă sentimentul APARTENENŢEI la o grupare în care rivalităţile, invidiile, certurile, nu au rost. Controversele sunt constructive şi au drept scop perfecţiunea prin Cuvânt şi Artă în general.

Numele Cenaclului Lira 21 este o garanţie sigură pentru aspirantul la Poezie, pentru viitoarea falangă de autori, ale căror destine literar-artistice se construiesc pe această platformă virtuală.

Şi nu în zadar, pentru că, din această pepinieră de autori, au ieşit deja condeie care s-au impus în literatură şi al căror nume a devenit deja notoriu.

Ceea ce nu e puţin.

Toate aceste merite se datoresc poetei Cristina Ştefan, care a reuşit să focalizeze în jurul ei, ca într-un rug de Lumină, spirite frumoase şi generoase care şi-au dedicat viaţa visului lor: de a deveni scriitori şi poeţi, într-o lume care pune prea puţin preţ pe cele spirituale. Dar lupta şi munca lor este cu atât mai vrednică de admiraţie, cu cât drumul e mai anevoios şi piedicile sunt mai mari.

„A treia carte. Poezii”, Antologia selectată de Cristina Ştefan – este o dovadă a faptului că spiritul românului nu cunoaşte graniţe, nici oprelişti şi triumfă în orice situaţii.

Acest lucru s-a simţit pe viu, în cele câteva ceasuri de tihnă lirico-muzicală de la Salonul de piane, în ziua binecuvântată de 8 iunie 2012.

Mulţumim organizatorilor acestui eveniment de excepţie, care s-au străduit să creeze acea atmosferă propice desfăşurării în chip şi spirit a Poeziei contemporane. Adică a fenomenului cunoscut sub numele de Lira21.

9 iunie 2012

O CARTE DESPRE VIAŢĂ ŞI MOARTE LA TIMPUL PREZENT

Silvia Urlih, ***Viaţa de după viaţă,*** Editura Naţiunea, Bucureşti, 2012, Redactor Cezar A. Mihalache; Cuvânt înainte: Romeo Tarhon.

Experienţele mistice pe care unii oameni le au în legătură cu prezenţa lui Dumnezeu, au darul de a-i trezi pe ceilalţi şi de a-i face să-şi pună întrebări despre călătoria pe care o au de făcut pe pământ, ca şi despre ţinta acestei călătorii.

Dacă nu se întâmplă aşa, înseamnă că n-au priceput nimic şi că degeaba Dumnezeu le-a trimis fel de fel de semne.

Autoarea de faţă, în cartea supusă analizei, (cât se poate de succinte), a dorit să ne împărtăşească din experienţa sa, la limita vieţii cu moartea. Când se împlineşte rostul omului pe pământ, el este eliberat de încărcătura terestră, către viaţa din ceruri.

Încă de la primele pagini, autoarea mărturiseşte că este o *„cititoare în suflet”.* Ea caută să dea înţeles oricărei întâmplări sau cuvânt şi să ajungă la izvorul lucrurilor.

De ce e aşa şi nu altfel?

De ce a ajuns în acel loc?

De unde a apărut acea persoană şi în ce scop? ş.a.m.d.

Prin experienţa sa de *„viaţă de după viaţă”*, Silvia Urlih vrea să demonstreze, ceea ce nu e de demonstrat: o axiomă şi anume - Dumnezeu există. Şi nu oricum. Există în fiecare dintre noi, *„într-o simbioză discretă, inefabil”*.

Nu e mai puţin adevărat că, echilibrul dintre trup şi suflet poate fi perturbat în unele situaţii. El trebuie reconstruit cu migală şi răbdare. După o experienţă limită, e foarte greu să rămâi acelaşi.

Prin stilul simplu, narativ, aproape şcolăresc, autoarea doreşte să acceadă la intimitatea cititorului, să pătrundă neauzit şi chiar să captiveze şi să pună stăpânire pe celălalt, într-un chip benefic, prin propria confesiune (aş zice, dezgolire), despodobire cvasi-totală a fiinţei, de parcă ar spune:

„Iată, aceasta sunt eu. Priviţi-mă şi nu mă judecaţi. Priviţi-mi rănile, contemplaţi-le. Vă spun aceasta, ca să pricepeţi, să învăţaţi de la mine, ceea ce trebuie sau nu să faceţi”.

În demersul ei stilistic, autoarea mizează pe sinceritate. Dar şi pe o înlănţuire logică a ideilor, a interpretării lucrurilor şi sentimentelor. Problema comunicării actuale este una destul de spinoasă. Dacă nu ajungi să găseşti cheia potrivită, fie că eşti autor, fie beneficiar al lecturii, nu se poate creea acel feed-back necesar, care te eliberează de complexe .

Nu sunt informaţii redundante, nu sunt discuţii savante, este doar o mărturisire zguduitoare de viaţă.

Deloc frapantă, maniera descrierii faptelor are darul comuniunii directe şi al simplităţii care ajunge la esenţe.

Lacrima prelinsă ori sugrumată – ca element al compoziţiei, pare suportul, fundalul pe care se desfăşoară naraţiunea. Senzaţia de autentic este clară. Nici un element în plus, nici unul în minus, ca într-o operă îndelung şlefuită.

Dezvăluirile şocante cu privire la propria familie fac parte din cadru şi întregesc atmosfera, ba chiar conferă un plus de autenticitate. Atât că sunt prea dure, aproape de nesuportat. Ai senzaţia că Silvia Urlih îşi pune palma pe netezimea inimii noastre.

Rafinamentul lipseşte cu desăvârşire şi totul se desfăşoară într-o simplitate care se apropie de economia mijloacelor de expresie. Dar poate autoarea aşa a intenţionat să decurgă povestea, într-o tainică alcătuire narativă, care vizează fibrele cele mai intime ale fiinţei.

Poate că nu era nevoie de sublinierea ostentativă, de fraze sau paragrafe scrise cu majuscule, de accentuări repetabile ale unor idei care deja se desprind de la sine. De asemenea, exacerbarea eului este vizibilă. Vocea auctorială se impune, e un fel de porta-voce care se aude din

depărtare. Dar şi un ecou al întâmplărilor aşa-zis miraculoase, al semnelor divine pe care Silvia Urlih le-ar fi primit, ceea ce nu ne îndoim.

Mai multă taină, mai multă discreţie privind relaţia, experienţa omului cu Dumnezeu, n-ar fi stricat.

Darurile pot fi dobândite şi retrase, pierdute, la fel cum au venit, la un moment dat, dacă nu ştii să le gestionezi. Exact ca şi cu pilda talanţilor.

În zilele noastre, o experienţă mistică, popularizată prin media, şi-ar pierde din credibilitate, pentru că acolo se expun şi mediatizează, tot felul de experienţe, unele chiar triviale, care fac deliciul unei anumite plaje de auditoriu. Să nu bagatelizăm.

Să intrăm cu smerenie şi credinţă, fiecare în sanctuarul de sine, ca să discernem ce e bun şi util şi ce e încărcătură de prisos în viaţa noastră. Simplificând, ajungem la esenţă.

Autoarea-eroină şi-a pus în gând să nu păstreze nimic pentru sine, ci, cu o generozitate deosebită, materializează abstracţiunile, modelează imaginile, dă chip adevărului său.

Desigur, şi acesta este trecut prin propriul filtru, deci, privit doar dintr-un anumit unghi, de pe o anumită latură, e drept, principală. Este loc de interpretări multiple. Poate că aşa s-a şi intenţionat.

Se poate spune despre volumul ***„Viaţa de după viaţă”,*** că este o carte deschisă, interactivă. Dincolo de subiectul incitant, zguduitor, cititorul e invitat să se integreze acţiunii, naraţiunii, să-şi decline părerea.

Şi poate că nu e loc aici de retorică, de discuţii savante.

Autoarea mărturiseşte ca la confesional, aşezată cuminte pe scaunul de spovadă. Confesorul n-o interpelează, îi permite să-şi deruleze povestea, gândurile, întrebările, erorile, părerile, ca să nu-i tulbure monologul.

Comunicarea nu este, însă, un lucru foarte simplu, aşa cum am mai spus. Cheia e când în mâna autoarei, când în cea a cititorului şi fiecare ezită s-o folosească, până ce nu e sigur de impact.

Silvia Urlih a dat mâna cu moartea. A prins-o de vie, a gustat din ea cu poftă, a vrut s-o supună, s-o ucidă. Reputatul Cezar Ivănescu spunea într-un vers admirabil: „De te-aş prinde moarte vie / Ţi-aş vârî unghia-n gât”.

Dorinţa autoarei de a-şi împărtăşi experienţa este mai mult o datorie morală. Şi, explică ea, vrea ca toţi să înveţe ceva din experienţa ei. Acesta e preţul mărturisirii. Sau, cum a spus în mod genial Eugen Simion: ***Preţul trăirii, preţul mărturisirii.***

Sigur că, fiecare om, cu datul său, va învăţa altceva. Pentru fiecare există o pildă. Fiecare îşi va acoperi un segment din ceea ce îi lipseşte. Şi cercul va fi iarăşi rotund. Un cerc al vieţii, înconjurat de flăcări, precum la

circ. Trebuie să sari, să treci prin el, dacă vrei să trăieşti. N-ai încotro. Deci, numai purificat prin foc poţi ajunge dincolo de cerc. E limpede.

Derularea evenimentelor nu păstrează totdeauna cronologia firească. Intervin stările de creativitate, amintirile, nostalgia unui timp revolut, bun sau rău, care taie firul poveştii în două, în 9 şi în 99. Cu toate acestea, naraţiunea e închegată şi curge pe canavaua intenţiei principale.

Aş fi putut spune despre Silvia Urlih că este o veleitară, o închipuită, o extrovertită. Nu pot. Dincolo de mesajul ei pacifist, profundamente creştin, benefic, (un fel de mesaj franciscan ale cărui componente sunt: Pace şi Bine) – ea şi-a transpus emoţiile autentice, în pagini copleşitoare. Aici nu e vorba de închipuire, ci de trăire adevărată. Şi în faţa unor astfel de dovezi de sinceritate – nimeni nu ar mai putea avea îndoieli.

De ce e necesară o astfel de carte, impregnată cu durităţi, cu experienţe duse la limită, până la dovada finală a utilităţii împărtăşirii acestor trăiri?

Adeseori, în viaţă, suntem puşi în faţa unor alegeri. De acestea poate depinde însuşi viitorul persoanei în cauză. Autoarea se destăinuie: „*Am primit un mesaj de la El. M-am lăsat în voia simţirii, în voia eu-lui meu. Am citit cumva în suflet şi am înţeles perfect. Am înţeles că trebuie să iau o hotărâre...”*

Poate că viaţa ei este aidoma cu a multor femei, care însă, nu au curajul destăinuirii. Ceea ce o deosebeşte pe Silvia Urlih de alte persoane feminine este faptul că ea a ales să-şi împărtăşească experienţele, la inspiraţia şi îndemnul lui Dumnezeu, după cum afirmă.

Aşadar, ea a luat-o ca pe o poruncă din Înalt, de a-şi mărturisi încercările cumplite de care a avut parte.

Se poate spune despre Silvia Urlih că este o mistică modernă, de vreme ce, după afirmaţia sa, Dumnezeu i-a poruncit să propovăduiască şi să dovedească acest adevăr prin propria ei viaţă de după viaţă?

Dar, are Dumnezeu nevoie de dovezile noastre?

Da, într-o lume secularizată, e nevoie de astfel de mărturisitori, cu propria lor viaţă şi experienţă.

Multe sunt cărţile care mărturisesc experienţele omului cu divinitatea. Din toate timpurile şi în toate colţurile lumii; Ecaterina Emmeric, Padre Pio, iar mai recent, Fericitul Ioan Paul II, Papă şi Fericita Tereza de Calcutta, sfinţi cu care am avut şansa de a fi contemporani, au trăit şi mărturisit cu viaţa lor, despre Dumnezeu.

Mutatis mutandis, aceştia, prin mărturia lor, au convertit mii de suflete. Omul este o fiinţă care se îndoieşte. El are ceva din spiritul Apostolului Toma: nu crede până nu vede. El trebuie să pună degetul în rană

ca să simtă şi să cadă în genunchi cu smerenie, spunând: „Domnul meu şi Dumnezeul meu!”

De la vechiul precept biblic: „Crede şi nu cerceta!” – creştinul actual a trecut la un nou îndemn: „Cercetează şi crede!”

Silvia Urlih este inspirată mai curând de spusele Sfântului Augustin: „Iubeşte şi fă ce vrei!” – pentru că ea, conform îndemnurilor Sfântului Apostol Pavel din ***1 Cor. 1-13*** dă mărturie despre iubire ca despre cea dintâi virtute capitală, dintre cele trei.

O experienţă extracorporală nu poate decât să schimbe radical existenţa. Nu poţi rămâne la fel după ce ai parcurs drumul dus-întors între cele două împărăţii: cea terestră şi aceea cerească. (De obicei drumul ultim este fără întoarcere). Şi trebuie să existe un motiv temeinic pentru a te reîntoarce. În cazul de faţă, motivaţia este cea de a-şi împărtăşi experienţa, după mărturisirea autoarei. De aceea, prefaţatorul volumului, domnul Romeo Tarhon, editor şi publicist, afirmă în câteva rânduri, că Silvia Urlih este o aleasă! Aleasă de Dumnezeu pentru această misiune.

Dar aceasta necesită şi o jertfă pe măsură: pierderea fratelui iubit, ca o îndestulare şi o garanţie că misiunea va fi îndeplinită.

Este Silvia Urlih o misionară, o fiinţă aleasă? Dumnezeu ştie cel mai bine lucrul acesta. Oamenii presupun, cârcotesc, murmură (precum israeliţii în deşert când primeau mana cerească zilnic, dar el pofteau la potârnichi, aşa cum mâncau în Egipt!) – şi chiar resping darurile primite. Puţini îşi deschid însă inimile, să primească mesajul. N-au timp, n-au chef, n-au disponibilitate. Şi pentru acei „puţini” – merită încercarea, jertfa, smerenia, propovăduirea.

Fie şi numai pentru un suflet câştigat, merită.

Nu toţi autorii îşi înţeleg menirea. Mulţi îşi îngroapă talantul atât de adânc, încât nu-l mai găsesc nici ei înşişi. Alţii îl înmulţesc în propria grădină. Însă există şi unii care ies la drumul mare şi, aidoma mărului, îşi apleacă ramurile pentru a-şi dărui roadele. Aşa este şi Silvia Urlih.

Roadele ei: de pocăinţă, de iubire, de speranţă, de credinţă, de inspiraţie, de trudă pentru aproapele, merită împărtăşite drumeţilor însetaţi şi flămânzi, care colindă pe drumuri prăfuite, năuciţi de oboseală, de grabă nejustificată, fără un scop anume, până la ultima clipă.

Sunt mulţi autori care susţin că scriu „sub dicteu”.

Dar, însăşi inspiraţia este un dicteu, care te îndeamnă, te mână, te asupreşte, până nu scrii ca să te eliberezi.

Se poate spune că inspiraţia este divină întotdeauna?

Nu. Să nu ne amăgim.

Există scriitori care au o încărcătură negativă şi-şi deversează dejecţiile în pagina neprihănită, din nefericire.

Au scris sub dicteu? Au scris ca să se elibereze de propriile angoase, de rău, de negativism şi să-i încarce pe ceilalţi.

Scrierea aceasta este dovada, nu a unui talent născut peste noapte, nu a unui talent ieşit din comun, ci a atingerii de duh, a unui om care a îndurat mult şi care şi-a câştigat veşnicia prin suferinţă.

Cu toate acestea, afirm răspicat: nu toate experienţele trebuie expuse ochilor şi urechilor străine. Nu pentru că ar dăuna imaginii publice, numelui propriu, ci pentru că nu se cade. Mulţi nu vor înţelege şi vor fi scandalizaţi.

Există o limită. Un văl pe care eu l-am numit ***Mysterion,*** şi care nu poate fi ridicat de tot, pentru că altfel, vom contempla goliciunea.

Iar unele taine, denumite generic – mistere – trebuie să rămână între confesor şi penitent, între Dumnezeu şi om. Faptul că mulţi oameni se vor întoarce sau nu la Dumnezeu, citind aceste mărturisiri şocante, este doar o motivaţie, o virtualitate, o justificare pentru Silvia Urlih.

Omul nu se întoarce decât în urma unei experienţe proprii. Nu poate trăi la aceeaşi intensitate – sau la una apropiată – experienţele altuia, chiar dacă-l ating pe undeva. Însă fulgerul (trăsnetul) iluminarea, fulguraţia, vin doar dintr-o experienţă personală.

Totuşi, cartea este utilă, în contextul unei societăţi aproape total desacralizate, laicizate. Cu cât mai multe mărturii, dovedite sau nu, cu atât mai mult omul va fi pus pe gânduri, şi se va îndrepta, firesc, în direcţia pe care o aşteaptă Dumenezeu de la el. Adică, direcţia convertirii, a întoarcerii la Dumnezeu, ceea ce nu e uşor, venind de pe cărările lumii.

Drumul parcurs de autoare până la acea experienţă a „***vieţii de după viaţă***” – e o dovadă în plus.

Dată nouă spre edificare.

Iar faptul că Dumnezeu există, nu mai trebuie demonstrat, nici confirmat, este un fapt istoric. Au mărturisit-o, au confirmat-o cu viaţa şi cu mucenicia lor, toţi sfinţii. E se ajuns să le citim vieţile şi vom vedea că în existenţa lor terestră (comună până la un punct), a existat un moment de atingere, de străfulgerare cu divinitatea, care i-a ales, i-a predestinat, i-a chemat, le-a dat nume şi i-a însărcinat cu câte o misiune. Apoi i-a trimis în lume să vestească.

Aceasta a fost calea sfinţeniei lor. Spovedania publică a Silviei Urlih este necesară, în contextul unei lumi care L-a abandonat pe Dumnezeu pentru idolii lumii acesteia: banul, puterea, desfrâul, lăcomia, frivolitatea vieţii.

Însă mă îndoiesc că acei cărora le-ar fi adresată, vor pleca urechea şi se vor întoarce, pentru că se simt bine şi foarte bine, în zeama lor, amestecată cu toate impurităţile lumii.

Iar, a le povesti o experienţă de felul acesta, nu i-ar îndupleca pe aceştia, câtuşi de puţin, să se întoarcă la Dumnezeu, să părăsească totul şi să-L urmeze, aşa cum au făcut odinioară apostolii şi ucenicii.

Să ne bucurăm că mai există şi persoane, cu urechea ciulită, cu ochii şi inima larg deschise, să primească mesajul pe care autoarea de faţă ni-l transmite, cu smerenie, jertfă şi generozitate.

Se poate tămădui un om printr-o astfel de carte?

E de dorit.

Cartea aceasta poate fi un început, un capăt de drum care să ne ofere o luminiţă, un lămpaş, pentru a găsi, fără să orbecăim, adevărata cale spre Dumnezeu.

Şi după cum, experienţa – experienţă reclamă, feed-back-ul s-a creat, alte şi alte experienţe s-au adăugat acesteia şi s-a născut o uriaşă plămadă de inefabil din întâmplările tuturor, care converg la acelaşi Unic Adevăr, care nu mai trebuie defel demonstrat: Dumnezeu este în noi, e cu noi şi în preajma noastră. Şi mai ales, nu ne va părăsi niciodată, nici măcar în ceasul din urmă.

Ajunge doar să-I descifrăm semnele, să-L recunoaştem.

Silvia Urlih L-a recunoscut deja.

11 iunie 2012

UN TIMP AL TRĂIRII ŞI UNUL AL MĂRTURISIRII

Ca să-ţi pui viaţa pe tavă, precum capul Sfântului Ioan Botezătzorul pe tipsia de aur, în faţa Irodiadei şi a fiicei sale Salomea, nu e un lucru lesne de înfăptuit. Îţi trebuie mult curaj şi o motivaţie serioasă. Se vor ivi mereu flămânzi care sunt gata să hăpăie hălcile de carne crudă şi să soarbă din sângele tău, ca să-şi potolească setea de senzaţional, cu prostul gust al celor care doresc numai aventura şi lucrurile de suprafaţă. Şi atunci, ce-ţi rămâne altceva de făcut decât să arunci mărgăritarele tale sufleteşti unor câini, sau unor porci, care abia aşteaptă să te hărţuiască. Sunt mulţi oameni care trăiesc numai pentru aşa ceva: să vadă, să soarbă, să audă, să se pătrundă, să se îndestuleze cu înfrângerile şi necazurile altora. Şi atunci se grăbesc să judece, fără să ştie cum stau lucrurile văzute şi de pe cealaltă parte, ba chiar din miezul lor.

Povestea unei vieţi, dacă se poate, cât mai scandaloasă, este unul din subiectele care incită oamenii. Le eliberează o cantitate enormă de adrenalină.

De ce? De ce se simt atraşi oamenii de tot ce e straniu, morbid, crud, îngrozitor, dureros? Pentru că se regăsesc în acele fraze cumplite, se oglindesc într-una sau în alta din situaţiile redate cu amar şi obidă de autor, le place să se scalde (ca să nu zic bălăcărească) – în albia plină cu

necurăţenii a celorlalţi şi să-şi râdă în pumni, precum fariseul, vâzându-l pe vameş la uşa Templului, bătându-şi pieptul şi pocăindu-se cu aceste cuvinte: „Doamne Isuse Cristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul”, în timp ce el însuşi, spunea, aruncând mândru câteva parale zornăitoare în cutia milei: „Îţi mulţumesc, Doamne că nu sunt şi eu ca şi ceilalţi, aşa ca vameşul de colo. Eu ţin sâmbăta, plătesc zeciuială bisericii, nu fac mai mult de o mie de paşi în zi de Sabat...etc”. Isus Cristos afirmă răspicat că unul din ei (vameşul) în ziua aceea a fost mântuit, iar celălalt (fariseul) s-a osândit.

De ce este osândit cel care e corect şi-şi plăteşte datoriile toate, cinstind Biserica şi mergând regulat la slujbe? Pentru trufia lui. Pentru că se consideră mai bun decât toţi ceilalţi şi se socoteşte îndreptăţit pentru a fi mântuit.

Nu suntem siguri de mântuire prin propriile mijloace. Numai Dumnezeu dispune, El fiind singurul care ştie să citească în sufletele noastre. Ne-ar trebui, din când în când, dioptrii pentru suflet pentru a putea vedea mai limpede, ceea ce nu se vede cu ochiul liber.

O autoare, a cărei viaţă am parcurs-o în câteva ore, a îndrăznit să-şi aştearnă experienţele sale, încă de când nu se născuse. Atu-ul ei este sinceritatea. Dacă sincerităţii ei i se răspunde cu sinceritate, înseamnă că s-a produs acea comuniune electivă, pe undele freatice ale artei şi se va putea închega un dialog constructiv. Dacă însă, totul este luat în derizoriu, beneficiarul nu câştigă nimic din exerciţiile de sinceritate ale autoarei.

Şi totuşi, Silvia Urlih a îndrăznit. A lăsat deoparte toate prejudecăţile şi-a luat în mână condeiul şi s-a aşternut pe scris. De ce? Pentru că trecutul, prezentul şi mai ales, nesiguranţa viitorului, o asupreau prea mult. Şi trebuia să se elibereze. Eliberarea s-a produs treptat, pe măsură ce înainta în scrierea cărţii. Nu mai voia să ţină nimic pentru sine. I se părea o impietate să agonisească, să tezaurizeze stări, cuvinte şi sentimente, numai pentru ea. Mai ales că avea de îndeplinit o misiune. O misiune este o sarcină pe care şi-a asumat-o cu strângere de inimă, dar care, curând a devenit o datorie morală, căreia i s-a dedicat.

Astfel s-a născut cartea „***Viaţa de după viaţă”*** – crâmpeie de vitraliu din care a alcătuit scene reale, cu atât mai vii cu cât erau mai neverosimile.

După ce-şi derulează filmul vieţii, ca de pe un ecran, grăbită să nu se degradeze pelicula de celuloid, Silvia Urlih vine spre final, cu un nou Cod de prescripţii şi legi bazate pe propria experienţă.

Cartea capătă astfel, o tentă moralizatoare şi pedagogică. Bine intenţionată, cu fraze aproape stereotipe, autoarea îl îndeamnă pe cititor: eu am făcut aşa...voi nu faceţi ca mine.

Acest cod de legi autoimpuse, începe cu verbul modal „a avea” legat de alte şi alte verbe, la modul indicativ, timpul perfect compus, persoana întâia singular şi-şi desfăşoară, precum dascălul de şcoală nouă, învăţăturile morale:

„Am învăţat din greşeli,
Am învăţat din suferinţă,
Am învăţat să iubesc;
Am învăţat să dăruiesc,
Am învăţat să privesc cu detaşare în trecut;
Am învăţat să-mi iubesc aproapele;
Am învăţat să nu invidiez, să nu urăsc.
Am învăţat să-mi iubesc şi să-mi respect copiii.
Am învăţat să-mi doresc,
Am învăţat să visez şi să lupt pentru a-mi finaliza visul...

Am învăţat să zbor liber, să fiu independentă, să-mi păstrez verticalitatea...

Am învăţat să mă fac respectată,
Am învăţat să fac şi să spun doar ceea ce simt.
Am învăţat să trăiesc aşa cum ar fi ultima mea zi de viaţă.
Am învăţat să lupt cu mine, depăşindu-mi întotdeauna neputinţa,

Am învăţat să mă ridic de fiecare dată când am căzut secerată în genunchi, agăţându-mă cu delicateţe de EL.

Am învăţat să nu-mi fie frică de moarte,

Am învăţat să nu-mi fie frică de nimeni şi de nimic, ci doar să nu-L supăr pe Dumnezeu.

Am învăţat să-mi duc durerea şi suferinţa cu demnitate şi să nu mă plâng nimănui...

Am învăţat să tac, să plâng şi să-mi strig durerea în gând.
Am învăţat să nu-i cer lui Dumnezeu nimic, ci doar să-mi doresc.

Am învăţat că e suficient doar să-I mulţumesc pentru ceea ce mi-a dat...

Am învăţat să-mi iert părinţii pentru tot ceea ce mi-au făcut.
Am învăţat să mă iubesc,
Am învăţat să trăiesc.

Am găsit gara şi m-am urcat în locomotiva vieţii când credeam că am pierdut şi ultimul vagon”.

Între a dori şi a obţine este o cale lungă. Traseul poate suferi şi hârtoape. Când crezi că ţi se cuvine ceva, abia atunci vezi că nu ai mijloace.

Cât de concludent conchide autoarea despre cartea proprie: „***O viaţă într-o filă”*** - un poem tulburător care dezvăluie toate chinurile şi încercările

ei, până la victoria de a putea triumfa asupra propriului eu, de a se învinge pe sine însăşi şi a deveni o femeie normală (din femeie cu handicap fizic şi psihic), o femeie curajoasă, puternică, având o voinţă fermă, o femeie care trăieşte pe propriile picioare (la propriu şi la figurat), care ştie ce vrea şi care şi-a înfruntat destinul şi s-a ridicat deasupra tuturor piedicilor şi vicisitudinilor ivite în cale, încă din fragedă vârstă.

Pe toate le-a lăsat în urmă, s-a împăcat cu sine. S-a împăcat cu Dumnezeu şi apoi cu oamenii.

Acestea sunt treptele edificării sale: împăcarea cu sine, cu Dumnezeu şi cu oamenii.

Dacă ar fi procedat altfel, ar fi fost departe de perfecţiune. Cu toţii suntem departe de perfecţiune, dar măcar tindem spre ea. Ne apropiem, pas cu pas şi ajungem aproape, aproape.

Faptul că Dumnezeu a înfăptuit o minune grăitoare prin ea, vindecând-o dintr-o boală incurabilă, este de domeniul, nu numai al credinţei, dar şi al realităţii: vindecarea ei este un act vizibil, care nu mai are nevoie de nici o demonstraţie. Şi totuşi, cine doreşte demonstraţii, autoarea poate veni cu probe reale.

„Învăţăturile Silviei Urlih către toţi oamenii de bunăvoinţă" – alese, culese, însuşite şi desluşite, iar la sfârşit, împărtăşite sunt, de obicei sub forma unor sloganuri sau lozinci, dintr-o şcoală pedagogică pentru părinţi: Ele sunt întrerupte de fraze confesive şi apoi reluate, cu aceeaşi intensitate a comunicării. De fapt, ele sunt culese subliminal, din toată înţelepciunea biblică şi din cea populară, zestre cu care ne-am pomenit de când ne ştim. Nimic nou sub soare. Doar faptul că aplicăm aceste învăţături la viaţă este meritoriu:

„IUBIŢI-VĂ COPIII! Iubiţi-i şi arătraţi-le că-i iubiţi! Nu vă cumpăraţi liniştea cu bani. (...) învăţaţi să vă rugaţi cu inima şi învăţaţi să-L primiţi în sufletul vbostru pe Dumnezeu...Fiecăruia dintre noi ni se pot întâmpla minuni. DESCHIDEŢI-VĂ INIMA ŞI PRIMIŢI IUBIREA DIVINĂ..."

Meritul incontestabil al cărţii este acela că ea are un impact asupra cititorului. În ea te regăseşti parţial, iar uneori, până la identificare. Doar că nu ai avut curajul mărturisirii. Nici pe cel al trăirii. Silvia Urlih le-a avut pe amândouă. Şi, între ele, Timpul meditării şi al rugăciunii. Care e puntea de legătură, liantul între cei doi timpi. În care autoarea „*a pictat cuvinte cu pana sufletului. Am pictat cu aripa sufletului pe filele vieţii, vremelnica mea trecere pe aici, printre muritori. Curând voi urca acolo unde sunt aşteptată."*

Puterea gândului său a zămislit un noian de cuvinte. Preţ de o carte, care nu are alt preţ decât viaţa însăşi.

12 iunie 2012
Vecerniile Sfântului Anton de Padova